

శ్రీ రంగమాహాత్యము.

౪౬

కట్టా వరదరాజేంద్రకవిచే

రచియింపబడి

శ్రీ జలికానిలచ్చారాపుగారిచే

చరిత్రాదింపబడినది.

చిత్రాద:

శ్రీ రామలిలాస ముద్రాక్షరశాల న్నద్రోతనూ.

1921.

శేరిలింగంపల్లి-0.

శ్రీ లి క్ష

క వి వం శ యుః

ఈ శ్రీరంగమాహాత్మ్యమును వ్రాసిన కవి కట్టా నరదరాజేంద్రుఁడు ఇతఁడు వేంకటేశ్వరభక్తుఁ డనియు, యతిరాజస్వామి యను బ్రహ్మసగురువు శిష్యుఁ డనియు, హరిదాసరాజ కృష్ణాంబా సతీగత్నములకుఁ బుత్రుఁడనియు వతని కృత్యాది వివలనఁ చెలియవచ్చుచున్నది. ఈతఁ డొక ప్రభుఁ డైనట్లును, హితలోఁ గృత్యాది యందు స్వప్నవివరములు మొదలగునవి యాముక్తమాల్యద ననుకరించె ననియుఁ గూడఁ జూడ నగును. ఈతఁడు తాను సూర్యవంశమువాడఁ ననియు, కఠికాశాస్త్రాచార్య విభు, బిజ్జలరాజుల సంతతివాడఁ ననియుఁ జెప్పకొనినాఁడు. కావున శ్రీమత్రిముఁ డని చెప్పకొనుట కవి మతము. ఇతఁడు దానచింతామణి యనియుఁ చెలియుచున్నది. ఇతఁ డళియరామరాజు పెదతల్లి కుమారుఁ డని శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణ కవిగారు తాము ప్రకటించిన ఛైరవుని గ్రంథ పీఠికలో వ్రాసి యున్నారు. కాని దాని కాధారములు చూపలేరి.

క వి కాల నిర్ణ య ము.

ఇవివఱకు వ్రాసిన శ్రీరంగమాహాత్మ్యములను గూర్చియు, ఛైరవకవి, నరద రాజకవుల కాలనిర్ణయమును గూర్చియు శ్రీ వంగూరి నుద్దారావుగారు హితకారిణి (23-12-17 ; 1-1-18) ఆంధ్రపత్రిక (తొది పుష్య బ ౧3) లలో విపులముగఁ జెప్పించి యున్నారు.

ఛైరవుని కాలనిర్ణయమును గూర్చి శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణ కవిగారు శుద్ధగ్రంథ పీఠికలో శ్రీ శ్లో 1500 లకుఁ బూర్వం దనఁగల్గిరి కాని శ్రీ వంగూరి నుద్దారావు గారు ఆంధ్రపత్రిక సారస్వతానుబంధము (తొది, పుష్య, బ ౧3 శనివారము) లో నిట్లు వ్రాసిరి.

“ కావునఁ బోతరాజుపై శాసనము ననుసరించి శ్లో 1298 లో నుండిగా నాతని తమ్మునిపుత్రుఁడు శౌరసయు నాతనిపుత్రుఁడు ఛైరవుఁడను శ్రీ శ్లో 1377 ప్రాంతముల శుండురు గాని పై మువ్వురు చరిత్రకారులును నూచించిన కాలములో నుండుట పొసఁగదు.”

ఛైరవుఁడు శౌరసనుశుండ్డే యైవనోఁ దప్పక శ్రీ శ్లో 1400 పై నున్నవార డనుట స్పష్టము. అనఁగా 15 వ శతాబ్దారంభమువాఁడు. నరదరాజు శ్రీ కవిగారు

చెప్పినట్లు రామరాజు బంధుగల దైనచో గప్పక 16 వ శతాబ్దము కడపటివాడగును. ఇరువురకు రమారమి 150 సం॥గములు వైతగా భేద ముండియుండును. వైతగా నాముక్తమాల్యద పోలిక లుంట నీతఁడు 16 వ శతాబ్దము కడపటిభాగముననే యుండియుండవచ్చును.

అందువలన నీతఁడు కృత్యాదినిఁ దనకు ముందు శ్రీరంగమాహాత్మ్యములు లేన ముటకుఁ గారణ మితఁడు భైరవుని గ్రంథ మెఱుంగకుండుటయే యై యుండును.

క వి మ త ము.

కవి వర్ణనములవలనను, గృత్యాదివలనను గూడ స్పష్టముగ వైష్ణవుఁడు. భైరవుఁడు తైవుఁడు. ఐనను భైరవుని కృతిలో శివపక్షపాత మగు నంశములు లేనని శ్రీకవిగా రనుచున్నారు. కాని భైరవునకును వరదరాజునకును భేదము కనబడుచున్నది. భైరవుఁడు బహుశః ధనాశచే నిది వ్రాసెను గాని వైష్ణవభక్తి శూన్యము. వరదరాజు భక్తిభరితుఁడు. ఈయంశము పెక్కుచోట్ల కనబడుచున్నది ఉదాహరణముగ నొక్కటి చూపెదము. ద్వితీయాశ్వాసాంతమున వరదరాజు శ్రీరంగవర్ణన తగడయు, పంచమాశ్వాసమున సశ్వతీర్థమహాత్మ్యము లోని వినిత చేసిన సుకృతము భైరవుఁడు చెప్పినదానికని, వరదరాజు చెప్పినదానిని భేదమును జూడుఁడు.

క. ఒక వైష్ణవుఁ డర్ధనిశా, ధిక నర్లుము చేత నొగిలి నీచని చనినీ
నొకచోటఁ జేరఁగాఁ గా, నక వాకిట బంచనీరునక నాఁడు తరికన్.

వరదరాజు (80 పుట).

“ సీ. పాదములి హరిభక్తుఁ డగునిద్దనముఁ డొకఁ డేతెల్లెఱి యుండె ”

భైరవుఁడు (113 పుట).

కావున వరదరాజు వైష్ణవభక్తుఁడు. కావున నావేశమున నిండు వైష్ణవమరేచి క్షయముల వర్తించుచు నచ్చినట్లు కనబడుచున్నది. భైరవుఁడు వైష్ణవుని హరిభక్తుఁ డగునిద్ధఁ డనెను. వరదరాజు పక్షపాతముచే వైష్ణవు నొనర్చెను.

క వి యి త ర గ్రం థ ము .

వరదరాజీవహితే పరమభాగవతచరిత్రము వ్రాసి వేంకటేశ్వరమఠకుఁ గృతీయి డ్యైవంటి. ఇప్పు డీగ్రంథము చిక్కుట లేదు అప్పున్నకవి యను మఱి మొకఁడు పరమభాగవతచరిత్రమును వ్రాసినట్లు రంగరాట్ఛందమునఁ గలదు.

క వి వి వ ర ము లు.

కవి యెచ్చటి నాఁడో చెప్పటకు నీళ్లు లేవు. కాని దాక్షిణాత్యుఁడు కావచ్చును. ఇతఁడు వేంకటేశ్వరవరప్రసాదాసాదితుఁ డనియు, చాటుధారానిరాసూటి

సరసవతుర్విధకవిత్వానవనానమత్కారుఁడనియు, సకలవిద్యజ్ఞానాధానుఁడనియుఁడెప్పుకొనఁటలు గద్యవలనఁ దెలియును.

ఇతరకవులు.

ఇతఁడు నన్నయ, తిక్కన, యెఱ్ఱన్నలను, నాచన సోముని, పెద్దిరాజును, క్రీ.శా.భువి మాత్రము పొగడియున్నాఁడు.

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యములు.

ఇది సంస్కృతములో గారుడపురాణమున నూగద్యాయములుగఁనుఁ బ్రహోక్తి పురాణమున తొమ్మిదవధ్యాయములుగాను నున్నది. ఐతవచయ నితఁడును గారుడపురాణమునుండియే తెలియించిరి, భైరవఁడైనాశ్వాసములుగాను, నరసగాను నరయశ్వాసములుగాను వ్రాసిరి. శ్రీరంగమాహాత్మ్యము ననేకు లనేకలిఖముల వ్రాసియున్నారు. క్షేత్రమాహాత్మ్యములలో నిన్ని గ్రంథములున్న మఱియొక క్షేత్రమగపడదు.

కవి పేరు.	కావ్యస్వరూపము.	మూలము.
1. గుండుపల్లి జగన్నాథకవి	పద్యము	బ్రహ్మోగడ?
2. కవిపేరు లేదు.	నవనము	బ్రహ్మోగడ
3. భాగవతుల రామకవి	పద్యము	"
4. కవిపేరు తెలియదు.	సాట	తెలియదు
5. ముకుందమోరీ	ద్విపద	బ్రహ్మోగడ
6. నరమల నరసామాశ్వుఁడు	కందిపద్యములు	"
7. చెన్నమల్లు శ్రీనివాస	పద్యము	తెలియదు
8. పులిపాక రామన్న	నవనము	బ్రహ్మోగడ
9. పోతరాజు ఐతవచఁడు	నంపువు	గారుడపురాణం
10. కట్టా నరదరాజు	"	తెలియదు

[1, 2, 10 వీరిప్రతు లాంధ్రపరిశోధకమహామండలిలో నున్నవి. 8, 9, ముగ్గుములు. 5, 6 లు శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణకవిగా రుదాహరించినవి. 3, 4 ప్రతులు భాగములు చిక్కినవి. 7 వ గ్రంథము ప్రబుధనత్నానలిలోఁ గొన్నిపద్యము లున్నవి.]

ఈ గ్రంథము లన్నిటిలో నుత్తమమైనవి 9, 10 మాఖ్యముల గ్రంథము లని శ్రీ కవిగారి యభిప్రాయము. అందు వా రుదాహరించిన భాగములఁ బరీక్షించినను

మాకు వరదరాజు కవితాకిల్పమే మిన్నగఁ గాననచ్చినది. షాతకులే శండుగ్రంథము. లను జదివి మంచిచెడ్డ లరయుదురు గాక ! ఇందలి శైలికై —

గీ. మోక్షమున కాదుసరణి ముముక్షుఘోర, కలుషజలరాశితరణి సౌఖ్యములభరణి
పుణ్యములకుసరణి చంద్రపుష్కరిణి స, మీచధరణి వసించె నమ్ముడుని కరణి.

ఉ. వాకిటఁ దొంగిచూచియును వైష్ణవుఁ గన్గొని యెవ్వరయ్యె పైఁ
గోకయు లేక యీ నిసిఁ దగుల్పడి భో రనువర్షధారలకై
ముకవలెక వణింతుచును ముచ్చుడుడింగినవారు లేచిరం
డికడ యింటిలోని కని యిందుక చో ట్టాకయోర పాకలోక.

ఈగ్రంథంబునం దచ్చటచ్చట భాషాదోషములు కొన్ని యున్నవి ప్రత్యంత రము చిక్క-కపోవుటచేఁ గొన్ని యచ్చుతప్పులును బడినవి. కాని యీనెరసులు వర దరాజుని మధురకవితలో నొక లెక్కలోనివి కావు. ప్రత్యంతరము చిక్కిన శంధవ ముద్రణమున సవరించుకొందుము. కవి సంగీతకళాభిజ్ఞుఁ డనియు, మహాభక్తుఁ డని యుఁ దెల్పుభాగము లున్నవి. కవి మూలముకంటె భక్తి, వర్ణనములుఁ బెంచి రస వంతముగ వ్రాసెను. బైరవునికంటె నీతఁడు పండితుఁడు కాకపోయినను కవితలో మిన్నయనుట కేభాగమైనఁ జాలునని మాయభిప్రాయము.

ఈగ్రంథము తొండంగి గ్రామనివాసులగు మ|| రా|| రా|| కందిమల్ల వెంకయ్య గారిచే నాంధ్రపరిశోధకమహామండలి కొసఁగఁబడినది. వా రిది యిచ్చినందులకుఁ గృతజ్ఞులము.

- ఈవీతికాధారములు : — 1. ఆంధ్రకవులచరిత్రము (నూతనముద్రణము)
2. ఆంధ్రులచరిత్రము 3. హితకారిణి (23-12-17 & 1-1-18 మొదలగునవి) ఆంధ్ర పత్రిక (రాత్రి, పువ్య, బ ౧3 శనివారము) లలోని వంగూరి నుబ్బారావుగారి వ్యాస ములు 4. భైరవకవి శ్రీరంగమాహాత్మ్యము పీఠిక మొదలగునవి.

చిత్రాడ, }
18—3—21.

ఇట్లు,
చెలికాని లచ్చారావు,
సంపాదకుఁడు.

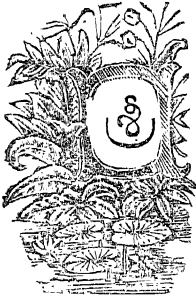
శ్రీ రస్తు.

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

—:(0):—

రామాజనతాశిరోమణి పరించెన్ నాగు నంకంబుపై
శారాయీచనునెంతలేదనుచు తానాముక్తమూల్యంబు చూ
శీరతోపరి బూస్సుధారుణిమనోలీలారతిం జొక్కునా
శ్రీరంగేశుడు వేంకటేశ్వరుడు రక్షించున్ బ్రపన్నావళిన్.

సీ. సాధితాసుగపీన చక్రింబు చక్రింబు దానుల భయములఁ దరము దరము
నమదమరానండకము నండకంబును విదళితాశ్రితమనోగదను గదను
శక్తినిర్దితశంభు శార్దంబు శార్దంబు నచ్చుతాజానేయు నాంజనేయు
ద్వాదశశూరుల ద్వాదశశూరుల సజకృతానతిని పైన్యాధిపతిని
నతులితైత్తు రాణ సహాయు భాగ, నతగణధ్యేయు మునిగేయు వైసతేయు
దలఁచి పూజించి పెక్కు-చందములఁ బొగడి, సేవసేయుదు ననఘ వాక్సిద్ధికోఱును.

మహాస్య గ్రంథ.

కృతఘ్నాల్లాఫలింపం గృతులు కృతులుగా నీప్సితార్థంబు లొండన్
బ్రతిభా పాండిత్యసందగ్ధములు నవరసపొికి వాటించి మించన్
శతసాహస్రప్రకాశస్తనము లొనరుతున్ మామకాచాగ్యవర్మక
యతిరాజస్వామి నారాయణచరణసరోజానుపం గాంతరంగున్.

ఉ. నన్నయభట్టుఁ బ్రేగడను నాచనసోముని సార్వభౌము తి
క్కున్నను వెద్దిరాజు మొదలై తగు నాంభోకపీంద్ర ముఖ్యులన్
సన్నుతిఁజేసి వారు రచనల్ పొసఁగించిన తోవఁగాంచి యా
యొన్నిక నేను గొంతరచియించుటకుఁ మది మత్సహించితిన్.

శ్రీ రంగ మాహా తత్ర్యము.

ఉ. చెప్పినపద్యముల్ రసము చిప్పీలుచున్నవి మేలుమేలనక
 దప్పది యింతలేదనుచు చాకొనికొండ అనూయనాడ నా
 యొప్పిద మంతయుక సరియె యొచ్చెములెన్నక వేంకటాచార్యుం
 డప్పడు నిల్చి మెచ్చగలఁ డక్కరలేదు మదీయవాణికిన్.

వ. అని యిట్టదేవతాపార్థనంబును, సుకవిబహూకరణంబును, కుకవితీరస్కారం
 బునుం గావించి పరమపావనంబును, సనాతనంబును, పురుషార్థపదంబును, జగ
 ద్విదితంబును, నగు నొక్క మహాపురాణరాజం బాంధ్రీభాషావిశేషరచనాచమ
 త్కారగౌరవంబుగా రచియింప నాప్తాలోచనంబుఁజేసి యొక్కశోభనదినంబున
 సుఖమప్తినొంద నాస్వప్నంబున బ్రభాతపూర్వము మూర్తంబున,

సీ. శ్రీపాదయుగమది నేవించుమకృతి నా యరచేతిమణియున్న కరమువాఁడు
 తొలుకారుకొమ్మించు దులకురాదనమించు దులకించు మేల్మీ దువ్యలునవాఁడు
 ఘనఘనాఘన సమాకలితాబ్జసీత రేఖ యొజవచ్చు డామేనిగతీతవాఁడు
 భాగ్యరేఖాయుత ప్రియరమాణిక్యకుండలవిభాయుత లోచనములవాఁడు
 రత్నకోటీరమును కప్పరంపుపూత, చవులుగలహారముల కెంపురవలయందె
 లమర నమర శిరఃకిరీటాబ్జరాగ, జాలనీరాజితాంఘ్రి సాక్షాత్కరించె.

క. నాకల నీగతి నురలల, నాకలిత విశాలచామరాఫేలిత సు
 శ్రీకరచైభవు డవ్విభుఁ, డాకర్ణింపుమని యిట్టు లానతియిచ్చెన్.

గీ. మున్న నాపేర నంకితంబుగ నొనర్చి, తవని బొగడిండఁ బరమభాగవతచరిత
 మిపు డొనర్చుచుబంధంబు నిమ్ము నాకు, నంకితంబుగ నేవేంకటాధిపతిని.

క. నీకవిత వినన వీనుల, కాకడఁ బెరకవుల కృతుల నరుచిజనించుకొ
 మాకు మఱిమఱియు యుచ్చు, చ్ఛీకర వాక్యంబులందుఁ జిత్తము వొడమెన్.

క. కృతినేయుము గారుడ సఁ, హితహితమది మాకు గారుడేలా దరమా
 ర్జిత నిజధామంబగుటఁ, బ్రీతిపత్తి విశేషమగుచుఁ బాటిలు నందున్.

ఉ. చేయెర తొల్లి సత్కవు లశేషపురాణములుం దెనుంగులో
 నీ యితిహాస మెందురచియింపమి తావకపుణ్యమింతె యా
 మ్నాయచతుష్కసారము సనాతన గారుడసంహితాశత
 ధ్యాయ తెనుగునేయ నొకడప్పుడె నేటి కవీంద్రికోటిలోన్.

క. అని యానతిచ్చి గరుడా, ద్రినివాసుఁ డద్యుక్యఁడైన దిగ్గన నే మే
 ల్గని కార్యకరణములు వెస, నొనరిచి కొలువుండి యతిశయోత్సాహమునన్.

ఉత్సాహ. చేరిరాజులుం దొరల్ బ్రసిద్ధులైన సత్కవుల్
 ధీరులున్ బుగ్గోహితుల్ మధీనిధుల్ బ్రాహ్మణులున్
 చారులున్ భటుల్ నటుల్ పొసంగికోల్వఁ గొండటికై
 వారినిండ్ల కనిచి యాప్తనర్గముల్ భజింపఁగన్.

గీ. ఉండి సముఖమువారికి నొక్కస్వప్న, మఖిలకల్యాణకారణమైన నేను
 గంటి నని సర్వమునుజెల్వఁ గవులు బుధులు, బలికి రిట్లని నాతో నుభాషితములు.

సీ. అవధరింపుము దేవ యంజనాచలనాగుఁ డైన వేంకటనాగుఁ డాదగమున
 స్వప్న సాక్షాత్కార సంవిధాన మొనర్చు నది యితోధిక విభుత్వాభిన్నుద్ధి
 కృతినేయుమని యానతిచ్చుటితోధిక సారస్వతోద్యోత కారణంబు
 తనకంకితముగాగ నొనరించుమను టితోధికదయాకిమ్మొరి తేక్షిగనుట
 గారుడపురాణము తెనుంగుగా రచింపు, మనుటితోధిక కామితార్థాభిన్నుద్ధి
 యొకరినేమెచ్చిననుటితోధికకుమార, విభవనీర్థాయువులచేత నెలయుమనుట

క. నీయంతరాజుచే గా, కాయంజనశైలభ్రం యందునె కృతులి
 చ్ఛాయుక్తిఁ జేరి వెండి మ, హాయత్నముతో నొనర్చి యర్పింపుకృతిన్.

మ. హరిదాసక్షితిపాల శేఖరుఁడు కృష్ణాంబాసతీరత్నమున్
 జిరకాలంబు రమేషుఁగూర్చి రహించుబూజింపంగఁ బూర్వార్జిత
 స్థిరపుణ్యం బిది నీస్వరూపమయి మించెంగాక యీభాగ్య మి
 ధరపై నమృత శేలకల్లు వరచేంద్రా! దానచింతామణి.

క. సాధారణ రాజన్యల, కీగర్మము నిట్టిదయయు నీ దాక్షిణ్యం
 బీదైర్య మేలకలుగు కృ, పాదననీయన్వయంబు పావనమయ్యెన్.

సీ. తనదు మిత్రీత్వంబు గనిపించ నెవ్వఁడు కడనుండి తమ్ములగాసిమాన్పె
 తనజగన్నేత్రీత్వ మొనరంగ నెవ్వఁడు జనులకు లోచనోత్సవ మొసంగఁ
 దనలోకబాంధవత్వముచూడ నెవ్వఁడు శ్రీమోక్షాభిన్నుద్ధులు నేయనేత్రెఁ
 దనతరణిత్రవర్తనముచే నెవ్వఁడు దనరు సంసారాబ్ధి దాటఁజేసె
 తనరు నెవ్వఁడు తాత్రీయీతనుడుగాగ, మేనఁ జోటిచ్చె నిందిరాజుని కతఁడు
 వరలుభాస్కరుఁడే తదస్వయమునందు, హాళి విభుడయ్యెఁ గరికాశవోళవిభుఁడు.

క. ఆకరికాశుని కులనీ, రాకరమునఁ గల్పభురుహాకారముతో
 రాకారమణీకార, శ్రీకారణమూర్తి బిజ్జశేఖరుఁ డలగన్.

మ. తెలుగుం బిజ్జర రాజశేఖరుని గీర్తిక్షాత్రీ గాధాపకున్
 డలమే యెన్నఁగఁగల్గె రంగవిభుఁడే తద్వంశవిస్తారుఁడై

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము

బలవత్సంగరంగభీమ గరణీసాలావశీసింహుడై
లలనా మంగళలక్షణా సహనఖేలత్పడబాహోగ్రుడై.

- క. ఆరంగవిభుని తనయుడు, త్నిరంగాధీశ్వరాంశ సిద్ధాకృతియై
త్నిరంగద్వైభవుడై, త్నిరంగపభిండు వెలసె స్థిరశౌర్యమునన్.
- క. ఆకట్టరంగవిభునకు, నాకదుగ్రీమపంచకం బనఁగ గుణరత్న
త్నికర నీరాకర మహి, మాకరులై వెలసి రేవు రాత్మజు లందున్.
- సీ. చట్రాలవైఁగాక యెట్రాములిచె కట్ట కట్రాజనుచు రిపుల్ గంప మొండ
పెద్దరాజులలోన నద్దిరా పేరెందు పెద్దిరాజునకన్న పద్దు వెలయ
శరదాగమాయాడ శరదాభినుతేర్తి హరిదాసు రాజశేఖరుఁ డనఁగ
రఘునాథతేజో నిరఘసాధితారాతి రఘునాథరాజన్య రవణమెసఁగ
యిచ్చి రాకున్న బిలిపించి యిచ్చురాజు, లచ్చిరాజని యాచకు లిచ్చుఁబాగడ
కట్ట రంగేశ గర్భముక్తాఫలములు గలిగి రేవురు వారిలో నలఘుయశుడె.

→ శిష్యులములు ←

- క. కుంభీనన రాట్టల్పున, కంభోరుహబంధుమండలానల్పునకుఁ
శాంభవశిరోవిభూషణ, జంభత్సంభవపదాంబుజాత నటునకున్.
- క. కల్పితఫణికిఁ గీర్తివా కల్పితమణికిం గట్రాక్ష కరుణాకలనా
కల్పితజగత్పతికి పాఠి, గల్పితపతికి శిఖరహిత సతతవిహృతికిన్.
- క. మధ్యేసముద్రీవాసున, వధ్యేతవ్యపృథ్వావ హరికి మునీంద్రా
ఘధ్యేయవిలాసున కన, వధ్యేయపృథవ దుర్భవదురాసునకున్.
- క. దర్శికర వరకుధరా, ఖర్వశిఖరభాగ కేళికలనాదరికిన్
గర్వితనుపర్వ శాత్రున, శార్వరనిర్వాపణైక చణదోరరికిన్.
- క. నిత్యునకుఁ నమదఖిలా, దిత్యునకు నయఃపయోనిధిఘృతాకృత దాం
పత్యున కతికమనీయా, పత్యునకు నజాండభరణ పాండిత్యునకున్.
- క. రంగాధ్యక్షున కలమే, ల్పంగాశీతవక్షునకుఁ గశాధ్యక్షునకుం
మాంగళ్యాకృతికిం దిరు, వేంగళపతికిఁ సమస్త విశ్వాదృతికిన్.
- ప. సమర్పితంబుగా నారచియింపఁబూనిన గరుడపురాణశతాధ్యాయ త్నిరంగమా
హాత్మ్యంబను మహాపరిబంధంబునకుం గథాసంవిధానం బెట్టిదనిన.
- క. పుణ్యమయి విబుధమానన, గణ్యమయి మునికృత విష్ణుకథనకథాపాఠి
నీన్యమయి నైమిశాఖ్యా, రణ్యమయి వెలయుం ధరణ్యరణోత్తమమై.

- మ. అననుబై తగునట్టి నైమిశసమాఖ్యాకృత్యురాలింబు గాం
 చనశైలాదులపండి గాలన సశిష్ట వ్యాఖ్యిశాబాసుకా
 మునికంఠీరవు లాత్మయోగభను లాకానాత్మ్య లభ్యాకృత్యనా
 సనలందక గుమిగూడి చేరిరి మనోబ్జానంబు లున్నాంగంకనన్.
- ఉ. గణపకు నెచ్చుగా మునినికాయము లెట్లనసేమి సుకృపా
 రణి సమిధాదులౌ శరికరమ్ములుచేకొని ద్వాదశాబ్ద భూ
 రణమగు సత్రయాగము కరంబొనరింపుచు నునికొనునూ
 ర్షిణియు మహర్షులున్నసభ చందము కన్నులవిందు నేయంగన్.
- క. చేర న్వచ్చిన నూతు, న్నారలుగని సముచితానయన నునిచి యా
 త్మారాములగుచు గుశలము, లాగసి యూనటిల నమృతోమును లెల్లన్.
- గీ. ఓయిసారాణికోత్తమ ! యొకపురాణ, మాతృకలునంబునణచి సౌఖ్యములు గానంగన్
 జాలునది యానతిమ్ము మీసంపప్రసాద, మహిమనభిలంబు గనలలామలకనును.
- క. ఇందఱమును సంశయములు, చిందఱవందఱులం జేసి చిత్తములపన నా
 నందము కందళితముగా, విందుము బలె వీనులలర వినుపింపు తగన్.
- క. నావిని యబ్బురమున నో, పావనమఱులాగ యిట్టి భాగ్యముగలనే
 యేవచ్చినపని యెట్టివి. నీనవననము లట్లయగుట మెచ్చొదవిందెన్.
- సీ. వినుడెట్లులనిన నజ్జనకమహారాజు భూరిదక్షిణల నపూర్వమైన
 సత్రయాగమొనర్ప మైత్రేయ నారద కణ్ణు నశి షాత్రి గౌతమాది
 మనులు పారాశర్యముని జూచి మీరు నన్నడిగినగతి వారు నడుగుటయును
 సాత్యవతేయుం డాసంయమిశ్వరులు వినంగ గారుడపురాణమ్ము దలిసి
 యెన్నితే వితిహాసంబు లీప్సితార్థ, తేనలానందపదములు లేవుగాక
 ధరణిజనులకు కర్ణామృతంబుగాడె, తత్కామార్గ మగుములు దలంబులెంత.
- క. వాగలు వేడినచందము, పారాశర్యమునినేతం బులుకంబుడెం ద
 త్స్వరంభము వినుపించెద, నేరుపడంగనందు నూతుం డిట్లనిపలికెన్.
- మ. యతివర్మల బహుతీర్థవాసు లశివుణ్ణుల్లొను లాభాగతా
 మృతసంభూతి వివేకసాగరుష.మార్కీవ్రాత్రవిస్ఫేదక
 ప్రతిభాలోకు నిరంతరాభికలిత బ్రహ్మీనుసంధాను నా
 నతులై నూత్నసరోజకోరక సమానస్వాగ్రీ హస్తంబులన్.
- క. సన్నిధి నిల్విన దీనుల, సన్నిధి శుకమాని తండ్రి సాత్యవతేయుం
 డున్నత కరుణారస మొక, మున్నీరంగం బల్ల జూపు మునులంబు నూదనన్.

ఉ. చూచి యభీష్ట మెద్దియనుచుకా గురుశేఖరుఁ డానతిచ్చినకా
 ప్పాచిరవిం గమఁగొనిన బద్ధములు : బలె నుల్లసిల్లచున్
 గోవరభాగ్యరాశి యని కోరిక తీరికలెత్త బల్యురం
 జూచుచు నాత్మలోఁ బరమశోభనకారణులై మహాసునల్.

శా. ఆచక్రాచల మైనతీర్థముల నాయాసంఖ్యలం జూచి యు
 ఖ్యాచారకీయ లెఁదు నేమరక మే మశాంతముం జుట్టియుక్
 మీచేఁ గాని మనఃకళంకవికృతుల్ మీటుంగ మార్గాంతరం
 బాచాశోత్తమ కానలేక భవదీయాంఘ్రిల్ శరణ్యంబుగన్.

గీ. వచ్చితిమి మాతలంపులు వరుస నీకు, విన్నపముఁ జేసి తగినవి వేడి మీర
 లానతియ్యంగ వినుమని యాదరమును, నాగదంతుని నియమించినార మిపుడు.

క. ఆనాగదంతమునితోఁ, బూనిక గారుడపురాణమున సందేశం
 బానతి యిండన వ్యాసులు, కానిండని వారిమీఁదఁ గరుణాపరతన్.

క. ఆనాగదంతుఁ గమఁగొని, యేనెఱుఁగుదు వీరితలఁపులెల్ల నక్షనం
 గానిమ్ము వేడు మెయ్యది, యేననవుడు గేలుమొగిచి యిట్లనిపలికెన్.

సీ. ఎవ్వఁడు రక్షించు నీవిశ్వమంతయు నెవ్వఁడు రక్షించు నీవ్రాపంచ
 మెవ్వనిలోపల నివిడియుండు జగంబు చేసెనెవ్వఁడు సర్వజీవస్పృష్టి
 యీపోడుములమాయ నెవ్వఁడు గల్పించె నెవ్వని నిగమంబు లెఱుఁగలేవు
 సకలశబ్దార్థావచ్ఛాద్యంబు లెవ్వనిమూర్తి యంతకుఁ దాకర్త యెవ్వఁడయ్యె
 నట్టి యీశ్వరుఁ డెవ్వఁ డీయంబునిధులు, దీర్ఘములు తత్రప్రమాణంబు దివ్యదేశ
 తీర్థపుణ్యప్రతాదుల లెఱుఁగు లెఱుఁగు, లెల్లఁ బేర్కొనుఁ డెందు నభిజ్ఞులగుచు.

గీ. ఆనిన నక్షరు నవ్యయు నాదిపురుషు, శ్రీశు నచ్యుతు హరి హృషీకేశు బరము
 సర్వమయు విష్ణు తామానసమున దలచి, మొక్కిరి- యిట్లనిపలిక నమ్మునివరుండు.

సీ. ధన్యమానస విను తత్పరమతితోడ గారుడసంహితఁ గలలెఱంగు
 దక్షుండు మును దేవతాసమాహము మానిగణములు గూడి యాగంబుసలుప
 నాయాగశాలలో నధ్వరుఁ డుద్ధాతబ్రహ్మయుఁ దమతమపనులు నడప
 నయ నుద్ధాతకర్ణామృతంబుగ సామగానంబునేయ నాకాశవీధిఁ
 బుట్టె నొకమ్రోతే జగము లిట్టట్లుగాఁగ, దిశలుఘోర్ణిల్ల మానులు దిగులునొంద
 వేలుపులుమాన్విసద సభవెఱుఁగఁజెంద, దక్షుఁ డిదియేమియనుచుఁ జిత్తమునగలఁగ.

క. ఆసామగాన మప్పడు, చేసిన నామంత్రాణంబుఁ జెలువమర త్రియా
 వాసి సనాతనుఁ డాగమ, భానురతనుఁ డింద్రిముఖునుపర్వలుఁ గొలువకె.

శ్రీ. ఒకచోట దేవతాపరీకర నమోవాకు- జయజయస్వమ లాకసంబు నిండ
 నొకమేర సామవేదోక్త నుగానంబు ఘుమ్మని రోదనీతుహార మాన
 నొకవంక దివివవైణికనారదాదుల పాట లజాండంబు ప్రబలికొనఁగ
 నొకచాయ వివిధరంభోర్వసీమేనకాబాస్య విలాసఫలలు జెలంగ
 నొక్కయెడ దివ్యదుందుభుల్ డిక్కటాహ, పాటన ధిమధిమలజెవు ల్వుగులఁకీయ
 నొక్కతరి చైత్యమాత్యగంధోత్కటాహ, చందనాచలపనసంబు సందడింప.

క. ఛందోమయుఁడు ముకుంద, స్వందనరాజంబు దేవసంయమి జనతా
 మందారము వినతాపీయ, నందనుఁ డయ్యాగశాల నడుమ న్నిలిచెన్.

నీ. శ్రీమహారోహణ శిఖరోపమానమై డాలించుమణికిరీటాబుతోడ
 నతులఫణామణిద్యుతులచే ననియాడు పన్నగకుండల ప్రభలతోడ
 నాజానుద్ధిర్ఘమహాగ్రీవమరకతకమనీయమణికంకణములతోడ
 కాంచనాచలముపై మించు బారాతపఃశ్రీలీను చెంగావిచేలతోడ
 చకచకలు జల్లుము త్రైపునరులతోడ, నాత్మమణి మేఘులాలయంబుతోడ
 కనకమండీర చరణయుగ్మంబుతోడ, నక్షరుఁడు తార్ఘ్య డపుడు బ్రిత్యక్షమయ్యె.

ఉ. ఆకరణిం బ్రీసన్నమతియై బాడచూపిన వైనతీయు లో
 కైకశరణ్య నచ్చటి మునీందులు దివ్యులు బాగిమొక్కి యా
 లోకనభాగధేయమయి లోపలి జీకటివాయఁజూచి య
 స్తోకనుననుకై తగునుతుల్ ప్రకటించి రనేకభంగులక.

వ. దేవా ! యేమొనర్చు నీయాగంబు సఫలంబయ్యె. యజ్ఞపురుషుండవు నీవ. నీస్వ
 రూపంబు లెట్లిన, సర్వత్రీదివత్స్వరూపంబై ధారుణీభారావహాశక హూఁకిరాత
 వారసంహారకారణ మహాన్నత్యకరంబితాగ్రీనాసంబగు మీముఖమండలంబునకు
 జయమంగళంబు. విశాలవర్తులంబులై గాయత్రీస్వరూపంబులగు మీలోచనస్థులకు
 శోభనంబు. సకలలోకసంరక్షణజాగరూకంబై సోమాత్మకంబైన మీయాత్మకు
 భద్రంబు. వామదేవ్యరూపంబై వనమాలికాలంకృతం బయిన మీగాత్రంబునకు
 స్వస్తి. యూపపరీభావంబులై రాహుగ్రీస్తద్యశ్యమాణసహరిణాంకపార్యశకల
 కేఘాకారంబులగు మీకోరలకుఁ గుశలంబు. ఛందోమయంబులై యనురూపంబుల
 యిన మీసకలాంగకంబులకుఁ బ్రణామంబు. సామరూపంబై సకలప్రీసంవనిర్వా
 హకంబయిన నీబలులునకు నుత్తరోత్తరాభివృద్ధి. చిత్స్వరూపదర్శాంకురమయం
 బులై సంధ్యారుణారుణంబులయిన మీసాదితెక్క-గములకు విజయంబు. యజ్ఞ
 క్షేదప్రీపంచంబై నజ్జినారంబయిన మీదంతంబుల కనంతకల్యాణంబు. చతుశ్చే

దాకాగయిలై యమృతోత్పాదససహాయ గజకచ్చవచ్చేదన బిరుదాంకంబులగు
 మిచరణంబులకు మేలువార్త. త్రయీవిద్యాస్వరూపంబై సప్తజిహ్వతులితంబగు
 మిజిహ్వరంగంబునకు సాధువాదంబు. సామాంగంబులమర్యాదయై విక్షేపమా
 రురతులాయమాన మేరుమంగరాచల భుశభుశాయమాన సప్తసాగరకల్లాల సము
 త్పాటవోన్మూలాయమాన మహామహీరుహంబులై కుపితాఖండల దంభోలిధారా
 ప్రభావ పరిపాలనార్థ ప్రసిపాదిత నిజైకదేశాగ్రోరక్షంబయిన మిచక్షుద్వ
 యంబునకు నిరంతర క్షేమంబు. ధర్మవిధానంబై దివ్యమందారదామహాచంద
 నపరమాధరణముక్తామాలికా ద్యులకృతంబయిన మిహృదయంబునకు నేమంబు.
 అగ్రవృక్షార్కకందై హిరణ్యబిహ్మిండకటాహుహిరావరణపాపకవికాసంబయి
 న మిచెంద్రకావిదుకూలంబునకు భావుకంబు. మహానీయోపనిషద్వయంబై విల
 యావసురసకలలోకగ్రోసనవ్యసానసాయ త్సుధాధుసేణంబయిన మికుక్షీకి సర్వ
 రక్ష. సామగానాత్మకందై సర్వజ్ఞప్రకటంబయిన మిబుద్ధికి శుభంబు. అక్షరా
 త్మకావయవంబై ఆకకలతోటి మేరునగంబోయనం బరగు మిశిరుమేనికి శుభం
 బు. నారాయణవరణారవిందాఘాతకిణాంకితంబై కుంకుమకస్తూరికాపంకాలంకా
 రంబగు మిపరిణిద్ధకంధరంబునకు నిత్యోత్సవంబు. విష్ణుశక్తియంతయినం జాలు
 మియనంతశక్తికి నిరంతరసంతోషంబులు. వేదాత్ముండవు. వేదమయుండవు.
 నీవు గానవేదవేద్యుండవు. విశ్వభావమండును నగు పరమపురుషుండు పుండోకా
 త్తుండు నీయండ నుండుననుటకు నితరప్రమాణంబు లేల ? అట్టి నీకు సాష్టాంగన
 మస్కారశతసహస్రంబులు. నాగాంతక, నుపర్ణ మాకు నీచరణంబులే శరణం
 బులు. నీవే దిక్కు. జగంబు తావకాధీనంబు. క్రీతుమూర్తివి, త్రయీమయుం
 డవు, భగవంతుండవు నైన నీకు దాసానుదాసులము. నీవీ దివ్యమంగళాకారంబున
 బ్రహ్మన్నుండవైతివి. నీయనంతకల్యాణగుణంబు లెఱుంగ మే మెంతవారము. కరు
 ణీంపుమని భయభక్తిపరవశులై కైవారంబుఁ జేసిన.

మ. ఉరగారాతి దయామతిం పతిత సామోద్ధాతవర్ణింబు నీ
 శ్వరదిగ్భాగము వేవితై సవనరక్షాబుద్ధిచే దక్షుఁ డా
 దరణా నిర్మగఁ జూచి రత్నఖచితోద్యతీతికాసీనుండై
 సురమానీంద్యులఁ జూచి యిట్లనియె దక్షుం డెంతగమ్యుండాకో.

మ. వినుమేనిచ్చితి మీకు నొక్క-వరమున్ వేడంగ రాదంచు లో
 ననుమానింపక యెద్దియేనియును నన్నర్థించి గైకొండు కో

ప్రథమాశ్వాసము.

రిషకోర్కుల్ సమకూర్తునన్న సభవారే కొంతుచుకొ గొంతనే
పునకుకొ నిశ్చితకామితార్థలయి యున్ముక్త ప్రామోదంబునన్.

గీ. అందఱును జాగి మొక్కిరి కరాంబుజములు, ఘోరతలమున గీలించి పలికిరిట్లు
సర్వతత్వమయుండవు సామలోల, చక్కాణికి నాధానశక్తి వీన.

క. తోలుత చతుర్దశవిద్యలు, నెలకొన్నవి నీదుమరిని నిగమంబులతో
నలశారి జగముదాల్పగ, జలజాతని దాల్చిశీవు సామాన్యుడవే.

ఉ. కోరితి మేము వాస్తవసగోచగమై పరతత్వవాన్యమై
కారణమారమై సకలకారణమై శగణాశిఖూమియై
దూరితకర్మబంధభవదుఃఖజరామరణానిభేదమై
కారణజన్మ బ్రహ్మమనగా నది యెట్టిది యాననీయవే.

క. నావని నుపర్ణుఁ డిట్లవు, నావేలుపు నురులఁ జూచి యనురాగముతోఁ
బ్రాన్యస్థలగరగర్ణా, ప్రాప్తివ్యా శరణ్య వచనశంగి జెలంగన్.

చ. తగిన తెఱంగు వేడితిరి తత్వవిచారవివేకదక్షులై
నిగమరహస్యసార మతనిర్మల మాశ్రయణీయ మీహితం
బగుణము నిర్వికల్పము నిరంజనమన్యయ మేనుదెల్పఁగాఁ
దగునని యానతిచ్చి విదితంబుగ సర్వము నానుపూర్విగన్.

మ. సగుణబ్రహ్మమయుండు సద్గుణమహేశ్వర్యుండు చిహ్మార్తియుకొ
భగవంతుండును నైన విష్ణురథయాపస్వామి యాదిత్య ప
న్నగగంధర్వముఖస్తుతుల్ సాలయ నంతర్ధానముంబొండగా
జగదాశ్చర్యమహానుభావము మదిం జర్చించి గమ్మానులుక్.

క. ఈగరుడనిర్మితంబగు భాగవతారాధ్యమైన పరమపురాణం
బాగుణనిధులెల్లను మది, లో గురుతుగనిల్చి రంతలో వినునీధిక్.

గీ. ఆకారమునఁ జతురామ్నాయములు మోయి వందిబృందముల్ భావములుంబొండ
పాణిస్థితంబైన వీణయు నొసపరిపాటల భాసాచఘాటి గొలువ
స్తుతులు నారదవశిష్ఠులు నెంటరా వారిపజ్జల దేవతాప్రభులు రాఁగ
గరుడ గంధర్వ కింపురుష నానాన్పత్త గీతవాద్యములు దిగ్వితతినిండ
మూర్తివంతంబులాయాగమములుఁ బురాణ, ములునుసర్వంబులును గెలంతులభజింప
హంసవాహనుండై సరోబాసనుండు, దక్షుండలరంగ ధాత ప్రత్యక్షమయ్యె.

1. ఎదురుగవచ్చి మానులు సమీహితభక్తి నమస్కరించి హ
ర్షదయగు సర్వస్వపాద్యముఖసత్త్రియచేఁ బరిణామమొంద నా

క. కనుభులుఁ గజించి ననలెత్తు మయాసనకోటి నింపుమీ
జ దురితనూరులు దనతరంబునసింపఁగఁకేసి ధక్తితో.

జ. పన్నగభోజినచ్చిన ప్రభావము తారు మనోభిలాషములొ
విన్నపమానరించుటయు వీనులువిందులుగా రచించి యా
పన్నకగణ్యుఁ డెవ్విభుఁడు వల్కి-న తార్జ్యపురాణవర్తనం
దెన్నికమీఁకఁ దెబ్బుటకు నెంతయు సంతసమందె ధాతయున్.

జి. ఆంధ్రపరుఁడై శతానందుఁ డప్పడుఁ బలిక సత్యంబె మీపలుమలెల్ల
నకలంకవిజ్ఞానలై నూన్మునూత్కానలోకనలై యతిలోకులైన
పరమయోగులకు నేర్పడ దెట్టియర్థంబు వేదంబులెట్టెట్ల వేదమూర్తి
దైవట్టి జనతేయకృతేతిహాసంబు సహితాశ్రేష్ఠంబు సమృతంబు
కాన నాగదంతమా నంతరంగంబు, లోననరసి సకల లోకహితము
నేయునట్టి తలఁపుచే నభిమానించి, వచ్చినాడ నిత్తు వరము మీకు.

క. నాదహము మీరువిన్నది, కారణముగ నన్నుఁ జూడఁగలిగెకా మీరలో
కోరుఁడభీష్టము లనవుఁడు, వారందఱు కేలుమొగిచి వనజజాతోడన్.

క. దేవా కాలముగెలువం, దేవారులు నేరరట్టి తెఱఁగిడి కాలం
వేవెరపున గెలువఁగనగు, నేవేలుపు నాశ్రయింతు మెఱిఁగింపుమనన్.

జి. ధాతయిట్లను మోరెంతఁ దలఁచినారు, మాటలో నిది చిక్కు-లమాట గాదె
మిగులమెచ్చితి వివరింతు మీరలెల్ల, హెచ్చరికెకాఁగ వినుఁడని యిట్టులనియె.

జి. నిత్యంబు సత్యంబు నిరవద్యమాద్యంబు నిర్వికల్పముఁ జిత్తనిర్గుణంబు
నిర్మలంబును సాక్షి నిర్లేతుకంబు నానందకందముఁ గరుణామయంబు
నపరిచ్ఛదంబు బ్రహ్మంబునా విలసిల్లు నారాయణారూపనామకముల
తక్షేపు దివ్యావతారంబు లమలినభూతిహేతువు లట్టిపుణ్యనామ
వాచ్యుఁడేకాలనకృప్రీవ ర్తకుండు, కాలమయుఁ డట్టికాలంబు కర్మనస్య
లైనవారికిఁ గర్తయకాగాని తాను, కాల మీశ్వరునకు నెందుఁ గర్తకాదు.

క. కాలమునకుఁ గర్తయనం, జాలు విరాట్పురుషుఁ డతఁడు సమయాశాంత
త్విల దనయోగమున నే, వేశల భరియించునట్టి విశ్వమునెల్లన్.

చ. జగదుపకారయై హరి రసావలయంబున దేవమానుషా
దిగఁగల సర్వకేవలతతిం జనియించును బద్మవాస లో
నసంతకుఁడొ విహంగనరుఁ డాదిగ పార్శ్వచరుల్ నుదర్శనా
ది గణేసాధనంబులు మఱిందిరిగా జనియింతు రఁదులన్.

గీ. ఇచ్చనచ్చినప్పు జేసేక నేయ్యెడ, నేమి నీయవలయు నీశ్వరునకు
చలచినపుడు బుట్టి తానట్లు గావించు, పాప దెవుడు వైవత్తేయం దతని.

ఉ. తాబుధ రక్షణార్థమయి దానవభేదినినుండు జాయమా
నోబహుధాయనకా గుర్రువినను డటుగావున తాప్యుం డిట్టే
జోబలతాబియె పాడయమకా హరియట్ల మలగు నట్టినాం
డే బహుపుణ్యసంహిత మనాకా వలయకా రవియింపె గంటి నీ.

ప. అన నహ్మనులు నేన ! చచ్చునన ! మీ గవ్వననతేము న్నుతించిన మావీనులు
చల్లనయ్యెను. జగన్ని రాత్రుతం కాశ్యకేశ్వ నిరూఢం నినుబోల నాతండు అ
యారగంబు మీయిచ్చునందును పూర్ణులుగాగ నిచ్చినవి యెన్నునిచ్చుము త్రి
యంత్రీములు.

గీ. నైవత్తేయుని త్రి సూరవనమహాయులు, భక్తి నేమిచి తత్కృష్ణతి ప్రాణియలు
విని కృతార్థులగుట యవిద్యమానె, మిమ్ము భజయింపంగలిగె బ్రాహ్మయ్యుగాద.

క. అని వినుతించిన వారిం, గని దీవనటిచ్చి ధాత కటహంసముపై
జనియె న్యేల్లులు గొల్లంగ, మునులయ్యధ్వరము సారంగముగం కల్లుటయనె.

క. అగ్నోట్రులసి నలనిన, యిచ్చులం బనిచలనుండి యేనినప్పటికీకా
వచ్చితి నీకథ చెప్పెద, ముచ్చటరూఢంగ వినుము మునివల యనుచున్.

క. కగయుగముం గన్ను చుమ్ములు, నరమొగిచి గమేళు నీకు నద్యుతుని నుకిం
స్మరణమొనరించి గానుడ, పరమపురాణంబు శక్తి పొతుండె తేప్పన్.

మ. విను నీపరిశ్రమ నాగవంత యభ్రుడీవిశ్వలయి బ్రహ్మణులుం
దునె యుత్సత్తియు వృద్ధియుక లయను నొందుకా బ్రహ్మ మాధానమై
దనయకా సర్వసరాచార్యుకును నిర్వృతైన లోకాలిక
ల్లవ జన్యంబులం దానోమ్య విగు తెల్లం గగ్నతస్మాప్రముల్.

గీ. అట్టిబ్రహ్మణులు భగవంతుం దనంగ విష్ణుం, దనంగ నారాయణుడనె నతిశయిల్లి
నది బహుశయాపకతో న్విభయంబుగాన, బ్రహ్మ మనుపరిహాస్యమై పరిగమించె.

క. ఘృతకోశాపకయనుటకుం, బ్రతిముట్టి యితరులకును బ్రహ్మత్వలయిం
బ్రతిపాప్యమయ్యు నీశ్వరుం, దేవతాకృతి-డె బ్రహ్మమనంగ నభినుతింగాంచున్.

౪. ఆయాగుండం బ్రపవననృతికిం దా నాది స్మహాపూరుకుణ
ధీయుక్తికా స్పటియింపె భూతబహుధాని గ్యాణశక్తి ప్రభా
వాయత్తప్రకృతికా స్పటిచె నతం డందాబిగ్భవింపెకా దమం
బాయం దజ్జనితంబహూకరణమం దయ్యెకా గుణవారముల్.

- గీ. ఆవియ వైకారికమున భూతాదితైజ, సంచన సగుణభేదత్రయంబు వాని వివర మెట్లన్న భూతాదివికృతివలన, బెరసె నాకాశతన్మాత్రా వీజసరణి.
- సీ. గగనంబు మొదట శబ్దగుణాత్మకము దానన్న ర్మతన్మాత్రాతో పవనుండొదయ మయ్యె నందునబుట్టె ననలుండు రూపతన్మాత్రాచేత రసతన్మాత్రావలన గలుగు నంబువు దాన గంధతన్మాత్రాలయ్యె నేతన్మయంబరయగా న జాండము బ్రహ్మాం బనంతమాను కలిత మైయుండు బ్రహ్మాను గలుగఁగజేసి. బ్రహ్మాచే గల్లిరిట నవబ్రహ్మాలనఁగఁ బదియునలువురు మనువు లాబ్రహ్మాలకును, మనువులకుమానవులు బుట్టి రనఘచరిత.
- క. సావర మానవ తిర్యగ్ దేవాదుల జీనకోటి తీరనికర్మం చే విత్తు మొదలుగా యం, దావిర్భవ మొందుదురు క్రియాపరవశులై.
- క. యుగములు వేవరుసల నా, లుగుగడచిన బ్రహ్మాకుఁ బగలుగడమఁ బదునా లుగు మన్వంతరములు నపు, డగు నిందాదులు నశింతు రాదిత్యులతోన్.
- గీ. నలువ మరునాఁడులేచి మున్నట్టియమల, సృష్టి కుద్యుక్తులైన విరించులెల్లఁ దమదు బ్రహ్మాత్వశక్తిచేఁ దత్తదుచిత, జీవకర్మానుగతి సృష్టిఁ జేతురపుడు.
- క. దేవాదియొను లందున, నావిర్భవమొంది కర్మమను సారిగతిం మావరియించిన మఖదు!, ఖావని నొందుదురు తోయనగునే తమకున్.
- క. విత్తు మొదలి చెరిచినగతి, నుత్తమధర్మమున శ్రీకు న్దులునుండుకా హ్మత్తించి కర్మఫల మతఁ, డెత్తుకుననఁ దారు ముక్తికేసుదు రధిపా.
- శా. అన్యోపాస్థులు నన్యదైవభజనం బన్యక్రియాలోకనం బన్యాసక్తిఁ తదన్యమత్రోజపపూజారాధనాదుల్ వృధా యన్యాయంబుగఁ జేయ నేమిఫలమో హా! యర్హులే వారతే మాన్యుల్ భేదములేని మంచయెడ
- గీ. తనరజస్తామసగుణాళి ననుసరించి, యెందుఁ గడలేనిజన్మంబు లెత్తనలకు సత్యమిది శ్రీనివాసుని శరణమొంది, మనుట లెస్సయు నాబుద్ధి వినుట లెస్స.
- క. వైకారికగుణములు రెం, డైకనుపడు రాజసాఖ్యమే తేజస్మై పాికట వైకారిక ధ, రాకలితచిందియింబులై జనియించెన్.
- సీ. అనఘ వీనులు మేను నక్షులు జిహ్వా నాసాఖ్యలు జ్ఞానేంద్రియంబు లుండుగి పనివడి వాక్యాణి పాదయాచుస్థ లైదును కర్మేంద్రియంబులండుగి సంకల్పభవనముల్ జనులు కర్మాగ్నీన మైయుండు బుద్ధికర్మాదులెల్ల కాలవశంబులు కాలంబు నీశ్వరాగ్నీన మీశ్వరుండు శ్రీజానిసుమ్ము

కలశ మణియన్యధా దైవములు ప్రసించ, స్వప్తియెట్లయ్యె నెట్టివాంఛితమనుండు భూమ్యచలనాగరద్విషములు తెఱంగు, లానతిండన మణియు నిట్లనియెనతఁడు.

- చ. ఆడిగడి దీశ్వరావయవమైన ప్రపంచములో తెఱంగు దా నొడువునుంచు నెంతటిసునల్ వచియింపసమర్థుకే తలం పడుగుటఁజేసి శౌరికృప నాత్మకు లోనగునంతమాత్రమే ర్పడ వివరింతునంచు నిరసాయవివేకనిధాన మిట్లయన్.
- గీ. పృథివి తోమ్మిదియగు వర్షభేదములను, ద్వీపభేదంబులను సప్తవిధము లయ్యె భూమిపరిణామవిధము యన్నామములును, లోకములచండ మెఱిగింతు నీకునిపుడు.
- నీ. వర్షభారతము కింపురుషంబు హావర్షంబనంగ నిలావృతంబనంగ తెలవభద్రాశ్వంబు కేతుమాలా హిరణ్మయము నాగ వర్షనామములు దాన నొకపేరు వర్షంబునకు వేరువేర తోమ్మిదిఖండములు సౌంజ్ఞ లాదపు మొదటి భారతవర్షంబు నీరీతి నవఖండములనొప్పు నిండు దీవులు వచింతు జంబువును ప్లక్షునామంబు శాల్మలియును, శంబుక్రాంచంబుశాకపుష్కరము లనంగ లక్షయోజనములనొప్పు ప్లక్షుమీటల, యొక్కటొక్కటి ద్విగుణించియొప్పుచుండు.
- గీ. ఇట్లు ధారుణి యేఁబదికోట్లయోజ, నాలినర్తించు డెబ్బదివేలఁ గోట్లు పాడవుమాడటిలోకముల్ బుడమిగిండు, నుండుయొండొండఁబదివేలయోజనములు.
- క. ఇంతయు బ్రీచ్యోండంబగు, నంతయుఁ దా బ్రీహృశక్తి నాదలనిడి ని శ్చిత్తుండై శేషభోగియ, నంతుఁడు వర్తిల్ల జగము లారాధింపన్.
- గీ. సూర్యచంద్రులదీప్తి యుచ్చోటనుండు, నంతమాత్రంబె భూమియు నాకసంబు దిక్కులునుగాని యామీఁదనొక్కటియును, గానమిరవొందుబ్రహ్మాండకర్పరంబు.
- నీ. జగతికి లక్షయోజనములపై సూర్యుఁడుండు నిన్పడిఁ జంద్రీనుండలంబు తద్విగుణంబు బుధగ్రహమండలం బలవడ శుక్రీనుండలమునట్ల యామీఁద భౌమ బృహస్పతి శనిమండలంబులు తద్విగుణంబు వాని పైలక్షయోజనపరిమాణవసతి సప్తరిమండలమొప్పు దానిమీఁదఁ గాలచక్రప్రమాణశిఖాముఖున, నమరుగ్భ్రుండటూ మూడులోకములు నయ్యె దానిపైఁ గోటియోజన స్థలమునందు, నమరుచుండు మహాలోక మనఘనరిత.
- క. యోజనకోటిద్వయమిత, మై జనలోకంబుమీఁద నగుతద్విగుణం బాజగతి తపోలోకం, బాజమిల్కా సత్యలోక మభినుశిఁ గాంచున్.
- క. సత్యాదిలోకపటలము, ప్రత్యేకమువాయు పాశబద్ధములై సా తత్వము గృహనురుగు గృహ, నిత్యుత్పత్తి న్నగుచునీ ప్రాణిపీఠుఁ డయ్యెన్.

- క. ఈహాకములకుఁ బదియును, నాలుగుకోటులకు యోజనము లజాండం
 బాలెక్క-విస్తరిల్లు, బైలెక్క-యుఁ గలదు కొంత పరికింపంగన్.
- సీ. అందుమీదటను తోయావరణంబు బ్రహ్మాంశమునకుఁ బదియంతలయ్యె
 నన్నియు నాయువు నాకాశము మహాత్తహంకారమును ప్రకృత్యాదులైన
 యావరణంబును నట్లమొండొంటికి దశగుణోత్తరవృద్ధి దనరి యట్టి
 యాద్యంతమును మహాత్తనదగు తత్వంబు ప్రకృతరూపకుండైన బరమపురుషు
 చేత నావృతమయ్యె నీసృష్టియందు, మీఁదఁ గాలంబునవధియు మీఁదగిందు
 దిక్కులును నాకసములేదు తెలియ నక్ష, రుండు చిన్మూర్తి నిండుకయుండు నందు.
- గీ. అట్టి యీశ్వరుండైన బ్రహ్మాంబు శక్తి, యంద నేకిభవించి పాయదు తదీయ
 మహిమనున కధితంబు సామ్యంబులేదు, సగుణుండైతా సెప్పజియించుజగములెల్ల.
- మ. ఇది నానామరచూళికాతటమణిప్రేంఖన్మయూఖోల్లస
 త్వదపంకేరహయుగ్ముండైన గరుణాపారీణి లక్ష్మీయుతుం
 మదిజింతింపుచుఁ దత్ప్రసాదమహిమన్ వాకొంటి నట్లుండెఁ దె
 ల్నెద నారాయణమంగళాయతనముల్ శ్రేత్రింబులున్ దీర్ఘముల్.
- శా. లక్ష్మీవక్ష్యులదృక్పదాబ్జయుగళీలాక్షారసాక్షిప్తతా
 లక్ష్మీపంచితపక్షరాక్షసభుజశ్లాఘాహరప్రాధికా
 నూక్ష్యప్రేక్షజితాక్షమానివిదితజ్యోతిర్మయాకార శే
 వక్ష్యాభ్యుత్తటకోటరస్థలరిరంసాస క్తచిత్తాంబుజా.
- క. ప్రాభాతికాబ్జకోకా, సాభాగ్యధురీణనయన సరసమధురపీ
 షాభ్యంగకికోరావళి, కాభూషితజలధికస్యకాముఖకమలా.
- స్రీగీర్ణి. మంజువీపుంజ సద్భ్యాంతి భృంగాంగనా
 మంజుసంగీత సంపద్విశేషోల్లస
 తుంజ నానాలతాదృక్స్వరత్సానుభా
 గంజనాహార్యశృంగాగ్రీనిలాంబుదా.

→క గ ద్య ←

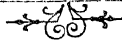
ఇది శ్రీవేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘాట సరస చతుర్విధ
 కవిత్వరచనాచమత్కార సకలవిద్యజ్ఞనాధార కట్ట హరిదాసరాజగర్భాభి
 చంద్రి వగదరాజేంద్రిప్రణీతంలైన గారుడపురాణశతాధ్యాయి

శ్రీరంగమాహాత్ర్యంబును మహాప్రబంధంబునందుఁ

బ్రథమాశ్వాసము.

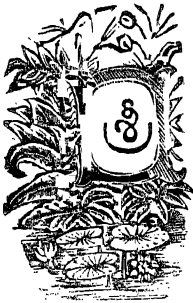
శ్రీ రస్తు.

శ్రీ రంగ మాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

—:(0):—

కమలముఖే ముఖితే
లీకమల మరందరస విలిక్షుభ్రీమరా
లీకలన కటాక్షాంచల
యాకల్పవిలాస వేంకటాచలవాసా.

- వ. అనధరింపుము. ఇట్లు నాగదంతమహామునికి వ్యాసు లానతిచ్చినతెఱంగున నూతుండు శౌనకాగుల నుద్దేశించి.
- సీ. మాధవాధీనమా మనుజకల్మయై కల్మీ పరమేశుఁగూర్చిన పలుకు పలుకు హరిగేహమునకేఁగు యడుగులె యడుగులు కేశవుఁబూజించు కేలు కేలు నారాయణా యనునాలుక నాలుక శ్రీనివాసునకిచ్చు మేను మేను పంకజాక్షునిఁగూర్చు భావంబు భావంబు భక్తుఁడై మనువాని బ్రతుకు బ్రతుకు దాను లెందుండిదియె వీర్ధస్థలంబు, హరిపరాయణనసతి పుణ్యాశ్రమంబు భాగవతకోటి శ్రీపాదపద్మరేణు, మిశ్రమంబు వియన్నదీ మిశ్రమంబు.
- గీ. కర్మపాశనిబద్ధులుఁ గలుషమతులు, గుణసహితు లట్టిమనుజుల గణనజేసి పలికెదరటన్న శ్రుతిమాతృకలుఁనాకు, లయిన గరుడస్వజనిదాను లోటఁజూవె.
- క. గంగానదికొత్తి హరి, మంగళకరనరణవల మహానియరజ స్సంగతిఁ దిలిపొకపావన, మాంశ్యముఁ గలిగెనది ప్రహుణము గాదే.
- శా. కావేరీనది మున్నుఁ గొనదులంఘ్నిలో విశ్వవిశ్వంభరణ్ వేవేలెన్నయ గృంకణ్ దలఁచినన్ విన్నన్ మహాపాతక

గాగననాగ్రము వజ్రసాతహతి భగ్నంబొగతిం బోవుటల్

శ్రీవిష్ణుసలవాసనేవసుగదా సిద్ధాంత మీవాక్యముల్.

గీ. స్పర్శనముచేతఁ బూతులు స్వరణచేత, ముక్తులును ధ్యానమున భవమోచనులును
గారె హరిదాసులనుచు నాగమములెల్లఁ, దెలుపుచున్నవి హరిభక్తినులభులగుట.

శ్లో. నదులగో ముఖ్యమైనది విష్ణుపదపద్మపంఘాత మైనట్టి జహ్నుకన్య
దత్తీరమున జగత్ప్రియపూజ్యముఁ బ్రీయూగ మట్టికె యమునామహాస్రీవంతి
యందు రాధానాథుఁడైన శ్రీకృష్ణుండు గోపాలబాలఁగూడి యపుడు
రాసకేటీమహోల్లాసుఁడై తటవన శ్రీనిల నెపుడుఁ జరించుకతన
నెపుడు నన్నది గనవేడుటే తదియ, సైకశసలమంజులజలజనయన
హలకులిశవజ్రీ పద్మరేఖాంచితంబు, లైన యడుగులుఁజూడ భాగ్యంబుగాడె.

క. ఆతీరంబునఁగను మఘ, రాతీర్థముఁ గృష్ణసాదరాశీవరజీ
వారీతసమాకులకలనా, పూతంబై జనులదురితముల వోనడఁచున్.

క. ఆచ్చట మాన్నా శ్చైవ్యరు, వచ్చి కృతస్నానులగచు వనమాలిజపం
బుచ్చరియింతురు వారు వి, యచ్చురులరుదండగనుదు రచ్చుతునందున్.

క. గోవర్ధనగిరిచెంగట, ధీనైభవుఁ బుండరీకతీర్థము మదిలో
పావనమై భవబంధపు, తీవలు దెగఁగోసి జనతతికా రక్షించున్.

క. ఆగోవర్ధనతీర్థము, భాగవతులపాలి కల్పపాదప మనట
భోగాపాలక తీర్థము, నాగోమతితీర్థ మభిమతార్థము లిచ్చున్.

క. కాళిందీసరమున గో, పాలుండు చలిదారగించు పట్టగుననట
మేలెంతురు పితృకర్మలి, కేలా యితరములుగాన మిహపరములకున్.

క. ఒకయెడగూఢయు నొకయెడఁ, బ్రకటయు నై దోచెఁ దా సరస్వతిగానకా
సకలార్థంబులు నిచ్చును, నికటామరతరువు మనుజు నికరంబులకున్.

ఉ. ఏల తదీయతీర్థముల కేఁగ జనాళి సరస్వతీనదీ
మూలనికుంజమంజుతరుగుల్యులతావళిఁ దేతీచూచినకా
బాలన కోటిజిహ్వానున భారతి తాండవమాడ బ్రహ్మయ
ల్లాలట యమ్మహోనది పీయాశయముల్ దమ కీయఁజాలడే.

గీ, ఆదినుండియుఁ బరిశుద్ధులగు సరస్వ, తియును భాగీరథియు యమునయుఁ దలంపఁ
గారణములపుడు నీతులుఁ గడమనదులు, తలఁచ ననునాశ మిన్నదీత్రీయమునందు.

గీ. పావనములైన బుద్ధ్యులతోవరముల, యందులో రెండుముఖ్యంబులయ్యె దాన
ను త్తరమునకుఁ బుష్కరం బు త్తమంబుఁ, గడమకాసారములు పెమ్మగల్గియున్న.

గీ. పక్షిణంబునగల్గు నీర్ణములకెల్ల, వానియగు జంద్రోపుష్కరిణీసరంబు
యిట్టి కెండునుపలంచిన నెంచుచున్నఁ, బగమపదమొందు గొంగుపసిండి గాదె.

శా. కావేరీ సరయూ నదీద్వయము వేగఁ బావన శ్రీలూగో
భావింపగు నెఱునొందె మున్నదియు నీభాగ్యస్థితుక్ గాంచెనే
దేవారాధ్యుఁడయొగ్యలో దశముఖావికూరియలం జంప రా
మావిర్యావమునొందె దాశరథియై యాదిత్యులం బోగినఁగన్.

క. శ్రీతరుణి తానుబుట్టదె, సీతానానుమున వారు చేరుటగాదే
పూతత్వమొందె సరయువు, భూతలమున నాటకుండి బుగ్గవేవితమై.

క. సాశేతనగరిలో యి, ఊకుఁడు మును దెచ్చినిలిపె సరయువు పాంతకః
శ్రీకర రంగవిమానము, కామన్న నదెట్లురావు కలపకులెల్లన్.

శా. రంగన్మూల విమానశేషశయనప్రాణం బమేయంబు శ్రీ
రంగబ్రహ్మము వచ్చినిల్పుటఁగదా ప్రిసించె కావేరికె
భంగవ్రాతవిఘాతశీకరపరిష్కందస్ఫురన్మాయతా
సంగతోసంగనిరస్తపాదతఱుతా సౌభాగ్యగాధావళుక్.

క. శ్రీమద్రోగవిమాన, మ్మామహిమము లోడనెనసి యలరుటగాదే
భూమిజనులకు సహ్యాజ, యామేనుల భుక్తియున్తు లీయ్యుఁగ నేర్చుక్.

శీ. సరపాపప్రణాశనియయి బహుతీర్థకోటి రమ్యాభయకూలమగుచు
ఖచరచారణిద్ధగంధర్వ సేవ్యమై జలధిపర్వంత నిజప్రవాహ
పావనోభయ పార్వ్యభాగసిరంభిరసాలనందననారికేళపనస
పూగరసాలజంబూపక్షాభరూరకదళీలనంగమాకందకుంద
పాటలీముఖ్య తరుపుష్పఫలసమ్మద్ధి, శుకపికాదివిహంగమపకర మగుర
కలకలారవభృంగ ర్షుంకార కలిత, యైవ కావేరిమహిమ యేమనఁగవచ్చు.

ను. చిరకాలాగతప్రాణనాయకుని తాఁ జేనోయి నాలింగనా
దరణాఁ మెచ్చఁగఁజేయు మానవతిచందంబొప్ప కావేరి తా
నిరువాన్ కవగూకి యెన్నఁడును రంగేశుఁ భజించెఁ దయా
పరుఁడై యచ్చొటుబాయకుండెను బరబ్రహ్మంబు రంగేశుఁడుక్.

గీ. శ్రాద్ధమాగాదికర్మముల్ శ్రాద్ధలేక, యైవ మంత్రోక్తియిలులేకయైవ నరుఁడు
చంద్రోపుష్కరిణీతీర జగతియందు, జేసి తాను భగీరథి శ్రీనసించు.

శా. కావేరిమహిమంబుఁ దెల్పుటకు శక్యంచే జగత్పావనం
బీవిత్వంధ్రపై మహామహుని రంగేశుం గృపాలోలు భ

క్రూరేణ్యున నవ్విభీషణుడు కళ్యాణార్థియై తెచ్చి తా
నావిర్భావము నొందఁజేయుట కదీయారామసీమంబునన్.

- మ. కలనైక నిముషంబుబాయనగునే కావేరికావేరికం
దలితోత్తుంగ శుభోత్తరంగ విలువత్కల్లోలమాలామిశ
న్నశీనామోదిసమీరణాంతురవిభిన్నకూరిపాపావశీ
కలనక సంగముదద్వయానిగమరేఖాశృంగముక రంగమున్.
- గీ. తెచ్చిన విభీషణునిరేక తేరఁబనిచి, హారికావేరికా నైకతాంతరంబు
పుణ్యవనవాటికలు చంద్రీపుష్కరిశియు, నుల్లమునమెచ్చి తరలక యున్నవాఁడ
- క. త్విరంగనాభునసతియు, సారసరి త్తీర్థరాజ సహచరయును నై
యేరులనెల్లను తిరుకా, వేరిసమానంబులేని విశ్రాంతి గాంచెన్.
- చ. సనకసనందనాది మునిజాలము దేవతలుక దవీయపా
వన వనభూములందుఁ దరువర్గలతౌషణులై జనించినా
రనయము రంగనాయకసమాశ్రయ మాత్మలఁగోరి యట్టివో
దునుమఁగరాదు పూరియును తోడనై వోషములందుఁ గావునన్.
- గీ. సహ్యాపర్వతజలరాశి సందునందు, నుభయకావేరి తీరంబు లభినుతించి
భరణిపైకల పుణ్యతీర్థంబులెల్ల, నెనసియున్నవి ములుమోప నెడము లేక.
- క. స్వర్గద్వారంబునఁ గన, నర్థశమతిరంగమరుత నమరుక స్థలనై
సర్దికటహమహిమమునక, స్వర్గాదినుఖంబు లిచ్చు స్నాతలకెల్లన్.
- క. అచ్చట దేవారాధన, లిచ్చిన దానములు కోట్లకెచ్చిన ఫలమై
నచ్చి పరలోకమునఁ దను, యిచ్చల మెచ్చులనుగూకి యెదురుగవచ్చున్.
- ఉ. రంగము లెన్నఁగా శుభతరంగము తీర్థము పుండరీక మ
చ్చెంగట నొక్కగట్టు విలసిల్లును దానిపయిం బుధాశికిం
గొంగువసిండి శ్రీసతీదగుం గమలాక్షుఁడు బ్రహ్మహత్య వా
యంగఁ దపంబొనర్చి హరుఁ డచ్చటఁబావనుఁ డయ్యెగావునన్.
- గీ. అట్టి తిరువళ్లలో నరు లెట్టివారు, పుండరీకాక్షు నేవించి పూజ్యమైన
యభయలోకముఖోన్నతి నొందఁగలరు, తత్స్థలాక్షేయవసుళ తీర్థంబు నటుల.
- క. వసుళమహాతీర్థము చెం, తకు నిండుఁడువచ్చి తాపపభిష్టుండై
ఱుకయేడు తపంబొనరిచి, యకలంకత మరలఁగాంచె నైశ్వర్యంబుల్.
- గీ. అందు నాగ్నేయభాగంబునందు నమరు, మందరంబైన శ్రీరంగమందిరంబు
చెంత నిండనిటంబు విశేషతీర్థ, మదెగదా కామగవియయ్యె నాశీతులకు.

- కా. త్రిగంగంబు విలోకనీయమగుటక జెన్నొందునందాక న
 మ్మేరక లోగొను ధారుణీవలయనమృత్యుంబులే చెట్లలో
 పూలై నక గొనకొమ్మయైన దునుమక బుణ్యక్రియల్ దూరమా
 చేరుక దోడసెహిత్య మానినురలావించాది భూజాతముల్.
- నీ. మహిష మూషక ధేను మర్కట మార్జాల గజ వరాహ తురంగ కాసరములు
 నురగ వృశ్చిక జంబు కోలూక కుక్కుట వీన పారావత మేషములును
 కాక ఘూక శ్యేన కంక గృద్ధ్రి బలాహ కేకి శాశి భృంగ కోకిలములు
 శుక త్రి త్రి పిపీలిక కుణ మత్కుణ మక్షిక మచ్చోధ మశకములును
 మొదలుగా జీవకోటి యమ్ములు సుకలు, యక్షగంధర్వసిద్ధవిద్యానరాదు
 లని యెఱుంగుము కీరంగమున జనించి, పొల్చి కైవల్యమునకేం నిల్చినారు.
- నీ. పరమపుణ్యాలు ధర్మపరు లతికారుణ్యాశాలు లుత్తములు నిష్ఠగరిష్ఠ
 లాచారపరు లాగమాంతార్థవేదులు సర్వభూతహితలు శాంతమతులు
 నిర్దోషు లానందనిరతు లీక్షణబంధరహితు లాత్మారాము లహితదూరు
 లుత్తము లధ్యాత్మవేత్తలు నిర్జితేంద్రియులు ధన్యులు గుణాధికులు సములు
 వీరరాగు లభిజ్ఞులు విష్ణుభక్తు, లాఘ్య లన్యోన్యహితలు మహానుభావు
 లాస లుజిగినవారు సత్యనిగు లౌర, రంగవాసుల మహిమ నెఱుంగవశమె.
- క. పరతత్వమతులు వేదాం, తరముఖులును సుభయవేద నానాథకళా
 పరిణతులుగారె రంగా, వరణాంతర్వాసులైన వైష్ణవు లెల్లన్.
- నీ. అజ్ఞాని యున్నట్లుండ లసాత్ముండ డవివేకి యప్రిద్దుండ డపూజ్యు డవృతవాది
 నాస్తిత్వం డపకారి నాస్తివాదకు డల్పు డన్యదూషకుండఁడు జనాపవాది
 గర్వాంధుండఁడు మూర్ఖ కాముకుండఁడు దురాత్ముండ డధముండఁడు వంచకుండ డర్థలోభి
 దోహి పాషండుండఁడు మూక బధిరుండఁడు ముర్ఖుసనుండఁడు పంగు దుష్టుడు
 మలీనుండఁడు దుర్గుణుండఁడు పాపి యన్యాయపరుండఁడు దుర్మాషకుండఁడు
 కొండియుండఁడు కోపి హింసకుండఁడరాదు, రంగపతియాజ్ఞచేత కీరంగమునను.
- గీ. మోక్షలక్ష్యైరతిశ్రమమ్మున జనించు, యలతకునుబోలె సహ్యాకన్యాంతరమన
 సోమరిత నానఁ బవలించె జూడరమ్ము, రంగం డనికొల్తు రాదిత్యరాజముఖులు.
- చ. విను మితిహాసమొక్కటి పవిత్రచరిత్రము నాగదంత స
 జ్జనవినుతుల్ సుబోధనుండఁడు సత్యుండ డనంగ మునంద్రి సుప్త
 వ్యసములఁ గండమూలఫలహారముచేత శరీరయాత్రైగా
 దినములుబుచ్చుచుకొ సవిధవేదవివాసము రంగధామమున్

క. నేవించి పదక్షణముగ, గావేరికి నటిగి నిత్యకర్మానుష్ఠా
నావళిదీర్చుచు దోవణ, శ్రీవైష్ణవకోటిఁగని భజింపుచు భక్తిన్.

శా. త్విరంకేశ్వర పాదపద్మయుగళిత నేవించి యాసజ్జనా
ధారుణ సన్నుతిఁజేసి యిచ్చిన ప్రసాదస్వీకృతిగ గోపుర
ద్వారంబుల్ గని నిర్ణమించి యొక కాంతారోటజావాసులై
వారల్ విష్ణుపురాణకీర్తనల నద్వారంబు వో దోయుచున్.

క. మీరిరి పరాశరునకుణ, వారలు ప్రియశిష్యులగుచు వర్తిలు గంగా
ద్వారమున దపమొనర్చఁగ, వారితపం బిందుఁడలిగివారింతులయ్యున్.

క. అచ్చోటవాసి యమ్మును, లెచ్చటఁ దపమాచరించ నిందుఁడు దోడ్తో
నచ్చోటికరిగి చక్కని, యచ్చరలును దాను విప్పు మాపాదించున్.

క. ఆనెంబడి మునులిరువురు, కావేరీతటముజేర కలుషములడఁగెన్.
రానెంచె నునాసీరుం, డానైష్ణవు లందునహిత మాపాదించున్.

ఉ. వారిమరుద్వైశావిమల వారిని స్నానమొనర్పఁ జేరువో
నీరములేక వీడయిన నిన్వెఱనొంది యిదేమిచిత్రీమో
వారి యవారిని స్పృధికవారిగ కారణమేమియంచు న
య్యోరుపయి నివ్విలోకనము లేగక దీరక చూచుచున్నెడన్.

శీ. ఉల్లాలకూలంకహాన్మూలికానేకభూరుహాన ర్తవిస్ఫురిత మగుచు
ఘోషఘృణాయతవిశ్వంఖళ మరుత్ప్రేరితాభంగరరంగానుభావ మగుచు
పార్శ్వోపనైతపకీరపుష్పపరాగమాధ్వీరసప్లవమాన మగుచు
తివిరింలహారికాదిబహుళోద్ధారితపాండురడిండీర ఖండమగుచు
వచ్చె నాకస్మితముగ దేవస్రీవంతి, సవతి జలరాశిరాణివాసంబు సహ్య
చనయ కావేరి శ్రీరంగధామవసతి, దిగులుపడి తీరవామలు పగిలిపాఱ.

క. మునులు భయమంది యారా, పెనునెల్లవ వచ్చెననుచు బెదరుచు నవ్వా
హినిఁ జేరచూచుచుండఁగ కనుపండువుచేసి సహ్యకన్యామణియున్.

శీ. వికసించి నెత్తమ్మివిరిమోముబాగుగా కలువలు కన్నుల చెలువుగాఁగ
కప్పుమీరిననాచు విప్పవెన్నెరులుగా జక్కవల్ గుబ్బలనికుఱ గాఁగ
పుప్పొడి నెమ్మేనిబూయు కుంకుమగాఁగ తెల్లనితెరలు కుచ్చెల్లుగాఁగ
లెళుకు జేడినలుచూపుల మిటారంబుగా జవ్వాడునురుగులే నవ్వగాఁగ
బహుళవివాగారావము మధుపాన మత్త, కలకలాయతమధురవాక్యములుగాఁగ
మగనికాఁగిలె యాశించి మగువవచ్చు, తీరుఁగనిపించి మించి కావేరి యపుడు.

- క. దిగులుపడి సత్యుఁ డాత్మకై, సగుణబ్రహ్మంబు కంగళాయిఁ దలంచెన్
నగుమొగముతో నుబోధుఁడు, మగతనమున దలకడయ్యె మదిని నుకమున్.
- గీ. అమరవాహినిపై జహ్నుఁ డలిగినట్లు, మండి కోపించి దిక్కులు నిశీనచ్య
సహ్యజనుజూచి యమ్ముని జాతరాగ్ని, యడఁపఁగాఁబలె మ్రింగెదనని తలంచె.
- మ. కలగెక పిండిలిపండుగా జలధు లాకంపించె ముల్లోకముల్
కులశైలంబులు సంచలించె నభ మాకోశించె భూవకృమ
ల్లలనాడెం దడబాటునొందె దిశలెల్లకా మానినేత్రాఁగుశాం
చలకోపాసలజాయమానవిభిషా సహ్యోద్భవక డాసినన్.
- గీ. చిత్రమిది యకార యంగుష్ఠమా త్రిండయ్యు, వార్ధకాపోశనించె నూర్వశిర నూజు
డింతమాడను కావేరి యెంతనాకు, నంచు దాస్త్రటకై తోయమంచునంత.
- క. యేరెల్లనడగి కాలన, తీరె యొకమండకట్ట దిక్కులునాహా
కారంబునిండ ముని కర, వారిజముల పువ్వుఁడేనిడువున నిలిచెన్.
- శా. ఆలోనంబరవీధివారి కపయోధారావధీరంబుగా
యేలా చాలును మానుమాను తగునే యీయత్న మింతేహితం
బాలోకింపఁగ నాదుపల్కులని యత్యాశ్చర్యకందంబులౌ
నాలాపంబులు వీనుసోకిన నతండాలించి మేలెంచుచున్.
- ఉ. చల్లనిచై నుధామధుర సౌప్తనశైలములై దయావితే
షోల్లనంబులైన చతురోక్తులు నాసతియెవ్వరిచ్చిరో
మెల్లనిమాట యేలనిక మ్రింగకమాన కవేరికన్యక
దెల్లమిగాఁగ మానుమనుదేవుఁడు మాకుఁ బ్రసన్నుఁడౌటకున్.
- క. వలసిన నాకుకె మోల, నిలుచు నిలుకన్ననైన నిష్ఠురమాయా
చలమిడేరుతునన్నక, వలదనువాక్యంబు వినఁగవచ్చె నృతీయున్.
- శా. ఏమీ మానివరేణ్య మాకు నిదిభూయిష్ఠంబు కావేరియే
శ్రీమద్రింగళయానుమందిరము ధాత్రీలోకపూజ్యంబు ని
స్సీమానేకమహాత్యరూపమఘరాశిచ్చేదనం బన్నచో
నామాటల్ విని మానినాయకుఁ డమంధానందకందాత్ముఁడై.
- ఉ. ఈవలుశేలబోల నిక నెన్నిభవంతము లీవుచేసినక
జూపుల కోరెదీరనినుఁజూడక కోపముదీర దూరి కే
జూపులుజేసినమ్మను నె సహ్యజ నామతమిట్టిదన్న యా
లాపములిచ్చి మెచ్చి చదల న్మునివీనుల కొక్కమెడియున్

- గీ. బలమునినాథకావేరి యిసుకవీవి, పువ్వుఁగోటలనడుమ నపూర్వమైన
బంగరపుకెట్టెలోన శ్రీరంగధారుఁ, డింఱిగయు దాను గీరికించు నెందు నెపుడు.
- గీ. వాసుదేవుని పడకయిల్లయి పునుస్త, బసులపసు కామగోపనై సకలదురిత
హరిణీయు నైన నదివీఱదనలిగి నీవు, కట్టుకొనుటేమి యననాతఁ డిట్టునియె.
- క. నీవేమి గట్టుకొనియెడు, దేవా పొడచూపరాడ తీరనిపనికిం
గావేకినగు నాకగు, చేనడలనటన్నమాట చెవిసోఁతుటయన్.
- చ. ఆకుగుము నీకు వేవరయునైన నొసంగెదనన్న నెచ్చరం
చడగను నిన్నుఁజూడక బయల్గిని నావుడు నీశ్వరుండ నే
ర్పడ ననుఁజూడ బ్రహ్మాయు నుపర్వులు నోపరటన్న నీవునా
యొడయండవేను నీయడియ నోవుదు పన్నిధిగమ్ము నావుఁడున్.
- సీ. త్రివర్ష మనుమచ్చ జెలఁగు నెమ్మేనితో కాస్తుధమోపతాకంబుతోడ
మకగ్గుండలభాసమానకర్ణములతో డంఱైన మణికిరీటంబుతోడ
శంఖచక్రాదిరాజద్భుజాగ్రములతో దయలీను నేత్రోపద్యములతోడ
నోరపరివలంబాటు పకిఁడిదువ్వలునతోఁ గమలగాపున్న వక్షంబుతోడ
హరిమండపకటకశేయాచకంక, ణాంగదంబులతో మందహాసవదన
చంద్రాబింబంబుతో గుణసాగరుండు, హరి సుబోధునియెదురక బ్రిత్యక్షమయ్యె.
- క. కలయో శ్రీమతినికోకోక, నిలుకడయో యనుచు నలరి నివ్వెఱగాంచెన్.
తలకించుకా పులకించుకా, దిలకించుకా దెలివిగాంచు ధృతివాటించున్.
- గీ. తోడఁబ్రొక్కొల్లి లేచి చేవోయిమొగిచి, వాసుదేవాయ సద్బ్రహ్మనాచకాయ
త్రినివాసాయ | రంగవిమానశేష, శేషశయనాయతే నమస్తే నమోస్తు.
- సీ. చేన నీచదనంబు తేజోమయంబు చంద్రాగ్రులు నీలోచనాంబుజములు
దిక్కులునాల్గు మీచక్కనిభుజములు మీకు నాభిస్థలం బాకనంబు
పూనికగా కాష్ఠములు నీదువీనులు భూమీారుహమ్ములు రోమరాజి
పర్వతద్వీపరూపచరాచరము మేను వంచభూతస్వరూపంబు నీవ
నుహదహంకారనామతన్మాత్రో వీవ, ప్రకృతిపురుషుండపును పరబ్రహ్మ వీవ
స్పృష్టినటినంబులెల్ల నీచేతనయ్యె, కొలుతు కెప్పడు మిమ్ముఁ బుణ్యులు రమేశ.
- క. నినుఁ గొలుచునట్టి పజ్జను, లనయంబును చోరసారి మగుసంసారం
బననుమతులై తరింతురు, కనలే రీజాడ యెంతఘనులు ననంతా.
- క. నీచక్కని ముఖచంద్రుని, జూచితి నీకరుమలైన మాపులచేతకా
నీచుండ నానేలమునకు, నీచరణమెగాక దిక్కు నెమకినలవే.

- క. చక్కని తామగలకు మొన, యెక్కుడుగల విూపదంగా లెక్కడ కలనకొ
 మొక్కొక్క జేరిన నాశిర, మెక్కడ యీ మొక్కొక్కనున కేమననేర్తువ్.
- క. కావేరిమీద నూగక, యే వెట్టినిగాక యలుగనేల యలిగినక
 మీవాక్యము లౌ గాదని, నేవాదించుటకు నన్ను నేచుండు హవీ.
- చ. బలిమిని నిన్ను నాడుకనుపండువునేయుట నీవు భక్తవ
 త్సలుడవుగాన నాకనువు సాగంగజేసితి వింతమీద మీ
 లలఁపున నెంచినట్టి దయతప్పదు నాకునబీష్టమట్ల కా
 దలఁచితివనంచు గేల్వదలితాఁ బ్రవహింపఁగజేసి సహ్యజన్.
- క. కరుణింపు మనుడు శ్రీహరి, వరమిచ్చెద వేడుమనిన వరమిదె నాకుకొ
 ధరణీఁగల పుణ్యతీర్థము, లరనేయక నిమ్ము నీమహానదిలోనన్.
- గీ. ఇవట మనుజులుగావించు నెట్టిదాన, మైర నొక్కటికొకటిగా ననుసులెల్ల
 దూరమైపోవ వారు నీవారుగాఁ, భుజగళయన యనుగ్రహబుద్ధి యపపు.
- గీ. అనుడు నట్టువరమిచ్చి యాపగ్రాహన, పురుషుఁడవ్యయుండనియె సుబోధ నీకు
 నిటుల సన్నుతిఁజేసితి నేనెనమ్ము, వాసుదేవుడ జీర్గంగవల్ల భుండ.
- క. ఖగరాజయాన సుఖముల, నగుదుకొ బ్రయ్యక్ష మచ్చటచ్చటగొని ప
 న్నగరాజయానమున నా, లుగు మొగములకేల్పు నిటిగోననియింతువ్.
- ఉ. అంతియకాని యెవ్వరు ననంతశయానుని నన్నుఁగాన రీ
 నెంతటిభాగ్యశాలివికదే పొడకట్టితి నిట్టిమేన నా
 చెంతన రంగమందిరము జేరి మదిక భజియింపుచుండు ని
 శ్చింతతనన్న నముఁడయి చేతులుమోడ్చి సుబోధుఁ డిట్లయన్.
- క. ఓకమలేక్షణ పరమద, యాకరమగు దివ్యమంగళాకారముతో
 లోకేతు నింటిలోపల, నేకతమున నిల్చి తానతిమ్మని పలుకన్.
- శా. ఏ నాచే సచరాచరాత్మకవిధం బీవిశ్వ ముత్పన్నమూ
 యే నాకన్యము లేదొకప్పుడు సమస్తే లాస్థితిం జూచుచో
 నేనన్నక బరమాత్ముండంచు శుశ్రీతులే యేవేళ ఘోషించు నీ
 వా నన్నుకొ వినవేడిపల్కితివి నీకాద్యంతముకొ దెల్పెనన్.
- ఉ. శ్రీయమలమై మనీయమగు క్షీరపయోనిధిలోన నాదినా
 రాయణ ముఖ్యనామక మనంతములౌ నిజమూర్తిమన్నన
 న్నాయజుఁ డాత్మలోనిలిపి యబ్బ్రహ్మాప్రములుగ్రీతం దమం
 బాయతభక్తి జేయుటయు నందుకు మెచ్చి కృపావిభూతితోన్.

లయనిభాతి. తోలుకనొల నలుగడల తోలుకరిమొగుల్లములు
బలిసి యిల జీకటలు బలె బొదువు మేనకా

గలుములమితాకి చెలగునుగ వనగొనుణగు
లులియ మణికుండలపు టలవుగన జక్కల్
జలజముఖసాధనము లలగ గరమున్ దయను

చిలుకకును దామగలు చెలువులిడ హారం
బులు వెలుంగ వేగములు చిలువ వెరుగ్దియను
నలుగకును మోగిల దగ నిలువ నతిభక్తిన్.

సీ. శరణమొందెదవయ్య వరమ్మగేంద్రాసన దామండవయ్య పద్మానివాస
సాష్టాంగమయ్య వేదాంతవేద్యపదాస్థ యభయ గూఢయ్య పద్మానితాక్ష
కరుణింపుమయ్య భక్తజనైకమందాగ తక్కితినయ్య ప్రధానపుగుష
మనగంటినయ్య సమస్తలోకాధార, రక్షింపుమయ్య కారణశరీర
తపము లీడేతనయ్య సత్యస్వరూపి, సావరుండ నయితినయ్య కృపాచిశాల
నన్ను మన్నింపుమయ్య యనాథనాథ, యరసి ననుఁగావుమయ్య క్షీరాబ్జిశయనం.

క. అని మతియించిన యేనా, వనజాసనుఁ జూచి యిత్తు వరమేమైనకా
ననువేడుమనిన వేడెద, మనమున గలకోర్కె సర్వమయ పరమేశా.

క. పిన్నిట నిన్నుఁ దపమున, ధ్యానముజేసితిని తదవతారంబున నా
చే నెపుడు పూజఁగొనుచు ర, మానాయక నిలువవలయు మద్దేహమునన్.

మ. ఆన నే గ్రహింపనే షేషశీతమృదుశయ్యారీతిగానుంచి యుం
డినయట్లక బవళించి యుక్తమగుమాడ్కిక సత్యమోఁకారముక
తనకుక సజ్జగజేసియిచ్చిన ప్రమోదంబంది యారంగముక
తన మస్తంబులదాల్చి ధాత పరమోత్సాహంబు సంధిల్లఁగన్.

సీ. సత్యలోకంబుజేరి పూజాగృహమున, ననుబ్రొత్తిష్ఠించి నిత్యంబు నలినభవుఁడు
సముచితారాధనోపచారములచేత, పంచరాత్రోకసరణి పూజించు నంత.

క. ఇననుతుఁడు ముపువు ధాతికి, ననుఁడేనియమించి యొక్కనాఁ డిష్యైకుక
దనయు నయోధ్యాపురిలో, నునిచి వనంబునకుఁజనియె నొక్కఁడు ధృతితోన్.

ఉ. ణోయి వనప్రవేశమున భోరునవానలు గుప్త్యుతింపఁగాఁ
గాయుచు ఘగ్మకాలముల గాటపుయెండలు మించఁగా నవ
స్యాయముమించి యీదు తనుసంధులుమార హుతాశనార్చ్య లే
చాయలునిండ నన్నుడుమ జల్పె తపంబు తడేకచిత్తుఁడై.

- మ. తప మక్యుక్యుగానొనర్చి యతఁ డాత్మకా నాకలోకంబుఁ దా నిపుడే గైకొనఁ జూచెనందు మదిలో నిందుగ్నిడు గోపించి చే తిపవింబంచిన ధారుణీవలయముక్కిలావలిం గప్పి రా జుపయిదానతఁ డన్మదకీతముకోట్టుండై విరాజిల్లఁగన్.
- గీ. చాల గరుశించియే సుదర్శనముఁ బంప, నది సహస్రారకంకాశమునను వచ్చి కొట్టినం గాలకాష్ఠమై కులిశమడఁగి, యల్లటవడంగ చక్రియినరేగె మఱల.
- క. తా నదియెఱుఁగక యచలత, పోనిష్ఠం డైనరాజపుంఁగు చిత్తం నేనరయుట జైవాత్రిపుఁ, డైన ద్విజాకాకమున హితాలాపములన్.
- ఉ. ఏమిటికయ్య సర్వధరణీశ్వర మేను కడిందియెండలన్ సాముగ దావపానకవిశాలిఖాసలిచేతవంగి యా భీమవనంబునం దపము పేరిట గాసిల బుద్ధిచాలదే నామదిలో నెఱింగితి వినన్ బనిలేదు భవత్స్పృచారముల్.
- కా. నీవా రుద్రీయుఖామరవ్రజశిగోనిత్యతక-నద్యన్మృశి
 ॐ విన్యాసపదాంబుజాతయు గళుక జిన్మూర్తి నేతెంచి యీ భావంబేలజనించె నీకు నకటా బ్రహ్మాదులుం గానరా దేవుంజూడ నయోధ్యకేను విపత్తింబొంద నీకేటికిన్.
- క. నామాటవినిన మేలగు, నామీఁద న్నిదుచి త్తమనవనిమును నా భూమీమరుఁడ గనుఁగొని నగు, మోమున నిట్లరియె డెందము వికాసింపన్.
- ఉ. ఎచ్చటనుండి వచ్చితికొ యెయ్యెడకేఁగఁడలంచినాకొ యీ ముచ్చటలేల మీకు ద్విజముఖ్యులెసంజను డట్టివోటికికె బచ్చన మాటలేల పనిమానినసాట రమావిలాసి రా డిచ్చటికంటి రవ్విభు మునీందుగిలు గానరటాటి రెందులన్.
- గీ. నచ్చునని మీకుఁ దెల్పినవార లెవ్వ, రేపదమునేయారామి మీకేమి గొఱతే తను వనిత్యంబు యిరువది జననములను, దినము బూరకజేల్లింపఁజనదు గాన.
- గీ. భోగములచేతఁడనిసి యేస్పృద్ధువోక, తపముచేసెద నెన్నివత్సరములైన మేఘవోఱఁగిన మఱియును మేనులే త్తి, యిటులనుండుదు సంకల్ప మిదియ నాకు.
- క. విచ్చేయుఁడన్న మాయల, రచ్చ మృషాద్విజుఁడు కాన రాకతోలఁగఁగా నచ్చెరువున నితఁడే హరి, యెచ్చటితోబోవు బోయి యెఱుఁగమివచ్చెన్.
- సృగ్విడి. పోవునె కాండుగాఁబోలు రానట్టివాఁ డేసర్గవచ్చె మున్నేమి రమ్మంటినే

పాపనంబై రూపంబుతో రాగ దా
దేవతారాధ్యు డీతీరుకక వాగ్రిటుమల్.

తోటకం, రావరిచూడక రాదుగదా యీ
వోదలకేమది చూచెద రాడే
తాదనయిచ్చ వృధాతపమీడక
వోదల పోడలు బోలునె నాకున్.

౧. అని బెడదంబుగా మొదటియట్లన ఘోరతపంబొనర్చుచుం
డిన మనుభూవరుం డిదిగణించి బలారిబలాబలానురే
తుని శతకోటియట్లు సొగసూరునె రాజునకై యిదేల నా
కనిమిచరాజ్యమింకనని యంబుజగర్భునిండేరి యిట్లునున్.

౨. అంభోజగర్భ మొక వి, శ్వంభరపతిమీద ననుప వసుభాస్థలికికా
బంబొక రిపులనునిమిన, దంభోళికి యిపుడు యన్యధాత్యము వచ్చెనున్.

౩. నాకేటి కింద్రీపట్టం, బాకడ నీమైలవొసినపు డయ్యెడు కే
కేట్టక నేయింపుము, నాకము మీమననుచున్న నువర్చునికికా.

౪. అనిన నింతటివనిచ్చెనా సురేంద్రీ, చింతిలగనేల నేగల్ల నింతపనికి
కనుచు నెందునకో తపమావరింపు, చున్నవాడని భావించె యోగదృష్టి.

౫. కాంచకజలజము జారి వి, రించిబడియె నెజ్జ బొబ్బరించినశ్రీకా
సుంచిన మూర్చక గని యిది, మంచిననామొనని ననుచినుననుం డల్లెనున్.

౬. నాగదుకేళి కమండల, సీరముచే గమలశవుని నేత్రాంచలముల్
స్వారాజు దుసేచి మరలకా, సారసశీతమున నునుప సభయండగుచున్.

౭. పరసునకుమెచి నాయింట దలర డెపుడు, రంగపతి సర్వలోకశరణ్యుడనుచు
లయ్యితి నీవేటివైనమైచాపు తండ్రి, పాపనెర్తునె నేనిన్ను స్వాయముగను.

౮. అని పతతిపరాధాదన, ముననప్పడు వైనమగుచు మూలవిహానం
బునగుకో జకనమై యుం, డిన రంగస్వామివాకిటికి నడ్డముగన్.

౯. భక్తినిది సొగసును నీ, యడుగుందామరలు వాసి యరగడియొనం
గడకునే త్రాకనెర్తునె, జడనిధిపర్యంక యింత జనునే నీకున్.

౧౦. పాప నేరి మొదలబొసిపోవనని నానాదైవ్య వాక్యంబులకా
దేవసాన్నిధ్యమునందుం జింతిలు విధాతం జూచి రంగేశుం డి
ట్లన పాగ్నిధాతికపూజచేసితివి మధ్యాహ్నంబు భూముండలం
బున నానాజనగర్భజైకగరముక బూసకా వినారించితిన్.

క. సాయంసమయమునకు నీ, నేయుసపర్యలునరింపఁ జేదను నీతో
నీయడలేమిటికిని ఫణి, నాయకశయనమున వచ్చి నరవరమాలిన్.

క. నిలిచితిని కంటకంటం, గలిగెం శ్రీరంగనాయకనిధానము నా
తలఁపులుఫలించి గెలిచితి, నలువక మనఁగంటి ననుచు నర్తించె వడిన్.

మ. తలవై నన్నుధరించి భూవరుఁ డయోధ్యాపాగ్నికాపాగ్నిం గణ
స్థలీయందుక సరయాతటంబున బ్రతిష్ఠాసంఘ కీరంగముక
వెలిపారంబనఁగా నమోగ్యభవనావి ర్భావముం గోపురం
బులు ప్రాకారము లాయతించె సురశిల్పుల్ వచ్చి నిర్మింపఁగన్.

మ. మను విశ్వాకున కిచ్చె నస్వేసుక నమ్మార్తాండుపంశంబునక
జననంబొందిన రాజులెల్ల బహుపూజాసంతతారాధనల్
దినమాహోత్సవముల్ ఘటించి మది నెంతం దృష్టిగావించి రా
మునిపర్యంతము నర్పఁజేసిరి జనంబుల్ గాంచి రిష్టార్థముల్.

మ. ధరణీభారముమాన్వ దాశరథియై తాఁబుట్టి కైకేయి యా
భరతుక బట్టుగుట్ట వేడువరముం బాటించి సామిత్రియుక
ధరణీజాతయు వెంటరా భయదకాంతారంబుల న్నౌనులం
బరిపాలించి ఖరాదిదైత్యుల ననిక మర్దించి శౌర్యోన్నతుల్.

గీ. దండకాటవినుండ సీతను హరించె, పంక్తికంధరుఁ డది రామభద్రుఁ డెఱిఁగి
యర్కతనయహనుమాన్న రాదులై న, కవులచే వార్ధింట్టి లంకకును జనియె.

చ. దురమున నింద్రజిత్ప్రీముఖుఁడనిశాటుల లక్ష్మణుండు దు
స్తరశరలాఘవక్రియల శౌర్యమునక దశకంఠకుంభక
ర్ణరణకలాకలాపము తృణంబుగ నెంచి వధించి రాఘవుం
డిరచ్చుగఁ డా విభీషణున కిచ్చిన పూనిక నిర్వహింపఁగన్.

గీ. జలధితీరంబునందు లక్ష్మణునిచేత, కత్తైవట్టంబు మనుసె లంకకు నిజముగ
వెనుక పట్టంబుగట్టించె వెలఁదితోడ, రామవంద్యుఁ డయోధ్యాపురంబు శేరి.

ఉ. తా నభిషిక్తుడై రఘునతంసము చాలబహూహింపుమక
భానుతనూజవాలినతపాననిముఖ్యులఁ బంచి రాక్షసం
దానినుజుఁ డవ్విభీషణు పీయంబున రమ్మని సొమ్ములకమక
మానకు మెప్పుడుక మమత మాయెడనంచు నచించి పగవినన్.

మ. భయముక దత్తకపాటు దైవ్యమును నోచుక స్వామి శ్రీరామ మీ
దయకుం బాతుఁడగానె యేమిటికి నిర్దాక్షిణ్యచిత్తుండవై

తి యధార్థస్థితి రాక్షసుండనియొ భక్తింగొల్వలేదో హిత
క్రియలం దేమరియుంటినో పలుకులకొ రెంటాడి కానైతి నో.

- క. ఎక్కడి లంకాపుర మే, నెక్కడ నినుఁబాసి కడకు నేలాచనుడుకొ
రక్కసుడనైన నీవే, దిక్కనియున్నాడ తండ్రి దిగవిడుతురతే.
- క. పొమ్మనినప్పుడే మేనం, తమ్ముగదా యనుచు నమవితానము చొలఁగకొ
సమ్మత మొందెను నాకిది, సమ్మతమే సభకు మీకు సమ్మత మైనన్.
- గీ. కించుశగవని నాజ్ఞ సేయించునటుల, వెడలిపొమ్మన్న నేనేల కడకుబోదు
పుణ్యమున కొడిగట్టి యీపాఠశున్న, వార లొకమాటయనరయ్య వాసిచెడదు.
- క. అని పెదవులుడడపుచు నగ, తనుగనుఁగొని రిచ్చునున్న దానవవిభు పై
ననురాగము కరుణయు మది, నినుమడిగా రామచంద్రుఁ డిట్లనిచలెన్.
- క. ఈబోలనట్టియర్థము, చేఁ బరమప్రీతినిచ్చి సేయఁగవలయుకొ
నేబోవలయు లంకకు, తాబోవం డితఁడు కడమతలఁపుల ననుచున్.
- క. రమ్మని దమజాధీశు క, రమ్మ కరమ్మునదగిల్చి రఘుపతి శ్రీరం
గమ్మునకుఁ దోడుకొని చని, సమ్మతిముననునిచి రంగశాయిం జూపెన్.
- శా. నేవించడగు సంతతంబు నుజనుల్ శ్రీన ర్తకీరంగముకొ
భావాతీతపదాబ్జనీయమగు నత్పద్మాక్షు సారంగముకొ
దావప్రాయభవాదితామృతసరిత్రారంగముకొ హాటక
గావోత్తుంగమునాగ మత్ప్రకరరంగద్భృంగముకొ రంగమున్.
- క. మాయిత్స్వోక్తునివంశజు, లీయీశ్వరు రంగధాము నిలవేలుపు నా
దాయము నిక్షేపముగా, పాయకఁ గనికొల్తు రింతపర్యంతంబున్.
- క. నాకన్న నధికమైనది, నీకుకొ భువనముల లేదు నెనుకిన నొసఁగకొ
నాకారాఘ్యుఁడు శ్రీపతి, నా కారాఘ్యం డితంఁడె నాకధికుఁ డగున్.
- క. ఈరంగస్వామిని నా, మారుగ గనికొల్వు మారుమాటాడకుమీ
యుఁరికె జను మొసఁగెదనని, శ్రీరంగవిమాన మతనిచేతికినిచ్చెన్.
- ఉ. ఇచ్చిన మిన్నుముట్టి యతఁ డెంతయు సంతసమంది రాఘవుకొ
ముచ్చటదీర లేచి పదముల్ తనఫాలముసోఁక మొక్కిరి పై
నచ్చరఘుండుభుల్ మొరయ నంబరవీధిని వచ్చి వచ్చినా
యిచ్చదలంచినట్లుగ మహీస్థలి గాంచె కవేరికన్యకన్.
- గీ. కాల్యకఁగోయ నులు దిర్వఁగాఁడలంచి, మిట్టయైనట్టి కావేరి నట్టనడుమ
దనరు నెకతామయద్విపయన నతండు, మస్తుకముమీఁది రంగధామంబు డించె.

ద్వితీయాశ్వాసము.

- క. తానును సమయాద్ధాను, స్థానంబులు దీర్చి పురికిం జనువాండైనా
పూనిక బెలియక రంగవి, మానము తలవంచి మొక్కిరి మది బోదలఁగన్.
- గీ. మొక్కిరి యెత్తెదవని చేర మున్నెయదెయు, శేషజ్ఞానకలన ఘోషేశి మార
నారసాతలముగ వేర్లువారి మేరు, పర్వతోపమై ధాత్రిని బాగుకొనియె.
- క. చులకగ నెత్తఁగ జూచె, బలిమిం గడలించిచూచె పుష్కలమి యా
తలనానియెత్తిచూచెన్, నలుగురుమంతులును గొని పెనంగియుం జూచెన్.
- క. దానవపతి యాకఱణి వి, మానము తాజుట్టు సుట్టి మల్లాడి దిగుల్
పూని యిదియేమి రంగళ, యానా యింకనేమిచేయునయ్యా యనుచున్.
- సీ. కనలేక నీయందునునిచిన కావేరియమ్మ రంగస్వామి సంపవమ్మ
దీనునిపై వనీదేవకామినులార కరుణింపరమ్మ రంగవిభుం గూర్చి
యాకాశవాణి నీవైన రంగేశ్వరుహృదయ మిట్లని యానతియ్యవమ్మ
ధారుణీసతి రంగధాముఁ డేటికిరాడు కలయర్థ మీవైన బలుకవమ్మ
తండ్రి శ్రీరామ సీపు నీదాసునన్ను, యలమటలువీర్చి రంగేశు ననుపవయ్య
స్వామి శ్రీరంగళయన నీచరణయుగళి, నమ్మినచ్చితి రావయ్య నన్నుఁగావన్.
- ఉ. హోయను నీవొసంగిన మహోధన మంకెఱురాదు రమ్ము రా
నూయను నోసనిారణమూరక సజ్జడెమల్పం దోడుగా
వేయను తెచ్చియూరక కవేరిజలోనిను డించిపోదు రం
గాయను నీకగ్రమో కలయెకాయను నేరము వచ్చెఁగా యనున్.
- క. ఈతెఱుఁగు చారజనముల, చేతన్నిని నిచుళ రాజశేఖరుఁడు నతి
వీరితుండై ధర్మవర్మపు, నీతుఁడు దా వచ్చెనని వినీతుఁడగుచున్.
- సీ. కలిఁగెగా కృతతపఃఫలసారసామగ్రి చేకూరె సంకల్పసిద్ధి నాకు
పొందెగా దేవతాపూజాఫలంబెల్ల నద్వై ననంతపుణ్యాత్రిశయము
దొరికెగా బహుదాఃపరిలబ్ధభాగ్యంబు పరగళరీరసాఫల్యమహిమ
జతగూడెగా సమార్జితనుకృతవ్యక్తి నిండు కోరికలెల్ల పండెనిపుడు
నే గృతార్థుండ నన్నింట నేటివినమె, దినము నాజన్మమేజన్మ మనిన నిట్టి
రంగధామంబు లోకైక మంగళంబు, వెలసె కావేరి ననుమాట విన్నకతన
- మ. అని నానాహితబాంధవద్విజన్మపాలామాత్యవర్గంబు చెం
తనుగొల్వక దనుజేంద్రుఁడేరజని నీదానుండ శ్రీరంగధా
నునికీక దానుండవీరు నీవదయుగంబుఁ బూజఁగావింపఁగ
లెను జాలింపు విచారమేల తనువీలీల శ్రీమంబోదఁగన్.

- నే. అని యూరడించి మహాస్థభావ విచూన మజహారేంద్రాదులకైన బలిమి నెత్తరా దిది మొదలు త్తరాఫలునినాటిపర్యంతంబు నలినభవుని నియమంబునను గోహిణీనామకామృతసిద్ధయోగంబున జేసినావు రంగప్రతిష్ఠ తీరదు చేర నెంతటజేగిరించిన నది విస్తరించు చల్లకై నచ్చి మంతదానంగనేల, యెదురుజూచుచునుంపితి మిన్నినాళ్లు నీకతన నాదుకోరెలన్నియు ఫలించె, ననఘను తదీయ పూర్వాగమంబుకరణి.
- గీ. దశరథుండు పుత్రీకామేష్ఠి తానొనర్పఁ, బూని పిలిపించెరాజులఁ బుడమియెల్ల నేలువాండ్రాట బోయితి నేను నట్టి, యుత్సవమునకుఁ బోగామి యున్న కతన.
- క. నరపతి జన్మము దోడ్తో, నరివిరియలరించె నియతి నవబృథన్నానం బిరువుగఁ జేసియు భూనా, ఘట బహుమానముగ వేడ్కతో ననుపుతరిన్.
- చ. ఉడుగరలేనునంది నతఁ డూరికి పామ్మనిపంప నూరకే వెడలక వారి సుప్తముగువీ త్తము నేర్చున మోసపుచ్చి యెప్పుడు గొనిపోదు దీనికొకబుద్ధియుదోచదు డించిపోవఁగా నడుగులురావు రంగనిలయా నిను నెన్నఁడుఁ జూడఁగల్గుకో.
- మ. అని దాయాదివిరోధ మేరుపడ నే నాలోచనలో జేసి రంగనివాసుల్ గొనితేర నప్పటికి మార్గంబేమియున్ లేక వచ్చినతోన న్మరలంగవచ్చి మదిలో చింతింపుమ న్నాపురంబున కాలూచ నసహ్యమై యువతిసంభోగాదులున్ మానితిన్.
- మ. అశనాదుల్ భుజియింపఁగా నరుచి భూషాదుల్ గనన్ వేసటలో స్వశరీరాదిశరీరక్షణవిధా సంసక్తిచై నొల్లమున్ పకులందున్ మొగమీఁక యుండుటయు చాలంగల్గి యేపొద్దు రంగశయాను నృద్దినిల్పి మాని నియతిన్ గావేరితీరంబునన్.
- మ. అనలీ లుంగ లవంగ వకులైలా నాగ పున్నాగ చూతవితానముల మంజులప్రసవగంధప్రాప్తకుంజాంతర స్రవదుద్వేలమరందపూరితసరిత్సామీప్యభాగంబులన్ భువనాధీశ్వరుఁగూర్చి చేసితి తపంబు న్మాసపర్యంతమున్.
- క. ఈజాడనుండఁగా న, వ్యాజోపకృతిస్వభావు లచ్చట భారద్వాజాదిమునులు ననుగని, రాజ తపం బీవునేయు క్రీమమెద్ది యనన్
- చ. తెలిపిన వారలందుకు మతి న్నహియింపక ధాత్రినోయెటో చలమున శత్రుభూవరుల సంగరవీధిని గెల్పుటో జనా

వలియిరిగక్షనేయుటయొ పచ్చినయర్థలకిచ్చుటో తపం
లులనును రాజపుశ్చులను సాత్తుగునే మనునశభూషణా.

గీ. ఉరక చేకూడుపనులకు నుప్పువేసి, సాత్తుగలయంగ నేతల భూవరేణ్య
నులభమే రంగధామనివాసుఁ గనఁగ, కలిగియున్నది మనల భాగ్యంబుఁ జేసి.

క. రానున్నవాఁడు శ్రీపతి, కానున్నది గాకసోదు కావేరీ మే
లానందమేనితపములు; పూనికఁ గావించి రవిభుని దెచ్చుటకున్.

క. ఇచ్చటనసించ నానతి, యిచ్చెను శ్రీరంగధాముఁ డీరఘరాముం
డిచ్చిన విభీషణుఁడు గొని, నచ్చుఁ గవేరి జనుడించు వాయముగన్.

క. వరమిది తగుదినములలో, పరమశ్రేయోసమృద్ధి పొత్తునుగా నీ
వెఱుఁగక తపంబునేయఁగ, నెఱిగినవారలము గాన నటులనలసెన్.

క. చాలింపు తపము నిజముగ, నాలింపుము మాసితోక్తు లా గాదనకీ
మేలెంచుము మదిలో మహి, పోలింపుము లేచిరమ్ము పార్జినముఖ్యా.

గీ. వారిమాటలు మదినమ్మి వదలి తపము, మారువలుకకయే నోరయూరు జేరి
కాచి యేవేళ యెదురులు చూచి చూచ, యిన్ని నాళ్లకు ననఘాశ్మ నిన్నఁగంటి.

క. నోములు ఫలించె రంగ, స్వామిపదాబ్జములు గంటి చాలదె భాగ్యం
వే మంచినము నేడు ధ, రామరులం బిలిచి జేయు మగ్నాద విభుల్.

క. ఇది మొదలుగాగ యొకతొమ్మిది నాళ్లకు బ్రహ్మచేర మించినతిరునా
ళ్లది మాయుభయంబులఁగని, మదినోరిచి నిలిచి ముక్కు మన్నింపు దగన్.

గీ. యుత్సవదినంబులగుట నీయున్న నెలఱ, తరలకున్నాఁడు శ్రీరంగధాముఁ డిపుడు
తొమ్మిదిదినంబు లన్నదాదులను నెల్ల, నేవ లూసఁగినవెనుక విచ్చేయఁగలఁడు.

ఉ. లంకకువెంటనచ్చు నకలంకమతిం గొనిసొమ్ము నేఁడు మా
యంకెకురమ్ము నీవదములాన యదార్థము విన్నవించితిన్
బొంకిన నాజ్ఞనేయుము విభుండవు నీవు ధరితిక్లె ని
ష్వంకనశాఢ్య నామనవి పాలననేయుము మీఁద మేలగున్.

చ. అనవిని తత్ప్రధానవరు లట్టయొనర్చుడు మంచిమాట తీ
రనిపనికెట్లులైన సుకరమ్ములునా నడపింపఁగావలెన్
జననరుఁ డీతఁడాడినది సత్యము నావుడు నవ్వి భీషణం
డును మదిసమ్మతించె విభుఁడున్ సవరించె యభోచితక్రియల్.

గీ. తననగరిలోన దనుజేంద్రుని మనిచి తత్ప్రధాన, ధానజనులకు వివిభోపభావిధాన
పూర్ణగృహము లానర్పియ పూర్వమహిమ, నడవెశ్రీరంగవిభుతిరునాశ్చునతఁడు.

- చ. అతిశయభక్తి గోపురమహావరణామల విశ్వకర్మని
 ర్మితియొసరించి యచ్చదలుమించు పురంబు కరంబమర్చి యు
 న్నతమును రత్నకాంచనసనాశమునైన రథంబుమీడ నా
 ష్టితివతి రంగధామని వసింపఁగఁజేసె మహోత్సవంబునన్.
- గీ. ఉత్తరనుతేరువడపిన యుత్తరక్ష, ఇంట శ్రీరంగవిభు విమానంబుఁ జేర్చి
 ధర్మనర్మయుఁ దనరాజధాని కరిగెఁ, నీతి దనుకేండ్రినే ననుజ్ఞాశుఁడనుచు.
- వీ. క్షేమంబు శ్రీరంగధామంబు భువనాభిరామంబు నుతమగస్తోమ మచఁగ
 సారంబు దివ్యావతారంబు శోభనాగారంబు సజ్జనాధార మగుచు
 నాద్యంబు వేదాంతవేద్యంబు నిరతానవద్యంబు చిన్మయాపాద్య మీశ
 గానంబు కృతమునిధ్యానంబు మునివరాధీనంబు శ్రీవనూస్వాన మఖిల
 శేషశేషిత్వ మశ్రాంత శేషతల్ప, ముభయకావేరికావాస ముత్ఫలాభ
 మైన రంగేశ్వరబ్రహ్మ మమరు సజ్జఁ, బేరుకొని కేరి మొక్కి విభీషణుండు.
- క. అలంకాపురి కరుగఁగ, నాలోచనఁజేసి మొదట యల్లనకుచియ్యె
 మూలతిమానము నెత్తఁగ, కేలం గదిలించిచూచె గెంటకయున్నన్.
- శా. దిక్కుల్ జూచుచుచు చూచి రంగరమణా నిక్కెవ్వరేయంచు తా
 దృక్కోఁగఁబలుల నకువిందువులు వర్షించున్.....లక్ష్మణా
 చక్రంబూడవదేమి సంగరములోఁ జూకుండ రక్షించి యా
 శంకం గారణమేమి యేమరితి వీస్వామీ ప్రిసాదింపవే.
- వా. రంగా యేటికిలేచిరావు రఘువీరా నావిభంబెట్టి నీ
 యంగీకారమె కాక యిత్రైఱుఁగు లేలా కల్లనో జానకిఁ
 భంసించీకోయ నీతనూజునకు సంపాప్తంబుగా నిట్లువే
 డుంగాబేమిదలంతు రమ్ము యిఁక లంకారాజ్య మేమానొకో.
- క. త్రిరంగధామ నన్నీ, మేరందయఁ జూడవేని మీఁదటి కెఁక నీ
 పేరైన విన్న నమ్మరు, ధారుణిఁ గలజనులు నీకుఁ దగ నీతలఁపుల్.
- ఉ. నాకిఁక నేదిబుద్ధి కరుణామతి నిట్లని యానతియవే
 నాకడమాట నీవెకనెదాడుకొనన్ బనిలేదు రంగనా
 థా కమలేక్షణా తగునె తండ్రి యనాథశరణ్య లేచిరా
 వే కడతేర్పవే యని మహింబారలాడుచు నకులాలగఁగన్.
- గీ. ధూళిధూసరితాంగుఁడై చాలనడలి, బడలి వాపోవఁ జూచి కృపావిభూతి
 నేల చింతిల దనుకేంద్రి యిచటనున్న, నేమి నీవాడఁ బిను మదిసీహితంబు.

- శ్రీ. కడకేనదు నె కావేరికావేరి లహరికా గోకనోల్లా సములయ
 త్రాలని గోవుడమన్న తలఁపుపుట్టించు నె యీ నైకతద్విషయం మగిమ
 యెడబాయనచ్చునె యీవృశోభయపూల రమణీయశోభనారామవసతి
 యెంతలేడనచ్చునే సప్తకాల వికాలపట్ల మహేశ్వర్యగరిమ
 కాన నిత్యనివాసయోగ్యులు మాకు, నిచ్చట నరెగ నరగు లేనిచ్చినాడే
 కోరి కావేరియచ్చుగు వారికెల్ల, మాకు సొత్తమైన నీకు సమృద్ధము గాడె.
- శా. రక్షోరాజ్యము లంక మాకు నిలువక రాదచ్చట న్నివయం
 బక్షం బెప్పుడునుండి నిన్నెకనుదుక బాటించి నీరాకలక
 బ్రేక్షమాలికలుంచి నీయభిమత శ్రీశ్రీతు రామాయణం
 నీక్షోణి గలయంతకాలమును నిన్నెల్లింతు సామాజ్యమున్.
- శీ. పిననియు రాముడనిభేవ మింత లేదు, కొలిచితివి మమ్ము నీకింత గలగనేల
 లంకకును మమ్ము నిలయువేలైన వచ్చి, రాకపోకలు నడుపు శ్రీరంగమునకు.
- క. మానసపూజావేళల, యే నచటికివచ్చి నీదు హృదయమునందున్
 ధ్యానించినట్ల నిలుతు న, మానదయామహిమ నయచ నుపదేశింపక.
- మ. అనుమానంబులు మాని భేదములు మాయంజేసి యానందవా
 రినిధిగా దేలుచు నేకృతార్థుడను చేరెక నాదభీష్టులులుట
 నినుఁ గావేరిపృథ్వివేసె నచటింతే నాలసే నాకు వే
 రనఁగా నెవ్వరు నీకృపామహిమవే నేఁగంటి నిష్టాగమున్.
- శీ. అయచు వలగొని మొక్కిరి పోయెను విభీష, యెండు లంకకు దనవారలండఁ గొలువ
 నాటనుండియు నేను కావేరినడుమ, లోకరక్షణ తా జాగ్రూక మహిమ.
- క. ఊన్నాడగాన నీకు పగి, సన్నుడనైతిని మనీయవరితము నాదే
 విన్నట్టికతన నెవ్వరు, నిన్నుడలంచినను వారి నేరక్షీంతున్.
- శీ. వినుము సుబోధ నావినుపించు మర్కట వినిన జాగిసిన జరిసిన జనంబు
 సకలకల్యాణమున్ సంగామినిజయంబు పుత్రికాధము సర్వభోగములను
 కామినిమణులు సకలృణలంబులు ధనధాన్యరస్తురాహార సమృద్ధి
 ఆరోగ్యభాగ్యంబు హతకల్మషంబును దీర్ఘాయువును పితృదేవసౌతము
 దివ్యభూషణ వస్త్రమున్ భవ్యకీర్తి, లతులంపితోషమును సుఖస్థితుల కొంది
 నెనుక కైవల్యసౌభాగ్యమున వరింతు, రింతయును సమృద్ధిని యానతిచ్చె గాన.
- క. గారువరంపిత లోపల, శ్రీరంగసుశోభ్యు మిది గరిశ్రీజనులె
 వ్యారు పరించిన విననక, వారి యభీష్టార్థములు గ్ధనంబుగ గలుగున్.

రగడ. విరజానంతర కావేరీనరళతరంగము శ్రీరంగము
పావనమగు మణికాంచన సప్తసాగరమయాంగము శ్రీరంగము
తీరనినివస స్మల్లీజాతిలతా నారంగము శ్రీరంగము
సారస నీహార సరళరసాస్వాదన సారంగము శ్రీరంగము
నరజసులూరిత పుణ్యఫలవిధాన్నాయ చతుశ్శ్రీరంగము శ్రీరంగము
తరుణమహాత్మ్యాలనుహాతల్పితనన్యాది భుజంగము శ్రీరంగము
సకల ధరాదివ్యస్థలబహువిలసస్మశి మోత్తుంగము శ్రీరంగము
మకరద్వజతోరణకేతనచామరముఖరాభంగము శ్రీరంగము
మోహ నలీలాస్యకళాకుల ముక్తి నదీరంగము శ్రీరంగము
మోహింపఁగఁజేయును సజ్జనుల ముముక్షుసమాగము శ్రీరంగము
మద్యద్భాసిత ముఖమంటపరుచి వద్దరుడతురంగము శ్రీరంగము
మధ్యమ భువనసమంచిత శోభనమసామాచి పశంగము శ్రీరంగము
గనుజవరానుజభాగ ధేయమా గర్భశరనిశంగము శ్రీరంగము
తనదు మహాశార్దూల దాయతనందకశంఖగఢాంగము శ్రీరంగము
రామానుజముని తనమహిమము వర్ణననేయఁగ మెచ్చెను శ్రీరంగము
తామసజనులకుఁ దనదర్శనమాడఁగ నీయఁ గొకప్పుడు శ్రీరంగము
గోపురమునుమించిన మణికాంచనగోపురముబుయించును శ్రీరంగము
నూపురమై లక్ష్మీకి గణికాపదనూపురములుఁ జెన్నును శ్రీరంగము
నిచ్చలు నచ్చరనంశముకొమ్మల నెలలై జెన్నెగును శ్రీరంగము
ముచ్చటలను తనుదలఁచినవారల ముక్తులుఁగాఁ జేయును శ్రీరంగము
రంగరంగరంగం బనితలఁచ గరంగంజేయును చిత్తము శ్రీరంగము
రంగరంగా యనుభక్తులకుఁ జెరంగుల బంగారము శ్రీరంగము
మరికలఁడాతిరుపతులను బ్రీతి భూమండలి ననవెలసెను శ్రీరంగము
పురుషార్థంబులు నాలుగు దమలో బోగివెగవెలయించును శ్రీరంగము
చేసినపుణ్యము కోటిగణితమై చేతుకు ఫలమిచ్చును శ్రీరంగము
వాసిక తలఁచగ రానిమహాత్మ్యము వర్ణింపగదగినది శ్రీరంగము
దుర్గాకణపతి ధైరవులను జేవోడుఁగ గాత్రంచును శ్రీరంగము
వర్ణత్రయముల నిర్వేడువల యుపగర్హమునకు నిచ్చును శ్రీరంగము
బ్రహ్మాండలిలా జేక్షణసుకవికృతినివాసంబును శ్రీరంగము
బ్రహ్మాంధ్రానపరాయణ నానాభాగవతాన పును శ్రీరంగము

కోరి హారుడుడెల్పంగ వినుగొరికి కోరిక లీడేరును శ్రీరంగము
 కూరిమితనలో చంద్రీపుష్కరిణిఁ గుంకిన జయమిచ్చును శ్రీరంగము
 కల్పకచింతామణికరణేనూత్కరములఁ గర మొప్పును శ్రీరంగము
 కల్పాదిని మును ధాతకు పూజాగారంబై దనరును శ్రీరంగము
 దాసులవేషముఁబూనిన నురలను దలఁగోయ రానివి శ్రీరంగము
 దాసోహం బనునైష్ఠ్యకోటాల తానకమై మించును శ్రీరంగము
 చూచినవారికి నపవర్గము మనఁజూపఁగఁ జేయిచ్చును శ్రీరంగము
 వాచంయులులకు నేకాంగంబులకు నివాసంబై తనరును శ్రీరంగము
 యేటికిఁబోవఁగ తపములాసఁగా నిదుగో నేవింపును శ్రీరంగము
 యేటికి నొకనాఁడైన తలఁచినను నిహవరము లొసంగును శ్రీరంగము
 కంటిమి కన్నులకరునెల్లను బో కామితము లొసంగెడు శ్రీరంగము
 కంటిమి జన్మాంతరముల సుకృతంబుల కశ్యాణఫలంబగు శ్రీరంగము
 అపకతకల్మషమును శ్రీరంగము అపవర్తాంబనమును శ్రీరంగము
 జపసిద్ధిపరమగు శ్రీరంగము జటిహింపుదమును శ్రీరంగము
 శ్రీరంగము నాచారనివాసము శ్రీరంగము దివ్యమహోల్లాసము
 శ్రీరంగము హనుమత్పరిచర్యము శ్రీరంగము సుతసన్మృనివర్యము
 శ్రీరంగము సజ్జనగుణసేవధి శ్రీరంగము సద్గుణానుశీలనధి
 శ్రీరంగము శోభననిఘవారిణి శ్రీరంగము సేవకచింతామణి
 శ్రీరంగము శ్రీరంగము శ్రీరంగము శ్రీరంగము.

- క. శ్రీరంగ రగడ విద్యా, పారంగతు లగుచు జనులు భక్తిఁ బలింపఁ
 గోరిన కోరిక తిచ్చుకొ, శ్రీరంగస్వామి యిది పురిసిద్ధం బయ్యెన్.
- క. ఈజలధికామినది, నీజనములు వినఁగఁ జూచితే మునిఁగిరియే
 నీజలముఁ ద్రావిరేనియుఁ, బూజించిరయేని ముక్తిఁ బొందుడు రెండున్.
- క. అని యానతిచ్చి శ్రీపతి, యును నంతర్ధాన మొందె నుల్లంబున న
 మ్ముని యలరే రంగధామము, గని కొలుచుచు పుండె ముక్తి కైకరసుగుటకె.
- కా. పుణ్యోపేతకథానుధారసరసాంభోమూల్యుఁపృష్ఠికియీ
 గణ్యతాగ్రవిలోపకారణరణాగ్రవ్యగ్రచక్రానలూ
 రణ్యానీభవరుగ్రదానవనవారంభకృతాదాకమై
 రణ్యశ్రీలసదంశకోజ్వలకటీరస్యస్తహస్తోజ్వలా.

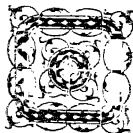
క. త్విలీల ధరణీ మహీ, శానందనిధాన చందనారామవనీ
 చారిత్ర జేంకటభూధర, సానువసత్కాలమేఘ సరసగుణౌఘా.

మనచామరము. కలాకలాప సింధుకన్యకా కపాలపాలికా
 విలీన దర్శనాదలోక విభ్రమైకలాలసా
 ద్దకద్దళత్స్ఫలత్స్ఫలత్ ప్రకామనిష్పతత్పత
 చ్చులచ్ఛుల స్మహానిశాట వకరివకరిసాధనా.

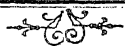
→ గ ద్య ←

జ. త్వివేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘాట సరస చతుర్విధ
 కవిత్వకవనాచమత్కార సకల విద్యజ్ఞనాధార కట్ట హరిదాసరాజగర్భాభి
 చంద్రీవరదరాజేంద్రీప్రణీతంబైన గారుడపురాణకథాధ్యాయి
 త్విరంగమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందుఁ

ద్వితీయా శ్వాసము.

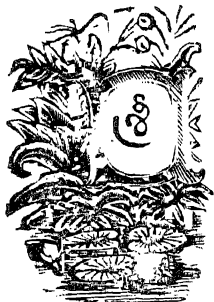

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

—:(0):—

చరణ కమల మకరం
 దోచిత సుగవాహినీ మహోర్మినిచయ ము
 క్తావయ విలసన్మృతిజీ
 రాచరితవిలాస శేంకటాచలవాసా.

- వ. అవధరింపుము నాగదంతమహామునికి వ్యాసు లానతిచ్చినతెరంగున నూతుండు శౌనకాదుల నుద్దేశించి.
- మ. అది యట్లుండెను నాగదంత విను మత్త్యాశ్చర్య మింకొక్కట టు
 న్నది యాలింపుము చంద్రీపుష్కరమహాత్మ్యంబొండు మున్నచ్యుతుఁడ
 మదిలోనుంచి సనత్కుమారుఁ డతిభీమంబౌ తచం బుర్వియుఁ
 జడలుఁక యోగదవాసలార్చులఁ దపింపం జేసె ఘోరంబుగన్. 1
- క. ఇంద్రుఁడె డదియెఱిగి యితఁడీ, సాంద్రీతపం బెద్దివేడి సల్పెడినో ని
 స్తంద్రుఁడై యని మాన్వఁగ, చంద్రాస్యల ననుప వారు సంయమియెదురన్.
- శీ. చల్లనై నలపులు జల్లుచు నసియాడు మలయాగశీతలమారుతములు
 కలయంగ పండు నెన్నెలనిండ మిన్నంది పొడచూపె పున్నమ కడలిపట్టి
 మాయఁ బూయక పూచెఁ గాయకకాఁచెనా కనిపించె పేరుటామని తుపాకి
 వెలచాగవిల్లు పువ్వులకోలలుం బూని దండుపూనిక మదనండు నిలిచె
 శారికాకీరకేకిమయూరహంస, కోకిలమధువ్రతాదులుకోలుగలసె
 పూనినసనత్కుమారు తపోవనమున, నెందుఁజూచిన శతమన్యుఁ డెచ్చరించె.
- క. జిలిబిలిపాటలు నాటలు, కులుకులు కిలకిలు ముద్దుగొనఁబెడు నలువల్
 కలికమితారపుఁజూపులు, గలయన్పర తిందిఱిహితముగా పసవీధిన్.

సీ. శుక్రిగూర్చి వీణతంతులు గుమ్మనంగ రంగ బిరుదు పెండేరంబు బెట్టెహారిణి
 జడపారిజాతపూపరులు జుట్టై ఘృతాచి కళుషబంగరుకాసెగట్టై హేమ
 తిలకంబు వ్యంగనాభితీర్చి తిలోత్తమ మణిభూషణానరించె మంజుభూష
 కులుకుచుఁ బసిండిగట్టెలుదాల్చె నూర్వశి చలువకుంకుమపూసె చంద్రిరేఖ
 యితర సురకామినులు తమయిచ్చవచ్చు, జాడ గై నేసి యమ్మహాశ్రమముఁ జేరి
 దేవతానాగు కసుసన్నహావభావ, హారిసరణి సనతుక-మారాగ్రసరణి.

క. మేళమ్మగూడి దండెలు, తాళములును చంగులును మృదంగములు స
 మ్మేళముజేసిన యొసపరి, యాలాపములెత్తి పాడి యాడిరి వరుసన్.

మ. అది చిత్తంబున జీరికిం గొనకఁ దా నంతర్ముఖాలోకమా
 మది నయ్యోగివరుండు మూర్తమగు బ్రహ్మధ్యానపారీక్షుండై
 కడలంజాపు నెఱుంగుటల్ వదలిరా కంబంబు చందంబునక
 బదిలుండై తపమాచరింప దివిషద్భానూమణిల్ సిగ్గునన్.

ఉ. ఇమ్మని కిన్కచేత నొకయించుకఁ గన్నుటువిచ్చి చూడలే
 దమ్మకచెల్ల యిందుపలు కౌడలనున్నది యీతఁ డలగచే
 చుమ్మని శాపమిచ్చిన బయోజభవుండు మరల్కజాలునే
 యిమ్మొయి మాని రండనుచు నేగిరి వచ్చినతోలివ నందఱున్.

క. భూగోళమెల్ల నిండె ది, శాగగనము లాకృమించె సముదగ్రత హా
 యోగంబున ననలంబ, య్యోగిశిరోగ్రమున బుట్టి యుత్తీలలతోన్.

శా. లోకంబుల్ తపియించి రూపఱగ నాలోకించి నానామరు
 ల్లోకంబుల్ వికలాత్ములై కొలిచి రాలోకేశుఁ జేరంగ త
 న్నాకేశుండు పినాకియుం జని విపన్నస్వాంతులై ధాతతో
 లోకాధీశ సనతుక-మారు తప మాలోకింప వింతేనియున్.

శా. సీరంబుల్ తపియించి యికి జలగుల్ నిర్వారులయ్యెక దతా
 గారంబుల్ దరికొన్నమాడ్కి భసితాకారంబు లయ్యెక బనుల్
 తీరణ సర్వచరాచరాత్మకధరితీప్రాణిసంఘంబు నీ
 వేరూపంబున సృష్టిజేయు దొకఁడే యీమీఁద పద్మాసనా.

గీ. వీజమాత్రంబు చిక్క-క బేలపోవు, నెల్ల గరణియు నింతట నెప్పరిల్లి
 కాన నిది వేళ తగినమార్గంబుఁ జూడు, మనిన నెంతయు భీతిల్లి యుజ్జభవుఁడు.

శా. వారు దాను ముసింద్రికోటియును గీర్వాణావలించూడి యా
 క్షీరాంభోనిధిఁ జేరనేని యచటక శ్వేతాహ్వయద్విపముక

నీరేజాక్షుని వాసుముం గని హరిణ్ విష్ణుణ్ దయాసాగరుణ్
వారల్ భావనజేసి నములయి కై వారంబుం గావింపుచున్.

సీ. దండంబు మీ నావతార విహారున కభివాదనము కచ్చపాశ్రమనము
మాయావరాహారమృతరీరునకు మ్రొక్కుగ్గ- లంజలి స్వామి హర్షక్షమూర్తి
కారాధనము వామనాంగసంపన్నున కర్చనల్ పగురాహాపసున
కర్ణసాద్యములు రామాభిధానవిలాసి కలరు దోయిక్కు నీలాంబరునకుం
గృష్ణునకుం గేలు మోడ్పు కల్పికి జోహారు, శరణ నారాయణునకు శ్రీహరికి శోత
లిందిరామందిరునకు నానంద మాది, పురుషునకు ముగళంబు లీశ్వర ముకుంద.

మ. అని బ్రహ్మేశనురేంద్రముఖ్యమర లక్ష్మ్యాత్మానుసంధానలై
వినతుల్ వారలు నేర్చినట్టికొలంకె వేత్తొకఁగావించి యో
వనజాతేక్షణ భక్తవత్సల జగద్వాస్తవ్య లోకంబు లై
ల్లను మాఁయించె సనతు-మారుతప మేల యిట్లుపేక్షింపఁగన్.

క. రక్షింపు జగంబులు మము, వీక్షింపు కృపాకటాక్షునిక్షణులం బ్ర
త్యక్షముగా నీమూర్తి స, మక్షమయుగం జూపు నీరజాక్ష యనంతా.

ఉ. ఇంతకు సర్వలోకములు నేమనునొక్కొ సనతు-మారు ని
శ్చింతతపోదేవానలవిజ్ఞాభిరహోనశిఖాముఖంబులఁ
గొంతకుఁగొంత యైననిలకుం బ్రజ నిల్వఁగఁజేయు మిందిరా
కాంత ! యనంత ! తల్పతిరిజగద్భరణా ! మొర యాలకింపవే.

మ. అని జేతే ల్లమిచూడి గూఁడుడఁగ్ క్షీరాంభోధిరంగత్తరం
గనికాయంబున నల్లబట్టుతెగలో కాకున్న నీరారువ
చ్చిన నీలారీమదనూలికాఁగయ మె నా చీకట్లు మిన్నెల్ల నిం
డెను కొఱిజీఁకటి గట్టియొ కరణుగట్టెన్ మూర్తి నంతంబుగన్.

క. ఆరిత్యతేజసునయవి, యై; దివ్యాదివ్యమంగళాకారముతో
నేదాంతవేద్య మహిమము, తో దృగ్గోచరవిభూతితోఁ గనిపించెన్.

సీ. శశిము కాసిది పాంచజన్యంబు రవియేమొ కాసిది పరమవక్రింబుగాని
తమ్ముతో కాపు నేత్రములు నీలోత్పలములో కాదు దేహమ్ముగాని
కన్తూరిపట్టి నొ కాదు శ్రీనత్సంబు జిలుపట్టో కాదు పసింపివేల
గృహతాగకంబులో కాపు హారంబులు కనకానలము గాదు గజవరుడు
ముపు కొనుము త్తియపుజగ ముంబు గాడును, కాదు భోగిగవనికధారములుగాని
జననభేదంబు లడఁగియ మవల భాగ్య, రాశి యోగ నితంబు నారాయణుండు.

- క. ఆరుచుం బ్రోగనమోవా, కనిసిత నారాయణాత్మక చతుర్ద్యంతౌ
భీనుశి సమంచిత సాష్టాం, గనమహ్నుతిపూర్వకంబుగా సుకలెల్లన్.
- క. సర్వమయ సర్వభావన, సర్వాత్మక సర్వసాక్షి సర్వశరణ్యా
సర్వేశ సర్వభావన, సర్వప్రద సర్వరూప సర్వారాధ్యా.
- క. విశ్వమత విశ్వనిర్మిత, విశ్వావన విశ్వనిలయ విశ్వాధారా
విశ్వేశ విశ్వగంజన, విశ్వాలయ విశ్వసూర విశ్వాకారా.
- క. ఉరగాయతేశ నత సు, స్థిరమూర్తి వచింశ్యభుజపు చిరతరవిద్యా
సుకమూర్తివి పరమాత్మపు, పరమానందాత్మకుడవు బ్రహ్మమపు హారీ.
- గీ. అనుమ నజహరముఖులి ట్లభినుశించి, పల్కిరి సనతుకూరు తపముచేత
కనుశిపోనున్న వెల్లెలోకములుగాన, దెలియవిదమాన్వి ముకుకసాదృష్టిఁ గనుము.
- క. ఈయత్న మైనజాల్క, మాయందతి పదపుల్ల మన్ననతో మీ
రామోగిచరున కిచ్చిన, యోయచ్చుత మామ మిగులనుత్తమ మధవా !
- ఉ. ఈకడు శూలి యీతఁడజు డీతఁ డితఁడు సుకేశ్వరుడు మా
చేతను గానికార్య మిది చిత్తములోఁ గృపయిచ్చి వేగ వి
చ్చేతురుగాక యన్న మనుజెక్కులపై యెలనవ్వమీల ల
క్ష్మీశరుణీసోయఁడును జీవల కానతియిచ్చెఁ జేరీమతోన్.
- క. ఇపునాసనతుకూరుని, తప మే సెఱుఁగుదును వాని తలఁపొనగూర్తుం
గృపచే మానుఁడు మీమీ, నపలత్వము లయఁచె బనిచె సకలానులన్.
- సీ. అత్యంత భేదభయార్తు లైవచ్చి శ్రీహరిఁజూచి యలకొంటిరనుట యెంత
యొదురు నారాయణస్మరణ పర్యవసానపాననంబును బూర్వభాషితంబు
విన్నామెకామె యన్వెఱుఁ డింద్రామల ననిచి సనతుకూరాశ్రమంబు
తాజేరునపుడు సాధ్యాయఁడై వెంటననంతాహిరిపులు సేనాని పంచ
సాననములు శిష్యులజాడ కృష్ణ, మృగమహితచగ్రపరిధానులగుచు దాను
పలుక సాధార్ణకన్యామయులను వరుస, నన్యయన మొనరింపుచు ననుసరింప.
- గీ. ఆగమాంపు గాణేశోహోములు తి, సోపితాకాకములను జేరువ భజింప
నాగద ససందనాదులుఁ బార్షుములును, భాగవతులును మఱు నప్పగిఁగె గొలువ.
- శా. చేరన్వచ్చి సనతుకూరు నెమరక జిత్రింబుగానిల్పు చే
నారాస్థ్యం గని లేచి యంజలిపుజీహ స్తాబ్దుఁడై ధాతయో
స్వారాజో హరుఁడో మరుఁడో యికఁ డిచ్చారుపంచారుఁడై
యీరూపంబుఁ నన్నుఁ బోతునని లక్ష్మీశుండో నికలంబున్.

- మ. అన నమ్యోస్యండు కేరవచ్చి యునినాథా యీతపంబేల నీ
 కన నారాయణాడజూడ నన్నమది నే యర్థంబు గామించినా
 వన మోక్షార్థిని మీ అలెవ్వరన నేనాచార్యులందెల్ల పె
 ధ్దమ నీసేమయ్యోరి వచ్చిత్రం జుమి దైవానుకూలంబుగన్.
- గీ. ఆనినవిని యప్పుడభ్యుదయార్థి నగుచు, వచ్చితినటన్న నీమాట వైపు జూడ
 మనుజుడవుకావు ననుబ్రోతువనితలంతు, నాదినారాయణాడవు తప్పంబునమ్ము.
- క. వీరెవ్వ రాజినాంబర, ధారులు మీ మాకృతీకిని దనుశిష్యులు ని
 స్తేవీతిఁ గూర్చితీరి మీ, పేరుకు దలిదండులితరగా వేక్కరుఁడవుకున్,
- శ్లో. ఎట్టిపేరనువాడ యెల్ల పేరులునావి గురుఁడెవ్వఁడందుకు గురుఁడ నేను
 యెందుకుండునునందు నెల్లకోటలయగు నెవ్వారు తలిదండులితఁకుఁడ నేను
 యిది జాతిపుట్టుక యిదియనఁగా లేదు నాకుఁ జుట్టుంబుకేనాట లేదు
 కాన నెన్నఁడు నార్థిలమార్తులను బ్రోతు నేను నమ్మినవారిఁగాని కేర
 కారణములేని శిష్యులు వీరు నాకు, జూతునని నన్ను నెవ్వరుఁ జూడలేరు
 కోరినను వారికిఁతును గోర్కలెల్ల, వత్తు వలసినయెడ కిందు వచ్చినటాల.
- క. నానాసుపర్వులందును, మానులను సనత్కు-మారమానియు పరమ
 జ్ఞానాధికుఁ డుత్తముడన, నే నెప్పడు వినచు నునికి నిటారావలసెన్.
- శ్లో. నన్ను మీరెవ్వరనివేడినావు కొన్ని, యభ్యసించి యుపాధ్యాయులైనదివిజులు
 సకలమును నేర్తు గావున జగతిగురుల, కెల్లనుఁ బ్రాధానగురుఁడని యెరుఁగుమనఁఘ.
- క. దీనికి నిదర్శనంబుగ, మానసమున డెలియఁదగిన మర్మంబులు నీ
 చే నడిగి తెలుతుననుచు ర, మానాయకుఁ డా సనత్కు-మారున కనియెన్.
- శ్లో. జనులెల్ల జయపెట్టఁజను నర్థమనియెద్ది మనుజుఁ డెడియట్టి మాటయెద్ది
 యందఁకును దృష్టియనియెడు పలుకెద్ది నొక్కఁటై బహుకృమె యుండునెద్ది
 యాధారరూప మా ననియెద్ది వినుపుట్టు నెద్ది పుట్టకయుండునెద్ది తలఁచ
 సత్తునసత్తునా జనియెనెద్ది జలంబు బహుజన్మమెద్ది నాప్రీక్షణతెఱిగి
 వరుసగా నేర్పరుపుమన్న వాక్యములకు, నెరునుగా ననుబ్రోవఁగనెంచి యిట్లు
 జేరు నారాయణాడవీవు వేరుకేయ, నేల మీ రానతిండన నిట్టునియె.
- క. నీతపముచేత నొగిలెన్, భూతలమని యెల్ల వేలుపులు మొరయిడ నే
 నీతీరున వచ్చితి విను, నాతలఁచిన ప్రీక్షణములకు నాయు త్తరమున్.
- శ్లో. జనులు స్వధర్మానుసారంబు నేయుట యన్యతంబువొరలనియనియె మాట
 నూర్చుఁ డందఁకుఁ జక్షువునాగ విలసిల్లు ప్రీక్షణి యొక్కఁటియేని పలుకఁటడియెన్.

బహుశంబుకార్య ప్రసవవిభంబులు బ్రహ్మమాధారమై బరగుచుండు త్సరము పుట్టినది యత్సరము పుట్టనిదయ్యె సత్తీశ్వరుండు నసత్తు ప్రకృతి అజము పరమాత్మ బహుజన్ముఁడతఁడెనుము, విష్ణుశక్తి నె యంతయు విస్తరిల్లు నడుగు మిఁకయొద్ది సంతయంబనినఁ జూచి, వారిజాతాత్మనకు మునివర్పడనియె.

- క. సందేహము లణఁగఁగ నీ, సందేశముఁ గోరియున్నఁ జాలదె మిగులఁగ సందేహంబులె నామది, సందడిగొనఁ బలికిలివి సాసంగదటన్నన్.
- సీ. అసఘ ససత్కు-మార నిజంబపలికితి వనుమానములుఁ దీరు వినుము నీవు వేటొక్క-మా ర్థానువృత్తి ధర్మము హింస సోకకుంఁడెడమాట సూనృతంబు జ్ఞానదృష్టియై దృష్టిగా నెఱుంగుము కారణంబనియంటి బ్రహ్మంబె యొకటి కార్యకారణములగావె బహుత్వంబు విమలావతార భేదములచేత యతఁడెచూ ధారమునుసత్తు నక్షరంబు, త్సరమున నసత్తు ప్రకృతియుజన్మవతఁడు తానె బహుజన్ముఁడయ్యు నింతయునిజంబు, విష్ణుశక్తిని సర్వంబు విస్తరిల్లు.
- క. కుణపస్రాయము నారా, యణశక్తిం బొరలదేని యఖిల మఖిలమా గణాతింపఁగఁ బనననభో, మణిహింపపుముఖు లటుల మదిఁ బరికింపన్.
- క. ఆరయ బరమవ్యోమా, కారంబున నిండియుండు కమలాక్షుండు శ్రీ నారాయణు నవ్విభునకు, వేఱొందును లేదునుము విశ్వమునందున్.
- గీ. ఊర్జితంబును ముఖ్యమై నుండు నెద్ది, యందులను నిండియుండు నారాయణుండు సకలరూపచరాచర సంజ్ఞవలన, నడువగవలసిన నెద్దియే నడుగవలయు.
- క. అడిగితిరి మీరు నన్నవి, యడిగిన యు త్తరములీ సమర్థు డొకఁడే నుడివిడిది మీరె మదిలో, విడువని సందేహాలతలు విడివడిపోవన్.
- సీ. సంశ్రితాశాపాశ శైవాలజాలంబు కామమోహాది నకర్రాజంబు ప్రతికూలతాపత్రోయతరంగజాలంబు నిరత దుర్విషయవార్షి విశితంబు కోర్కలలోభాదిసంకులమీనజాలంబు బాంధవబడబాగ్ని బరిచయంబు రమణితనూజనిర్వర్తనిరంతరమాత్సర్యమదత మోమానితంబు నైన సంసారవారాశి నలసి మునిఁగి, యాసి దరిఁజేరనేరక యేదు లొత్తు వానిగతియన మెఱుఁగనివాని నన్ను, గాతునని వచ్చివావు నిమగ్నరణముగ.
- గీ. పెక్కు-జన్మములను బుట్టి పెరిగియడఁగి, భేద మోదవియోగయో గాదిశయము లీషణాదికము లపారమెఱుఁగనట్టి, నన్ను నేరీతిఁబోచెదవన్న నలసి.
- క. కమలాక్షుఁ డిట్టులనియెం, దిమిరము కన్నులనుగప్ప తైరఁగున నజ్ఞానము మదిఁగొప్పిన విజ్ఞా, నము దీపమురీతి వెలిగినకా దమమడఁగున్.

- క. జ్ఞానంబై హృదయసిద్ధియు, జ్ఞానమె శుభకారణమును జ్ఞానమె యానం దాసుభవసోతసుగుటకా, జ్ఞానంబగు నావగడుపు సంసారాబ్ధిన్.
- గీ. ఆత్మయనియెడు బుద్ధిని నాత్మయందు, ననుప సంసారభూతుహంబునకు ననియె హేతునగుగాన విజ్ఞానహేతిచేత, యదిమొదలగాని తెగఁగోయ నతఁడయోగి.
- క. ఓయాచార్యోత్తమ నిను, డాయుట మది నే వినిష్టుడనగా వలతుకొ మీయడుగులు కేరటకయి, యే యత్నముఁ జేసినాడ హృదయములోనన్.
- శా. కారుణ్యామృతసాగరుండపు మనఃకాలుష్యముల్ దీగ్న నీ వేమూపంబున బల్క-నేర్తువన లక్ష్మీశుండు యోగింద్రి నీ పాగిగలభించిన యాత్మయోగ మతిగోప్యం జేరికిం దెల్పరా దీరూపంబునఁ గూడ దెన్వరికి నే నీ యొక్కడకొ డక్కఁగన్.
- నీ. అదియెట్టులన్న యా నాశచే బయలుగా నటకు సంసారకావనము నీవు శాస్త్రులందు నిశ్చయబుద్ధిమనిచి యాప్రకృప్తిని విడనాడి పలుకునపుడు స్వస్తికామివయు యాపనములలో నొక్క యాపనంబుంకి లవ్యూసినగు సు షోనీక యిందియంబులవెంటఁ చిత్తంబు మగుడింపు నీవశంబునచునుండు పారయుమహాదాదులెల్లనమ్మరముఁజేసి, తోచినవియెల్ల మిధ్యగాఁద్రోచియపుడు నిలకడయెద్ది నిలచిన నెమ్మనంబు, దానదవిలించి పొందు మాతృనుభవము.
- గీ. నిర్వికారంబు నిత్యంబు నిష్కలంక, మఖిలకర్మవిమూలమా నాత్మ నెఱిఁగి నాత్మనానందసౌఖ్యరసానుభవము, నొంది సుఖియై రమింపు మేమున్న యటుల.
- క. నీవైదును కెండై తగు, నావరణము లుత్తరింప నని బ్రహ్మంబౌ కై నల్యము ముక్తియు నది, యావల మఱిలేదు నీకు యన్యము పలుకన్.
- గీ. అనుభవైకవేద్యమగునది విశ్వాస, హీనులకును భక్తిలేనివారి కెందు నాస్తికులకు నిదియుపదేశింప, వలన దనిన మానినర్పణ డలరి.
- ఉ. విచ్చెను సంశయంబులు పవిత్రగుణాకర దాసశక్తి దా నెచ్చటనుండు పొంద నదియొక్కడ నున్నది బ్రహ్మమెట్లు నా యిచ్చఁ దదాత్మతం బొరయనీయక యించుక చిక్కుఁదేర్ప నీ వచ్చినరాక నానుకృతవాసయకొ ఫలియింపఁ జేయజే.
- గీ. అనిన నీకియ శ్రిమంతులైనవారు, నితరవిజ్ఞానపరతత్వ నిగ్మలాత్మ్య లిందిమాతీతు లడుగఁచే రిట్టిదనుచు, నెన్వఁ డెఱిఁగించునని గురుఁ డిట్లులనియె.
- క. మానీంద్రి మునుపు వింటివి, వీనుల నిది యనుభవైకవేద్యం బనగా జ్ఞానాధికు లెవరందురు, మానసమున బ్రహ్మము నెఱు మహితార్థంబుల్.

క. పరమనోమాకారము, పరిపూర్ణము నిత్యమనుచుఁ బలికినమాటల్
తెరఁగునఁ బోనిచ్చితి మీ, యెరుఁగమిఁ జాలించి కనుము హృదయములోనన్.

గీ. అనుచు నుపదేశమిచ్చి మాయాగురుఁడు, శిష్యులును దాను కను మాయజేసినట్లు
యింద్రజాలకురీతి నదృశ్యుఁడైన, యబ్బురమునొంది ఖేదమోదాత్ముడగుచు.

మ. ఇతఁడే నాదుతపఃఫలం బితఁడె నాయిష్టార్థ మితఁడె శ్రీ
పతి యే నేలనెఱుంగనైతి యిఁక నాపాలింప రాకుండునే
శ్రీతసంరక్షణజాగరూకమతి లక్ష్మీజాని యందాక నే
నతినిష్ఠం దపమాచరింతునని బ్రహ్మధ్యానపారీణుఁడై.

గీ. మోక్షమునకాదు సరణి ముముక్షుఘోర, కలుషజలరాశితరణి సాఖ్యముల భరణి
పుణ్యములకుసరణి చంద్రీపుష్కరిణి స, మీపగరణివసించె నమ్ముడుని కరణి.

శా. ఏదేవుండు మహాశ్రీమంబునకు నేడెమ్మేనీతోవచ్చె నో
నేదేవుండు హితోపదేశమున తానీడేర్చె నాచార్యుఁడై
యేదేవుం గనలేక చింతిలద నేనేపొద్దు నిన్నో తపం
బాదేవుం గురుతించి చేతునని యాత్మాలోకుఁడై యున్నవోన్.

మాలినీ. కాంచనపక్షయుగంబు విదిర్చిన గండని బంగరుటొల్ల దిశల్
మించి వసంతములాడు తురంగముమీఁద నురల్ ప్రణతాస్మయటం
చంచల రానిగమావళి వందిచయంబయి మోల నుతుల్ సలుపక
కాంచనగర్భుఁడు సన్నిధిఁ జేసినగాంచి మునీంద్రుఁడెదుకొనియెన్.

క. కొనియర్చ్యపాద్యముఖ్యము, లొనరిచి యుచితాసనమున నునిచి విరించెన్
గని యాచార్యునిరాకయుఁ, దనకానతి యిచ్చుతెరఁగుఁ దగఁదెల్పుటయున్.

చ. వెరగున సంతసంబు నొదవించిన యాపలుకాలకించి యో
పరమమునీంద్రీ భక్తి సులభంబగు బ్రహ్మము రంగమందిరాం
తరనిలయంబు నీకుఁ బరతత్వముఁ దెల్పెఁ ప్రసన్నమూర్తియై
హరి యతఁ డాత్మసాధనము లాశ్రితకోటియు శిష్యవర్ణముల్.

ఉ. నీవు కృతార్థబిత్తుడవవు నీయెడ శౌరి ప్రసన్నమయ్యె నా
శ్రీవరు మాద్యశుల్ మునులు సిద్ధులుఁ గానఁగలేరు కొల్వును
క్షేపుని జంద్రీపుష్కరిణి తీర్థములాడుము ముఖ్యసంపదల్
కై వసమా నటన్న మదిఁ గ్రమ్ముట ధాతనుగాంచి యిట్లనున్.

క. ఈతీర్థమహీమ యెట్టిది, యీతీర్థములాడ ముక్తి కేఁగఁగవచ్చున్
క్షేతఃకళంక మడఁగఁగ, నాతో వివరింపుమనిన నలినజుఁ డంతన్.

- క. మానసతీర్థమె తీర్థము, గాని వృధా నీటమునుఁగఁగల్గునె కైవ
 ల్యానందసుఖము గావున, జ్ఞానమె తీర్థంబు నిగమజాలము పలుకన్.
- క. జ్ఞానమపు డాత్మయగు న! జ్ఞానము జీవులకుఁ బ్రకృతీసంగతి గలిగెక
 గాన త్రిగుణాత్మకము జడ, మా నది పుట్టువుల వీజ మరుదుగ బోల్వన్.
- గీ. విత్తునే చెట్టు చెట్టున విత్తుగలిగె, కడ యెఱుంగనిచందాస గర్మనశ్య
 జీవులకు నాదివాసన జెడదుగాన, నదలి కర్మంబు జ్ఞానిగావలయు నుమ్ము.
- మ. తపముం దానము గర్భముల్ వ్రితము తీర్థస్నానముల్ యజ్ఞముల్
 జపముల్ సత్యసరోపకారములు పూజల్ సత్సంతానముల్
 నిపుణు జ్ఞేతురు మాధవార్పణముగా నిర్వాణలోభాత్ములై
 విపరీతంబుగ గోరినేతు రధము లీనిం బడిం గోరుటన్.
- గీ. జ్ఞానశక్తికి నిదియెల్ల సాధనములు, జ్ఞాన మీశ్వరరూపము సంశయంబు
 జ్ఞానమే తీర్థమగు వెండి చంద్రీపుష్క, రిణియె తీర్థంబు ముక్తికెఁ గారణముత్త.
- క. అయకారణమనుచు జితం, తయతిమనూక్తమగుఁ జేయుస్నానము దానక
 లయమగుచు మహాపాతకఁ చయ మాకల్పంబుగాఁగ సంపితమయ్యెన్.
- నీ. పాలమలై శుక్లపక్షులంశమినాఁడు సతీఁగూడి యందున స్నానమాడి
 తిలు దానమొనర్చు గలుగు సంతానంబు ఘృతదానమునఁగల్గు సుతసమ్మద్ది
 హేమపత్రిమ పర్కయెత్తు దానమునేయ మానునురాజ యక్ష్యయును ధేను
 దానంబు తనజన్మతారలోఁ జేసిన జ్వరకుష్ఠగుల్మరుజుల దొలగు [మచు
 పాపియుఁగృతఘ్నఁడునుమద్యపాపియవోహి, యందుమునిఁగినయతడుకృతార్థుడ
 పుష్కరాత్మండుకుముదుండుపుష్కరుండు, గాలుడునునుపత్రిశుండు గారువారు.
- క. ఈయేవురు హరిదూతలు, పాయక యొకయోజనార్థపర్వంతము ర
 ష్టాయుక్తి గాతురచ్చట, నీయ్య్యలకెరగి గృంకులిడుదుగు నిపుణుల్.
- గీ. పర్వములను సీతభానుఁ డచ్చటగృంక, పొనిచెనేరు చంద్రీపుష్కరిణికి
 దానిమునిఁగి రంగధామని నేవింపు, చుండుమనుచుఁ బద్మజండు చనియె.
- గీ. నాఁడునాటికిపోయి సనత్కు-మారుఁ, డట్లుగావించె నియతిహాస మెందు
 వినిన వాగ్రీసిన జదివిన మనుజులకును, మొదటి గర్మార్థపురుషార్థములు వనించు.
- మ. విను నింకొక్క మహేశోహాసము జగద్విశ్వాతమా భేవతా
 మునికంఠీగవ నాగదంత శ్రీనణులు ల్పగ్రతంబం బొందఁగా
 మను శూద్రుం డొకఁడెందు జీవనవిగ్రంబుం గానఁగా లేక చా
 ర్యనిరూఢిం దరవాట్లు గొట్టుచు నహోరాత్రీయి లేజావలకా.

- గీ. కట్టి నానాట జీవులఁ గొట్టికొట్టి, గోద్విజశ్రీనధాదులు కోట్లగొలది
నేయుచును మీదెఱుంగక జీవనంబు, నడుపుచుండంగ నొక పురాణ్యజుండు,
- క. తోననురా నెటుపోయెడు, పోవనిత్తునె తెసింది సొలియింపక నా
చేవాలన ననబరువున, రానెఱచి భయార్తుఁడగుచు బ్రాహ్మణుఁ డనియెన్.
- శా. చేతఁ బైకములేదు వస్త్రము శతచ్ఛిద్రంబు భిక్షాశన
వ్రాతం బాత్మ శరీర మేమిటికి నాప్రాణంబులాశింప నా
యాతాయాతము లేమి నీనెఱుంగవే యశ్రాంతహింసాస్యమ
జ్ఞాతాశంబె భవత్ప్రచార మతివిశ్వాసంబు మోసంబకో.
- క. వలదని నోరుండింతటి, చులకని బాపడవు హేతుశూన్యఁడవయ్యుం
బలుకార్యములున్న గతిసే, తలఁపున నెటుఁబోయెదనిన ధాత్రీసురుఁడున్.
- ఉ. పోయెదఁ జంద్రపుష్కరిణిపాంతను స్నానమొనర్ప దేవతా
ధ్యేయుని శేషశాయిని రమేశుని రంగనిఁ గొల్చి ఖేదముల్
మాయగఁచేయు నన్న నిజమా యిది నమ్ముదు నీదుమాట వి
చ్చేయుము చంద్రపుష్కరిణి జేరువనున్నది యో ద్విజోత్తమా.
- క. రంగమనుమాట వినినఁ, గఱంగు స్నామనను దగ్గఱనెయున్నది యే
వెంగల్చినై యిన్నాళ్లును, దొంగిలిసాకితిని పక్షి దొక్కె మహాత్మా.
- క. ఈమాట విన్నయప్పడె, నామదిఁ గడుభీతిపుట్టె నానడకలకై
యే మీనెంటనెనచ్చెద, సారీ కడతేర్పుమనుచు బాగిలిమొక్కెన్.
- ఉ. మొక్కిన భీతియేమిటికి ముందరనున్నది రంగమందిరం
బిక్కడి కామ దాసరను నీపగ లింటికిఁకేరవచ్చు ర
మ్మక్కడికేల పాపభయమందెదవంచు ద్విజుండు బోయినం
దెక్కలికాడు కేక మహి దేనలఃకామము రంగధామమున్.
- గీ. చంద్రపుష్కరిణినామ సరసిఁకీరి, పాపములునోయి యన్నాడె ప్రాణములును
వాని పంచత్వమొందిన నచ్చిరపుడె, జనునిమాతలు కట్టుసవనిరి వాని.
- క. యాతనలం బొదలించుచు, చేతులుబిగఁబట్టి కొట్టి నేయనిబాధ
ల్పాతాళింపఁగజేయుచు, దూతలు చనఁజూచి విష్ణుమాతలు కరుణన్.
- మ. కరుణాలోకులు విష్ణుసాధనకరు ల్కంజాతపత్రేక్షణున్
శనకాభ్యాగతనక్షాశుములు గాజిత్రాంచనచ్ఛాదనున్
వరశేయూరకిరీటుండలు లూటా షోర్ధ్వపుంహ్రాతు లు
త్కరులై నూతనశికు యానతిని వక్కాణింపుట వేర్వీడికన్.

- ఉ. పోవుడుపోకు డెక్కడికిబోయెడు గోరిదురాత్ములార మీ
 రాకడ పొట్టకొప్పులను రంగముచెంగట సాగనిత్తుమే
 యాకడ మిమ్మునంపిన మదాంధుని కన్నులనీళ్లు రావలెకా
 మీకును బుద్ధిరావలెను మీడటికె నఁ దలంచుకోవలెకా.
- మ. అనుచుం గాంచనకింకిణీరసముతో నాబద్ధమాభ్యాసితో
 మిరుకుల్ దట్టపుఁ బట్టె నామములతో మేలుసుగ్రాణ బోసితే
 చ్చిన దుడ్లుక గుదికోలలు దరుసుముక జేనొల్లలక మోసి యొ
 క్కనిఁ బోసేయక సుంకురాలించిన రక్తస్రావగాత్రులులక.
- గీ. తలలుపగిలియు నెమ్ములులిగి పండ్లు, దుల్లి మొగములుజెడరి మూర్ఖిల్లి యముని
 కింకరులునద్ద వోరునికలకుఁ జేరి, కట్టునిడిచి హితాలాపకలన జేర్చి.
- క. ఉపకాలన మొనరింపఁగ, నపు డయ్యమభటులు మీర లందఱు నెవ్వ
 రిపుడును మీనెల వెక్కడ, నిపుడును దండనముఁ జేయనేటికి మమ్మున్,
- గీ. ధరణిఁ గలశీవులకు నెల్ల దండధరుఁడు, కర్త మాస్వామియితఁడు లోకమునఁగలుగు
 సుకృతదుష్కృతకర్మవక్తులు మనీయ, శాసనములకు లోఁగాకఁ జనుట లేదు
- గీ. మంచివారికి మేమును మంచివార, మనుచుఁ బుణ్యపునెలవుల కనుపుచుండు
 మేము పాపాత్ములకు నభీమమైన, తనువులనునుంతు మెల్ల యాతనల వారి.
- క. అనయుము హింసాకారుని, పెనుబాములగునుఁబోవ పిడుగులవలెఁ బి
 ల్లనిపేరలటము మీరిట, అనిమిత్తము వచ్చి మమ్ము నరికట్టుమరే.
- క. ఊరకసామ్మని పోవక, వోరునిఁ బడవైచి మమ్ముఁ జుట్టుప మోదం
 గారణ మెయ్యది, మీకన, పారిషదుల్ యనునిభటులఁ బలికిరి కిసుకన్.
- సీ. విను దండధరుని శమనుని దూతలమన్నపలుకు విష్యక్తేన భటులమేము
 త్రిమహితాష్టాక్షరీ మహామంత్రింబు సర్వార్థములు మాకు సాధనంబు
 మీరన్నకెమ్మది మిగుల కాలుండును కాలాదిగతి నొంది కాలవక్త్య
 లైనవారికిఁ గర్తకాని కాలాత్ముఁడౌ హరికింకరులలోన నతఁడు యుండు
 గాని హరియున్నవాఁడు పుష్కరిణీచెంత, రంగధామాఖ్యమగు శరీరంబుదాల్చి
 యతనియనుమతిచే నూత్రనిశితమఁగండు, కావుమని నాఁడు చంద్రిపుష్కరిణి మమ్ము.
- క. ఎనిమిదిదిక్కుల నుండుదు, మెనిమిది మేల్ సైన్యనాథుఁ డిటుభటులము దు
 ర్గనుజ్జేత్రీపాలు గణపతి, ననిచినవాఁ డతనినిపుడు యాలమునందున్.
- క. త్రిరంగరాజు తేజుఁ బేరికినిం జూడనిట్లు.....గు తిరుకా
 వేరీ లహరీ శీకన, పూరితపనములు చొలఱు భూవలయమునన్.

- సీ. కడలునే పూరికులదరితే నెలుచింద తనయిచ్చ బవనకందళచయంబు
 మొదలుచచ్చునే మంచుగదియించి కల్వలు మొగుడింప జక్కవ బగరకై న
 కాయునే పేరెండ కామినీవదనముల్ చమరింపవేరవి కుముదవైరి
 కురియునే సస్యవిస్ఫురణకై తగినట్టి వానమాత్రీమె కాక వారిదములు
 మినుకవత్తుకై ప్రజలుర్వినియడ నిచటి, కిమ్మనఁగవచ్చునే యనుకింకరులకు
 నెపుడు మదనుగ్రహములేక యిహుపరైక, మంగళపద మైన శ్రీరంగమంచు.
- క. ఆవేపుని నేవకు బి, హామ్రులు మాయాజ్ఞుమితీ యడుగిడగలరే
 వేదాంతేతద్దుఁ గని మధు, నూననుఁ డిలభక్తులకును నులభుం డయ్యెన్.
- క. ఆరయ కల్పాంతంబులు, శ్రీరంగము కట్ట కట్టివనములూ
 నారూఢి సర్వశక్తుల, తో రంగస్వామికెపుడు తో డైయుండున్.
- క. అందున్నవారు కాలుని, సందడికింబోరు వీరు చనియెడిమార్గం
 బందమయి వేఱెయున్నది, యందిన ఫలనుగుచు వైష్ణవావళి కల్లన్.
- మ. ఇతఁడీతీర్థముఁ జూడఁగోరియెకదా యిచ్చోటికికొ వచ్చి తా
 మృతుడయ్యెం గడుకల్మషంబులకు నేమీ వీడు ఘోరామియే
 కృతపుణ్యాం డితఁ డై త్తనుండియును రంగేశాధివాసంబు మీ
 బ్రతుకుల్ వేడిన తేరిచూడకుడు' రాఁ బాటిల్ల దిచ్చోటికికొ.
- క. అనినారిఁ దరిమి చోరుని, ననురాగమునిరార మేను హస్తయులుచే
 తనిమిరియంతట వృషభము, పెనుఱింపిని దేరి లేచు వేగిరవారల్.
- క. పరిశుద్ధశరీరుండగు, పురుషుని గొనివచ్చి చంద్రీపుష్కరిణీ పు
 ష్కరములను ముంచి రంగే, శ్వరులను నేవినపఱేయ నైన్యాధిపుడున్.
- గీ. తనదుచిహ్నంబు లిచ్చి యాతని తదీయ, పార్శ్వచరులందు నొకనిగా పదవి నొసఱి
 యునుపనిత్యుఁడుముక్తుఁడైయుం డెనతఁడు, తిరిగి జూచుచుయమునికింకరులుజనిరి,
- మి. చని నిట్టూర్పులుతోడ నంతకుని నాస్థానంబులోఁ గూయుచక
 వినియేమే మనిదండపాణియును తద్వృత్తాంత మాద్యంతముక
 తనమాతల్ వినుపించి కాయములుండక మోనుకో గా యముం
 డును నత్యాగ్రహవృత్తికన్ను గొనలందు న్నిరముత్ గారఁగన్.
- మ. భృకుటిసాశమహాభుజంగరమణీపూత్యారమోహామయా
 ధిక నిశ్వాసనమీరుఁడై భయరసస్నీతోగ్రదంష్ట్రానశీ
 శకనీభూతనిజోష్ఠకోణితతస్మానప్రభాపుంజభీ
 మకటాక్షుండయి కాలుఁ డాగ్రహము చుర్మానం బనూసంబుగన్.

శ్. నాయాజ్ఞా దాటియంతలు, నేయంగ నెవ్వారు గలరు కీర్తిప్రప్తిని వా
రేయొడ దాగన్నెరుకు, రీయత్నముడేసి కాచునెవ్వరు వారిన్.

శ్. అనినూ లోచనం జేసి కాకనుచు మీ రాసవ్యాజాతీర భూ
మిని శ్రీపుష్కరతీర్థమున్నదియ యమ్మేరం జూమి రంగధా
సుని తాం దెచ్చి విభీషణుండునిచె నమ్ముదాగిధికారున్ మియం
గినుకలగొట్టితె మోసమయ్యెనని తా కేలోత్పి కన్మాయుచున్.

శ్. భావించి పసిడిసదియల తో ననమాలికలతో నతుర్బుజములతో
శ్రీనరసు ముచ్చదాసరి, తో నైష్ఠ్య లవటనుండ దోడచె నృదికిన్.

శ్. పుణీతనూ జుండిట్లు హరిదాసుల చందమెటింగి యక్కటా
యొఱుంగకపోతి రచ్చటికి నెన్నటికి గటిగట్టి మీగలా
తెగఁగన మెల్లగావలను తెల్పితిం దెల్పితి రంగధాముం దా
సాయనన నిల్లగట్టుకొనె పుష్కరతీర్థము జేరవచ్చునే.

శ్. ఓరంగయోజనార్థము, చేరకుడెన్నటికి నవచిజనులుక జ్ఞానా
ధారు లింక బ్రతుకవలసిన, మీరెఱుంగక బోయెదరు సుమీ యని పలుకన్.

శ్. వాగులును గొల్వలోసున్నవారు వెరచి, అయ్య తలవట్టి చూచుకొన్నట్లుకామె
వాగు తెలువోయె రేమి శ్రీవైష్ణవ్యులును, దాయవలసిన మీరాజ్ఞ నేయుం దెప్రదు.

శ్. ఏటికి సవ్యాజలపల, నాపె విభీషణుండు రంగధాముని సరసుల్
కోటులుగల్గియు పుష్కర, మేటికి సతిగాంచె నానతిండని పలుకన్.

శ్. తెలివెదను తాగుడని కర, ములు కన్నులు మొగిచి రంగమును రంగేసుక
దలఁచి తలంబున తా సా, గిలిమొక్కి యథావిధి స్వకీయుల కనియెన్.

శ్. మాకెది సర్వలోభనకరంబు వినుం డుపసితం బల్కినా
రీకథ యద్విభీషణం డనేకులు మాసులు వేడునట్లనక
లోకములన్నియుం దనదులోనిడి యొక్కండు నిల్చి దుగ్ధనీ
రాకరలోలనీచికలయందు భుజంగమతల్పకాయయె.

శ్. ఆసినారాయణుండు పరమాత్ము డవ్య
యుండు సకలాత్మకుండు చిన్మయుండు మొదలు
సృష్టి కుచ్చుత్తరైన రాజీవ మొకటి
నాభియం దుదయించె సనాతనముగ.

శ్. కలిగెం దత్కమలంబులో కనకశృంగపాముండె వింతగా
నిలు మోము ల్లవేల్పుపెద్ద యతడె న్నాభీకరగృహునకా

శ్రీ రంగ మాహాత్మ్యము.

బొలుపా గర్జితకంఠాఝుచుండి నిశలంభోగాళియుం జూచి యీ

జలజం దెచ్చటనుండి పుట్టెనొకొ నాజన్మంబు తీరెట్టివో,

క. తోడెవ్వరులే రీకీరియ, నేఁడు బొడమి యమితభయము నియతిగనియె నిం
దేవమొదలొగ్గని మొలచెనొ, జూడఁగవలెననుచు శరధిఁ జొచ్చె విశంకన్.

ఉ. తామరతూఁడుఁ బట్టుకొని ధాత యధోముఖుఁడై చనుంజనన్
స్థామరిపాటు భీతియును జూచెనెకాని సరోజమూలని
దీముస నున్నదంచు గను తేకువజాలక నాశమాతృగాఁ
దా మొదలింటియట్ల నిజధామసరోజము చేరెఁ జింతతోన్.

క. ఏకైకవృత్తేమి నేయుదు
నేకైకచనునాడ చనుచు నిలయు గగనమున్
దిక్కులుఁ జూచుచు భయమున
నొక్కఁడు దిగులుపడియుండియు సుపాయమునన్.

క. అపు డంబరభాగంబున, 'దప' యను వాక్యములు విశ్రాంతింబగుడు తనుం
దపమొనరింపగ నెవ్వరో, యిపు డానతియిచ్చిరనుచు దృశీణాం డంతన్.

గీ. తపము బహుదివ్యవర్ణశతంబు లతఁడు, నేయు మిన్నునమఱియును చిత్రాగీల
హంస మొక్కటిపొడచూపి యాద్యమైన, ప్రణవమపదేశమిచ్చి కన్నడక దొలఁదె

క. అదియున్నరింపుచును దా, వదలక తపమాచరించె ననజాసనుఁడున్
మొదటిగతి హంసము హితం, బొదవగ వ్యాహృతులు మూడు సుపదేశించెనో.

క. మానివర హంస మంత, ధానమునొందిన విరించి తప మొనరించెన్
బూసుకొని మఱియు నిగమము, ప్రేనాలుగు వ్యాహృతులు సమంచితమయ్యెనో.

క. నెట్టుకొని యజుఁడు పూనిక, గట్టిగ తపమాచరింపఁగా శ్రీపతి స్వా
రాట్టన సా, హ్రీట్టన బొడచూపె బహుతరవ్యాహములన్.

గీ. కడలితెరలెల్లఁ దెరలుగా కపటనాట, కముల వివిధరూపముల ... వచ్చు
జూడ సాక్షాత్కరింపువో జలజగర్భం, డుల్లమున నొల్లములుజేసి యూరతున్న.

క. ఆదేశుక నీవిమానము, నీవివర్ణరజతల్ప మిశయన విగ
శ్రీవానుకేవవిగ్రహ, మీ విమలవిభూతి మెరయ నిఁకోటిగుచ్చన్.

క. కడకట్టికట్టిమాకృతి, బొడకట్టిన రంగవిభుని పాలుపు మనమునన్
గడకట్టిక కమలజతున్, వెడకట్టుతనంబు లేక ప్రియధయములతోన్.

ఉ. సాగిలి మొక్కిరి దేరికను సాగిలి మొక్కిరును చిందుఁడాయున్
సాగిలి మొక్కిరి మొక్కిరొను సాగిలి మొక్కిరును నవ్వు నూరకే

సాగిలి మ్మొక్కుగ్గ మేన్మరచు సాగిలి మ్మొక్కిగ్గన దృశ్యనేతుగ్గిండై
సాగిలి మ్మొక్కుగ్గచుగ్గ బొగడు సాగిలి మ్మొక్కుగ్గ నెఱుంకడేమియున్.

గీ. అలసి రంగేశకరుణాకటాక్షమహిమ, తుండడుకుమాని యానందమంది యలలి
రంగ రంగనివాస శ్రీరంగశయన, రంగనాయక రంగేశ రంగధామ.

చ. కుగురు సమస్త లోకములకుం జతరంబని జీర్ణశంకచే
బదిలయుగాఁగ నుంచి వలపకర్కగ్గ కంటికి నిద్రకేక నీ
వొదికిలి యింతయెచ్చరీకనుండగ నోర్తు మె తండ్రి నీలనీ
రదనిభమైన గాత్రమున రంగవిహారభుజంగతల్యకా.

గీ. ఎన్నితల లెన్ని నదనంబు లెన్నికన్ను, లెన్నికా శ్చెన్నిచేతులు నెన్నిచేసేళ్ళు
నాకుఁ బ్రత్యక్షమైనట్టి మీకు నేను, మెతునే జూచి యెటులైన మెతుగాక.

గీ. శ్రీమహితమైన శ్రీరంగధామయునకు, ప్రియతమమైన మీ శేషశయనమునకు
దివ్యమంగళమైన మీ దేహమునకు, మంగళము మంగళము నిత్యమంగళంబు.

క. ఆందమునానందాదిమ, కందము నర్ధితకటాక్షకలితామృతవా
క్యందమునగు మీయాకృతి, చందము మీకెత్తుగాక సామ్యముగలదే.

ఉ. పినెడపాసి మిమ్ము ఊమేనియుఁ దాళఁగఁజాలనయ్య మీ
ధ్యానమెకాని యేనియుచుమైన తదస్యము నొల్లనయ్య మీ
మానితమూర్తిఁజూచి కడమంబు సహింతునటయ్య జాడభో
గానుశయాన రంగపతి యిట్లనె యుండగదయ్య నాకడన్.

గీ. అనిన రంగావతార నారాయణుడు, భక్తములభుండు తానొడబడి విరిచి
రమ్ము నీయింటవనియితు నమ్ము పూజ, లిమ్ముగావింపు మిది సమృతయ్యుచుకు.

క. అని తనునిల్చిన ధాతయు, జని నిజనిర్మాణమైన సత్యాఖ్యంబౌ
తనలోకము నారాధన యునుకేయును నెమ్మతములు మున్నెలయంగన్.

మ. జగముల్ తా పదునాల్గు వేపపరుపకా స్రీష్ట్యైశ్వరుకా వైష్ణవం
బగు శ్రీమత్రీమహామభావమున లోకారాధ్యతంజెందె నా
సగుణాబ్రీహ్మము రంగధామండై సుమీ సహ్యాద్భవన్నిలై నీ
భగవద్భక్తుల దేరిమాడనగునే బ్రహ్మాదిదేవాళికెన్.

క. అనవారందఱు నోయిన, తనయ యిదేమిటికి రంగధామము కావే
రిని బాచుకొనియె రలగముఁ దనుజుం డేకరణిఁడెచ్చె ననియకుగుట యున్.

క. ఆకథ నేవినుపించెద, మీకు విభీషణుఁడు తస్య మీహితకావే
రీకూలవనీవలయా, నేకములును గంఠపుష్పనివయాపహతిన్.

లయగాహి. చందన కుండల కుజ చందన కుమార హరి

చందన కుట న్నట ముకుంద కదళీ మా

కంద కరవీర పిచుమంద ఫలపూర ముచు

శింద ఘనసార కురువింద వట పూగ హరి

కుంద వక్రశా మలక బృంద సుకుమార మక

రంద మహనీయరస తుందిల విలాసా

దిందిరని నాదములు మందగతి వీనులప

విందులుగ నవ్వనములందు జను చోటన్.

క. కడువిరియక నెరవాసన, లుడివోవక పువ్వుతేనె బరులక తేటూల్
నుడియక పసిచేరక కను, ముడుపుం బువ్వులు పృథానముఖ్యులు దానున్.

గీ. స్నానము లానర్చి శుభ్రిన శ్రు ములుగట్టి, వలువలిడు నారికెడపుగూడలునుగం
నూనములుముకు-నూర్పులు సోకకుండ, పావగట్టి కోయించుచుం బరుకులిడుం

క. ఆయాశ్రమములు తపములు, నేయుచునున్నట్టి మాని శేఖరులకుం దా
చేయెత్తి మొగ్గి నిలిచిన, నాయోగివకేణ్యులకు నయాలాపములన్.

క. ఎవ్వఁడవు పేరెయ్యది, పువ్వులతోటలె ముసీంద్రి పుత్యాశ్రమముతో
నవ్వులకునైన నిచ్చటి, క్రొవ్విరులందినను వెనక గొడవలునచ్చున్.

క. పాపనూర్తి వి నీవే, రావణతమ్ముడవొ మున్నె రఘురామునిచే
నీవృత్తాంతము వింటిని, దీవెనలీనలయుం బలుకు తెలివిడిగాఁగన్.

ఉ. తప్పదు నీవె రావణానితమ్ముడవైన విభీషణుండ ఏ
విప్పనికేల వచ్చితివి నిక్క-ముపల్కు-మటన్న రాముచే

నవ్వుడు నాదువృత్తము దశాశనుచైనియు సీతచంద మీ
తప్పనకై మదగ్గిజానభక్రియయైన్ వినియున్నవారుగన్.

క. ఈతెరఁగు మీరు రఘువరు, చేత నిన్నినట్టికతన జెప్పఁగవనిలే
దీతలవృత్తాంతము నా, చేత నిన్సుడఁడయ్యె పూజ నేయఁగవలయున్.

సీ. అనిననమ్మాను లోయనఘ యేడెల్పు నారాధించి దేవు శ్రీరంగవిభుని
యిపు డయోధ్యకుఁబోయి తేలేదు తెచ్చితి వేరీతి రఘురాముఁడిచ్చె నీకు

నేమిటికైనిన్ను నెడబాయువేనన్న నెందుబోయెదు లంక కేగవలయు
నెందునుంచితివి రంగేశ్వరు కావేకినడుచక్కి- నిష్పడున్నాఁడు చూడ

దేటి మాతపములపంటకేటి భక్త, పాపాతంబు నీవెంత భాగ్యశాలి
వజని మన్వామలైన రామాన్వయాలను, కడచి నీవారిభాగ్యంబు కైవసంబు.

- క. లోకైకకంటకుండు త్రి, లోకభయకరుఁడన్ దేవకృత్యోలుఁడు బహుకో
సాకలితుఁడు రావణున కీ, వేకరణిం దోడఁబుట్టితిని పుణ్యుడనై.
- గీ. అకట నాభియు నిర్విషం బొకటఁబుట్టి, నటుల హాహాహామృత చుట్టిఁబుట్టి
నటుల పాలస్తృతిరి ట్లన్నదమ్మ, లిట్టివారాట గాన మేపుట్టువులను,
- క. త్విరాముఁడు కనికని నీ, కేరీతిని రంగధాము నిచ్చెఁ గలతెనం
గేరుపచిది మరిపామ్మని, వారలు కొఁగిటును గుచ్చి వలగొని ధక్తిన్.
- గీ. రంగధామంబు దెచ్చి నీయంగమెట్ల, పావనతఁగాంచె నేమును పావనులము
నిన్ను నాతింగనముఁకేసి నీకునెట్లు, పసురవేదిని సరియంచుఁ బలుకవచ్చు.
- నీ. నావుఁడు నోహానినాయకులార మిమ్ముందఱి రాముపట్టాభిషేక
వేళ జూచినవాడ విన్నారెకాదె తత్పూర్వరామాయణ పుణ్యచరిత
తరువాత కథ నయోధ్యాపట్టాంబులో నడచినతెరఁగు విన్నపముచేతు
భానునూనుఁడు వసిష్ఠానుమతంబు పట్టుంబు రఘుపతి గట్టబనిచె
ననశనవృతసంకల్ప నపగతాత్మ
నిందుని నగ్రిజ రక్షణోన్మేష జాగ
రూకున సుఖోపతుల్యుగాత్రుని సుమిత్ర
తనయు లక్ష్యుఁడ జూచి నీతావరుండు.
- క. మము నెల్లఁ జేరకలుగా, సమకట్టి బ్రీయోక్తు లాడి సముచితయువరా
జ్యమునకు పట్టుకఁ గట్టక, నుమహాప్రోథనలునేయ సుస్థిరమతియై.
- క. తానొల్లనని సుమిత్రా, నూనునికడ కోరనిల్ల శుభమతి భరతుం
బూనించిరి మానులు రా; మానుమతిం దదనుసారి యగు రాజ్యంబున్.
- ఉ. వాలితనూజభాను జల వారిప్రోధానుల నున్నవారలక
మేలగు కట్టువర్గము లమేయవిభూత్యంగంభూనతాం
బూలము లిచ్చి పంచినను బూర్ణమయం బగుదృష్టిఁజూచి మీ
పోలిను కేనుమన్న నగఁబొంది తను బెడబాయజాలమిన్.
- ఉ. ఇచ్చితి నాదుసామ్మతి లివి యిదఱికిఁ మును బ్రీహ్మపాలిలక
వచ్చిన భాగ్యరాశి పరనస్తుప్రదెచ్చి మనుప్రోథుండు తా
మెచ్చగఁజేసె నివ్వరికి మిత్రోకులీనుఁడు మామనీనువీ
లచ్చలలీలఁ గల్పి నగలావల పెన్నిధి దాచిరందఱున్.
- క. నాకిది కులసనమై తగు, నాకిది ప్రాణాధికంబు నాకిది సకల
శ్రీకాంక్ష మేంచుచితి, సకుం గొనిచనుము పురికి నెప్పుక ననుమన్.

- క. తనహస్తపసిజంబున, పెనుపజ్జెఁ దెమల్చి తెచ్చి పెట్టిన నే గ్రీ
కుంఠన మాళిచెచ్చి రాముని, యనుమతమున గగనవీధి నరుక్షేరంగన్,
- మ. ఒకనో తుంబురు నారదాప్యతనగానోత్తానరావంబు వే
ఠాకనో దేవవిలాసిసీచతురభావోన్మేనబాప్యక్రిమం
బాకనో దివ్యమ్మదంగదుంబుభిగవం బాంజొక్కనో మారుత
పృకరామోదము లొక్కనోట నుమవర్తులు వ్విరాజిల్లంగన్.
- క. ఈచాయఁ గవేరాత్మజ, నీచలుపలకలికి తోపు లిహ్మానిచయం
నీచంద మేమొకోయని, యీచక్కని యినుకదేవు లేఁ గనుఁగొంటిన్.
- గీ. చూచి పో గాళ్ళురాక యిచ్చోట డిగ్గి
రంగపతి నొక్క యినుకయరంగు మీఁద
నుంచి కావేటమునిఁగి పూజించు కొఱకు
పువ్వులకువచ్చి మిముఁ జూచి పోవఁ దలఁచి.
- క. వచ్చితి ననవుడు వారలు, మచ్చికతో రంగధాముమారుగ నతని
న్ముచ్చటలు జూచి కౌఁగిట, గుర్చిచ్చుచు దనుకేంద్రు గుర్చిచ్చుకొని భయభక్తిన్.
- క. అందఱునుగూడి కన్నుల, విందులుగా రంగధామ విగ్రహ మత్యా
నందముతో నేవింపఁగ, కొందలిరుల పూజింపి కొలిచి యతండున్.
- ఉ. లంకకుఁబోవనెంచి తనలావున దివ్యవిమాన కేభరం
బంకెకు రాకయున్న కడునా ర్తివహించు విభీషణుఁ రమా
లంకరణంబుఁ జూచి కడులావున జూచి వరంబులిచ్చి పా
మ్మంకిలితేక యుండుమని యానతినిచ్చి కృపావిభూతితోన్.
- గీ. దానవేంద్రుని నిజరాజధాని కనిచి, యచట వసియించె నాది నారాయణుండు
గాన మనయాజ్ఞ లవటసాగవు తెలంప, వలమ శ్రీరంగవాసుల నర్చనములు.
- క. అనిరంగాభిముఖంబుగ, తనకరములు మగుడనెత్తి దాహంబిసిన
న్విసువారందఱు నట్లన, వినయంబున జూగి మొక్కి విశ్వాసములన్.
- క. నెలయుటను కేసి యీకణ్ణ, యిలనెవ్వరు వినినవార లినతనయునిచే
నలజడినొండక యిహపర, విలసన శోభనము లొంది నెలయుచు రెండున్.
- శా. సాంఖ్యాతీతగుణైకసంశ్రయసమంసన్యోగవేదాంతవా
క్సంఖ్యాదిప్రభమారశాస్త్రవిదితస్వాభావ్యభవ్యాత్మకా
సంఖ్యాత్పాతలఖండితాసురచమూస్వాయస్రతాపాపదయా
సంఖ్యాతజ్జనతావిపద్దననిరాసపాన్వసాఖ్యాంబుదా.

క. నవనీతనోర పావన, భవనా కరుణాసమోధి భానునచరణా
దివిజీవంద్య సత్య, ప్రసజానర యోగివిసుత పరమాభరణా.

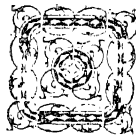
పంచచామరము.

శ్రీకథాత్మ సత్య-భాతిస్కంధచరద నారదా
శ్రీకరాతి లాతితాంఘ్రినేన నిఖిల పారదా
లోకరక్షణైకనరణ లోకన ప్రసారణా
ద్వికరతాతిరాజహార్య శృంగ సంగ నీరదా.

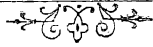
— X ద్య —

ఇది శ్రీవేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘాట సరస చతుర్విధ
కవిత్వరచనాచమత్కార సకల విద్యజ్ఞనాధార కట్ట హరిదాసరాజగర్భాభి
చంద్రీ నరదరాజేంద్రీప్రణీతంబైన గారుడపురాణశతాధ్యాయ
శ్రీరంగమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధమునందుఁ

దృతీయా శ్వాసము.

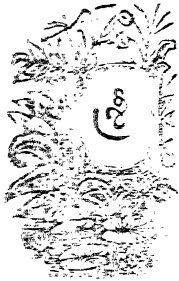

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

—:-(0):-—

భక్తకృపాపలకరి
 టాభాధగధాక మందహాస కపోల
 శ్రీధరణ రమాకుచకల
 కాభాగవిలాస శేకటాచలవాసా.

౧. అనంతభక్తులు. ఇట్లు నాగదంతమహామునికి వ్యాసు లానతిచ్చిన తెలింగు సూతుడు శానకానుల నుద్దేశించి.
౨. కనకాచలని పరాశర, తనయుని వీక్షించి నాగదంతుఁడు శ్రీరంగ వరదాసు కథలు మఱియును, వినవేడుక బోడమి భక్తి విజ్ఞాపించెకా.
౩. వనమృగాదిశ్రీ నాగాయతాంశజ బాదరాయణ యొక సంశయంబు వినము నాటికొలవఁ జేయు పర్వంబుల నలినవిగోధి స్నానంబునయు చిహ్ని నున్నై తదర్థంబు వినఁచి పలుకుమటన్న దైవపాయనుండు మనుక శేషన్నమాట యెచ్చరికించి యడిగితిగాన నీకనువచింతు మొదల పక్షుని కశ్చిని మొదలుగాఁగ, తనయు లిరువదియేడ్వారు జనన మొందఁ బారి తోలుంబులకుమెచ్చి నరుని తగిన, వాని శేనీత్తునని భావమున దలంచి.
౪. పక్షులవారి కప్పులకుఁ జల్లఁచివారి గులంబునందుఁ బెం చేసినవారి బావమున నెన్నిక గాంచినవారి నాజిహ్వి పక్షులవారి నొక యుచ్చమెఱిగినవారి ప్రియపుకా పక్షులవారి చెల్లములు జూచి మనంబుల నుట్లసిల్లుదుకా.
౫. పక్షులవారిను మహారత్నమున వశ్విన్యాదితారానలికా పక్షులవారిను మహారత్నమున వశ్విన్యాదితారానలికా

సరుకుకా కుమారిమ తత్సుగోహితవిధికా తుర్వంతుతేమంగళో

స్వకణానాప సమస్తల జయక సుఖోకంగాలు తానాసామై.

గీ. తనయలయ ధాగచో నెను దక్షుండపుకు, నొట్టుకట్టెను చుగ్గురి దప్పతిరికలను
దగినయ్యులు తెప్పి నదవలకగా, మిచ్చి తగనాపె నత్తనా రికి కతకడు.

ఉ. పర్విన వేషిలకా సుఖం బల్లను లవ్వడు బోడితేక గం
ధర్మలు జేరి యష్టకవితానయ తిచ్చుగంపాడచెత గం
భోర్వసుఖాదియా గమన లూశిగముల్ పనరింప ముందటకా
స్వర్గిభువనాపై జలధిజాతన నూతన భాషికంబులన్.

గీ. రాజు రాజుమున సుకప్రిభులుగొలువ, నచ్చె తనమండలంగా దినానామనమ
నచిత్తునుచూర్కయన ప్రవేశించి దొరల, నందలనుబనిచి సుఖస్మృతివలననుంకె.

క. ఎవ్వరి నొల్లక గోహిణి, జన్మనయన ముద్దులును చక్కని కెంకముక
నవ్వులు జేసినచూపులు, జన్మాడెడవడుముఁ జూచి స్వాంతయు నిత్పెన్.

మ. దయవ్వాడై మరువారికి దగిలి యూతన్వంగి కాంగిరిగో
శయనాగాగము వారి నెల్లడక రాష్ట్రంగా నిర్వచారితకే
మయిగో నమ్మిననాగలం చనక యేజాంకుండు వర్తిల్లం ద
దయ తస్మచ్చట నిగ్గుణాయ్యును సంతాపించి చూసోరున్.

గీ. అందఱును ప్రట్టిరిరికినరికి తంకి, పాదములనిడ వాగ్రి యచ్చుకిరిమన
మేమనదగవచ్చు నొగలుచు నేళ్ళుచున్న, సుతలకరుణాగమన దక్షుండు పరికె.

ఉ. ఏమిటి కింతయార్తి కమలేక్షణలగ వచింపుపన్నచో
సోమునిమేగ గోహిణికి సామ్యుయిసోవుట లీయవజ్జనే
తామటనచ్చటర్ దెలవ దక్షుండు దక్షుండుగాన నట్లుడే
మామకు మంచివాడైన నానిని నగపెయ చందమామపన్.

క. పిలువించి చంద్రు కిట్టెను, కులసతు లందఱును నాకుం గూతురుతె కగా
వలసిన దొక్కతె యిగుల, వలననినా రిగ్రహలైన చకమే యోగ్యన్.

ఆ. వె. కన్నకడుపుగాన కన్నటిమాట ని, న్నాడవలసె వీరి యడలు జూచి
పతియొద్దెననుచు భావించునబలల, వేరువీయ గోపకాతి గలడె.

క. అందఱి సరిగానేలుము, కొందఱు కన్నెగుగాన కొదవయు నచ్చున్.
ముందగ ననయును నీవెన! లందును మా చేతనలవ దవనాపంగాల్.

క. మాయన్న పిట్టు గుడువక, నీయిగుల నీవనకుల నేలుము పరిగా
నేయసము న నొముదయున, నాయానంది యొము తేలెను నాయానమని.

- క. పాపమును తనూజలకుక, సన్ముతపడఁ జెప్పిననుపఁ జంద్రుఁడు ననురొ
 క్కును రోహిణిపైఁ దమి, ముమ్మరమున నింటికోఁగి మున్నిటికితిశ్.
- క. రోహిణిపై ననురాగ, స్నేహంబులు విడిచి మారు చికురకాకులిపక
 సోహిత లిరువురకును ను, త్సహంబులునుండఁ దక్కు- సవతులు వెతలన్.
- క. లంకికవశో తమరు వర్తనముఁడెలుప, నొప్పుచెడినదియయ్యె నయ్యునిగో
 మాకు మాటాడఁబోయిన మఱియుఁడగిలె, నేల మిముసూర మాపుణ్యమింఁజే
- క. ఇన కత్యాగ్రహవృత్తి దక్షుఁడు సరోజారాతి గావించి యో
 రిశాచార్యహుస్యకారముల నీవృత్తంబు భావించితిక
 భువనైవట్టి వయోమద ప్రకృతిఁ గన్దానంగలే వింత నీ
 కనుజన్మంబులై కాలకూటము కళంకాకాకింతుఁ డా టభ్రగిమే.
- క. సేవ వోషకరుండవు నిశిచరుండ, వాతతాయివి విరహిణీ ఘాతకుండవు
 పాతకుండవు కర్మానుభవముచేత, ననుభవింపును పాండు క్షయంగా నీవు.
- క. పాపమునచ్చఁడు కలువలచెలి, యుమ్మలికక మారుపలుక నోడి యపుడు డై
 వామ్మిటి శ్రమము నలతయుఁ, గ్రమ్ముకొన నృహికి డిగి కావేరిపరన్.
- క. పుష్కరిణీ తీర్థములో, పుష్కరములు కంచదన్ను ముగ గంకేసుం
 బుష్కరమతి భావింపుచుఁ, బుష్కరవిద్వేషిచేసె భూరితపంబున్.
- క. పూరేండ్లు నిరాశనుండగుచు సర్వేశాంఘి సిద్ధద్వయా
 వ్యానానంకలభావుఁడై జగము లత్యంతంబు భీతిల్లి సం
 వాస్యక వసియించి యవ్వెనక తత్కా-సారతీరంబునక
 భావన్మ్యుగ్రోతపం బొనర్చెను శతాబ్దంబులో నిరాహారంఁడై.
- క. కేకఁజీవున్న వంద్రుని, భీకరతపమునకు మెచ్చి బృందారకులుక
 లోకేకుఁడు నాకేకుఁడు, నాకాశశిరోపహుండు నండలఁ గొలువన్.
- క. పుష్కరాఁ బకవిన ఘటిరాజభోగంబు నవరత్నసింహాసనంబు గాఁగ
 లంకాపాపంబు నాబానుగీర్ణంబు లకుచేతు లభిశంఖముగముఁ జాల్చు
 యోధులొక్కేకృపకంఠాంబైఁ తోలుచూపు బాయనూనదయాచరంబుఁ గురియ
 పోవెనే లేమర్జునునఁ జెనగొన్న హారము సేనాని నీరుచరువ
 బాహిణీబ మహిమైరి చక్కరిద్ర, దివ్యమంగళపాకొద్వృత్తి మెళయ
 ముగియ - కిశోరకన్సరవభూమి,ఁ జంద్రునకు రంగశాయి సాక్షాత్కరించె.
- క. పుష్కరిణియ నభిశరి, ముడిబువ్వు భయంబు వెంకట ముసమును మదిలో
 పుష్కరిణియ నుకుగవి, బుడిబుడి మొక్కికు- లిడి హస్తములు మొగిచి వెనకన్,

దండకము. **త్రి**శంగరాజ ద్విమానాంతరావాస పద్మాసనా మానసోల్లాస విశ్వంభ
 రా భాన ఛాతేయ పర్యంక వీకార కేభాసరాభూత మీనాంక కావేరి కావేరి
 తోర్నిచ్చుటాజాత నీతానిలాణోల నానా సుగంప స్రీగంచస్మహోరస్థలా పాద
 పద్మాంచల స్యంది మారంద బిందూప మాకాశన ద్వంబుధారా పవిత్రీ కృతత్రీ
 స్థలా పుష్కరజ్యోగ్రీభాగ స్సుగంధోపుకోద్య భ్వజస్పర్శనా భీరకో త్రింకిణీ
 మంజుశింజానకణ్ఠే జపాదిత్యపద్యా విమానాగతాయాతవైమాని కాభ్రేక్షణా వీర
 పుభానవేగ రణతాంఛి కాంచత్కలకాణ్ఠ దాయాద గంధర్వ వాగ్గేయకా
 రోక్తగీతప్రబంధాంక సూరాది నామావశీస్తూయమానాత్మ చారిత్రీ శ్రీ భూమినీ
 శా కళత్రాగ్రన చ్చిత్రీచారిత్రీముల్ నేఁ బ్రీశంసింపఁగా నెంతవాఁడ౯ ద్రీయా
 వర్ణముల్ నాయగేనారువేల్ మోములయ్యుక్ నిను నెత్తచ్చుఁ గైవారముల్ నే
 యఁగానేర రన్నట్టివో జంగమస్థానరాకార మైనట్టి యీశుష్టి యుత్పత్తియుక్
 నృద్ది నాశంబు సేయక దయక డంబగుం జన్నముల్ హోతయున్దాతయూపంబు
 సుమకృత్ సువంబాత్ పశువారితశాలాధికంబుక్ సమస్తంబును న్నీవై చిన్మూర్తి
 వాచ్యుండ వధ్యాత్మ వీశుండ వాద్యంతశూన్యండవు న్నీవై యొకం బనేకంబు క
 ర్మకీయాజ్ఞానకాండంబులుక్ కాలచక్రీస్వరూపంబు నాధారముక్ నిర్గుంబుక్
 గుణాకారము న్నీవ సర్వేత సర్వాత్మవు న్నీవ మీనావతారంబునక సోమకు
 స్త్రిచి నానాగమవారితముక్ ధాత కర్పించుటల్ దుగ్ధపాదోద్ధినిర్మంపవేగను
 సంఘానభాగ్నోగి భోగామృతామోసువై శాల్యధాత్రీగరంబబ్బు నెత్తంగ కూర్చుట
 నై నిల్చుటల్ ధారుణింబట్టి తా సందిటండెట్టి వారాశిలో డాఁగియున్నట్టి బల్
 గకగ్రంథుక్ ఘోణివై మట్టి మల్లాడి కోరక ధరాచక్రీముల్ బూనుటల్ కొల్చు
 కూటంబుకంఠంబునక శ్రీ నృసింహాకృతిం బుట్టి ప్రహ్లాదుఁ డేపట్టి దైత్యుక్ విచి
 త్రంబుగా మట్టి మర్చించుటల్ వామనత్వంబున స్మీరి పాదత్రీయం బుర్వియా
 చించి దానిం బలింగుంగఁగాఁ ద్రోక్షుటల్ గార్తవీర్యదులక్ రామనామం
 బునంబుట్టి బాహుశారాగ్రీధారక విదారించుటల్ నీవు రామావతారంబునక
 సీతకై పంక్తికంఠాదులక ద్పంచుటల్ రోహిణీయుండవై ముష్టికుక్ వీరు ఛా
 బూరు మర్చించుటల్ దుక్కిణీసత్యభామాదిజాతూపమేతుండవై ద్వాపకక గృష్ణ
 మూర్తిం బ్రీకాశించి కౌంతేయులక గాచి కౌరవులక ద్దుంచుటల్ రాశువై
 కల్కిరూపంబునం గీకటాలిక్ విదారించుటల్ శిష్టసంరక్షణయుక్ దుష్టనిర్వాప
 ణంబుక్ బ్రీకాశింపఁగాఁ డేయఁ గాదా గదాశంఖనగాగ్రీసెకాణ్ఠావళిం దాల్చి
 యీలీల లీలావిఘాతి నిర్వడంబించుటల్ కుండలానర్వ్య కోటిర మంజీర కేయూర

హారాది నానామణీవ్రాతరింఛోళి జాజ్వల్యమానాకృతికొనెల్లుటల్ మీశుభాకా
మీద్యగ్నిధలబలచు భావించు భక్తప్రబంబుకొ గృతార్థత్వమొందింపఁగాతా రహ
నాథ ధాతీసైసాధాయ నా రంగనాథా నమస్తే నమస్తే నమః.

గీ. అనుచు వినుతించు హరిణిలాంచమనిఁ జూచి, చెంగటికిఁ జేరవచ్చి లక్ష్మీసహాయుఁ
డిట్లనియె నీదుతవమున కిచ్చలోన, మెచ్చితిని నీస్తవము చాల మెచ్చఁకేసె.

క. నీస్తుతిరూపం బగుభువ, నస్తుత్యము దండకము నెవరు జపివిన యా
నిస్తులపుణ్యా లకిత్తు స, మస్తుశుభంబులును భరణిమండలియందనున్.

క. నీవేమి నన్ను వేడిన, నావరము నొసంగవారడ నడుగుమనిన నో
వేవ భవచ్చాసకమున, నావత మగుమండలంబునక సుఖన్మృత్తిన్.

క. ఊన్నెడ దక్షుశాప మిది యూగక నాకనుభూతమయ్యె నీ
మన్నున నొసఁగినయము మాయకమైన తుషారకీకరా
భ్యున్నతి బోధివేయ నికబ్రట్టగు త్రాణి కటాక్ష ముంచవే
నన్ను బరిగొసొచ్చి యనినక గరుణావరుణాలయుం డనున్.

క. ఈపుష్కరిణీస్మరణము, పాపంబుల కెదురుచుక్క భవనాశనమై
చూపట్టు నీకు దక్షుని, శాపంబున నీవు నెంత న్నాతప్రగానన్.

క. త్రిగావేరీవనృత, మీకోవిలలోన నుండి యీయాకృతితో
నీకుఁ బ్రసన్నుడనైతిఁ, నైకొను మారోగ్యభాగ్యకామితఫలముల్.

మ. అమలాలాస్యనివాసమండలము నీహారాంశులేఖావృతం
బమలాత్మించుకళాకలాపరతిరమ్యంబోషణీతర్దనం
బమృతపాఠ్యము సర్వజీవనకరం బైనట్టి నెమ్మొనితో
రమణీకా రోహిణిఁ గూడియుండుము దివారాత్రియి లిచ్చావృత్తిన్.

మ. కలవే పుష్కరిణీసమాన సరసుల్ గంగాసమానాపగల్
జలజావాళినిఁ బోలినట్టివి వఘాజన్మలములే దైవతం
బులకుక నాదుమహాత్వముం గలదె నీపుణ్యాతిలేకంబుచే
గలిగె న్నన్ను భజింపఁబొమ్ము సుఖివై కల్యాణీలంబులున్.

క. ఇలనిరస మిది మొదలుగ, బాలుమక నీవేర జంద్రీప్రస్కరిణియన్
జలజారి పర్వముల నీ, సలిలంబులఁ దీర్థమాశి చమ మెల్ల ప్రసవ్.

గీ. ఇవటం బిత్వక్షముగఁ జాతు రెవ్వరైన, జమలు రంగస్థలము దర్శన మొనర్చి
కణసూనెలవుల నేబరోక్షమునఁగాని, కామపించును భక్తవర్ధయిననును.

క. పామ్యుని హరి యంత్రా, నమ్మన బొందుటయు నట్ల నలినాయు భౌ
వమ్మన బ్రీమోదమంది ప్రి, యమ్మన నీలోకమునకు సరిగె మునీంకా.

సీ. వినుచు తెల్పెద నొక్కవృత్తాంత మానంద్రీపుష్కరిణీతీర్థ పుష్పామహిమ
యది దశయోజనాయతమయి కృతవేళఁ బొగడొందు నంద్రునగుము త్రోత
సైయుండు నందర్థమయ్యె ద్వాపరమున గలివేళ నందులఁడమ నిల్పె
నపరాష్ట్రమున గమలాఘ్నినికరణముల్ సమయపోలికవిన సంగతులను
నాడునాటికిఁ గురువతనంబు గాంచె, నందు నీరంబు నమ్మతతుల్యంబు లఁచెన్
పూన్యమగురంబులై రుచిపుట్టి తేట, లై కలకలై యుగంబుగ నతిశయిల్లు.

క. కావలిగా యుండిన భూ, తావళికలివేళయయ నుత్తరానం
బై వరలు రాజవిజయము, లావేళ గమయితంబులై కలకలగున్.

క. హెచ్చిన ప్రజాక్షయంబుల, పచ్చనినర్ణములవేళ పురువిషమునక
గొచ్చువడి ననావృష్టి స, ముచ్చరితమహాత్వమ ద్విమోఘం శెల్లం.

క. యోజింపఁగ ద్వాత్రింశ, ద్యోజనవిస్తార మగుచుడుడుక గావే
రీజలపరివృతసికతా, రాజద్వివంబు రంగరాజాకరమై.

చ. ప్రతియుగముక దడర్థపరిపాటిఁ గవేతమంబులొల్పు తీ
ర్ణతఁ గలివేళ తేరుఁడ నాశమునొందుచు నెల్లవారలీ
క్షీతి నది రంగవాసుఁడు నసించినపిమ్మట పరమమౌళా
యతను సమ్పద్దిహిల్యుఁగ నాద్యపరిగ్రహ మట్టికేకదా.

సీ. ధర్మేతరులు కూరికర్యులు పాపండు లాగమనిష్ఠకు లాద్యభయదు
లత్యంతలోభులు కృత్యపరాయణుల్ విష్ణుమామకులైన వైష్ణవులను
ప్రీతకాష్టాండకభేతాళికాపిశాచాధాకినీ రాక్షసప్రిజంబు
కలియుగాంతమున దుష్కణలు పాపాత్ములై విని రుద్రీకీవింపు వీకెల్లఁ
గర్త పశుపతి గజముఖకాళిగొల్చి, యుండుదురు రాజసగుణులు నుర్విబోధ
మానసులు సాత్వికులు దృఢజ్ఞానవిదులు. వైష్ణవులు లేరు నాటికి వనుగ నెచట.

గీ. రావణ హిరణ్యాక్షు హిరణ్యాకశిపు, బాణు నరకాదు లనిజాభర్త గొలిచి
మెలఁగుకైవడిఁ దా మహాత్ములకు నట్టి, సాత్వికవి నాశముచు కలిసంధి వొడము.

గీ. అపరము పరంబనియనినందు నీశ, బుద్ధినిడి సత్సత్తని బోల్పు జ్ఞాన
మనుచు నజ్ఞానిమెంచి భూజనులు జెడఁగఁ, దానుపేక్షించియుండు సద్బ్రావిధుఁడు.

గీ. మోహతామసశాస్త్ర సమత్కరంబు, హరుండు గీలించి ధగణి జనాలిఁ జెరుప
గడగి లింగప్రసక్తమల్ గాఁగఁకేయు, రంగధామంబు ధరణికి రాకముచు.

- క. ఇందుకు నోక యితిహాసము, సందేహములెల్లఁ దొలఁగు సంయమిజనతా
బృందారకవర తెల్పెద. డెందమున చుదంబు నిన్వటిల వినుమనుచున్.
- చ. కడనక దీరని రాజదోషనిరతిం గావేరితీగంబునకా
నిడుబట్టయ్యె భయంకరంబగు ననావృష్టిపర్వోషంబులె
ల్లిడుముంబొంది జనాళి యట్లగుట భోగీశుండు బల్కొకచే
పడేగల్గొదివవేసి వీరుల సద్భక్త్యావేణతానితానినన్.
- సీ. ఒండొంటితో గాలి నొసరి రాజకముడి భూతిరాసులీతిఁ బోల్పె వనము
లిట్టింకుటికి వీరెంచుచిన్నెటికల్ గాతంబులై తటాకములు బలసె
తాళప్రమాణభేదములై న జొడిజొడి యిరుకదిక్కుల నదులెల్ల నింక
కాగినయట్టి మంగళముకై వడి సహ్య విరహితధరణిగా విరులుగప్పె
వితన మెదలుకూరూరు వెదకనేని, కుక్కయులుకానె మనుజుపంపులము మాని
దోషమున రాజనావృష్టిదోష మేమి, నేయనేరదు తా చ్చివేళించెనేని.
- క. భూముల మృత్యువు కేళి, భూములగతిఁ బొల్పె సహ్యభూవాసినీనిహో
నేమీ కొంచెపువెల్లన, గా మూరెడుమేర నీటికాలున నిలిచెన్.
- క. ఆయాసజార మునివరు, లాయాసంబులకు నోర్చి యచ్చటి తపముకొ
నేయుచునుండిరి బలసిన, యేయీతిరిగాక లోకులెల్లను గుమియై.
- ళ. కావేరితటముల్ నివాసములుగా కాలంబు వో దోయుచుకా
వేవారాధ్యుని రంగనాయకుని భక్తిం గొల్పుచుకా దారుకే
తోనినం బోయినబోవనిమ్మునుచు నెందుకా భేదముకొ మాని యా
పోవక దన్మహిగాచు భూతగణముకొ భూరిప్రభావంబుగన్.
- గీ. విముగ్ధుల నీయనావృష్టి దోష, మెట్లు గలిగెను కావేరి యెట్టు లింక
సమయ మిదియని మేనుగర్భములు చించి, నానగురియించి రఱులప్రవాహములుగ
- ఉ. భోరున నక్షమాత్రజలపూరనిరర్థశధార లుక్వికికా
భారముగాగ ముంచి జడవెట్టిన మున్నెశివెల్లి రీతిగా
వేరి దరుకొవహించుకొని వెల్లునజాపగ నోడి కుండలకా
నీరెడలించినట్టికరణికా జలదంబులుఁ జేసెనో యనన్.
- మ. ఒడలభ్రంకపనీలభూధరవరంబోనాగ కెంబాయ బకొ
జడలల్లాడ మెఱుంగుకోరలు తటిన్నంగంబు నిర్మింప క
న్డలంగారకణంబు లీన వివృతోగ్రహోష్ణ్యగంతంబుతో
ముడిగొన్నట్టి బొమల్ నటింప నదికై మున్నాడి యాహాత్యయున్.

గీ. శెంది పోగఁగఁ గావేరి మ్రింగఁదలఁచి, మండికాలెడి యున్న దీమధ్యభూమి
కాళరాత్రియనంగ నగ్గలికనున్న, వానిఁగని యేరుగాచు భూతవ్రజంబు.

మ. తనబాహుఁగిపరిభ్రమాయసిగదాదండంబులక హుంకృతో
ధృతిఁ బోసికుడు పోకుఁబోకు మని పుతాలాడి వెన్నాడ తా
సత్సీఘికా ధరణీకు పాపము గతాహంకారమై పార ద
ర్పితులై వా రరికట్టి నిల్చుటయు తా భీతిల్లి యప్పాపముల్.

ఉ. కొట్టక తాలి నాదుపలుకుల్ వినుఁ డొక్కఁడు సోమకుండునా
రట్టడిరా జ్జోకానోక ధరాద్విజుఁ గొంచెపు తప్పు నేయువో
బట్టి వధించె నే నతనిపాలిటు నిల్చిన బ్రహ్మసూత్యనే
పట్టిన నుర్వియెల్లఁ జెడపట్టుకృమంబునఁ బాడుచేసితిన్.

ఉ. నేరముఁ జేసియుం దగిననిష్కృతి నేయఁగనేరడయ్యె ధా
తీరమణుండు కాదనక తీర్పరులైన సమర్థుఁయు తా
రూరక యుండి వంచుకొని రుక్మి-వ్రతై తనునాటఁగోలి యి
మ్మేరఁ జరింతు బల్లిదులు మీర లదెవ్వరు నన్న నాగఁగన్.

మ. అని నిశ్చేకము దివ్యమైనయది యీయజ్ఞైరి తీర్ఠంబు పా
వనమైనట్టిది యీకవేరియు జగద్వ్యాప్తనృపాపాపహం
బనిశం బన్నియుగాచు భూతఁగణ మల్లాడగ గానిత్తుమే
విను బా మ్యెచ్చటికైన ప్రాణియులపై నీకాప పాటిల్లినన్.

గీ. ఉన్న నికతాళ మనుమాట విన్నయపుడె, క్షేత్రశ్రీస్థాపకాతి విశేషమహిమ
పాతకము రూపుచెడి మోక్షపదము నొండె, నేమనఁగవచ్చు శ్రీరంగధామ వసతి.

క. ఈయాఖ్యానము సజ్జను, లేయెడలక వినినఁ జదివి రేనియు నఘముల్
పాయం డాయుకుభంబులు, నేయున్ శ్రీరంగశాయి శ్రీమంతులుగన్.

క. ఇంకొకకథ యుల్లములు క, లంకంబులు దీర్పఁగా వలంతుడగు నిరా
తంక తపోధన విను ముప్పు, తాంకసగోపరమహాత్వ మని యిట్లనియెన్.

మ. కలదాచెవ్వనివాసినికుముదరాకాచంద్రుడాకారన
వ్యలతాస్తుండు చిత్రసేనుఁ డన పృఖ్యాతుండు గంగర్పుండు
న్నలకాపట్టణవాసి కాంచనవిమానారూఢుఁడై ఖేవరుల్
జెలిమి న్నెంబడి పుష్పకాంతరములున్ జేదోడువాదోడుగన్.

ఉ. గీతము తాళతుల్ తివిరి కిన్నెరలం బరికింపుచుం బద
వ్రాతము యక్షగానములు రక్షింఁ బాడుచు గుహ్యకన్యకా

శీతలక రానిలముచే సిగజుట్టిన పారిజాతపు

న్నూతనపుష్పమాలికల నున్ననిలేకులు సంచరింపఁగన్.

క. గగనపదంబున రాఁగా, ధిగధిగ మనుకోక- దివ్యతేజంబున బో
లగనంబై పొడకట్టిన, బెగడి దివౌకనులు జనిరి భీతిం గడలన్.

గీ. చిత్రసీనుండు మఘసానచేష్టితుండు, గాన భోగింద్రోశయన విమానతేజ
మిది యనియెఱుంగఁజాలక మదము పేర్చి, ఛాయ గాదాటఁజూచియచ్చాయగది

కా. ఛాయాలంఘననిర్విశక్తియయి యక్షస్వాంతవృత్తంబున
చ్చాయల్ రంగవిమానరక్షకులు వీక్షంజూచి తచ్చక్తియి
చ్చాయోగంబున స్వీకరించుటయు మూర్ఖాసక్తుఁడై యుర్విపై
నేయత్నుంబులు లేక ద్రోశ్చి వగతో నెల్లెత్తి యాపహ్నుఁడై.

ఉ. ఏటికి నన్నుడించి కడకేగి తదాప్తజనంబులార నేఁ
డేటికి వ్యోమయానము మహీస్థలిఁగూలి మసేయకక్తి బో
నేటికి నట్లవేతనుడ నేనయితిం గరుశించి తోడుగా
రేటికి మీ రనకా ఖచరు లిట్లని పర్శిరి చిత్రసీమకోన్.

ఉ. ఏమొక దివ్యతేజ మది నేడైతఁడెమమైనఁ జూచి యా
సీమకు నోసరిల్లి దరిఁజేరితి మీవతి మఁదఱుద్ధివై
యిమ్మెయి చక్కఁజేయఁ జని యిట్టియనస్థలఁ బొందినావు నీ
న్నేమనవచ్చు కర్మఫల మెవ్వరికిం దొలఁగింప శక్యమే.

గీ. పంచభూత పయోరాశి భాను చంద్ర, పర్వతాదులు సాక్షిగా నుర్విజనుట
నేయుకర్మంబు అనుభవనీయ మగుట, కీడు మే లదఱకు నొనగూడ రాదు.

క. ఈయఘమునకు న్నిష్కృతి, నేయఁగరారాదు నీకుసేమం బనఁగా
నాయత్నము నెమ్మదిలోఁ, బాయక యొనరింపు మీవు భద్రాపేక్షన్.

గీ. అనుచు ననుచరగంధర్వు లాడుమాట, వినివిషాదంబుతో నిట్టిచింత గలదె
యెన్నడు పరాభవం బెందు నెఱుఁగనట్టి, వాని కిచ్చట నీదురవస్థ వచ్చె.

ఉ. ఎవ్వనిచేత నిట్లనియె నెవ్వనిశక్తి గ్రహించునన్ను న
న్నెవ్వనిగాఁడలంచెనొకొ యిప్పుడు నెయ్యెడ పాతఁ డెట్టి న
న్నెవ్వగవిన్ను శోణరుచి నిర్భరలోచనవహ్నికీలక
కొివ్వణగింపడే శలభకోటులుగా నిటు నేయువారలక.

క. ఈపక్షపాతి యెవ్వఁడ, కో పల్మరు నొక్క-వోటఁగూడి మెలఁగఁ జూ
పోపగ యిందఱిలో తను, దోపగబడవైచె నిట్టి వోసము గలదే.

- మ. అని తా మెల్లన లేచిపోదునని యాయాసంబునం బొంది కే
 లును కాలాడక పాణిముత్ జేదర నాలోకింపఁగాతేక మె
 ల్లన యొక్కింత ముహూర్తమాత్రమున మల్లం బూరటిల్లంగఁ బా
 వనుజేసెం బరమేశు శృంగరు జగద్గుండ్ముక్ గృహాంభోనిధిన్.
- నీ. వనగాళిఁ బొడమువాడని తలపువ్వుతో జడలుఁట్టివ గంగమడుపుతోడ
 మినుకు లీనెడుకన్ను వినకరిమోయుతో పూసిన మదనవిభూతితోడ
 చెలఁగి రంకెలువైచు వెలిగిబ్బమాత్రతో డానక నొరపా మితావోడ
 రెట్టిదాప్రదుగాముచట్ట దువ్వలువతో చేరూపు పుణెకలపేరుతోడ
 మంటవిడిచిన మిక్కిలి కంటితోడ, సంకునన్నియ నెమ్మీని చాయతోడ
 ప్రిమఫవర్గంబుపాలిఁటి భాగ్యరాశి, యక్షునకు మోల హరుఁడు ప్రత్యక్షమయ్యె
- గీ. భక్తమలభుండు సంతతాపన్న రక్ష, శైకకరుణాకటాక్షానభోష్యుడపుడు
 సంస్కరించినమాత్రో సాక్షాత్కరించి, యేల దలఁచితి వేవగంబిత్తు ననిన.
- క. ఏవరమునొల్ల దేవా, దేవరకరుణాకటాక్షదృష్టి యునిచి నా
 కావరముచేత వచ్చిన, యీవెరపా టుడిపి బోవవే యని పలుకన్.
- ఉ. ఏమిటిగాప్ప శక్తియది యీభువరేంద్రోనరితీవార నీ
 వ్యోమచలైకయానమున నుండి తలంచెడగాక యంచు నా
 రా మధుపానమత్తత నెఱుంగమి రంగము చేరఁబోయి యీ
 బాములు నొందఁగావలసె బాపుదు వీని మనోవిచారముల్.
- క. అనియెంచి వీని గొనితె: డని ప్రమథుల కానతిచ్చి యపరిమితంశా
 తనభూతకోటిఁ బనిచిన, వనములు గోలంగ రంగవాసముఁ జేరన్.
- మ. గుములై పుష్కరిణీకవేరిజలపై కుంభాండకుండోదర
 ప్రముఖుల్ సంవిన్వతాశ్యగర్త లగుచుకొ బారల్ వెసంబాచి దా
 హముదీరక జనరాగ్నియాఠనివిగా వంభోనిధుల్ జాలునే
 తమకంచుం దమకించుచుం గళగళధ్వానం బనూసంబుకన్.
- ఉ. గోలఁగఁ జూచి బిట్టలిగి కొట్టుడు పట్టుడు కట్టువంచు న
 వేల్లము భూతకోటిఁగని వేగమె భీమగదాసిపాణులై
 యాలముగాఁగ మోదుటయు నాలముసేయఁగ నీరుగోలకా
 కాలబలంబు వారుటయుఁ గాంచి కుమారుఁడు దర్ప మేర్పడన్.
- ఉ. శక్తులు భూతవర్గము పితాచగణంబును బ్రహ్మరాక్షసుల్
 భక్తులు భృంగి నంది గణపాలక ముఖ్యులు మున్ను మున్నుగా

శ్రీరంగమాహాత్మ్యము.

శక్తులు భిండివాలములు శస్త్రములు న్నిగుడించి భీమవో
శక్తులవారి కొంతవడి శక్తులు మేయని వీరి బోయినన్.

క. పోనక కుమారుడవ్వడు, లావును జేవయును నగలంబుగ శ్రీరం
గావరణ రక్షకావళి, యావళికావలయుమాన్తు నని హాళహళికన్.

గీ. చేతనైనట్టి తా నని చేసి యలసి, చిత్రసేనుని బడసేసి జెబరి పూచె
నజ్జవేసుకు తనవారి ననునయించి, పోయెఁ గనుపించుకొనక శంభుఁడును మరలి.

క. ఇంతయును జిత్రసేనుని, చెంతకా గంధర్వవరులు చెప్పిన నీందుగ్గి
డెంతపని వచ్చెనోయని, చింతామణిసీతి డిగ్గి చిడిముడితోడన్.

సీ. విరావతము తెమ్ముటని యనుకేందుగ్గిండు నదిని బొట్టిడిపై నవ్వవహుండు
లాయంబులోని లులాయంబులే కాలు డెక్కుడు సరునిపై రక్క-సుండు

కై జాయమర్పు వక్త్రంబువై పరుఁబండు మృగముల గైచేసి మృగవహుండు
హరినిబల్లించి కిన్నరసార్యశౌముండు మిన్నంది నందినమీఁద హరుండు

దివ్యరథములు భాస్కరాదిగ్రహంబు, లనుగగంధర్వయక్షవిద్యాగ్రాహు
లాత్మసదృశులను తూర్వములు మొరయ, సంగరమొనర్చఁ దిరిగె శ్రీరంగముప

శా. బారుల్ దీరఁగ దేవతాగణము వైవై ముప్పదిన్మాడుగో
ట్లూయాధస్థిరశౌర్యదర్పములు డాయక రా వితోకించి లో

నారంభంబున శౌర్యశాలి కుముదాఖ్యుక్ మీరు సారక్షుఁడ
భీరావాసమహోగ్రీధరాతములు భక్తిం గొల్వఁ బార్వ్యంబులన్.

గీ. అంకమున కేగు నావిష్ణు కింకరులకు, నమరకోటికి నైవయాహానముఁ జూచి
రామరావణకృతసమరంబు దీని, వంటి దనజాలదని నభోహాణిపలికె.

మ. తెరలెం దేరులు కూలె భద్రగజముల్ దెగ్గెం దురంగంబు లా
ప్పరియక వైవ్యము లట్టాడె రణభూతానందనాట్టంబు లు

ర్వరనిండెక బ్రవిహించె రక్తనదు లభ్రోస్యందనాదిత్య భీ
కర శస్త్రాస్త్రప్రపరంపరాహతిని రంగక్షోణి రక్షావళిన్.

ఉ. ఆతరి విష్ణుకింకరసహస్రముతో కుముదుండు దేవతా
వ్రాతముదాకి సాయకపరంపరలకా దిగ్గధేశముఖ్యులకా

చేతులు వీటినీర ననికేసిన పింఛముడంగి పాతినకా
భీతిలి లంకకాదివిజబ్బుండముతో తన మానమల్ మొనకన్.

క. తమకేను నాయాలలములు, సమకట్టగ కట్టు కుముదవైవ్యము మీఁదకా
సమకాలంబులు బోరిరి, యమరులకు నసాన్యమైన యర్థము గలదే.

28. క్రియించి భోరున వగవుసు-లానర్తజలగరంబులు రాలు శతమఖుండు
విపరె సప్తపంగల లుమానయుగపట్టి సారితజంగూఠమీరణములు
కాసె గండపుటెండ లీనున ద్వాదశచండమా ర్థాండాల మండలములు
దసాయించె త్రిభువనగ్రహయాశుపటాతిగ్మహాశువంతతులుయనమ్మి త్రియంబు
ముచె మందుల నిందుల మంచువేల్పు, కవిసె వికృతాకృతులను రాక్షసచయంబు
తత్తదధికారజేసతాయ త్త మసాను, సరకుగొనరైతి నిష్ఠకికరలు జూచి.
- మ. పటుజిహ్వోలూర్వి ఘోగవిషువర్చంబుల్ పయన్ రాగ ను
తగ్గటకాలాబ్దులు తెల్ల గప్పకొన గృగ్రీశ్యేనఘాకాది సం
కటముల్ పైకొని పృశ్చికాదులూదునన్ గలోద్భతిం జూచుచున్
దు.....కలంగడయ్యె నొకరుండున్ విష్ణుభక్తాభిలోన్.
- క. కుముదుం డప్పడు దివిజుల, దమతమశ క్తులను బోరె త్రమిలో మాయా
సముదయము జూపఁ బ్రీతిగా, సమకటైన్ మాయదివిజ శక్తులు మాయన్.
- ఉ. ఆతతమైన నైష్ఠనమహాంతకఘోగమీరపాతని
ర్హుతములై సమీరముఖదుర్జయనూయ లడంగి గౌతమం
పైతగు కోగ్రహపాపకశిఖావళి ఖేచగమాయ లన్నియుం
పాతకశీలుయత్నముల భంగి నడంగె నివేచనూత్రిలోన్.
- చ. ఆదిగని యిందుగ్రి డాగ్రహసమాపలితాత్మకుండై జగత్ప్రియం
బదరగఁ జేసినజ్రిము రయంబున ద్రిప్పి దిశల్ గలంగ బె
ట్టిదముగ వైచింతనే వడిం గులిశం బరునేగ తేతన
వ్యోలయ మొగంబునం గునుదు డుద్ధతింబుటై కరాంచలంబునన్.
- క. పట్టిన నాహాకారం, బుట్టి దిశావీధులండు నొక్కొక తృణమై
గట్టులమొరకలు మను తెగ, గొట్టెడు జగ జెట్టియెలగుం కుంతితమయ్యెన్.
- క. కుముదుని హంకారంబున, నమరేంద్రుండె మున్నుగాగ నాదిత్యులకున్
సమసె నిజశక్తు లప్పుడు, భ్రీమసెన్ మగ సైన్యమెల్ల బవరము దీరన్.
- గీ. ప్రాణభయమున నొక్కండపుట్టు తోవ, నొకఁడు వారక దిక్కున కొకఁడు గాక
బరవ నిందుండె పద్మజాపాళి కరిగి, యతనియడుగుల కప్పు డానతి యొనర్చి.
- క. దండమిడి లెఘులై మ్రా, ఖండల నీవచ్చినట్టి కతమెట్టిన యే
దుండగము లేక నాక ను, ఖండితమహిమానుభూతి కరమొప్పుఁ గజా.
- గీ. విన్ననైయున్న దిపుడేల విబుధనాన, నీదునదనంబు కైదునలేదు, చేత
కిటుకు లెందైన బుట్టిన యటాల్గునోచె, కలుగుగా కేమి వివరించి పలుకు మనిన.

శా. అయ్య నాచెలి చిత్రీనేనుఁ డనువాఁ డాకాశనూర్ణునివఱ
 నీయాస్థానికి వచ్చుచో తెరవులో నిష్కాగణం బేలకో
 చేయిం గాలుఁ గదల్చలేకీటాలు మూర్ఖిల్లం దదీయా రికె
 నెయ్యుండొట హితార్థినై చనితి వానిం బేవదేవాళితోన్.

ఉ. పోయిన నెవ్వరో భగణి భూతగణంబులు కయ్యమిచ్చినఱ
 మా యనుదాళి నొక్కఁడును మార్పడఁజాలక నెనఁగితిసిరే
 నాయెడఁగి కేతినజ్జిము రయంబున బంపిన నెవ్వఁడో యొకం
 డాయతశక్తిఁ బట్టుకొనినం తటివీర మదీయశౌర్యముల్.

గీ. అనిన నమ్మాటలో కుముదానునగుఁడు, ధాతకును గేలుముగిచియే గ్రగణిమగడ
 నచ్చివాఁడను నాస్వామి వజ్రహేతి, మీనశంబున నొకఁగి గమ్మియటంచు.
 క కుముదుని నేగులవాడని, కమలాసననచ్చె నిందుకైదువు భాండా
 కమునం బనిలసు నేయిం, పుము నెలవా నాకు మరలి పుడమిం బోరక.

క. అని నాకుఁ డేగుటయును నిం, దుగ్గినిఁ గనుఁగొని సొమ్ము నీశ్వరునిపుణ్యము చే
 నినకతన మగుడవచ్చెం, కననిది సింగంబు వాతికండ తెఱంగై.

శా. శృంగాసోపవనాదిశోభనము లక్ష్మీనిత్యవాసంబు శ్రీ
 రంగవ్రహ్మము సహజాంతరమహారమ్యప్రదేశంబునఱ
 గంగద్రైభామొప్ప నుండునటె యారాజ్యంబుపై నల్లి యా
 భంగి న్యచ్చుట క్రమ్యరం బొడముటల్ భాగ్యాతిలేకంబునక.

గీ. వెళ్లివాడవుగాక వివేకినైన, రంగధామంబు నీవు చేరంగఁజనునె
 చాలు మనపండివార మాస్వామియాజ్ఞ, మీరువారల నొకని నిమిత్తముగను.

క. కిశన్త్రుము నాయత్త్రుము, పాశుపతం బవగదివ్య బాణంబులు రం
 నేఱుని నేవకులండుఁ బ్రీ, వేళింతునె నాకమునకు విచ్చేయుఁ డనన్.

మ. కడకొక్క సిగ్గున నోసరిల్లి హితులం గంధర్వులగ బిచ్చి తా
 నడిగింపం జేవిచెంతకుం జని త్రిలోకాధీశు రంగస్థిం
 బిఱయున్నాడటె చిత్రీనేనుఁ డతనిఱ బాలించి రక్షింపుమీ
 యొడకుం జేర్చునుపాయ మెట్టిదము మీ రిక్షింపు డులగింబునక.

క. గంగవిమానచ్చాయా, సంగతినిఱ వ్రాలె తదనువర శిక్షితుండ
 సంగతి నేనుచు నేను దొ, రంగి చనికతన బ్రాహ్మణ్యము కలిగెక.

క. ఇందునకై గిరికన్యా, మందిరుఁడు వహించుకొని ప్రమాదము నొందెక
 ముండఁబుడగక తా బోయి పు, రందరుఁడును కత్తియమ్మి రాఁగా వలసెన్.

- క. కలతెఱుగు సమ్మఖింబున, తెలిపితి నుచు నంతఱున ద్రిపురారియు న
జ్జలజాసను సుఖింబున, నిలిచి తదన్యంగా పుకునేగక యుండెన్.
- క. అదటి నీక్షించి శతా, నందుడు మీకేల యిట్లనఁగఁ గర్మఫలం
బందక యెంతటివారల, కుం దరమే చిక్కేను గుణకోషుజే.
- గీ. అందఱును నీశ్వరాధీను లైనవార, మతనియాజ్ఞ దుగాపదంబగుట తానె
కర్మనశ్యలు యందుండి కర్మఫలము, లనుభవింపఁగఁకీయు సర్వాత్ముఁ డగుచు.
- గీ. ఇలకుఁ బతిలేమి నర్థసంకులత నొంది, చెడుట నట్లులు నెందు నీశ్వరులు లేని
యెడ నకలలోకములునశ్వరములొందు, కర్త శ్రీరంగభర్త యొక్కరుఁడునుముక్తి.
- క. ఆయాశు దివ్య తేజము, చామూరూపమున నుండు సత్యంబని యా
మ్నాయంబు లెపుడు మొఱివిడ, నీయర్థ మెఱుంగకున్న నిజుగానలనెన్.
- గీ. నిగమశృంగంబు గంగంగా గగనవీధి. నేనువో చాచు యదమై యాగి యున్న
నుత్తుండై దాటఁబోయి యమృత్యు..., చశియొ కొల్పిన వాడేల చెడకయుండు.
- క. దివ్యచ్చాయామర్చిత, నవ్యోమచరుణ బునీతుఁ డగుచందము నా
దివ్యాధు లుజిసి బోవుము, భవ్యాత్మక యనుఁడు కమలభవుఁ డిట్లనియెన్.
- గీ. అనఘ శ్రీపతిమూర్తు లయ్యవనిమీఁడ, తానె మొలచిన దివ్యావతార మండుగ్రి
సిద్ధుఁడు ప్రతిష్ఠఁకేసిన సిద్ధమయ్యె, జనులనిల్పినయవి సౌరుషంబు లండుగ్రి.
- గీ. సరణి సరిసన్ని ధానవై సమ్యములను,
... .., నేయ కైంకర్యముఖసమర్చిత ఫలంబు.
- క. ఇసాపగములందు నయ్యా, వహిగా నందుంచు కేయువారల యగుముల్
విహితగతి ననుభవంబగు, నహిసంచాయ లుభయలుభమై నర్తిల్లున్.
- క. చాయా నిజచాయా యుప, చాయయు నన సుభయమై.....
చాయల నవియె జనావళి, యియక్షయకాలమునకు నగు విషమంబుల్.
- క. తలదండ్రుల గురువులు నీ, డలు దాటగరాదు కలువడంబులు శయనం
బులు నాననంబు లట్లన, తలఁపక కడనుండు లవియె ధర్మం బెందున్.
- గీ. అని యెఱింగియు మెలఁగిన హానిలేదు, వీనినెఱుఁగక నడచినవాని కెందు
నిష్కృతియు లేదు పెదలు నీరజాతు, వాసములుగాఁగ నిది సామనర్తనములు.
- గీ. సానహీనుండు కుంటియు పగు డెట్టి, యెఱుఁగములుఁకేసి పట్టిన దురితమతులు
దివ్యభవనంబులను గురుస్నిజల నెదుర, నణకున బ్రదక్షిణంబుగా నరుగవలయు.
- క. అట్టి ప్రదక్షిణములలో, మెట్టిరి నీశంకలెల్ల మెయివొనుసేనిఁ
జుట్టతదధీచిఛాయలు, వట్టి చరింపుడని శుక్రులు బలుకుచు నుండెన్.

- బా. చాయాధారుణి మాడుభాగములుగాఁ జర్పించి వాఁ డానిమం దాయింపక భజించుచుండఁగఱు నేయంబోలుగా కూర్చకే నేయంజెల్లను స్వప్నచోబసములక శ్రీరొట్టసంకీర్తనక నేయక గేరడమాడినక జెవిటియై జీవించు భూముండలిక.
- సి. దేవాలయముఁ జూచి తావేగ మొక్కికొని యట్టివాస్తీకుడు జాత్యంఘుఁ డగును హరిదివ్యభజనంబునకుఁ బ్రదక్షిణముగా జనకున్న బుణ్యముగ్ జబ్బువదలు నాద్వారమున నమరావాసములు జేపహరలు దుర్మార్గవస్తు లైరి హరిని సంస్తుతిలేక యాత్మస్తుతులు నేయు సల్పుడు మూఁగవాఁడై జనించు దివ్యసిద్ధమునువ్యు ప్రతిష్ఠ లందు, దివ్యమగ్యంబు నిగమకీర్తితచరిత్ర మవ్యయము సర్వకారణ మమృతంబు, రంగధాములు లోకక మంగళంబు.
- ఉ. ఘోరతపంబుజేసి గయికొంటిని రంగవిమాన మేను తద్వారమునక మనుప్రభుఁడు ధాత్రీకిఁడెచ్చి నతం డొసంగి తా కూరిమిపట్టె సల్పెనర గొన్ని దినంబులకుఁ విభీషణం జేరఁగఁ బిల్చి రాఘవుఁడు చేతికి నిచ్చెను రంగధామును.
- క. తియన పూజార్థంబుగ, శ్రీయుతుఁ డగురంగశాయిఁ జేర్చెను గావే ర్మాయతపులినంబున త, చ్చాయాలంఘనము వీఁడు జనునే నేయక.
- ఆ. వె. యుక్తమై యనంతశక్తియు క్తస్వయం, వ్యక్తరంగతాజ వరవిమాన ధామమైననీడ దాట తత్కర, భూతకోటి యేల భోవనిచ్చు.
- క. వారలతోటి విరోధము, కారడవుల వహ్ని జెఱుకై నడి గాదే మీరెఱుఁగక వగవడసితి, రారంగము దేరిమాడ ననునే మనకుక.
- క. అనవిని యెట్లులైనను మీ; మనమున గంధర్వుఁ బోడుమార్గము నాకుఁ మనవి యిదిచూడు మనవుఁడు, వనజాజనుఁ డిట్టులనియె వాసపుతోడన్.
- ఉ. రంగవిమాన దర్శనము రంగనివాను సమర్చనంబు శ్రీ రంగనివాన పావనసరస్వతీచాద్యుతి సహ్యకన్యకా మంగళతీర్థనేవత సమగ్రితగల్గ దదన్యనిష్కృతిక వెంఁగులై చరింపుదురె వేఱను మిట్టు లొనర్చుఁ జేయఁగన్.
- క. అని కొలువువెర శంకరుఁ, డును జనియెక దివిజనాఘుఁడు శ్రీరంగం. బునకు డిగి చిత్రినేనున, కొనరంగా నీహితంబు నుపదేశించెన్.
- క. అతఁ డట్లనేసి రరిగా, యతనస్మరణమున లేచి యనయవముల నూ ర్జితపూర్వక క్రిఁ గైకొని, శతముఖుని బిలిచి తాఁ బ్రసన్నాత్మకుఁడై.

శా. త్రిమధ్యంగవిమాన దర్శనశుభశ్రీ లూది స్వాస్త్యంబు
రామంబు గమంగంబు సమ్మనన వగ్రోక్షిణి కారుణ్యని
స్వీమక నిర్మితకాము కాశ్యపమునిక నేనించి యేమాని పా
లోమీనాయన పాపతప్తవసు వాలోకించి రక్షింపవే.

సీ. మానంద్రుజను తేమగ కేమిచేతురు పలుకంగ తగు నెద్ది తెలివియెద్ది
జేరల బోలెద్ది యేమేరవాఁ డీశ్వరుం డెయ్యది విడుతు రహేమనుతులు
బ్రహ్మ మెచ్చటనుండు బగమం బనఁగ నెద్ది యేరికఁ గనిపింప నెద్ది యొసఁగు
విజ్ఞాన మన నెద్ది యజ్ఞాన మెట్టిక సత్య మేమాపు నసత్య మెద్ది
ఇన్నియును వరుసనానతియిచ్చి నన్ను, బోవు మొకయాత్మఁగాచిన పుణ్యమునకు
యశ్వమేధుపాశ్రంబు లైన దొరయు, నవివశంధర్షుఁడఁ జూచి కాశ్యపుఁడు పరీక.

సీ. నేయు నాగనిశ్చితమైన ధర్మరాలు హరిని జేకొనుట సత్యమును బలుకు
హరివరజాబ్జులు లందఁజేరుట బోవుచి రక్షింపగుఁడను నారాజు బుడు
పరుసనాకృతులు దబ్బరయును విడుచుట యెల్ల వోలెనాడు గూర్వరుండు
సౌఖ్యంబు పరమంబు జ్ఞానాధికులుగఁ దరించు రోక్షును దీని నెఱుఁగ ననియు
జ్ఞానమగు తెల్విలేని యజ్ఞానమయ్యె, నిలుచునయ్యని యేకాత్మ భావించునుండు
నట్టిని యసత్తు బరికింపుచునినఁ జూచి, భవరుఁ డిట్ల పునుటియు నకాశ్యపునకు.

ఉ. ఎందుల నందఱుండుఁ గలఁడీశ్వరుఁ డంటిరి యట్టివాడఁ దీ
నెందును జూచి కాన నిదియేమియనఁక విని నూక్ష్యద్వస్త్వినేఁ
గందురుగాక చూపులను కందురె జూచుచునుండి కానరే
మందురు మందుకైవడిగ దాకొను జీఁకటి యెల్ల వారికిన్.

గీ. ఎన్నఁడు దురాన్నములహని యితులందు, కామకుఁడుగాక పరిశుద్ధగాతుఁడైన
హృదయసిద్ధిని గల్గు నభ్యుదయ మొందు, దాన విజ్ఞానమపుడు శ్రీజాని గాంచు.

క. నాయందు నందఱుండును, నీయందునుగలడు మనను నిలుపలేనివో
నీయర్థమైన నెఱుఁగనె, యాయత్తులు ముఖవిభావసౌతవు లరయఁగన్.

క. అంతఃకరణసమేతా, కాంతాలోకనమె దృష్టిఁగని తెలియుము ని
శ్చింతుడనై పరిశుద్ధ, స్వాలతంబున జూడ విష్ణుసాన్నిధ్యముగన్.

మ. ఇదియే రాజగజోలిమాటలు కృపాహీ రాకనీరాకరం
బడుగో రంగము సహృదకన్యక యిదే యభ్యాసకాశ్రిధ మ
ల్లదె నేనింపును తీర్థమాడుము పిసాసారీన్నివారింపు నీ
కొదవుక సర్వభంబులు స్మనుము పా ముద్ద్యద్వనాంతంబుకున్.

క. అని దీనిం గనుఁగొంటిక్, వినుఁగొంటిక్ మంచితోన వీజ్ఞానకళా
జనకము లగునీశోక్తము, అని మానికి మొక్కి యతని యనుమతి బడసెన్.

శా. కావేరీనదిఁ గుంకి పుష్కరిణిలో కర్మావళిం దిచ్చి రం
గావాసుం బరవాసుడేవుని స్వయంవ్యక్తస్వరూపుఁక రమా
దేవీవల్లభు శేషశాయిఁ గని భక్తిక్ మొక్కి కీర్తించి య
ద్వేవారాధ్యుని సన్నిధిక్ ఖచరు లావెక్కుల్ తను న్మెచ్చుఁగన్.

ఉ. మేళము ఘుమ్మనక్ శుభ్రసమేతమునక్ జతగూర్చి నుద్దలక్
దాళము లోవజంబులును దండెలు చగులు నొక్క మోతగా
నాళతశేసి దృష్టిపరిహారతక్ మును తుంబురుడు తా
గౌళవరాళి నాటలను గాయనరూఢికి వాటిమాపినన్.

క. గాంధర్వవేళ సంగతి, గంధర్వవరుడు వీణఁ గైకొని దివివ
ద్దండేభుగామినీమణి సంధించిన మసకతిత్తి జతరాశింపన్.

సీ. ఒకరాగమునకన్న నొకరాగ మందమై లయకారులను సిగ్గుపఱచుచుండ
ఒకస్థానమునకన్న నొకస్థాన మొరపులు నెదనల్లి వీచులనిందు నేయ
నొకగీతమునకన్న నొకగీతే మతిచిత్రీరచనల విమతిశో రంగుమీఱ
నొకరాయమునకన్న నొకరాయము విశుద్ధభరతశేత్తల కుదాహరణములుగ
నొక్కతాళంబుమీరఁగ నొక్కతాళ, మొకప్రబంధంబునకుమించు నొకప్రబంధ
మొక్కనామానలికిమీర నొకటిగాఁగ, వీణెవాయించు నొకవేల్పుజాణ యపుడ

క. ఆవీణె నొకనిచేతికి, నావల యందిచ్చి దంపి యెందును పాడెక్
రావణ శంకర నారద, పావనముఖ్యులను నోజి బంతి యనంగన్.

క. ఘను దేశి శుద్ధవై ఖరి, వినుపించిన చిత్రీనేను వీణానాదం
బున మూర్ఛనలమునింగిన, జమల నచేతనులగా నిజంబున బాడెన్.

సీ. ఘనవిధంబునబాడ గారూఢస్తంభంబు తోగరుఁజాయల క్రొత్తజిగురు లాత్త
తంతుమార్దంబున దళుక్రాత్త బాడిన మణిపుత్రికలకు కెమ్మట్లు బొడమ
దేశవై ఖరిఁ బాడునో శిరోమాలిక లెత్తి జయ్యన భోగి యొత్తిసిలగ
తగమీరంగములు వింతగ బాణకాంచనకలశాంబుపూరముల్ కరడుగట్ట
పదముబారెడునో రూపవదము వాడు, చోటనాశ్వాదులకుచొక్కు జూపఁబడియె
మాపు నెమ్మోముబయకాధు మఘరగాన, రీతి రంగేఠుఁ బాడ సంగిత సరణి.

క. రంగముఖమంటంబున, బంగారపు బొమ్మలన నుపశ్చవధూటీ
శృంగారరస నిధానము, లంగంబులు తక్కుతక్కు మని రాశింపన్.

- క. సేషములకు నాశములకు, భాషలకు పుదంతరుచితపతికర నానా
భూషణములకును దుర్గా, స్వేషణఁడై కొల్పియుండ విద్యాగరుఁడున్.
- మ. ఎకతాశోయున వీరమదైలరవం బేకంబుగా నట్లు దాల్
ధికతోతొత్తకర్షుంకుయుంకుకణితాధిత్రాగి నాలోధికం
ధికతత్తై శ్యుదిధికు-ధికు-ధికతాధిత్రాని తాశోంబులున్
కతుబంతంబులు మారుబులకొన గోల్లశ్యండుమున్నుడఁగన్.
- ఉ. చేశినిగూఱరట్టాము దివ్యకళాసియు గోలచారికై
లాసకపేరిణీవిధము లాగులు జక్రిణిచిందుకొల్పణాన్
బాసలుకోపుఁ జూపులును బాట పదాభినయంబులేకయున్
వాసికమీర నాట్టుకలనం బ్రకటించెను హావభావమున్.
- క. పాడినకై నడిఁ బాడుచు, నాడిన యటు లాడుచుండు నలగంగములో
త్రోచామ్యుగశాపీక, నీడజముఖ తిర్యగాత్మనిచయం బెల్లన్.
- మ. కవితాగారణి యక్షగానరచనల్ గంధర్వ గాంధర్వమై
హనళింపక గనకప్రసూనముల కుత్సాహోదసంపర్కమై
మివుల స్వేచ్ఛఁగఁడే నె భేచరుల భూమిన్ సతక-శావంతులన్
భువనంబెల్లను ముంచె నద్యుతనసాంభోరాశి నుల్లసియై.
- మ. భటబాణౌక్తులనానుచిత్రముకు ప్రాణంబుకాపద్యముల్
నటనప్రాణజటాటవిగ్రహిశవల్లకోవ్యమకల్లోలిసి
పటువీచీరభసార్పటిం బొగడ నాపన్నప్రసన్నుండనై
కటికానంతశయానుఁడై యలరి రంగస్వామి గంధర్వతోన్.
- గీ. మెచ్చితిని జిత్రసేన నీయిచ్చగోరు, వరము లివెయెంత నాదుచితరణమునకు
నీదు విద్యలకును వేడనేర వీవు, కొమ్ము సారూప్యపదవి నాసొమ్ము నీవు.
- క. ఎన్నటికి వలయుచోటికి, నచ్చుచుఁ బోవుచు విహాసవర్యంబులపై
నన్నరులఁగూడి మెలఁచుచు, విచ్చలవిడి భోగభాగ్యవిభవోన్నతులన్.
- క. పొమ్మనిపనిచిన శ్రీరం, గమ్మునకుఁ బ్రదిక్షణంబుగావచ్చి ప్రణా
మమొనరిచి యిలదుగ్రీనిసము, ఖమ్మునకుం జనియె దివిజకాంతలు గొలువన్.
- క. ప్రాఖ్యాతము గంధర్వో, ప్రాఖ్యానము విన్నవార లట్లనె మహిపై
సాఖ్యములఁ బొదలి యిదుగ్రీని, సఖ్యమునాటింతు రెల్లజాతుల వారున్.
- శా. కఠినకాలజటావిటంకవిలుకద్దంగాజనుకారణో
తల-ంతాణాశ్మకపాదపద్మనఖరుత్సర్ణేందుసాంద్రసీఖా

శ్రీ రంగ మా హా త్త్వ ముం

కుంకీ భూతసతో ఘశార్వరమరుతో గ్రీటిరహింద్రాసనో
త్త్రంకా చిందురశింధురాద్ధుసీత్ప్రముగ్ధస్మిగ్ధచింతామణీ.

క. కోమల సజలనయోధర

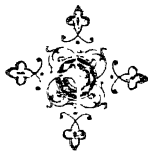
శ్యామలవక్షాంత రాశ శంపాలతికా
క్రీమసీత వినూతన కమ
లామహిళవిలాస నాతి లాలిత హృదయా.

మాతీసి. జగదవన విహారీ సర్వలోకో పకారీ
నిగమభువనచారీ నిర్మలాకార దారీ
సగుణమయవిదారీ సర్వధర్మానువాదీ
ఖగవరహయసాదీ కంధికన్యా వినోదీ.

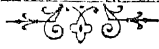
→ ❀ గ ద్య ❀ ←

❀ ❀ శ్రీ శేంక ట్టేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘాట సరస చ తుర్విక
కవిత్వరచనాచమత్కార సకల విద్యజ్ఞనాధార కట్ట హారిదాసరాజగర్భాభి
చంద్రీ వరదరాజేంద్రీ ప్రణీతంబైన గారుడపురాణశతాధ్యాయీ
శ్రీ రంగమాహాత్త్వం బను మహాప్రబంధంబునందుఁ

జ తు ధా శ్వా స ము.

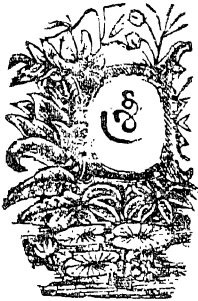

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

పంచమాశ్వాసము.

—:-(0):—

రమణీ ధరణీ నీ
 శారమణీ యాంగరాగ లలితాలేపా
 చారునితాంతలసత్కర
 హారి విభాలరణి వేంకటాహార్యమణి.

- ప. ఆనభరిగవు మిట్టా నాగదంతసుహృదునికి వ్యాసు లానతిచ్చిన తెఱంగు నూతుండు శౌనకాదుల నుద్దేశించి.
- నీ. ఆనఘ ద్వైపాయన వినశేషివయొల్ల వింటిని నీచే సవిస్తగముగ నిగమంబులు బుర్రానికరంబు లభ్యాత్మసారంబులు విశేషకాశ్రమములును నీచేతనైవవి నిగమశాస్త్రార్థముల్ వేరు రూపాటలు వేరు గావు రంగధామమున తీర్థము తెన్ని యందుల మహిమ యొట్టిరి విన మనను వొడపె నానతింపన నాగదంతాదులకును, బాదరాయణుఁ డెఱిగించుభంగి మీకు డెలిపెదనటంచు శౌనకుఁ దేరిచూచి, యాదరంబున నూతుఁ డిట్లగుచుఁ బలికె.
- క. వీర్థంబు లారుగల వవి, సార్థఫలస్రవము లనఘు లగువారల కీ యర్థము గుర్తాదిమ బుగు, సార్థము లొనగూర్చు నెట్టులన వినరింతున్.
- కా. భారద్వాజమహామునీంద్రుఁడు తపఃపూరిగంభియై శిష్యు లా త్పారాముల్ తనవెంట గా నతులభ్యుం డైన కావేరికా తీరంగామ గణాల ప్రాగపనసానిక్ష్యురుకూనాశ్రమల్ సారెం గన్నులవిందు నేయఁగ యదృచ్ఛాహర్ష సంఛారుడై.

- 11. కల్పోబలహరికాలోష్టాతనిర్భిన్న శాతవిసాణాగ్రినామబాలి
 సంజనతాః ష్రిశీవజనూపుర రణాభిమదవిభిమ రణద్రష్టమనకులమూ
 న్నామి ధవత్రాంత సంతతాగ్ధరహవ్యవహాపహువర్ధితవార్ధరంబు
 న్నాంత నిగమపరాయణ జపనూను సచ్చాత్రకరహరి శ్శృందనంబు
 హరిశకలదలింఘ్యమా నాగ్రభాగ, సరణి విస్తాతి తార్ద్ర కాషాయహాసన
 క్షుద్రవావాలము సహ్యకస్యకాత, టంబు పుణ్యాశ్రమములఁ జిత్తంబు బూడల.
- 12. మామనుఁ జంద్రపుష్కరిణిఁ జూచి తదీయవిటంకసీమలకా
 కవిక వర్ణిత పుత చరిష్ట కపోత కుకీ కల స్తన
 క్షీనాణికలిక బులుగుచిక్కములై యలరింప మెచ్చుచుకా
 కే నికలికాకృతి నమేయుని రంగనివాసుఁ గొల్వఁగన్.
- 13. చరికలవర్ణిణాయ లక్ష్మీవిధాయి, నజహర ధ్యేయ జలధిక న్యాయపాయీ
 గామిన్యాయ శ్రీనివాసావిధేయ, కేషళాయని గాంచి పూజించి పొగడెఁ.
 క. కోవల వెలువడి తనదురు. పావన కరుణాసుముద్రిఁ బరతత్వనిధిక
 క్షీణానవిటానుని, క్షీనరు వాల్మీకిముని నదీతీరమునన్.
- 14. హరికా జేడి తదాశ్రమాంతరమునిస్తోమంబు నీక్షించి యే
 యుకా జూచితిఁగాన మదురునరుక సత్యాత్ము ప్రాచేతసుకా
 క్షీణాహరశ్రీతాంతరంగరిపుఁ గూర్తిం జూపుడ న్నంబరి
 వ్యాధాదికృణు వామలూరుతనయా వాసంబు నూచించినకే.
- 15. తానెచ్చి కొండపల్లవ, కావేరీతీర మాని కాంతారంబుకా
 క్షీణావాగారంబుల, భావుక పావన కిశోర పరివారంబున్.
- 16. గాంధీనాఁ గొండరింట లేటి బాలింతకుఁ బురుషోము సోకోర్పి పులిమిటూరి
 యలకామ్మ లెజకుల చిలువబాలకు లాడ బర్ద మెండకు బూటూరిట్ట కేకి
 కలక మాలాళి నోవ్వలబిట్టకుట్ట కేమరకామ చూపిల్లి మంత్రీసాని
 కులకా లెక్కునికందూతి వారింప గోకు సింగము వాడిగోరుకొనల
 కేళికోడమకు గుండెఁగేనే ముగ్ధు, బోలి పోషించుఁ జీడటి పులంఁగు లేమి
 జాతి వైద్యంబులేకనాంబుమీఁద్రుగ్రి, మహిమనయ్యాశ్రమముఁజూచెమానివరుఁడు
- 17. త్రిమూర్తిసూయాని చరి, తామృతరంధూతి వార్ధి యగునాస్మీకేక
 గామిన్యాయని నాయక, లామగసాక్షా పరావతారుం గనియెక.
- 18. కంఠాగ్రతాగ్రమును ననుస్కార మతని, పాపవర్షంబున కొనర్చ నాదరించి
 యావరణ్ణాఁ యెచ్చోటనుండి రాక, యెచ్చు తెచ్చటి కేగితి విన్ని నాశుభ.

- గీ. పలుకమన పుట్టఁబట్టుతాపసిని జూచి, తీర్థములు జూచవేడి ధాత్రీని జరిగిచి
మీరలున్నార కారేరి తీరములను, ననుచు గొండఱుసుము తెల్గిన కతమున.
- క. నచ్చితిమి వేద మునివరు, లిచ్చటలే దనెనువారు నెచ్చటకుండో
వచ్చుననువారు జూచితి, మిచ్చట ననువారు ననుచు నదఱుఁ బలుకన్.
- క. వినినచ్చి మిమ్ముఁ గంటిఁ, జననంబుఁ గృతార్థమయ్యె సఫలంబయ్యె
దనతన మాచార్యోత్తమ, మనమున నానందవార్ధిరుక్మణ నైతిన్.
- క. ఇచ్చటి శశిపుస్కరిణియు, యిచ్చటి రంగేశునేన నిచ్చటి నదియున్
వచ్చి కనుంగొను సుకృతము, వచ్చి మిముం జూపె భాగ్యవశమున నాకున్.
- గీ. ఎన్నితీర్థంబు లిచ్చట నున్నవందు, నాశ్రయించి కృతార్థులైనట్టివారు
లెవ్వ రానతినిండన్న నిట్టులనియె, నాభర ద్వాజహానికీ నాదినుకవి.
- క. ఏనాఁడు విభీషణుఁడను, దానవశ్రీ నిలిపె రంగధామము నివటన్
యేనాఁడుఁడని నాయక, యీనెలగున నున్నవాడ నిచ్చాత్రునిన్.
- క. కలవారి పుణ్యతీర్థం, బురు రంగక్షేత్రానికటహారుల దానం
దులలేని మహామహిమము, లలనడ నశ్వత్థతీర్థ మావృం బయ్యెన్.
- మ. కన దశ్వత్థముచెఱ మాధవియనంగా నొక్క కన్యామణి
ఘోరికం బాసరసిఁగ మునింగి శుచియై తీరంబునన్ తాలి పు
ష్పలు శృంగారవనంబులన్ నెనెతానుభోగట్టి గంగేశు ణో
నెలకర్పించుచు నుండె దీర్ఘనికటోర్విబ్రహ్మచర్యంబునన్.
- మ. ఉటజానాసమునం దహోనిరతమై నుత్తుంగనక్షోజలం
పట మీక్షింపకయున్న వే తనదు మీపాసీయకుంభంబుచే
నెటు కానో యన కానఁగోవరజలం బేసాగ్నిదు నశ్వత్థనై
కటికాపాలమునందు నింపుచు రంగస్వామి భావింపుచున్.
- క. ఉండునెడఁ గానరావే, దండింపకురయ్య తాళజాల ననాగన్
గండెవ్వలైన నడమ, గండను నార్తవ్యనం బొకటి చెరిసోకన్.
- క. ఆకాశవీధి నేడ్చుచు, నీకరణిం బలు కనాగయితరమగు
నాకర్ణింపుచు నెరనపు, మోకమలేక్షణ భయంబునొందకు మనుచున్.
- క. ఆఱ్యు యన్యాయంబును, నిఱ్యుర్తగనంబుదాన చెవ్యతేవే నీ
కుఱ్యులించుచు బోచెద, నెయ్యది నీజాడ యసాతులెవ్వ గటాయన్.
- క. గగనమున జూడ దానిం, విగఱ్ఱుగొ కొట్టి తిట్టి బెడరింపుచున్
నీ గయాలి నీకు నోరా, పగలించిన విడిచిపుచ్చువారమె నిన్నున్.

నాల్గు వోహానిలుం జేల పోయెదరు మీ రాహా మహాపూరుషున్

నాల్గు ముక్కునాగ పారుషమె యావ్వంబట్టి నీశింపటన్

నాల్గు కృత్యమకృత్యముం దలచు కీచందాన బాధింప నే

పిరివిత్తం బదియేమిశేసె నకటా మేకే వనూనోగ్రాసున్.

11. నాల్గు మూలీనిలపింపనేల నీకు, బాల శ్రీరంగశాయని పాలనూడు

విష్ణుకరుణ దేలవోయెన రన్నలూగు, నలదె కనికరమిత యెవ్వారొక్కనం.

12. నాల్గు నాచిన పుణ్యమూర్తు లిదియేమీ కూగిరకృత్యంబు లె

వ్యాధిజ్ఞ బేయనిచ్చెల్ల జీవెదరు నావాక్యంబు వో దోయకి

నాల్గు కృత్యము జీచి మీరు చనువన్న న్యాజవీనూ క్తముల్

నాల్గు జీవుల నాలకించి చన నవ్యామాక్షి నీక్షింపుదున్.

13. నాల్గు నాచిన వివచమృ తపస్విని జనులకుం గర్మానుసార మగుదుం

నాల్గు నాచిన భుజిమాభములు కర్మమది కాలశమగుం గాలవ్రన ర్తకుండు

నాల్గు నాచిన దీపియాశ్వరుని యాజ్ఞాచక్రిమరయ దుర్లంఘ్యనీయంబు గాన

నాల్గు నాచిన దై వులకర్మవస్థుల దండించు మాస్వామి దండపరుండు

నాల్గు నాచిన ద్వి ఘోరహాతకుల నెల్లం, బట్టితెంపన శమయనిపపుం జేసి

నాల్గు నాచిన దేవ లుపాత్మకులను నెదకి, సాలియం గొనిపోవునట్టి మాతలము మేము.

14. నాల్గు నాచిన ద్వి కృత్తి, కేమూలకం గొంచుంబోన మిల పాతకులన్

నాల్గు నాచిన ద్వి యాక్షువును, బాములునెట్టుమను బాధపరుకుంక దరుశీ.

15. నాల్గు నాచిన ద్వి ముగ్ధ గోల యని మమ్మాక్షించి వాకొంటి నీ

నాల్గు నాచిన ద్వి గావనీచకటం జాడంగలేవైతి నె

నాల్గు నాచిన ద్వి యుక్విమీయం గలవో యారాగ యిస్సాపమున్

నాల్గు నాచిన ద్వి హాసనెచ్చునివి మీకుం దెల్పరా జేమియున్.

16. నాల్గు నాచిన ద్వి గాదు దుశ్చారిణి వాచిన ర్తనలేని వాడవది నె

నాల్గు నాచిన ద్వి గూర్పు పాతకురాలు బలిభీక్షమిదని నిర్భాగ్యురాలు

నాల్గు నాచిన ద్వి జగదీంచు జగజంత పనిలిడ్డలను వెట్టు సావకాతి

నాల్గు నాచిన ద్వి తోలెయు నజిగొట్టికమ్మలుదెచ్చు ముళ్ళవారి

నాల్గు నాచిన ద్వి గాంజూడు కష్టరాలు, బరవకూయలుకూ యు దబ్బరలు వాని

నాల్గు నాచిన ద్వి విద్యవారు, దీనికై నీవు కనికరమానం దగునె.

నాల్గు నాచిన ద్వి మేము, నీవనూకొందుం జూచితి వింతె కాని

నాల్గు నాచిన ద్వి ముఖంవైతి, మేము నీమాటకడ్డము విసుము నీవు.

పంచమాశ్వాసము.

- క. నీకేమి నోరు నొచ్చునో, యీరులటకా విడుగుమనఁగఁ జేయి మాటలకొన నధర్మవిరుద్ధము, మామ స్నేహమునము మామేలికనేక.
- క. ఆజ్ఞాశీలంఘనము మే, మజ్జాలమే నేయ నిట్టు గాఢిని నీకుకా పృజ్ఞానోసత వాటిలు, విజ్ఞానాత్మక యెఱుఁగవే కాదనఁగవో.
- కా. దీనిం జట్టలుజీరి యింగిలయునకా దెల్పించి పొర్లింపుమకా నానారౌఠవఘోగరూపములఁగోన స్నేచి మర్రింపుమకా శ్వేనోలుకబకాహికాకముఖపక్షి నాగితకాలాయసా మాసతోలుల గ్నిచ్చజీయునపు డెన్నిం దొంటి దుష్క-గ్మమునో.
- క. ఆపర్యంతము మాకుకా, గోపము దీరదుసుమమ్మ గోపింపకుమి. నీటుకు మీరినామని, మాపైఁ గరుశింపు పోనుమామని యనినకా.
- గీ. అన్నలార యిడేలసత్యంబు మీరు, పలువ లెల్లను వినరాని పాఠకములు జేసినట్టిని యా నిది జెప్పనలసి, యుండె నొకమాటఁ దెలియవినుండు మీరు.
- గీ. దీనినమ్మించి వెరవకు మేనుగలుగ, బోతునని యంటి నాకను మోలఁ బడియె మఱియు దీనికి నొకభేదమా నిమేయ, మాత్రఁగో దీని గడలేర్చుమతము నాది.
- క. ఇది తిరుకావేసినది, యిదె శశిపుంగు-రిశీశీర్ణ మిడయశ్వత్థం బిద తత్తీర్థము గంగం, బిద రంగబ్రహ్మచరము లీరను లెల్లకా.
- గీ. దీనియఘములు తీగనివైన నేమి, యేనినటఁ జేయువశమునం దేకవార ఫలమొసంగితి దీనికిఁ దొలఁగిసాండు, విడువుఁ డయ్యుంఠినని తపస్విని వచింప.
- సీ. ఎవ్వతెనచ్చె ముల్లిడుములోల నట్టియలివేళికా యడుగడుగు మడుగు లీచెలియఘముల కాచెలి బాధింయఁ బగవారలెల్లను బంధులై యేతలోదరి మేను ఘోరలా యప్పడే మఱిమయదిన్యఘోమఘము లగుట యేరామ నను మెట్లపై గ క్తధార లాకుంతుమ మృగనాభిపంక మయ్యె మెనవిగడలింపి పామ్యన్న పెద్దబాది, మానికిని నీడకొ త్తమసాని దాని మఱిమ నప్పుడె దివ్యవిమాన మెక్కి, యరిగి సుగభామియలు గొల్ప వన్నెలారి.
- గీ. పుణ్యపాపకీర్యలు బొందఁగోవు వారు, జముని యనుమతిలేక పోఁజనదు గాన నంయమిని లోకశమనుని సన్నిధాన, మునకుఁ జేరి నరఁ డెదుకొని జెలగాగి.
- క. జనతుని పదమునవారిగిన, యనువున మొక్కికుటయుం దుడిచి యర్పిల్లినయకా గనుఁగొన్న యట్లు గొంగిటఁ, దెనిచి నిజాంకముల మనిచి ప్రియవచనములకా.
- గీ. అన్నిసేమమె కల్యాణి యాత్మకొక, రాళి నెఱుఁగని నిన్ను దురాకతములు చేసి యలఠింపి తఱిసగు చి త్తమునను, మరుత్రమీ నాదుపైఁ ద్రేమ మగుచనలదు.

- క. నీ కిట్టి పరమభాగము, చేకూరిన కారణంబుఁ జెప్పెద నేలా
వాకొను నన్యశంకయు, పాకం బగుపుణ్యఫల విభాగం బొసఁగన్.
- క. నీవదిరండవ పుట్టువు, పాపంబులఁబుట్టి యెట్టి భాగ్యంబుననో
పొందించి యొక్కపుణ్యము, శ్రీపతికృప నీవు వలసి నేయక యున్నవ్.
- క. ఒక వైష్ణవఁ డర్ధనిశా, ధికవర్షముచేత నొదిలి తీరని చలిచే
నొకవోటఁ జేరఁగాఁ గా, నక వాకిటఁ బంచనీరునక వణకుతరిన్.
- ఉ. వాకిటఁ దొంగిచూచియును వైష్ణవఁ గన్వొని యెవ్వరయ్యు పైఁ
గోకయులేక యీనిసిఁ దగుల్పడి భోరను వర్షధారలక
మూకనలెక వణంకుచును ముచ్చముడింగినవారు లేచిరం
డీకడ యింటిలోనికని యించుకవో ట్రాకయొర పాకలోన్.
- క. ఇచ్చితి వానుకృతంబున, వచ్చితి విచ్చటికి ధాతవసతికిఁ జన నీ
వచ్చటఁ దత్సన్నిధి నతఁ, డిచ్చిన సిరు లనుభవింపు మేయేవేళన్.
- క. ఆనిపల్లి- వీడుకొల్పిన, వనితామణి చనియె నజనివాసంబునకుక
పెనుబాపకర్మరూలికి, మనిచిన వైష్ణవియుఁ దీర్థమహిమము చేతన్.
- శీ. అపున రావృత్తి విష్ణులోకాధివాస, సౌఖ్యముల నొండఁగాన యశ్వత్థతీర్థ
మహిమ యిట్టిచివిన్న యమ్మానవులకుఁ, గలుగు నిష్ఠారములు రంగనిలయుఁ గరుణ
- క. ఇంకొకటిగలదు, రావికొ, లంకు చరిత్రంబు వీనులకు నంగంబై
యంకించి పలుకనగు ముని, శంకర వినుమయచు నాకంపపుఁ డనియెన్.
- ఉ. కండు మహామునీశ్వరుఁ డొకండు గలం డతఁ డొక్కనాఁడు మా
ర్తాండుఁడు పూర్వశైల మెగఁబ్రాకుతటిక జని సహ్యాకన్యలో
నిండిన వారిపూరములు నీరము లాడి భుజంగశాయికే
దండము లాచరించి ప్రేమదంబునఁ గోవెల నిర్గమించుచున్.
- క. చెంగటననఁ గాశ్వత్థ, ప్రాంగణతీర్థములు దరసి పావనపరసికా
శెంగటితోవల వీచుల, భృంగీనాదములు వినుచు నేతేరంగన్.
- శీ. మరకతశ్యామాయమాన కోమలగాతుఁ గ్రంపుల్లపద్మ విశాలనేతుఁ
చందనపంకలిప్తారవక్షుఘ్న మందస్మితముఖారవిందుఁ గలితు
నవరత్న భాసమానకిరీటుండలు శింజానకమలమంజీరచరణు
నంచితమాల్యదివ్యభూషణోల్లాసు శ్రీకరస్వర్ణకాశేయవాసు
నొకమహాపుణ్యపురుషు నేతోత్సవముగఁ, జూచివచ్చడు యొకఁబల్లఁ జూపులాడి
గిలుకుటండలు గాజులు ననుకరింప, నగు మొగముతోడ కై నంద యగుచు నిలచె.

- క. ఆజనరా లారముఁడు, రాజరమునఁ దరులనడ రా వెనక యథా
రాజాతఘోషా యను, నోజఁ దదాకారపురుషుఁ డొక్కఁడు దక్కన్.
- క. ఒకయేవురార్థ రచటికి, మకరాంకునిఁ గన్నతంకి మారటమూర్తుల
సకలాలంకారమణి, చకచక లాకరమునక దిశల్ గబింపన్.
- ఉ. ఉన్నెడ నిమ్మనోపురుషుఁ డొక్కఁడు నచ్చెయ వెంట బంటఁగా.
నన్నులమిన్న యొక్కఁకమహున వచ్చెను నీరు కొండతొ
వన్నియ రాజు లొక్కఁకల వచ్చిరి చేరఁగ వీర లెన్నరో
యెన్నఁడు గాన మీచెలువ మిట్టిల్లొసము లిన్ని యందముల్.
- క. ఒకకొమ్మును దీరిన క్రియ, నొకయాపున వీరలెల్ల నున్నా రొకఁడే
యొకకొమ్ముఁ గూడియున్నాఁ, డొకఁ డని వేరనియుఁ దెలియకున్నది నాకున్.
- ఉ. చూచితి వీరచందములు శోభనమూర్తిఁ దలంచుకొంటివే
నీచెలువంబు వేమొకరి కెక్కడనున్నది రంగనానుఁ డీ
లేచి చరించెఁగావలయు లే యనియేటికిఁ జూతునంచుఁ దా
మైవెమొస గుంకునెడ మై బరునెత్తి విహనభూమికిన్.
- గీ. పోయి యటఁజూచు నెడ లేపశాయయగుచు, ముందువలెనొచి శ్రీరంగమందిరండు
నెనుక పరువునచ్చిచూచిన తదీయ, వేదముల వీరుచనిచి భావించె నతఁడు.
- క. అటఁజూచి చూచి క్రమ్మర, యిటఁజూచుంజూచి భ్రమసి యిటనటఁజూచుకొ
దిటచెడి యిటనటఁ దిరుగుచు, జటివరుఁ డెఱుఁగక భ్రమించు సమ్మాదమునన్.
- గీ. తప్ప జేలవిచార మతంఁడె యితఁడు, విడువ కేవేళ బవలించి వేసరిల్లి
నుఱునుపోకల వనవీధి నబలఁగూడి, మెలఁగుచున్నాఁడు శ్రీరంగనిలయవాసి.
- గీ. అనుచుఁ దానిత్పయించి నెమ్మనములొన, పట్టఁజాలని యానందపరత చేత
తను నెఱుంగక యాదొర ల్విసేషిపాటి, పెద్దనవ్రుగ నిల్విన పెంపుఁ జూచి.
- క. అపు డాపీఠాసపురుషుం, డిపుడేటికి మమ్ముఁజూచి యిటు నవ్వితివే
మపహాసీయిలమే నీ, కపవాదము వచ్చు తెలియనకుగక యున్నన్.
- క. ఏల నకారణహాస్యం, నీలీలం జేయ నీకు నెఱిఁగింపువనక
జాలభయంబున నిలపై, వ్రాలి నమస్కృతి యొనర్చి వరమతినియెన్.
- క. స్వామి కోనెలలో మిను, నేమును బాడఁగంటి వెంటనే వెంపకువో
నీమేర నిన్ను నియ్యా, రామంబున బాడఁగంటి రంగళయాసున్.
- గీ. ఇట్టి లీలావిభూతుల పుట్టునైన, నిన్ను నేవించు సంతోషనియతి గాని
యేలనవ్రుదు నోతంఁడి యితర మెఱుఁగ, నీదుచిత్తంబె మెఱుఁగు నానెమ్మనంబు

- ౧. నామకృష్ణానోజని, నోయాశ్వర జేరి స్నానమొనరుదు కళనక్
 సామకునుడమ్ములును గను, శ్రీమాలాభంబు లిపుడు వేగుగఁగఱికిం.
- ౨. తానొట్టజేయగు సంవియంగా లేదు, ననువిభీషణుఁ డిచట నేనాఁడు నిలిపే
 చాడు యింట్లోటిపై మరినాటియునికి, నతని వేడుక మనవిగా నడుగుకొంటి.
- ౩. చలనకమోద శయనిపుడు, వలసినయెడ మెలఁగుచుండు వరకావేదీ
 గాఁడు వనాంతరముల నీ, వలనఁ బ్రసన్నుండ నగుట నలసెకా దెలుపన్.
- ౪. భావకునగాక కమ్మనుచుఁ జాత లనంగ మధుక మాధవీ
 జాతవంజివేకములు సంయముతోఁ దనవారితోడ న
 జ్ఞాతకాక్షుఁడైన ననసాయినిఁ గూడి వసించి యొక్కఁడో
 పాపం కిచ్చుకొనదుమనోనివయాపవయ ప్రచారుఁడై.
- ౫. గోతంబుపాని నట్టవ, దరశ్శిర్షసుగంధకమలదళమిళనవల
 గ్నగోకగ్రహ కీతల, తరుకీమ నెసంగ సరసతరనికా జేసెన్.
- ౬. మామలపై ననుగ్రహము మైశ్రీ మనోరథుఁడై రమాయుతం
 గాఁజొనకఁబున సయాటల నాటల పాటలం దయా
 సేవకు కీడకల్ప నొక వివృచరితుఁడు వచ్చె నెవ్వరో
 వారికి గూఁచూతమని మచ్చిక ముచ్చట లాడుచుండఁగన్.
- ౭. కొంతకడి గ్రీషుత్పి యాచెంతనున్న, వారు నందంద సెగురె ననారు వెంట
 కాక నన్నుత్కృష్ణాత్కంబుఁ జేరి, యమ్మహాభూరుహంబు డాయంగ నరిగి.
- ౮. తానొడుఁ బ్రవేశించెకా, మానినియును దనదుయాపు మాననలంత
 జ్ఞాను బాంబి కంఠుత, పోనిధి యబ్బురము భయము బొందుదు మదిలోన్.
- ౯. నేనా వేదకయాన నన్ను కరుణాదృష్టికా విలోకింపవే
 ప్రోత్సాహి నల్ల నిన్నుఁ గని కొల్పిం బాసి యెట్లోర్తు నే
 నేవోలకా వలకేరువాడ నిఁక పై నేజాడ వర్తింపుదుకా
 కాకే యానతిసేయవే నుజనసంరక్షా కటాక్షేక్షణా.
- ౧౦. కుమఱుఁ గన్నెర వారాకముగుదు దొరుగ, ఘోఘాఘోఘాంగుఁడై నేలఁ బొరలి
 వేలి ననునింతయు నేనొకనమయఁ, జూడ కెట్లుండు నాజాడఁ జూచు గాక.
- ౧౧. జినిన కీర్తనకృష్ణుడై, పేరుకావించలఁపునిలిపి ప్రీతిఁదగులఁగా
 గలవని మోఁపునుండఁగ, దినవచ్చె న్నింటు మగుగువరళోక్తంబుల్.
- ౧౨. నీవగువాఁడొప్పు వాఁడొప్పు తాపనెంద్రీ, నీవు నన్నెఱుఁగుటకు నేను నీకు నన్ను
 నీవొక కన్నుఁ బావతి సేవకుఁగలేక, నీవమునేయుదు ననుమేమి తగవు నీకు.

క. నిరుదనోచి విభాసముగాఁ, గనుపించినలీల నిజముగా నిల్పువే ని
వనబాకగతీగము నా, యునికికి నిజపుట్ట యిట్టి మోబం గఁటిన్.

క. సానూన్యమె యీశీర్గము, భూమిజనం బినటంకే యు పుణ్యపదములక
నోములు పితృకర్మంబులు, కామతదానంబుకోటిగా ఫల మగునో.

క. కాపున నీశీర్గము దటి, రావిఁ బ్రినేశిచి నాడఁ గమ్మని నీలో
కోవలగోఁ బనలించి జ, నావలి గక్షింప పూటనై యున్నాడెన్.

చ. అనియుగసున్న గంధగమజా సహాయుభుము తప్పచేపితిఁ
మనమున నింత మోచ్చరిక మానిన మత్తుడనఁచుఁ జేతులున్
దనదు కసోలభాగములు తానె మెయిపుచు లేచి గంధా
మునిఁ గని ముక్తికి- యిట్లు కనముల్ క్రమియింపదు పుడె గావునక.

క. ఈకథ వినియెడివారికి, నేకాన్యము లాల్పదలఁప నీడేత యతి
శీకరులై తాత్రివకుల, భీకరులై యుండు శివుడు పృథివీపతిపై.

గీ. మఱి మొకశీర్గ రాజంబు మఱిమ వినుము, దివ్యమై ముప్ప కేసరిశీర్గ మఱిమ
నవట కాశ్యపనూనిభావతంతుఁ, డురకకోనిష్ఠ పరియించి యున్న యతఁడు.

శీ. త్రికంఠం బైనకాపిట్ట గా జేలు జననకుండు సుకీర్తి యనెడు రాజు
ధార్మికుడై సగ్యధారణీనక్రియ పొలింప కగ్యానుభవము చేత
తనకును బరివారమునకు సామజకుగ గములన రుజులు యగ్రుము గాఁగ
వీడిగన నొగిలి యీ బెడద మీనోషులు శీర్గకేవలఁ గాక శీగదనుమ
దలఁచి షుకీర్తి నాను మేధానిధాను, కాశ్యపునగాంచి ప్రామిల్లి కగఁయుగములు
వెంగించినలివినఁ గనువిచ్చి మోలనున్న, రాజు నీక్షించి యమానిరాజు బలికె.

ఉ. నిన్నటపండి నచ్చితివి యెయ్యది నే రిపు డేమిగోరినా
నెచ్చటి కేఁగఁగావలయు నేగ్పడఁబలుక-ము నిన్నుఁ జూచి నే
మెచ్చితి నామనిం గరూ మిహుక-టనుయ్యె నభీష్ట మెట్టి యే
నిచ్చితి నిందునండుఁల నేటికి నీకు మనోవికాగముల్.

శీ. అనినఁ గృతార్థుఁడవనై నోమునివాఢ యేను కాశీపుఁగం జేలువాడ
లోకాననుడం నుబలుండు మజ్జనకుండు కృతపుణ్య నమ్మ సుకీర్తి యపరి
బలనంశక వ్యాధిబాధల చేతనే సపరివారంబుగా జాల నొగిలి
యాశ్వులైవట్టి మావైద్యులు తనుచేత నీగనీపని యని నిగుటంకెన [ములు
మగుములు సుకాలితి విధులు హోమములు పకల, దానములును జపంబులు ద్రవ
ప్రార్థనము మంత్రోపదేశానిబంధనములు, చేత నైకట్టు: కేసరి భ్రాతృగాను.

- క. కొండలు పెద్దలు ధారుణి, యందల తీర్థములు దిరుగ ననుములు వొగుగుణ్
బొందపు శరీరలోగను, లందలు నుఖిమందు రనిన నగుగా కనుచున్.
- ఉ. ఎయ్యవి పుణ్యభూములని రెయ్యవి తీర్థములంచుఁ బల్కెనా
రెయ్యవి దేవతాస్థలము రెయ్యవి ముఖ్యనదీనదంబు లే
నయ్యెడలందుఁ జేరి చతురంగబలంబులతోడఁ జేయఁగా
నెయ్యది కృత్య మత్రేఱుగు లెల్ల నొనర్చుచు వచ్చి యిచ్చటన్.
- క. తీరని కర్మంబులు మది, చేరుగడకు నీదుమరుఁగుఁ జేరితననుమా
వారిని గడతేర్చునునక, యేరీ మీవార లొకఁడ వచ్చితి వనినన్.
- గీ. అయ్య నీవువసించు పుణ్యాశ్రమంబు, నేనతోఁ గూడిరారాదు గాన వెఱచి
వారి నొకకడనుంచి నే వచ్చినాడ, నన్ను రక్షించు మార్గ మెన్నంగవలయు.
- సీ. అనవిని నుబలుని తనయుడెవఁ మాకుఁ బరమావుఁ డతఁడెట్టి పలుకు లేల
రాజేంద్రి యీశ్వరా రాధనం బొనరింపఁ దాపత్రయంబులు దగిలుదనియె
యెట్టివఱఁ జీశ్వరుం డెట్లు లారాధింతు నెందుండు బ్రహ్మాగు లెఱుఁగరండు
గోచరించునె నాకు మాచెద నన్ను మీకరుగఁపెనెట్టివో కాక యనిన
నవవి నాథ యనంతకల్యాణమూర్తి, పూర్ణుఁ డతఁడెప్పుడుండు ప్రభుండు నిశ్చయ
డతఁడు లోకోపకారార్థ మవతరించు, దేవతిర్మ్యమనుస్యది దేవమలను.
- క. ఆదేవుఁడు దివ్యాధిక, భేదముఁక బ్రీతివబొంది పృథ్వీస్థలిపై
బాదుకొను నెల్లెడలఁ గన, కాదిమధాతువుల నేవ్వుఁడై యెల్లగఁచేన్. [టయెట్టి
- గీ. నిర్గుణుఁడు దోషరహితుండు నిష్ప్రమాణుఁ, డతఁడు సగుణుండు మితగ్రాతుఁ డగు
లన నతఁడు సర్వశక్తిమయస్వరూపుఁ, డును స్వతంత్రుఁడు పూర్ణుఁడై యునికిఁకేసి
- క. భక్తాఘ్నేనుఁడు గావున, స క్తభ్యానులకు తనను సరణాకృతి సుం
యుక్తుఁడయి వారు దలఁచిన, వృక్తాకృతి దోచుకొఱుకు వరములు నిచ్చున్.
- గీ. స్తంభదారుణిలాలోహకుంభములును, దివ్యవైసనదావి ప్రీతివ్వు లొంది
జనులఁగ్రీంచు నుర్విపై దనరియుండు, రూపనామాదిభేద ప్రీతివుఁ డగుచు.
- క. అందులలో నాద్యంబొ, నందను దీవ్యమును శుభ మనంతము నేవ్యం
బందమును స్వయంవృక్తం, బిందున శ్రీరంగం మితర మేగా పులుకన్.
- క. భావింపుచు నేవింపుచు, కావింపుచు పూజ లొదవుఁగామిత మనుచుకా
దీవింపఁ గాశ్యపునిఁగని, మావిభుఁ డిట్లనియె విరచితాంబలికరు, డై.
- కా. ఆవిర్భావము నొంది భీతిగల సైవ్యంబెల్ల కోడిగ్రంచు నే
నీవెట్లక భవబంధుని నననుడవై నీకేజసత్రేయశాక

నేవింశతి గరుణింపుమన్న నతఃక్షణ శిష్యాశిష్యో ముందక్షణ
బోవణ భూపతి వెంబడింజనియె నాపున నేనకులో గొల్పఁగన్.

కా. నింబాలోకమధూకపూగవకుగానీకామ్రీసీరంధ్రహ

జంబూత్థిర్థము మోలఁగాంచి మునిభూజాని నిల్వలోకించి ది
వ్యంధ్రైవట్టిది యీసరోవరము జంభారాతి తా బ్రహ్మహ
త్యంబాసె న్మును వృతుఁజింపి యది యాద్యంతంబు నూచించెవన్.

గీ. పెద్దపాపంబుచే వేల్పు పెద్ద కడకు, బోయి మొరవెట్టు నెడ నాశ్రమభూతివచ్చి
కటకటా యితవారికె గాలకర్మ, మమభవింపుగ వలసెఁగా యమమఁ బలిక.

క. ఓ పాకవైరి నీకీ, పాపము భూమండలమున బాయును లీ
యాప పారిసన్ని భాస, మ, హాపుణ్యమువలన వేగ మరుగు మటన్నన్.

ఉ. వారినిఁ జంపఁ జాట్టుగాని పాపమె చెంటనె తోడునీడయై
దారము నూదితోఁ జరుచింబున రాగ బృహస్పతిఁ నునా
నీరుఁడు దేశిమండగుట చెంగట రమ్మని యప్పు డంబుద
ద్వారము డిగి ధారుణికి వచ్చె వియచ్చరు లిచ్చఁ గుండఁగన్.

గీ. ఇంద్రపాపంబు వారిప యి...న, నూహగని రాజపాపంబురోషిశోయ
నంగ వినలేదె గావున నాంగిరసుని, పట్టియును హత్యయును రాగ సాస్వయములను

నీ. అఘంకపరిహార మైన గంగాద్వార మాది పుష్కరిణీభవాభిరగణి
కమలజవినాత యాచిమల సస్మనబృందవాస రణావాసి వారణాశి
శ్రీరామకృత కర్మసిద్ధి భాగయు గయ అమితదోషాటనీ దహన యమున
వలమాన బహుసరస్వతి యా సరస్వతి విఘ్నైశ్చపుణ్యయా కృష్ణవేణి
పృథివినన్నాత సకల ప్రపన్న పెన్న, వీతభవరోగ గతియైన వేగవతియు
కమలనధి కాంచి కాదివృకలితకాంచి. జలధి వేవేరి కావేరి యలయఁ జూచి.

ఉ. ఎందున నేక్రియఁ మనుజులెల్ల నొనర్చుదు రందు నందు నం
క్రిందనుఁ డట్టి కర్మనికరంబులుఁ దీర్పులు వచ్చి వచ్చి తఁ
జెందినపాతకంబు కరజిమ్మఁగ నేరక రంగమందిరా
లిందముఁ జేరవచ్చి తగళిక్యతపావనుఁడై మనోవృగన్.

గీ. ముంచుకొను నాదనరుల మునిఁగి మునిఁగి, గుళ్లగుళ్ల మ వేల్పులఁ గొలిచి కొలిచి
ధాతమాటలుఁబట్టి ఛందముఁ బట్టి, యలయుటే కాని పాపంబు వదలదయ్యె.

క. పదియేడు లిరువదేండ్లుఁ, బదియేడులు ఘోరమగు తపం బొక్కొకనో
వదలకఁ జేసిన పాపము, వదలక వెంటాడ నెట్లు వారింపువనో.

క ఈజంబూత్థియు తటి, నీజలధిశయామఁ గూర్చి యే కేయుదు ని
 ర్వాజితపం బని యిందుగించు, మోజిచి తదగ్రసరణి నున్నట్టి యెడన్.
 నీ. ఇల్లు కేలనుదాల్చు యితికి నీలంపుబలివీయై యురముదాపలఁ జెలంగ
 కరతమ్మిహంసంబు గ్రహారాజు దాల్చు జాకరముల శంఖసక్రిములు మెరయ
 సాత్వికజ్ఞాన మచ్చట దోచెనన వాణ్ణిట్టు సువికెమెడఁ బాలుపుఁ దెలుప
 నీలాచలమువీడ వ్రాలు గోహితరేఖకరణిఁ గాంచనకోటి కటిదనర్చ
 తనకు వర్పించు మునుల చిత్తముల రీతి, మేన ముత్యాలసరములు మెరయుచుండఁ
 గుండలకీటిరుదుల నాఖండలుండు, స్వామి శ్రీరంగశాయి సాక్షాత్కరించె.

గీ. తపముచేసెద ననిమదిఁ దలంచినపుడె, చెంగటను వచ్చినలిచె శ్రీరంగధాము
 దట్టి నేరేడు కోనేటి పట్టుబడికి, నిందుగ్రంథోప మేనుని యెంచవచ్చు.
 మత్తకోకిల. పాపమా యట తెల్లవారఁగఁ బాయ నంతకమున్నఁగాఁ
 దాపమంతయుఁ దీర నొజ్జముఁ దాను సాగితి మొక్కి యా
 శ్రీపతిం గరుణాపయోనిధిఁ కేరి చేతులు మెచ్చి తా
 నాపుణోపమతామనోహరుఁ డాచరించె బహుస్తుతుత్.

నీ. శ్రీరంగధామ లక్ష్మీనికేతవధామ రక్షోవిరామ శ్రీరంగధామ
 శీతలానిల కోమలాశిశయా రామ. రవికోటిధామ శ్రీరంగధామ
 నవరత్న హేమదివ్యవిభూషణోద్ధామ మాంకశ్యసీమ శ్రీరంగధామ.
 నేవకరఘురామ సాపనాన్వయభూమ. రాజలూమ శ్రీరంగధామ
 పాపిశతవిరించినీమ శ్రీరంగధామ, రక్షణసుకాళిదామ శ్రీరంగధామ
 సంగతమునిప్రణామ శ్రీరంగధామ.

క. అని వినుతించిన నిందునిఁ, గని రంగస్వామి వలయు కామితఫలముల్
 యొనఁగూర్తు వేడు మవపుఁడు, మనమున భయభక్తు లొదవ ముపువుం డనియెన్.

మ. హత్యాదోషము మాన్చి బోచితివి నీవాధార సమ్రత్తనూ
 భృత్యామాత్య వసూసుతాశ్వ సురనారీముఖ్యసంపత్తి కి
 ట్టత్యాపముని నన్నుఁ బోచి తిఁక నేచా కోరికల్ చాలదే
 సత్యాధీశ సమర్పితాంఘ్రియుగళా సక్వేశ రంగాధిపా.

క. నీవానిఁగాఁగ వన్నుక, భావంబున నునిచినయె సాలించు వరం
 బేవరము నొల్ల నవవిని, శ్రీరంగుడును రంగధామసేవకుఁ జరియెన్.

మ. గురుడుక దాను మహాధరాదిదివిషతుల్యంభేంద్రసంయామకుడై
 సురలోకంబునకేగి నచ్చరల వీచొప్పల్ విచారంపఁగా

పురజెండేనియుఁ దీర్థముల్ గలవె జంటూత్తీర్థరాజంబుతో
నరపాలోత్తమ దీనిఁ గుఱింకిడును దానక బాల మేలయ్యెడును.

క. ఈయింబోపాఖ్యానం, బేయనఘలు వినినవార లెల దువిభముల్
మాయింబి సకలసౌఖ్యి, శ్రేయంబులు నొందు నది ప్రసిద్ధం బెందున్.

శా. పాగ్గోరంత పరిష్కరియాకలన కస్తౌదాబ్జలక్ష్మీమ్మగి
ద్వగ్గాదశితచామమధ్య కరుణాప్రేంభి మృనోంభోరుహా
వాగ్గోరీవర వాసవప్రీముఖ దేవస్తుత్వ నిత్యశ్రీదా
యగ్గాధాశినణావఘాతజనతా త్యుగ్రోసుసద్భావనా.

క. యమనియ మాధీనమయా, కగ్రీమ విమలాకార మానికంఠీరవ హృ
త్కమలసరోరుహ విశద, భగ్నిమరాయతవేష శేషవర్మత గేహా.

మనో జ్ఞప్తము. ప్రసాద గుణభానురా శ్రీణమదేవతా భానురా
రసాతిభర వారణా ప్రశమితాత్వరుగ్నారణా
లసత్ప్రదులకంధరా లలితగాత్రీభాకంధరా
యశుకృవిభవాసనా యజహరేకభిద్యాసనా.

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

ఇది త్రివేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘాట సరస చతుర్విధ

కవిత్వరచనాచమత్కార సకల విద్వజ్జ్ఞానాధార కట్ట హరిదాసరాజగ్రాభి

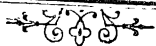
చంద్రి వరదరాజేంద్రప్రీతితంబైన గాయత్రురాణశతాధ్యాయి

త్రిరంగమాకోత్కర్ణం బను మహోద్రబంధయునందుఁ

బంచమా శ్వాసము.

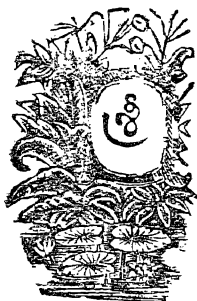

శ్రీ రం గ మా హా త్కృ ము.

ష ష్టా శ్వా న ము.

— (0) —

హ రణ శా బన య నా

మో హన కు చ కల శ ఘ ను సృణి ము డా రి వి లస

ద్వా హా త్త ర ము ని హృ త్క-మ

లా హి త చం క్ర మణ వేం కటా చల ర మణా.

- వ. ఆనందరిపు మిట్లు నాగదంతనుహామునికి వ్యాను లానతిచ్చిన తెతగు నూతుండు శానకాదుల నుద్దేశించి.
- క. ఈజంబూత్తీర్థమున, భూజనులు నీవు గుర్తింకు భూవర' యన నా రాజులైన యొనరించిన, తేజము బలపుష్టి గలిగి దేహంబులకున్.
- క. నీరోగగాతురీలమలా, కారులునై రాజు ప్రజలు కాశ్యపునెనుకక శ్రీరంగమార్గమున జను, వారలు గని రామశ్రీర్థవర్యము నెనురన్.
- గీ. ఆమృతీర్థంబు డాయంగనరిగి పనస, నాకికేళ రసాల ఖర్జూర వకుళ నింబ జంబీర జంబూ కదంబ పూగ, పాటవీ కదలికా తరుప్రకరములను.
- క. మీరిన యామృతీర్థ త్రీ, 'రారామములందు నున్న యనములతో నీ సారనిని మహిమమును మా, కేరుపక్షక బలుకు మరిన నిదతు వినంగన్.
- మ. ఆపు డాసంయములందు భార్గవసమాఖ్యక మీరు మానీండుగ్రిణ్డో నృప శ్రీరంగముమాడ భూమినురుం డర్థిం బును-రాఖ్యుండు రా కపటోవ్వి న్నై నికించి బెబ్బులినలెక గన్నటి పట్టుగ నా క్క-పిశాచంబు పయింబడక గినిసి హంకారంబుతో నీపుండున్.

- క. ఆదలించి నిలువునుటయొ, నదిరా కడువిత బాపనయ్య బిగువు నే
 నిది చూతుంగాక యనినను, గదిమిన యటుఁ బోవనిత్తుఁ గనకని నిన్నున్.
- గీ. పట్టి మ్రింగకపోనన్నఁ బట్టదరమె, యేడ్వొజుండఁ దపోనిధి నిట్టి దుష్ట
 జంతువులు జేరునే యన్న నింతయేల, నేను భూతంబ పోనిత్తునేని యన్న.
- గీ. భూత మెటుఁజేరు నాపంచభూతములును, సాక్షిగా భూతములకెల్ల స్వామియైన
 యీశ్వరధ్యానరతు నన్ను యీశ్వరుండె, పట్టుమని పంచెనని విప్రుఁ డిట్టులనియె
- నీ. వినూపిశాచంబ యీశ్వరుండే నిన్ను భేదముద్దిన బంచ శ్రీరకుండు
 కాక భూసుర యేను గర్తనే యయ్యాశు యనుమతి మ్రింగెదనంటి నిన్ను
 నవివేకభూతంబ యాబుద్ధి నీకెట్లు గలుఁగఁజేసినది మత్క-ర్మ మింతె
 వెట్టి బాపడ యెల్లవృత్తులు నీశ్వరునాజ్ఞ లేకఁ దృణంబు నాడరాదు
 గాలిదిమ్మరి యీశుం డకల్పఘండు, హింసఁజేయించు నే కాల మింతెగాక
 యోరి విసరోరి జాతిమాతోప జీవి, కాలమని యీశుండని వేరుగాదు వినుము.
- క. కర్మఫల మనుభవించెద, కర్మము ఫలమిచ్చు నింతెకా కీశ్వరుఁ డీ
 కర్మము నేయించుననక, గర్మం బీశ్వరుని నంటుఁగదనె పిశాచీ.
- మ. అనినక గర్తయు భోక్త కారణము కార్యంబెల్ల నీకుండె తా
 వెనుగుం బాపడ నోరినేయను సుఖాభివ్యక్తకర్మంబు లెం
 దునుఁ గన్నట్టుడు నెన్నఁగాఁ బ్రకృతియందుం జూపె తమాప్రమై
 చను నెందుక గుణజాత మీశుం డమరుక సాక్షిత్వ మాత్రంబునన్.
- గీ. అనిన బ్రాహ్మణుండెవుగావు మునుపెనీకు, వేదమును రాదు శీక్షయులేదు శుంక
 సత్యమంతర్వహితత్వవ్యవస్థయియు, వ్యాప్తనారాయణస్థిత యనెడు చదువు.
- గీ. ఉండు నిండి యధ స్తిర్యగూర్ధ్వములను, స్వామి నారాయణుండను జదువు వినవె.
 వేదశిరము లవేమన్న విశ్వమెంత, నంద నొక్కొకయెడల వినంగ లేద.
- క. జందెముఁ జూచియు భ్రీమసితి, నెందు కులాలండువెదు వేమాయన భూ
 బృందారకుఁ డోరని యల, మందరకే పుట్టినావొ మహి వక్త్రోక్తిన్.
- గీ. నేయఁబడనవి నేయుట నేయువాడ, నొక్కొండంటివి వచనంబు లొక్కొన్ని
 చెప్పితివి మేలు మారటచెప్ప నాతి, యీశ్వరుండు వేరుగా మఱినెన్నికొనుము,
- క. యుక్తమగు కార్యనాధన, శక్తికొ సకలంబు నతఁడు సాధించు క్రియా
 శక్తిని శుభాశుభంబులు, సక్తములుగ ననుభవించ జనుటకు వలసెన్.
- క. ఈశుండు విలక్షణుండొ, దాసీకన్యాకరమయ దబ్బర వినరా
 యాశాపాశ కులూగను, లేశంబును వినియు నెఱుఁగలే వేమందున్.

- క. ఈమామగ్రీష్ఠమునకుం, బోయి మహామునులతోడం బుట్టిన వాదం
 నీయెడ వినుపింతుము నా, శేయర్థము సత్యమనిన సేసంగున్ జయమై.
- క. ఇందున కోడిన వారలు, బొందిం బెడఁబాయు నాజ్ఞ బొందిడువానీ
 పండెమునకు నిలుతే యనఁ, బొందుగఁ జెయిం జేతఁజఱచిది పున్కొరఁ డలకకన్
- క. రమ్మని యిరువురు చూతన, రమ్మనకున్ జేరి మానిరాజుల కచటన్
 సమ్మతిని గేలుమొగినిచి, త మ్మిద్దఱు వచ్చినట్టి తలఁ పడుగుటయున్.
- కా. ఈవిభ్రుండు వచించు నీశ్వర వివాదాలాపముల్ వ్యాఘ్రము
 యావాదకృమ మానుపూర్విగఁ దదీయా రామమానవ్రజం
 బావేకన్ విని రెండుపక్షములు తా నాగాకనన్ లేక వా
 శేవాక్యంబు నెఱుంగలేక రొదగా నిట్టట్టు తరింపఁగన్.
- మ. కురియున్ ద్రిచ్చలు కన్నోమల్ ముడివడం గోలాహలం బొప్పఁగా
 నిరువాన్ స్వమతప్రతిష్ఠకులుగా నిట్టట్టు గట్టె విసన్
 సరిగా వారిబలంబునన్ నిగమశాస్త్రుగ్రంథరాధాంతవా
 గురుశక్తిన్ దనువుల్ చెనుర్పఁ దమగెల్పొట్టాప్పంగఁ బోరాడఁగన్.
- క. పోరఁగఁ దమతగవిచ్చటఁ, దీరదు వీరంటినారె తీర్చకయున్నన్
 దీర దిఁకనెందు దైవం, బేరీతిఁ దలంచెనదియు యెఱుఁగ మనంగన్.
- సీ. ఒసపరి సికజుట్టు ప్రసవమాలికలకు నంగంబు తేటలు నామతించ
 యెలనవ్వు టారుచెక్కిలకు మాణిక్యకుండలములు నీ రాజనంబు లెత్త
 దయబీను తెలిగన్న దామరలకు ముఖలావణ్య మొరసి యుల్లాస మెసఁగ
 వలివాటువైచు దువ్వలువ బంగరువొళ్ల తరువితానము కొత్త తలిరులెత్త
 జకచకల్ చల్లు కట్టాణిసరుల వలన, నొకట వననిధి రంగవల్లికలు దాల్పఁ
 జాల నమ్మినవారల మేలుదలచి, యేలుకొను రాజు మానులమోల నిలిచె.
- క. నిలిచిన మానులుఁ దమలో, గలిబిలి చాలించి కన్నుఁగరువులు దీరన్
 గొలవను మొక్కిను బొగడన్, ధలఁపులు పురిగొలుపఁ జూరుతటి నవ్వె నుకన్.
- సీ. తీరైన బహుట్టు పారిజాతపుసరుల్ తావి పువ్వుల కొక్క-తావిఁ గట్ట
 నురుపయోధకములు నురుపార రవికెలోఁ గాంచనాచలశృంగగరిమఁ దెలవ
 ముఖనంద్యుకెమ్మైవి ముద్దాడు రోహిణి నాసాగ్రిమున మాక్తికంబు మెరయ
 దెలవల చిద్రోయి చిలికినారనిపించు కడవన్నియ కదానికమ్మ లమరఁ
 గల్లగూపులు చలన నచంతమాడ, సన్నదువ్వలువ పైట మెదాయఁ దెలవ
 నొకదూతేయజావళి నగపుటాడి, నవ్వె నొక్క-తె పారిరాణివాస మనఁగ.

క. సడిసన్నం జేరి యొసపరి, నడవుల నందియలు మొరయ నడు మసియాడకొ
జెడ వారలుగని యబ్బుర, పడ నా రాజమణి వానుభాగముం జేరెన్.

ఉ. ఎక్కడనుండి వచ్చికోకొ యిర్వరు మువ్వరుం జూడ నన్నింటకొ
జక్కనివార లవిధుని చాయన చానునచాయ మేసివా
రక్కడ జేరి కేల్మొగిచి యంతట నింతట నిల్వ రిట్టివా
రక్కడనుండి వచ్చిరని యెవ్వరుం జూచి యెఱుంగ కేమియున్.

సీ. ఆదిగళ్ళేళ్ళరుండగు పట్టభదురి డీరాజన్యం డెక్కడిరాజొ యనుచు
రాజుగా డాదిసాంధ్యణం డీలీల నేతెంచె లక్ష్మీసమేతుం డగుచు
నా రాయణండుగాడు శ్రీరామచంద్రిండో నై జేహితో గూడివచ్చె ననుచు
రామచంద్రిండుగాడు రాధాసమేతుడై వనవీధిం గొట్టుండు వచ్చెననుచు
నగుదు మీరదలంచిన నట్టివాండు, యేల కలహింప మీకెడెవ్వం డెట్టి
వ్యాఖి యెవ్వతె వివరింపవలయు ననిన.

క. వారందఱు నోపుణ్యశ, రీర యితం డొక్కద్విజవకేణ్యండు వ్యాఘ్రా
కార పిశాచం బిది వా, రారంభం బిట్టులనుచు నామాలముగన్.

గీ. తెలిపి మీరెవ్వరయ్య కన్నులకుం జూడం, జల్లనైనారు మీకటాక్షములు మీగుల
జల్లనైనవి మీనుభాషణములట్లం జల్లనైయున్న పని తపశ్రాంతి యణచి.

మ. అని నీచెంత నెయుండు మెల్లత్రుడు నీయా రామసీమంబులకొ
వనితారత్నముం గూడి యేము న్సుగయావ్యాపారపారీణం వ
ర్తనచే వచ్చితి మిచ్చటకొ బహుజనారావంబు లేతేర నే
మినిమి త్తం బని చూచి పోదలచి సుమ్మొ వచ్చినా మియ్యెడన్.

శా. ఇచ్చో మిమ్ములంజూచి ముచ్చటలు మా కీడేర సంతోషముల్
హెచ్చెకొ జిత్రము లందు వీరికలహం బీడేర్పు టట్లుండగా
నెచ్చెయ్యం బనిలేనిపాటలకుం దోచీంత కొట్లాటకై
రచ్చకొ గూడుకు నింతపెద్దలకు మేరా యిట్లు పోరాడంగన్.

గీ. నాకుం దోచినయర్థంబు వాకొనంగ, మీకు సరిపోయియుండిన మెయిగొసుండు
కాకయుండిన ఖండించి కత్కొయిడుతు, యిత్తు నిందుకు సుత్తరం బిట్టునియె.

సీ. సకలచరావరాత్మకుం డీశ్వరుండు హేయమైన విశ్వమునకు నన్యం డెవండు
హేయ గాహిత్యండు నేకదోషాత్మక ప్రకృతి శరీరసంస్కృతి చేత.
బరగి శుభాశుభఫలముల నందువో సాక్షియై పరమాత్మ జలయనందు
నబ్జమైయుండియు నంటకయుండిన యీశ్వరాజ్ఞయె శాస్త్ర మిట్టి శాస్త్ర

మార్గసంచారి జీవుండు మతముచేత, నొక్కటొక్కటి జంట యైయండు గాన గాదు వీరల నొక్కరిం గాదనంగ, నిద్దరును సరిగెలు పోట మిందు లేదు.

- క. ఇందుకు నిదర్శనంబుగ, నిందుల నిర్దురును గూయ నీయామృతసం బొందించు ముక్తిసన విని, యందులం బుష్కరుండు వ్యాఖ్యి యవగాహింపన్.
- క. దానక మణిమయదివ్యవి, మానంబులు వారలెక్కి మానులుం జూడక శ్రీనాకపథముం బొందిరి, నానందరసాభిమన్నులై వాల్లెన్.
- శా. ధీరంబుల్ మధురాక్షరంబులు నసందిగ్గంబులక వేటలుక సారస్వంబులు నర్థగర్భితములుక స్వల్పంబులుక శైత్యగం భీరంబుల్ లఘువుల్ శ్రీవోహితములై పెంపొందు దత్సాక్తముల్ వారల్ మెచ్చుచు నాలకించి యచటక వశ్యాత్ములై యున్నచోక.
- క. అంత న్వారలుం జూడక, నంతర్ధానంబుం జెందె నానుచరుండే యంతట మానులు లక్ష్మీ, కాంతుం డితం జేమరితిమి కనలే కనుచున్.
- క. విలపింపుచుం గైవారం, బులు నేయుచుం జెట్టుంజెట్టుం బొదపొద జాటుల్ కలయంగం జూచి కలయో, తెలివిడియో యనుచు నలసి ద్రిమ్మరి వగలన్.
- క. ఆయామృతీర్థనికటము, హాతనముం జేరి తపము లవిద్విభుం జూడక జేయడలంచిన యపుడవి, హాతనము మొలచెనను నయాలాపంబుల్.
- క. చేరువగా నే నిదిగో, శ్రీరంగములోన నుజననేనధిపై ర షారూఢి నున్నవాడక, గోరిక లీడేర్లుం జేరికొలుపుం డటన్నున్.
- ఉ. అందలు నట్లుకేరి వసుధామరభూజము రంగమందిరా లిందనివానుం గొల్చి యవలీల నభీష్ట సమస్త సౌఖ్యముల్ జెందిరి గాని మానవు లశేషము నీకథ విన్నుం గామిని నందన వస్తువాహన ధనంబులుం గాంతు రసంశయంబుగన్.
- సీ. అపుడు నుక్తిరిమహారాజు నేనతో నామృతీర్థస్నాన మాచరించి తనపురోహితుండు దెల్పినరీతి నచ్చట బ్రహ్మాండఘటతలపర్వతేభ సాలంకరణ గోసహస్రీ హేమాచలహీరాది మణిశుభాపూరుషాశ్వ కన్యకా కామినీగణ పాంచలాంగలోభతో ముఖిచ్చాగపనకాగ్రీ హారముఖదానములు పెక్కు నాచరించి, దేవతాలయగీరి కాధికములైన సప్తసంతానముల నొంది యాప్తజనస, మన్వితంబుగ రంగధామంబుం జేరి.
- సీ. ఏవీధిం జూచిన శ్రీవైష్ణవ ప్రబంధానుచంధానమహానినాద మేచాయం జూచిన వాచయ యాకృతు స్వాహాప చేతికో సూర్యులు

లేమేగఁ జూచిన సామాదివేదవేదాంగపారంగతాన్యయననినద
మేబాడఁ జూచిన నిష్టప్యూషాన్నదానావాసఘోషశాంత్యాదిరావ
మెఱచటఁ జూచిన నుపవనప్రచురరుచిర, వికచవిచికలముఖముచుసృకరమగుర
మగురసవివృద్ధసహ్యముమరికామ, హాప్రీనాహాహ తానుకూన్యాయంబు.

గీ. చూచి యందందఁ గన్నులఁ జొక్కుచుండ, వినెడు వోటను వీరులనిదు గాఁగ
నాడునెడఁ జిత్తమన్వల దాటకుండ, నబ్బురమునొంది చనువోఁ దదగ్రియునకు.

సీ. శుంభద్వజాగ్రికాశుంభాంశుకాంశుకసంధ్యాయమాన నక్షత్రీప్రీధి
రమణీయరత్నతోరణరశ్మిరింఛోళి పింజరీకృతహరితుక్కుంజరంబు
కరిదంతవిదళిత కావేరికాతీర ధూళిఘాసరితరో ధోదిశంబు

సీమంతినీశిర స్సిందూరపరిఘాత బాలార్క- బింబప్రీభ్రామయంబు
నిరత వారవిలాసిని చరణకమల, మంజుశిఙ్గానమంజీరమగురనినద

పూరముఖిత కనకగోపుర నువర్ణ, పట్టకుట్టిమ మొప్పు నప్పట్టాంబు.

గీ. ద్రీవిడవారాంగనాపాంగ ధాశభశ్య, సరణి యతమండు మోహనా(న్త్ర)యులుఁజేసి
వెలయ శ్రీరంగవీధుల విరహి హృదయ, గోళములు లక్ష్మ్యులుకేసి లీలనేయు.

గీ. కలితకలకంతకాకలకలరవంబు, మదనశాస్త్రోపనిషదర్థమంత్రీ మగుచు
వికచకుంజకటీగర్భ విరహమాణ, వీట విటపాలిఁ బోగెగావించు వీట.

ఉ. త్రికరలీల నందులఁ బసిండిగృహంబులలోన సంగలీ
లాకలహోత్సవంబున విలాసవతీ జఘనాంశుకంబు లు
త్యేకమునకా బిగ్గియుల్ దిగువ సిగ్గుల మున్దఁగఁ దన్నితంబముల్
వైకొని చీరవైచ బాదవు భాసుర గుగ్గులఘాప ధూమముల్.

చ. కుసుమనుగంధు లచ్చమణికుట్టిమహార్కృష్ణము లెక్కి- నిక్కి- ధీ.
మసమున నాసికాభరణ మాక్తికమా ననిపట్టిఁ జూచి రా
క్షసుగురుఁ దిప్పిత్తిప్పి యలికంబగు బెజ్జము లేనిజేటికిం
బాసఁగదు గుడ్డపోచయని పోవఁగ మీటుదు రప్పరంబునన్.

ఉ. చండమయూఖు మీరు పురిసాల వినిర్మిత నాటశిల్పికా
ఖండలు లుగ్గిటొకకళికాశిపురంబులఁ బుండరీక గ
ర్భాండకరండకర్పరపు టాంచలముల్ పగులించి తద్బహి
ర్మండల విద్యులోదకముఁ దాగివుదు రూర్ధ్వవిధానవేళకల్.

క. భూపాలనందన శృతి, శ్రాపరికరములకొకింత యూరటగలచే
యాపురి పుణ్యవధూటుల, చూపులు తముఁజేర నెగురుచూచుట దక్కన్.

- సీ. వినుత సవకు మేరునగాయమాన కేతనసమాకలిత రథవ్రజంబు
 ప్రబలనిర్ధరసానుభాగ శైలోపమ ధారాశదానవేదండకులము
 పవమానమానస జవజిగీషు నిరర్థలోన్నతత్తురగసముత్కీరంబు
 పరవాహినీశనిర్భరనీ సారణ్యా విలయాగ్నిసంకాశ బలచయంబు
 మహితగంభీరపరిమాయ సహ్య... కన్యకాభయవాహినీ ధన్వతరము
 శేళికాద్వీపకాయ తావేల పుణ్య. పుష్కరిణి రంగధామంబుఁ బొగడదర మె.
- మ. స్వపకంఠీరవుఁ డప్పవీవిభవమల్ సేతోత్సవం బొప్పఁగా
 నపుడీక్షింపుమఁ దన్మహామహిమచే నానందముం బొందిలో
 చపలత్వంబులుఁ దీరి కాంచనసహస్రస్థంభమాణిక్యమం
 టపముం జేరి ప్రధానులం బిలిచి బండారంబు సర్వస్వమున్.
- క. తిరువీధుల యిల్పిళ్ళకుఁ, దిరుమాళికలకును ధరణి దివిజాలకును జే
 ర్వరుల నాచార్యులకుఁ, వరవైష్ణవతతికి భూరివహిగా నొసఁగెన్.
- క. పాకారంబుల నొక్కొక, వాకిలివోటు నెడదిరిగి వలగాజనుచున్
 శ్రీకర రంగవిమానం, బాకేలనగాంచి నమ్రుండై చేరంగెన్.
- సీ. రత్నకురంగమరాళపారావతకేంకారకలరావసంకులంబు
 నానామణీహిరణ్మయదర్పణప్రభారారజ్జమావతోరణఁగాంబు
 గంగామవర్ణనైకతకవీషంకషశాతఘ్నభద్రయ సంభృతంబు
 కనకపంజరగర్భగతకీరశారికాసంస్తూయమాన రంగస్తవంబు
 భూరి పరమాన్నశర్కరాపూపనూప, గంధబంధుర దశదిశాంగణము నైవ
 గరుడమంటప మీక్షించి కదిసి దివ్య, ధామమైసట్టి శ్రీరంగధామమునకు.
- క. ఎమరైన వైష్ణవావళి, పదములకున్ మొక్కి ద్వారపాలకులకు న
 భ్యుదయాపేక్షం జాగిలి, మది దలఁగఁగఁ జేరి శ్రీవిమానము లోనన్.
- చ. పడఁగుల వేయుగల్గు నునుపానుపుపైఁ బవళించి పద్మపై
 నడుగులు నిల్పి యొక్కొకర మల్లన సాచి కరధ బొకండు పెం
 పడఁర దలాడగా నునిచి యబ్జవిలాసవిలోకనంబులన్,
 బొడము దయారసస్ఫురణఁ బోల్పిన రంగనివాసు నీశ్వరున్.
- క. నేనించి ప్రణామంబులుఁ, గావించి తదీయమైన క్షణ్యాణగుణ
 శ్రీవిభవంబులు మదిలో, భావించి మక్తిరివిభుఁడు ప్రణతు లానర్చెన్.
- సీ. శ్రీమదాదిమభోగశేఖరశయనాయ లోకలోచన శశిలోచనాయ
 మహానీయ రంగనామవిమానచాసాయ సహ్యకన్యా... లగ్నహయ

చంద్రిపుష్కరిణీపరీశస్తభూరిఫలాయ శోభనారామసంశోభితాయ
 ప్రతిదినోత్సవ శుభప్రదదర్శనాంగాయ హరముఖావ్యమరసమర్చితాయ
 భక్తిసులభాయ లోకైకపాపనాయ, మంత్రోమాపాయ సింధుజా మందిరాయ
 రంగనాయక సజ్జనరక్షకాయ, దేవరాజాయ తే నమస్తే నమోస్తు.

గీ. రంగనాయక కావేరిరంగ చెలువ, రంగ కస్తూరిరంగ భుజంగశయన
 రంగ నై భోగ రంగ శ్రీరంగయనుచుఁ, జూచి మెచ్చులమునిఁగి యారాచమేటి.

నీ. శ్రీకరంబును బ్రీణవాకార మైనట్టి రంగధామునకు శ్రీమంగళంబు
 మహియెల్ల నొకఫణామణి దాల్చు శయ్యభుజంగమస్వామికి మంగళంబు
 తమ్ములేలని మీపదమ్ములు చేదాల్చు మంగళాకారుకు మంగళంబు
 భుజమధ్యమున మిమ్ముఱుని చరించు విహంగవల్లభునకు మంగళంబు
 సజలజలధర కోమల శ్యామలాంగ, రంగదాకారునకు మీకు మంగళంబు
 హరిభవదీయ కరుణాకటాక్షములకు, మంగళము మంగళము నిత్యమంగళంబు.

గీ. అనుచు వినుతించురాజుపైఁ గనికరంబు, చాలఁ గనిపింప శ్రీరంగకాయి యపుడె
 ధాతమొదలు విభీషణాంతంబుఁ గాఁగఁ, గలుగు తనరాక తెలివిడిగాఁగఁ బలికె.

క. వింటివి మత్క-ఘఁ గన్నులఁ, గంటివి నామూర్తి దీనిఁ గడచిన భాగ్యం
 బొంటి మరిగలదె ధన్యత, మంటివి సుఖముండు మనుచు మరి యురకున్నెన్.

క. ఆధాత్మీపతి రంగా, రాధాబహుమానవిఘ్న రంజితి వెడలెఁ
 శ్రీధామ మతనితో సఁ, బోధించెఁ బురోహితుం డపు డమితసూక్తిఁ

ఉ. చూచితివే నృపాలక విశుద్ధము సత్య మనంతశక్తి యు
 ష్మాచరితంబు రంగమహిమాహ్వయ దివ్యవిమాన మిందుపై
 గోచరమైన శృంగము లగుట నిగమావళియే తదాకృతిఁ
 లోచనపద్మమూర్తి బొడలుం బ్రీణవం బజసార్విభూతితోన్.

నీ. శయనాసనాంకుక ఫలోపిపధానపాదుకల యుద్భవమని తోయజాక్షు
 నేవించుకతమున శేషి శేషత్వసమ్మద మిశ్వరునకును ఫణిపతికిని
 కలుగుట శేషాఖ్యుఁ గాంచనియనఘుండు వీర్యతేజోబలైశ్వర్యశక్తి
 విజ్ఞానములపేర విలసిల్లు షడ్గుణైశ్వర్యంబులని నివి చాల యునికి
 నయ్యోభగవంతుడని నీదృశాత్మగుణము, లందుఁ బరిపూర్ణుడగుట ననంతుడయ్యె
 గాన హరి కార్యభారమొక్కరుఁడె పూని, తలకు నెత్తుకుయున్నాఁడు తలకులేక.

గీ. అట్టివిశ్వంభరుని శేషు నాత్మలోన, దలఁచి తాదృశగుణధ్యానపరత నున్న
 వారలకు నెల్ల నిహపరనాసనుఖము, లాత్మవలదన్న బోవక యనుసరించు.

- క. ఈయీశు నీవిమానము, నీయహివరు నెవ్వరైన యెఱుంగ కితర దే
వాయతనసామ్యబుద్ధిం బాయరు వారిలకుఁ బాలపడు నిరయంబుల్.
- క. అనుడు పురోహితువచనము, వినె యలరుచు రంగ ధాము విభవంబులకుఁ
మనమున వెరగందుచు గృ, కుగ్గన కోవెలనెడలె నైన్యకోటులతోడన్.
- మ. కనియెక రాజు తదీయదక్షిణదిశక్ గావేరితీరంబునక
ఘనమార్గోపనిరోధకంబగు మహాగ్రావంబుఁ దా నందుపైఁ
దనయాప్తావళిఁ గూడి యొక్కి యతులతోహంబుతో సహ్యనం
దన సౌభాగ్యము రంగధామమును గాంతారాశ్రమవారితమున్.
- క, కనుఁగొని మెచ్చుచు గిరివైఁ, దనకన్నులనెదుర నంతధారుణిఁ గనియెఱ్ఱ.
గనినంతయు నర్పించెక, జనపతి శ్రీరంగధామ సదనంబునకున్.
- చ. పాడగనవచ్చు వారికిని భోగముచారికి నాటవారికిక
దడిగెలు మోచువారికిని దండలుగ్టెడువారికిం బ్రియా
నడపుతలంపువారికిని నంబులవారికి సాచినట్టి యు
బ్బడుగుల బోయివారికి ధనాంబరభూష లాసంగెఁ బొంగుచుక.
- చ. అది గిరిదుర్గమై దనరు నంతకుఁ జుట్టుచు గోలలట్టడల్
నదనములు న్నగళ్ళు వనజాత లగ్డలుఁ గొత్తడంబులుక
బిలములై యెసంగ యొకపట్టా మందముగా నొనర్చి తా
మదగజ ఘోట పీఠభట మంత్రీ వధూటులతో నసంపుచున్.
- క. దినముక శ్రీరంగమునకుఁ, జనుచుక రంగేశు దివ్యచరణాంబుజముల్
గనుచుం గుఱిమ్మరుచుక బహు, దినములు వర్తించె నపరదివికేంద్రుఁ డనన్.
- తా. ఆరాజోత్తముఁ డిట్లు వర్తిలి తలంపంతర్ముఖంబైననో
శ్రీరంగేశు నిజాంశసంభవుని నుశ్శీలుక నునాముక నుతుం
గారామొప్పఁగ రాజ్యలక్ష్మీ కభిషేకం బింపుమైఁ జేసి తా
నాగమ్యాశ్రమవాసమందు మునిచర్యక రంగరాట్టన్నిధిన్.
- క. కొన్నాళ్ళు నిచిచి శ్రీవతి, సన్నిధికిం జనయెఁగాన జను నీకథ పే
ర్కొన్నను విన్నను జదివిన, సన్నతసౌభాగ్యముల నొసంగుచు రెండున్.
- క. ఆనిన భద్రద్వాజుం డి, ట్లను నావాత్మీకితోడ యల్లది కంటే
విసు మోయి నల్లనై యొక, పెనుమాను మహానగంబు పెంపునహించున్.
- సీ. మఱియుఁ జూచితరె కుఱిమ్మరుచున్నవార లాకిరింద నానాహానిబృంద మెపుడు
కీఘండతామ్రీవర్ణిపరిమళ శీతమలయానిలంబులు మలసె నిపుడు

సామాదినిగమఘోషంబులు వీనులపర్వమై యాచార్యుల బద్ధుని పుడు
సంకతానహనీయసమిధు న్ముఖోష్ఠాతధూమ మాళికలు పైఠానోచై నిపుడు
సగముమాత్రంబు గాదిది నాకుఁ జూడ, పద్మలోచను విశ్వరూపంబు గాని
యచట వింతలుగలనని యాత్మనోచై, జీరి చూత మెయనినఁ బ్రావేతనుతుండ.

ను. అదియే కాదె కడంబశీర్షము సమస్తారాధనీయంబు నీ
నిది నీశీంతువుగాక రమ్మనుచు మానీంద్రుండు వాస్తీక్తి యా
హృదముకొఁ డాయఁగ నేగ నచ్చట చునంద్రావ్రాత మ్మూర్ఖానిక
పగినులైన న్నది మెచ్చి నాదలను సంభావించుచు న్నెచ్చుచుక.

ఉ. కొండలకుఁ బ్రాణాను మిడి కొండలు మొక్కిక్కిన నాదరించి తాఁ
గొండఱఁ గొంగిరించి మఱికొండఱ హస్తవిలోచనాదులక
విందోసరించి నారిడ పవిత్రాపని స్తనణంబుపై ననుల్
కర్పిండుగనుండ నుండి ఘను గౌతము సంయమి జూచి యిట్లఱుక.

ఉ. యూపము లగ్నికుండములు హోమపదార్థములుక సమిత్తులుక
దాదనకోటి సాత్రాలు సుదర్శను సుకన్నావముల్ సమస్తమై
చూపులకి మృగంబుల గడుఁజొడ్చుముఁ బుట్ట సమాప్తిగాని యె
ట్లై పాలు పేదయియున్నయచ యత్నైఁ గానతియిమ్ము నావుఁడుక.

నీ. అదిగితి రిండువేమనువాడ మీమాటఁ గాదని జనదాటరాదు గాన
బలికడ మిధిగాగిపతి యిందు జన్నంబుఁ గావింపుచును ఋత్విగావళికిని
బహుపదార్థము లిచ్చి భక్త్యభోజ్యాదులఁ దృప్తికొనించ బుత్తిగ్గణంబు
బలుగొడిచేఁ బాలిబ్బారి సోమరితనములఁ బరికరద్రవ్యవైల్ల
మరిచి పనిలంబునేయ నేమరి తనీయ, శాల నిదింప భునకమచ్చాయ నొకటి
యిచ్చఁజొచ్చి పురోడాశమెల్ల మెసవి, యాజ్యపాత్రలు దొలిపి తినంత జనియె.

క. అస యింతయు నెఱుఁగక నె, మృది యాగముఁ దీర్చఁబూని మంత్రము తంత్రం
బని యిది యనికోచక దిగు, లూదనఁగఁ గాశ్యపునిఁజూచి యుల్లము గలుఁగన్.

గీ. మంత్రములు రాక యవి నడమంత్రముగయ్యె, జన్న మేరితిఁదీర్చు రాజెన్న నతఁడు
నన్ను కొను నెమ్మనంబున నన్ను నడిగి.

క. పావన కర్మంబులదే, గావింపఁగ నర్హమైన కృతు విట్లఱుచిం
గాదింప నెందుఁ దీరదు, కావున నజ్ఞాన మపుడు గప్పెను నన్నున్.

క. ఎంతటివారికిఁ దెలియని, యంతటిపని యేనుఁ దెలియ కాశ్యపుతో
నింత మహోక్తియమునకు, నెంతయు విఘ్నములుగాక యేలా మానున్.

- కా. చేయ నేర్పడినయట్టి యర్థము మదిం జిరితించి కాసంగ తే.
 మియజ్జానము పద్మపత్రినయనుం డేలాగు వారించునో
 చాయాధీశుండుఁ డీకటాల్ గఁడుపు నోజకా గాన మవ్వంబు. నే
 చాయం. జర్పయొసర్పి యున్న విని యాసర్వంసహాదేవగుల్.
- క. మిథిలాధినాథు మనుఁగొని, యధికః తపోధ్యాననిష్ఠులై చిత్తములకా
 విధియు నిషేధముఁ దెలియక, మనునూడను. చరణకమల మందాత్మకులై.
- క. ఉన్నారన వాత్మీకియొ, జన్మము గడతేరునొక్కొ సంయమివరులే
 యెన్నికఁ గడతేరుదురో, యన్నియలుఁ గండ మనియున్న నాసమయమునన్.
- సీ. పిలీఁక జేసెనో యాయహీనశయానః మచ్చుగా పులితోలు పచ్చడముగ
 నెలలయ్యెనో జటామఘటరత్న ముఖాల్యహీరాదిరత్నకోటీర గాజు.
 మేగతిఁ బన్నెనో యజ్ఞేకు మాలికాఫలయంబుగాఁగఁ జుట్టులుగువారుఁ
 గావించె నెట్లకో కమ్మగండపుఁబూతు. లేతగా భవితవి తేపనంబు.
 యోగిమానసములయందు నుండు, పోడ, యోగి గానేరఁడే రంగయోగియనుచు
 ఖచరులు నుతింప సిద్ధసంకల్పుఁడైన, మూలవేలుపు మానులమోగిల నిలిచె.
- క. మఱికొందఱు శిష్యులుఁ దమ, యరున నే వేదాన్యయనపరాయఁబులై రా
 పరమారాధ్యుం డాయెడ, నరుదేరఁ బ్రణాములై. మహామును. లెల్లన్.
- గీ. కరములు మొగిడ్చినిలచిన బరమఘనులఁ, గాంచి మీరేల. యసమా ప్తకర్మ్య లగూచు
 నున్నవారలు గావింపుజన్న మేల, మానితిరి. నేయుండన్న నమ్మాన్నిగణాము,
- కా. దేవా ! తోచవు మంత్రాంత్రాములు సంధిల్లక మహాజ్ఞానమే
 తోవం జన్నముఁ దీర్చఁగాన. మిది యందుకా జెల్లె మీచేతఁగా
 కీన్యత్తాంతముఁ జిక్కువాప నొకఁ జేడి నీవె సాక్షాద్దామా
 దేవీపల్లభమూర్తి హృట కొక సందేహంబు. లే. దాకృతీన్.
- గీ. అనిన నయ్యోగివరుఁ గనినట్ల వారు. పలుకఁగా విని. కొన్ని మాయలు. నటింఁచి.
 కన్నుఁగవమాని. భావించుకరణి నుండు, దెలియువాడొచు లేనప్పుచిలంకఁబలితే.
- క. మీరెఱుఁగరు గా కెఱుఁగని, వారెవ్వరు మనుజులెఱుఁగ వార్త లటం దెజ్జా
 భూరుహములైన నెఱుఁగుకా, శౌరి సమస్తముననుండు సాక్షాత్వముగన్.
- మ. వినితాత్మీయమహాహీరుహసమావిర్భావఘటంబుచే.
 వినిగో చెంత కదంబభూరుహముచే నీవేళఁ బల్కింతు నె.
 య్యది మున్నట్టితెఱుంఁగె పలుకు కరియె యేదేరఁ దా సాక్షియా
 నది యేకాత్మ్యము మర్మతే పలుక మీరే తెండు నావెంబడిన్.

- గీ. అప్పుచో భూమిరుహమున కర్ణ్యపాద్య, ధూప దీప నైవేద్యనాదులు సమగ్రములుగఁగావింపుడననమానులఁ జెలంగి, సాజునకుఁడెల్పకతఁ డపారంబుఁగాఁగ.
- క. ఆకులుఁ బోకలుఁ జీరలుఁ, గోకలు నైవేద్యములును గుఱ్ఱలు వన్య నేక ఫల భక్ష్య శర్కర, శాకాదులుఁ గడిమి మార్మిజాతరఁ జేసెన్.
- క. శ్రీరంగ రాజయోగి మ, హారాజుం గాంచి చాలఁ దనియఁగఁ బూజల్ పేరాకట నీ భూజము, నేరదు పలుకంగ సాక్షి నిక్రం బనుచున్.
- క. అందఱుఁ జూడఁగ సజ్జన, మందారం బపుడు కడిమిమార్మిగ విశితా నందు నుఖాసీనుడై, యందుకొనియె వార లిచ్చు నర్పాదికముల్.
- గీ. పూజలు నుభోజనంబు లీ భూజమునకుఁ, జాల వసుమాట విని రాజుచివకోటిఁ బఁచి నైవేద్యమునకుఁ దెప్పించె నేమి, కోరినను గానె కావేరి తీరమునను.
- సీ. పసరసాలాది పరివర్షఫలరసం బమృతప్రవాహినులై గమింప మృదుకోమల సుగంధ కదలికా ఖర్జూర ఫలరాసు లంద కర్పరము నొరయ నారికే శామ్ల జంబీర పుణ్యఫలంబు లజహీనబోధిని గూహన మొనర్ప లికు చేతు జంబూ క్రీముక దాడిమీ ఫలప్రకరమావరణ జైభవముఁ జూడ చంపకోత్పలకుండవాసంతికాది, నవ్యనుమధామకాయూహనములు మెరయ కాశికాగరు కర్పూర ఘనకరండ, ధూపధూమంబు నెరయ వీచోపులమర.
- కా. కేలక బంగరుఁ గచ్చుగోల లలియక కేలీపతిం బఱ్యకాం తాలోకం బసమాస్తుఁగట్టికలనందక కైత్రీగాధావళుల్ లీలం బాడెడుగీతి నయ్యెదురఁ గోలే కోలు కోలన్న కో లాలాపంబుల దండ లాస్యముల సాట్పంబుల్ మితాఠింపఁగన్.
- కా. వీణావేణమృగంగకాహళరవావి ర్భావముల్ తూర్వసి స్సాణాభంగురశంఖదుందుభీరవ స్వానంబు డిగ్విగుల్క రాణింపం బతురంగ సైన్య వివిధారావరంబు ధంధుణా ధ్వానధ్వానధమామికార్పణి నృపాంతక్షోణి ఘోషింపఁగన్.
- సీ. ఆతిరసంబులుకొండ లప్పాలితిప్పలు బూరెలరాసులు గారెఁట్టు లిడ్డెనలస్సలు లడ్డువాల్ గుట్టు గరికనసోనులు నరిక మెట్టు లప్పడాలకోతారు లమృతఫలాదులువడకుప్పలు మామిడిగుర్రులు మ్యాదిగణజుల్ మనుశోగానంబు బొబ్బట్టుకైలంబు లుబ్బుకుకు ము సారువులు నుప్పట్టుండలు మేరువులును, మారులనీవులు నేతులశరధు లమర జేమి నైవేద్యములుసమర్పించఁ జెట్టు, మీఁదఁగూర్చుండి యయ్యోగి మెనవుమండె

క. ఇ-చలు సేవే జాగ్రాసుం, బాంధికంబ బాంధియట్లు సోబలిని నిత్యై
నందస్వరూప సీక్ష్మప, నొండను మామస్త్రియమి పు ముల్లముదంబుకె.

మ. అని నానెంబడినండు బాణు నెకనేలా మీకు మధ్యల గ్లపా
బనితం బిచ్చట గగ్గమంబెగమె నాయావాం మే గుంబిగా
ముని సంగజుంజననాడ రాజు సననంబుకా గామయ్యుద్ధ వ్యవో
మునులకా మియుం గనుంకొనకా నలచి యియ్యూర్తి కు వివేచింబింబిం.

గీ. నాకు నిపుడీ స్థలాభిమానంబుచేత, యుగయుప కేందు క్కొండల నా నకు నె యెనుదు
రానల నె బొకు నిప్పుచో రాజునను, బ్రేమధున్దిరి నీగ గగ్గము మఱు.

చ. కొలిచి కృతార్థులై మనుడు గోరిక న్నిచ్చిరి నందం బోనన
పాలవలిపాంతుకాంబుజ మసాత్త గ లక్షణులక్షి తగ్గింబా
జలధిశయాను సావజలజాతగుభాంకము లున్న సైకతా
చలములు జూచి మొక్కుచుం బ్రేమింపు మనోగమ్యుత్త మనోమునుత్.

మ హా ప్రకృ త.

వనుసేనుం గూడి పార్వం బెలమింబొలిచి రా నంబిబ్బందగుని పావక
అనుమా నామ్నాయముల్ నల్లక భటాలవీలక బ్రేమోషింప దివ్యుల్
ప్రసవంబుల్ ముందరంగాభవణమపుడు కు భేష్యనూనంగు బోనకా
శ్వరనామ రాత్మకుల్ మేల్ సమధికభణి రాట్లయ్యుపెం బన్నులింబెకె.

గీ. అమ్మ డారాత్రీ కావంక నామె గల్గు, రాజుని రాజునోపదాకయులు నినుక
నతి విభూతిం బ్రకాశించు నాదిదేవు, గంగ నాయకుం జూచి పుష్టంక మెంబెగి.

ల య వి భా తి.

గంగ తయ నాయితభుజంగ కరుణాగనతగంగ విహంగో త్తమకుగంగ విమతత్సా
గంగకక దానజన మంగళకనస్సుగదపాంగ గృతవారిజగభాంగ గిరికన్యా
భంగుగ తపఃఫలమభాంగ శశిపుష్కలపదాంగణామహాన మునిపుంగమసా
రంగ జలకోపకపతంగ శశిలోచన తగంగిరవివాస జయమ నత నిరాసా.

గీ. అనుమ సన్ను గులాసరి చి యప్పిమాన, దన్ననమసాత్మయను గృతార్థత ససించి
పెలయు భాగ్యంబుడమలోనలచిసొగడి, మన యునంగ గాబహూజాదామసామ మెచ్చి

క. లోక స్వసనీయుండు నా, త్రికి భేర ద్వాజుగూడి మెలంగననుదు సు
ష్టోకుం డనున్యాసనంబుమి, నాకపగియఃడు మునిగొంబుల కవిమింక.

గీ. గరణిజమ లెన్నలై న గదంబశీర్ష, రాజుమసామగిలు వినిననాగలపం గల్లు
నాయు రాకోగ్యుప్రకృ సాత్రాగ్నివృద్ధు, లకలుపు క్రిగంకూ మసరి కనుం.

క. పాపకంఠవంబుగూజ, ప్నాపక విహరించువారు సౌరమహాజ
వ్రాణ శైలికొందు కవటక, వ్రాయామమొనర్తు మస్మదాదుల మఱినన్.

మ. పంచామృతమమౌగమానన సహజవారికగుష్టాశ్వ స
జ్జ్వలాలాశ్వయ దావదాహనశిఖాజ్వాలాసశీవారిదా
కవకాశా మకగ్వభూమిగరలేఖహ్రీత రాజన్య భూ
జవకా కరబద్ధకంకణమే రామయఖ్య హస్తాంబుజా.

క. శ్రీకృష్ణక చంద్రిత్రుష్కరి, జీకమలన్యసత్పు షీతనీషదమానా
వ్యాకంఠమాన నుమమా, ల్యాకల్పితహృదయ సజ్జనాదన సదయా.

కూర్కి. బహుకమునిజనాంతః పరిస్ఫుట బ్రహ్మవిద్యా
నిహితచరణయుగ్మన్మేష సత్యపరిభావా
బహిరబహిరవస్థా హ్రోణ్ణోకాంతరస్థా
బహుజహదమోఘచ్ఛా నిసర్గపరిధానా.

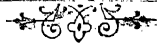
❦ X దశ్య ణ్ణ

శ్లో 101 వేణకేశేశ్వర వకపరిసాదాసాదిత చాటూధారానిరాఘాట సరస చతుర్విధ
కవిత్వ చనాచమత్కార సకల విద్వజ్జనాధార కట్ట హరిదాస రాజగ రాభి
చంద్రి వరదరాకేంద్రిపరిణీతంబైన గారుపపురాణశతాధ్యాయి
శ్రీరంగమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందు

షష్ఠా శ్వాసము.

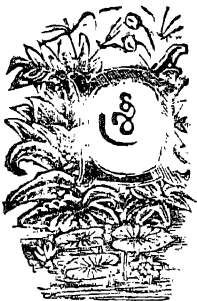

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

సప్తమా శ్వాసము.

—:-(0):-—

రమణీయ, ని... ..

హోరోచితవికచకుసుమసారిమకరందా

సారోరుపటీర తరూ

ధాగవనీవలయ వేంకటాచలనిలయా.

బ. అనగరింపు మిట్లు నాగదంత సుహామునికి వ్యాసు లానతిచ్చిన తోఱంగ నూతుండొ శౌనకాదుల సుద్దేశించి.

సీ. అనఘ వాల్మీకిమహామునిచంద్రుఁడవచ్చితి కరిగె... ..

వాకొనుడన సత్యవతిపట్టి పైదేహయాగశాలావాసు లైన మాని

రాజి కిట్లయ భరద్వాజులతోఁగూడి తీర్థరాజము బిల్వతీర్థమునకుఁ

జనియె మైత్రీయ గార్ధనియెడి భూసురశ్రీలందు ముక్తికెఁ జేరిరనియు

కణ్డమునివాలఖిల్యవై ఖాననులును, గామితము లొందిరనియును గఘలభవుఁడగు

సవన మొనరించు యూపసంచయములున్న, వనియుఁ బౌరాణీకులుదెల్ప వినినకతన

ఉ. అంతియకా దగ స్త్ర్యముని యాది బులోఁఘసుతావరుండు యా

దంతిపయిక్ నురాలయపదంబున రాఁగయికాన్మ-గాఁగ చా

మంతిసరం బొసంగుటయు. వజ్రి యెఱుంగక వ్యోమకుంభికుం

భాంతరసీమ నిల్ప నది హస్తగృహీతలతాంతదామ మై.

గీ తీసి పదముల నిలవొండ వేసినిశాసి, మట్టిముల్లాడఁగాఁగని. యుట్టిపడఁగ

మిట్టిపడిదంచనన యొరి మిగులఁ గొన్ని, నను దృఢీకాతముగ నెంచినాఁతు నీవు.

- క. పుచ్చిన మమమాలిక, యేనుఁగవేతికి నొసలగ నింతటి గర్వం
చేసుకకఁ జూచి తాళిన, మానుల కిఁక నేటిబ్రదుకు మతులచేతన్.
- సీ. ఇల్పలవాతాపు లేమైరి నాచేత చండించి యొక నిమమంబులోన
మేరువుతోఁ బోరి మిన్నెల్ల నిండిన వింధ్యాది యెటఁబోయె యెఱుఁగరాదె
యాహోశనఘోషమై వార్ధులన్నియు నరచేతనుంచుట మరచినానె
నీను పట్టునుననిచిన నహుఘంకు గర్వించి యేమయ్యెఁ గానవైతి
యొక్కఁల బ్రహ్మరుద్రాదివృత్తుల గుఱి, కొక్కఁల యేనునైయున్న యునికివిననె
యట్టిపంకజఁ డిచ్చిన యలరుదండ, నేలవైచిన సిరు లింకనేల నిలుచు.
- క. ఈ నీకలునులు వారధి, లోనక బడుఁగాక ననుచు లోపాముదా
జాని కపించిన నిందుఁగిడు, మానసమున గలఁగి గురుని మంత్రముచేతన్.
- క. జాల్గికిలని చెంగటి, యాబిల్వపరోవరము మహాత్మ్యమున నిజ
శ్రీవాలకాల్య నైకొని, యాబర్హి పృథువిభుంకు యరుగుట వినికిన్.
- క. ఇచ్చటికివచ్చి యమ్ముని, వచ్చిన ప్రియశిష్యుఁ జూచి నాకొకకథ ము
ప్పచ్చిటి మహిమముగా నా, కృష్ణుక నారదుఁడు మదికి గోచరమయ్యెన్.
- ప. విజుషికుక్ మనుచున్ను హేమకుండనక విశ్వంధరాభారభా
జనదాహోషమఘోగి శాంతిరమవిజ్ఞానాత్మయోగాద్యన
ర్షకుఁ దాచకృమహీధరాకలిత సప్తస్వీపనానాజయా
జ్ఞానానా పరిణాన సర్వజనరక్షాదక్షుండై పెంపునన్.
- సీ. కరియించు నొకచేత శరదమేయతివృష్టి గరణికన్యావృష్టి బరిహారింపఁ
నాము వెండలు భానుకరణి విల్వరివేళ నీరుచేఁ బ్రజ నొప్పి నెనయునిక
వెలిచి చల్లరిగాడ్చు లవమాన పవమాన శాబమై మండుగ్రేవేపుల యందు
మఱించు సర్వంపద లోషధీకుండై తృణలతాదాత్యంతవృత్తము నించి
చేతనీయఁడు రుజులందుఁ జనక నీదు, మృత్యువును భూమిజనుల ధార్మికండతండు
యోజలనులదివిజలుయాగడములు, సాగనీయఁడు మొక్కొక్క సమయములను
- సీ. వెచ్చినయెల్లఁ బాత్రొంబు లేమిచేసె, నేని నుకృతంబులాడిననెల్ల సత్య
మెచ్చనవియెల్ల గర్వంబు లెందునున్న, నిఘులుగా ధాత్రోయేలె నావృపతిమాళి.
- క. అన్నములు కెఱుగ్ లొనరిచి, యెన్నఁడు పగయనెడి మాట యెఱుఁగక దీనా
సమ్ముల పాలిలు నిల్విన, పెన్నిధియై యుండఁ జింతపెంచెక మదిలో.
- ప. గోత్ర యోగముల్ మహియకేషము నేలితి దానవైఖరిక
మోనుకొటి కెల్లను ప్రిభుత్వ మెఱంగితి సర్వదక్షయో

బ్లాసనమాఖ్యం గాంచి యుపలాలనఁ జేసితి నెల్లనిశ్యమున్
మోసము లేని మేలునకు ముచ్చట దీరదు నెమ్మనఁబునన్.

గీ. ధాత్రీ శాస్త్రుంబులెల్ల నపుత్రీకునకు, గతులు లేవని వివరించుకతన నెన్ని
గతులు దలఁచినఁ బరలోకగతులు లేవు, గతి తదన్యంబుగలనె యేగతిఁ దరింతు.

క. భోగములు రాగములు నను, చాగములు బుద్ధోగములును సత్కర్మముగా
యాగములు శుభాగములు, బాగులు గాలేవు పగవిభాగంబుకున్.

చ. తడబడతొక్కఁ బలంకె లమృతంబులు చిందఁగఁ దప్పతప్ప చి
ట్టడుగులు నందియ ల్మారయ నాదల నిర్దపు రావిలేక ము
ట్టిడుకొన నాడుబాలకుల నెత్తు కృతార్థుల పుణ్య మెట్టివో
కొడుకులు లేని వానిబ్రదుకున్ బ్రదుకే పరికించి చూచినన్.

చ. జననిమృదురుకీతి దిగజారి తమంగని బారచాపుచున్
దనయుడు రాఁగ గ్రుక్కన నిధానము వచ్చెను దొడ్డివచ్చె జ
క్కని యపరంజి వచ్చె ననుగాచిన యయ్యలు వచ్చినారు మో
హనపుమురారి వచ్చెనని యక్కనఁ జేర్చని జన్మ మేటికిన్.

నీ. తరియింపనేర్చునే నిరయకోపానలావరణ వృధాతాపభర పయోధి
కడతేరనేర్చునే నడలిపోనిసిత్యణగాధాయసోమశృంఖలవయంబు
తోయఁజాలునె నిరపాయ జన్మానధి క్రమపూర్ణి క్ష ఘోరకలుషరాశి
యనుభవించునె విలోకన తపఃఫల మానంద సౌఖ్యసానుభవము
కటకటా పుత్రహీనుఁ డేకరణిఁ గాంచు; సుభయభోకనుఖంబు లెందున్న నేయి
వ్యర్థజీవనుఁ డేలెక్కఁవాడుఁ గాడు, తగునె యనపత్యవదన సందర్శనంబు.

కా. కేలుం దమ్ములు జూలువాసరిపిఁబాల్ గీలించి బాలామఁబాల్
డోబాశయ్యం గుమారకు న్నిలిపి లాలో లాలి లాలమ్మ లా
లీ లాలీ యని జోలబాడఁ జెవు లాలింపంగ నే పుణ్యముల్
చాలా చేసెవోకో నృపాలకులు సత్సంతాన లాభార్థులై.

నీ. ముద్దులతనయుండు ముందట నాడంగ వలునకే గృహములుగల ఫలంబుఁ
జెవులలో జోలలు జిలుకుమారుని గనుటె గా కన్నులుగల ఫలంబు
పట్టి నాగారాపుపట్టి యనుచు నెత్తఁ గాంచునె నెమ్మినుగల ఫలంబు
మాటికి నవ్యక్తమధుగో క్తముల సుతుల్ పలుకుట వీములుగల ఫలంబు
నుతవిహీనుని సామాజ్యనుఖము లేల, కామినీమఁబ లేల భోగంబు లేల
చింతనేయేముట గతజలనేతుబంధ, నంబు చేందంబు చరమకాలంబు నయ.

- క. నా కిన్నాళ్ళు నయ పరి, పాకంబున దెబ్బబోడ్లపై బది నడువకొ
వైకాశ్యం జేమరి విష, యాకులమతి సతులమీద యాసల నుంటిన్.
- గీ. ఆహుడు జీతాపయోనిధిమనిగి రాజు, హితులచావుల బుధపురోహితులఁజూచి
కొలుపులోపల పరిమితగోష్ఠిచలన, నొకప్రసంగంబుఁజెచ్చి యందుకొని పరికె.
- ఉ. మీకులు కష్టశాస్త్రు ముసమాసితమానను లెచ్చరిల్లఁగా
నేకయున్నవారలు కనింగని లౌకిక వైదిక క్రియా
చారము లచ్చదిన్నయము చాలనఁ బోవక యంతరింపఁగా
మూరక యిట్లుపేక్షఁ గనుచుండఁగ ధర్మమె యాత్మకర్మమే.
- క. మనుచారిక జనువారిక, జనియించినవారిఁ గని విచారము గలదే
దన కూర్చుంటాకసాఖ్యం, బును మీ కిహలోక సాఖ్యమును గనవలదే.
- ఉ. ఇదియు వెచ్చగా ధరణి నేలితి నుర్విజనాళి యెప్పుడుకొ
నదినులట్ల బోర్చిచి నవనంబులఁ జేసి ధరానుపర్యుల
వ్వుదిన చానైఖరి మనంబున పృష్ఠినిహించి నించి పెం
చొంతి న్నెన్నవఁడనులఁ బొందఁగనేర పిన్నాణమోక్షముల్.
- క. సంతాన పెట్టివారికి, సంతానం బగువితత్ప్రసంగతచే నా
చింతఁ బోగఁగింపుఁ జన సా, మంత పురోహిత హితా ప్రమండలి బలికెనో.
- గీ. ఆధిపతులపక్షివ్యూహాగ్రాగ్రాత్ము లెల్ల, సంతతియె గోరి పృథుమాతృసంగమంబు
నిచ్చుంపుచు నిశుంబు లెచ్చరింపఁ, తేయుఁ గర్తవ్య విజ్ఞానసిద్ధి కతన.
- ఉ. నేయఁగరాని కార్యములు నేయుదు రాత్మజువేడి దేవర
వ్యాధిమ గొండ జేయఁగుములైన శ్రుతిస్మృతిహర్షనిష్కృతుల్
నేయఁబొలంఁగుగాని నుతుఁ జెందనివానికి లేవు సద్దతుల్
మోయఁబోలాప సేతలఁపుమాటయు నొక్కటియయ్యె నియ్యెడన్
- క. నేను నీకు ద్దగ్ధరిత్రీ, పాలక యేనింతవాడ బరలోకమునకొ
బాకే యొక టున్నవేయను, బాలిశ నాస్తికత లేక పలుకుట లూష్యెనో.
- ర. కానాధిపత్య విమలో, ద్యోగుడ విట తలఁపు నీకు నొదవుట కర్మ
త్వో కలఁబయపుష్కల, మాగమున జూపె యాశ్వరాధీనముననో.
- గీ. కృతు లాచరములు జనులకుల నట్ల, ప్రకృతిసంబంధదేహి కర్మముల నొంది
నిష్కలపదవియచే నక్షిణవ్రీ, వృత్తి మరపున నెఱుఁగడు నెనకజనిన.
- క. నానిష్కల కార్యము, నేరదు కలుగఁగ దహనునికి గార్యంబుల్
కానీతి వికార్యుడన, పేరం గలుపములు చేరు మితపుష్కలులన్.

- క. కాన పుటోయ వేరికి, కానేరదు గాన కానికన్మము లాగునక
 శ్రీనాగుం గూర్చి యిట్టివి, తానముం గావింపఁ గామితము లానూచుకొ.
- వీ. కొడుకులయూరడి గుంది మాంధాత యనకవప్రముచే ననఘుం డయ్యె
 దుండుమాకుండును పుతులుబేక తపముచే నకలుకన్మత్తి గృతార్థుం డయ్యె
 పృనుండమానత మనోవ్యభవోది దేవతారాగనంబున బుణ్యరాశియయ్యె
 ననపన్మృండ్లె నిలీపానీకుం డేనముల్ మాన్చి యాగములచే మాన్మృండ్లయ్యె
 పుత్రకామేష్టి దశరథధూనవండు, చేసి శ్రీరాముం గనియె సూరితుండు జనకుం
 డిట్ల తనయులగాంచె భాగ్యమున సగరుం, డందె నమ్మేర నేపురు నందమలను.
- గీ. మాగనసీతి భద్రకర్మము లానర్చి, యంత రాయంబులకుం బాయమునిన యతండు
 సవనము లానర్చి దక్షిణచాలయెరంగి, యుండునందంబునియెమ్మకండునుతుండు
 మ. బహుశిష్యావశిత్తోడ హేమకమహీపాలు నిన్విలోకింప రా
 సహవీశపీతిమానుం డవ్విభుండు డాయంబోయి పూబోదులక
 బహుమానింప నుభోపవిష్టుండయి సంప్రన్నంబులం జేర్చి యా
 గహవిర్భాగము లాసుయజ్జపురు మకారంబుతో నిట్లనక.
- గీ. నేమమే నీకు భద్రమే నేవకులకు, కుశలమే నీదుబహు గార్థకోశమునకు
 నంగములయట్ల యంగంబులరచివ్రోతె, మఱిమె రాష్ట్రము మనకెల్ల సుఖములందు
- గీ. బలుసుకూరను ముళ్ళెరుపగిది నీవు, రాష్ట్రకంఠకశోభన కర్మమువలన
 నెచ్చరిక మానమన్నా రె హితులు నహితు, లిట్టివారని క్రియలందు నెఱిగినావె.
- క. ప్రజ నీమదిభాండారము, ప్రజభాండారంబుగాఁ గాధింప మరో
 రుజచేసినందు గావున, ప్రజయుం భాండారమునను బలికోసింపవన్.
- క. నేవల మర్ధాతురుండై, భూనరుం డుచితవ్రీయంబు పాత్రెఱుం గనినో
 నానిత్తమె మృత్యువనక, గావున సుచితగతి కిండు గైకొనవలయున్.
- క. పాపములు బొత్తుగలిగక, యేపట్టున నిలువ మోదనిడ మోవక ప
 త్నాపక్షము లెఱుం గకమును, నాపురుషుల కొసగినావె యధికారంబుల్.
- క. ప్రభుమంత్రోత్సాహములను, నభిమతశక్తిత్రయంబునందుల సతికిక
 బ్రభుశక్తిప్రధానంబుగ, విభుమతమన్వాదులందు విరచిత మస్మృత్.
- క. ఇరరాజోచనయును విను, మతమును సరిజూచి యేది మదిబకేకంపక
 హితమగునది యపుడే య, ప్రతికూలము లపుడు కార్యభాగము లెల్లక.
- క. తాలేశవిభుండు యొక్కని, పాలక డిగవిదుర నృపతపపది ననూషం
 డాలింగనవిధమై తన, వేశకుం డేకూడిరాక వికలత నొందుక.

- క. ఒకరిని నమ్ముట తమనె, ప్పొకనికైనె వశముచేసి యురవండుటగా
దొకనికె మరియొక్కఁడు శా, సకుడను నడపింప విబుధులను ను పతికిన్.
- క. సభలక స్వకాశ్యపరుడై, చెడుబుద్ధులుగదసి యినుపశీలను మిదైత్
పడునెద్దునాని నమ్మిన, వెడమతి పతియనును జీరు వీరడిగలడే.
- క. ఏయెడల దీరువని దన, తోయసువారలనె యుంచి దొరతనవారిక
దోయకయుండుట లెస్సగు, న్యాయము దొరబ్రీకుకు జూచి నడతురె వారిన్
- క. నమ్మినవారల పూర్వజ, నమ్ముల నొగలంగనీక నడపుడె విశ్వా
నమ్మిన విశ్వానమ్మను, నెమ్మదిభావించు పరుల నిలిచిన యెడలన్.
- క. కరణంబులు నధికారులు, పరిజను లానగరితీరుపరి యొక్కడైనక
దొరతనమే దని యిహమో, పరమో రాజత్వమణఁచి పనిగొనవలయున్.
- క. సరిరాజునందు సామము, పెరగూటువమూఁగదొరల భేదము బలన
ద్విరకముల దాన నల్పులఁ, బొరిగొన చండంబునడప భూవర నలయున్.
- గీ. సరివిగ్రహముఖతంత్రీ సాధనములు, శత్రుండగు గడిరాజు సమితుండైన
యద్వై నృపాలులోగొన నగునువీరి, గడచిన శ్రీయుదాసీనుఁ దడవనేల.
- క. కొలువు పురాణవర్ష హితగోష్ఠి రహస్యవిచార మా స్తుప్తం
జలకము నామృతీర్థవిధి చందనదానవిభూషణాంబరా
వలి గయవేత భోజనము వారిజగంధులపాత్తు నిద్రీయుక్
దలఁపులు జేకతెప్పి యుచితంబులుగా నడపింతు నిచ్చులన్.
- క. కాయక మానసికములన, బాయని రుజ లౌషధమున బగనూచాగో
క్తాయతనియమము కలిమిక, మాయింపదె సమతనత మనుపదె ప్రబలన్.
- క. క్రితుల నానానాస, స్థితుల మహీసురులనెల్లఁ జిత్తములలగక
బ్రతిపాటింపుడె నీతులు, కతిశయమని జనులనమ్మ నలరుదనె నృపా.
- క. నేరములు జూచి తాత్మీయు, నేరము లేకలుగునదియె నేరము పతికిక
దా రా జండజకును దన, కారయగా రాజనీతి యని నెరన నగున్.
- గీ. ఆత్మబుద్ధిస్సుఖుడైన యెనుట నిజము, గాని పరయిద్దినెంతయు హానిఁజెందు
కాదు తరుణులుబుద్ధి యొకకిముమెటింగి, నడచునృపతికి గొఱతె యెన్నఁడును లేదు
- క. కనుబుద్ధి రాక్షసిమునకుం, బనిగొనజే నందునిందు బ్రాక్తనులగుచుక
జనుదాఁచిజ్జలుగని, పనిగొనఁగావలయుం గాగ్యుపద్ధతు లందున్.
- క. పెరుడల నొరుకార్వం బొరుఁ, డెఱిఁగించిన నదియెనర్కుం డెల్లదముగుదా
జుకలీయుం బదియదిగా మఱి, యిరుగనఁ దనికట్లు వేత నృపయుక్త మగున్.

- క. నీవితమియ్యక నేగము, తే నెదకుచు దగినసమయం తెక్కినవరి ధా
త్రీనరు విగక్తి యెఱుంగక, నేనకులకుఁ బట్టువలం దీకటిగానే.
- క. వసుమతి వసుమతిగానీ, యసనూ నాధ్యక్షములందు నవనినుకకుక
బసభనము లిచ్చినును నీ, యశమే వినకాక వచ్చునది నీయెడకున్.
- క. ఆడుగంగవలసి నేమం, బడిగితిగా కిందు పములు నధికులు నీకుక
బడమి స్వపాలంకొక వేగి, ల్మడచి వచ్చిపుటకుఁ గలగె మమునిను మనఘా.
మాలినీ. సంతతపాదపకుంజుసమేతము సంతము శ్శులగిగోసిత భా
స్వతము పుష్పగుళుచ్చక సారభవాసిత బిల్లినఘాజన నీ
మంతము దంతిమదోదక పూగసమాగమ చంద్రకిశోపకవే
శంతము నా హిమవంతము చెంత రసాదర మొప్పు మనాశ్రీమముల్.
- మ. కనుగొంటి న్నిను నిష్ట పెద్దియన మార్గంఁడేయు నీక్షించి యి
ట్లందెక మేముకచక్రిసర్తి భినదీయం బా కటాక్షంబువే
నెననొక్కింత గొఱంతలేక ప్రజలుక విశ్వంభరాచక్రి మే
నును సౌఖ్యోన్నతి నున్నవార మొకయందుక లే ససాధ్యాంశముల్.
- క. విాకుశలబులు మీరలు, వాకొనగా వింటి మీరు వాత్సల్యమునం
దేహాదేను బనులన్నియు, లోకోత్తమ యున్న వెలుతులుక సమకూరక,
గీ. పులితి వెఱిగింతుఁ బరలోకవిభనపెల్లఁ, బుతులయి ధనమగుగాన పుత్రోహీనుఁ
డెట్టిదరిఁజేవ ననియెంచి యేమ మిమ్ము, శగణాఁజొచ్చితి నాలింపు కరుణనిన.
- క. బలభేదతో బృహస్పతి, పఠికినచంగమున రాజ వగమేశ్వరితో
బలికె మృకండునూఁడు, జలగరగంభీరనినద సరంభమునన్.
- గీ. ఎంతపనియుచి భూపాల యేలనింత, చింతిలఁగ రంగళాయి రక్షింపఁగలఁడు.
నెన్నగలంగఁ నెయ్యేలవేడ నొకని, రమ్ము పోదము నేఁడు శ్రీరంగమునకు.
- ఉ. పాము నగ్నంబులన్నియును భద్రము లూక్కిట సంభవించు ర
మియననీశ యంచుఁ దన యోలమునక హితమంత్రీయుక్తుఁడై
యా యననీశ్వరుండు విసయిపియనూక్తుల వెంటరాఁగ రం
గాయతనగుంజ జేరి శిఖరావళి దగ్గన చూచరింపుచున్.
- వీ. ఆనఘ యీ?రంగ మగుసగోజికి దాన యష్టదశపద్మ మగుచు జంద్ర
పుష్కరిణియెసంగుఁ నాలుచు రేకులకీర్ణ దీర్ఘముల్ కేసరిశీర్ణ మొప్పు
పావనదిక నుత్తరావని నమరు కదంబశీర్ణము మూలఁ దనరు నామ్ర
మ వెడిశీర్ణంబు తూర్పున బిల్వశీర్ణ మింపులర జంబూశీర్ణ మనలకేశను

మన సాక్షాత్కర్తలు దక్షిణమున, డెలియ మవనీ సురాశన తీర్థ మొప్పునాన పుష్కరిమహిమ పుష్కరి తీర్థ, మవియె నవతీర్థములు రంగభవనమునకు.

క. మహాకాండీర్థములలో, శ్రీమత్పుష్కరిణి సర్వ శేఖరమగుచు

నా ముఖల తాపత్రయ, నామాదివ్యాధు లణచు నగవరతిలకా.

క. యోగలు భాగవతులు నిజ, యోగానలదగ్ధకర్మ లుండు రివటంబు
నానంద ముతీర్థము పు, న్నాగరజచ్చాయం గాంచనప్రీతి లీలన్.

క. కర్మములని తపముచే నుత్తకెక్క కీర్తిం గైకొనియె నుకీర్తి విభుండు
తామనంహాస్య నివారకుండె పొల్చి మిథియాధిపతి మనోవ్యస లడంచె
మృత్యుస్థిరచేకోగముల్ దొలగించె కాశ్యపమాని విఖ్యాతిం గాంచె
సహజము బ్రహ్మసామ్యబో కడవెట్టె పూనిపంబుఖుండు నేననియయ్యె
భువనీతీర్థం దక్షిణ గుణ్యతీర్థ, రాజములయందు మొదటిప గ్యాయములును
మనోవ్యసముతో మునివ్రాత మెల్లం, దీర్థములు తొమ్మిదనుచుం గీర్తింపుచుండె.

క. కర్మములను గీర్తింపనగునె, చంద్రిపుష్కరిణి మహాసరసిం గాన
శ్రీమతీర్థముల్ నదుల్ చెడిసేయు, నేకవారాప్లవనముయ హేతుకంబు.

క. తాపలప విల్వతీర్థ ము, మందమహామహిమములును మహానీయంబై
బురుడు నందుచు కోరిక, లొందించు నృపాల నీని, నొకకథ వినుమా.

క. తమచు మార్గంబేయుం డనియె తొల్లి యవంతిజనపతి జనరథుం డనెడురాజు
కావ్యోత్సవము పాఠింపుచు నతని ప్రధానులు పాషండు లైవకతన
సచ్చాణ్ములతోప్పి యాగడంబులుచేసి యన్యదారాదుల నపహరించి
నామచు దిక్కునానక మహీశుండు వారు జెప్పినట్టులుసేయు తప్పకతన
కామోదానలు పుటకేదామె భువిన, మోచ్చె నోరాదిబాగులు విచ్చెప్రణ్య
మెదికేవాపంబు వ్యాధులుముదిర ప్రజకు, నుడిగెపాడియు సుభక్తియలడంకెన పుడు

క. తామచు మార్గంబులు ప, బాయితులై పకచి దోర్నల్యులబారా
కామోదల లేమి తమక, న్యాయముచు భరణీసురలు నరచుచుం బోవన్.

క. తామచు మార్గంబులు ప, బాయితులై పకచి దోర్నల్యులబారా
కామోదల లేమి తమక, న్యాయముచు భరణీసురలు నరచుచుం బోవన్.

క. తామచు మార్గంబులు ప, బాయితులై పకచి దోర్నల్యులబారా
కామోదల లేమి తమక, న్యాయముచు భరణీసురలు నరచుచుం బోవన్.

- క. ధరణీజన దురితంబుల, ధరణీశుండు మునుఁగ నతని తనయులు దినముకొ
వరుస నొకఁడొకఁడుగా యమః పురికిక సకుటుంబముగను బోయిరి వరుసకొ.
- మ. కనబంధంబులువీడ గుట్టులుపయిక్ గన్నీరు రాలగ హా
రచయంబుల్ చెడకక గలప్పునగతుల్ రాయంగ నెమ్మేను లెం
తె చెమర్చుక వదనంబులెండ తనయా ర్థింబుంగి హాహాగన
పొందు రాలాపములు మహిం బాగలి గార్వల్ విష్ణు కాంతామఃసాల్.
- చ. కొడుకులుబోవ చెంబడినె కొడుకుకొమ్మలు గూలి రందుకై
పడతులు కేహాళీభవనపంక్తుల రోదన మాచరింపఁగా
యడలుచు భీతినొంది తనయాపద కడ్డమువచ్చువారి నే
యెడఁ గనలేక తా ధరణియేలిన మార్గము బుద్ధి నెన్నుచుకొ.
- క. తనయట్టివాని కెక్కడి, తనయవ్రాసెంబు జనులు తల్లవనడువక
బెనుపాపంబున ధారుణిఁ, బెనుపంగా లేక యార్థిఁ బెనచితి నకటా.
- క. అనుచుఁ దరిలేని చింతా, వననిధిలో మునిఁగి మిగుల నంనురుచుండక
జననాథు నుకృతవాసన, యనుభవమున కెదురు కారుణాతిశయమునకొ.
- గీ. మును భరద్వాజమాని భూములుజరించి, వచ్చె వాల్మీకియెడకుసు వాకొనంగ
విన్నవారిక దా యెట్టివేళ నతఁడు, జయరఘుని పట్టణోపాంతసరణిఁ జనఁగ.
- క. ఆతఱి శిష్యుండు తాగకుఁ, డీతనికిఁ బుణ్యోపాసకుండు సమాప్టున కేణ్వం
దాతరి తనగురువరణా, భ్రాతంబుల వ్రాల్చి పూజసలిపెక భక్తిన్.
- క. పూజించి యొయ్యన భర, ద్వాజులతో తమస్మశాలు వర్తనము నతం
డీబాడ నున్న తెరఁగుకొ, శ్యాజము గల్పించి మనుషవలయుట దెలిపెన్.
- కా. తా కా గాకని యమ్మహీశ్వరుండు చెంతకొ శిష్యుండుకొ రాగ ను
ద్వానశ్రేణులు జూచుకొ జని భరద్వాజుండు వాల్మీకికిక
మానిశ్రేష్ఠునకుకొ జగద్గురునకుకొ సాగిల్లి యీభూనరుకొ
దీనుంబోవు కృపాపముద్రీ యని యెంతేఁ బ్రార్థనల్ చేసికన్.
- క. కరుణించి యతఁడు మును భూ, వరుపురమున నుండి వెడలి వచ్చినవారికొ
ధరణీశుం డలగ రండని, వరునడి సభఁగూర్చి వినయభాషణఁ డగుచున్.
- గీ. రాజునకు నెందు నేరంబు రాదుగాని, కేలని వారలగుణకోషములను జేసి
పుణ్యపాపంబు లూరక పోవువేను, కుందు రింతియకా కాత్మనుండు లగుచు.
- గీ. భూమి వర్ణంబు ధర్మంబు గామ మోక్ష, ములును రాజులచేఁ గాదె గలుగులెల్ల
వానివై మీరలలుగఁ నెవ్వారు దిక్కు, నేడు మాకొఱకు నితని మన్నింపవలయు.

- క. మీకోపాసల మితని పు, గాకృతసుకృతములు కాష్టరాశిగ నెంచెకా
లేకునికి మీరు తత్పురి, యాకసము నిరస్తతాగ మగుగతిదోచెకె.
- క. కోపంబు తడవు నిల్పిన, పాపం బని ధారుణీనుపర్వల కెల్లకా
భూపాలుని దీవింపుడు, చేపట్టితినితని ననిన శేషద్విజాలక.
- గీ. మీయనుగ్రహంబె మైకొనునట యీతల, డెంతపుణ్యం దాఘము లెందు నుయ
మాకు ప్రమదమెచ్చు మనుగాక సుఖియాను, మీసుభాషితములు మేరగలవె.
- మ. ఆచుచు న్నారలు నెంటరా స్వపతితో నవ్వేళ నాత్మీకి వ
చ్చి నమోఘంబగు బిల్వతీర్థమున కా శ్రీమన్మహాభూరుహం
బునకుకా మొక్కిరి మునీంద్రులై నలగా పుండ్రేక్షు కోదండ శిం
జికారుంకరణంబు వీనుల బ్రహ్మాసింపక బ్రహ్మన్నాత్మకడై.
- క. వచ్చి యొకచాయ నెలకొన, నచ్చట నొకవింతబుట్టె నను మార్కండే
యొచ్చరితము విని జయరథుఁ, డచ్చెరువున నెద్ది తెలుపుడన యడుగుటయున్,
- సీ. వినవచ్చె నాకాశనీధి నేధిత సారవారాంగనా ముగజారవములు
జడిబట్టికురి నె నప్పుడు పారిజాతమహామహిజాతలతాంతవృష్టి
తలఁజూపె సురభి కోమలచారుశితలవందనామలమరుత్కండరములు
మెచ్చొనరించె నాయచ్చరగాయనవల్లకీఘమఘుమధ్వానసమితి
యంటివో యిట్టివనియని యట్టిభావ, గ్రోకున సనతుక-మారుఁ డాకస్మికముగ
వచ్చె నచ్చటనుండి యావామలూరి, తనయుఁ డమ్మానిగాంచి సంతసము నొందె.
- క. తాను నతండును సమవి, జ్ఞానతపోయోగమతివిశారదు లగుటకా
మానీశ్వరు లిరువురు ప్రేమ, దామా నాలింగనముల నమరుమఁ బ్రీతిన్.
- గీ. సమత బ్రీసియనుఋష్యాశ్రమముననుండి, కుశలములచేరి యోగి బేరొగి నినమగు
రించి యపుడు భరద్వాజుఁ డంచితోప, చారవినయోక్తు లమర బ్రీశ్నంబుచేసె.
- కా. పూవుం దట్టపునాన లేల గురిసెకా బుణ్యంబు మా కేంబె
దాఘలల్లెడు లేతతెమ్మెగలు శీతాశించ నేలయ్య పై
తోప న్నేషముతాటపాటలని యేతోయంబునం గల్లె మీ
రీవృత్తాంత మెఱుంగఁ బుగ్గండన మానీంద్రుండు తా నిట్లనుకె.
- మ. ఒక గంధర్వుఁడు చిత్రకేతుఁ డనువాఁ డుద్వీసప్తికా బిల్వనా
మక తీర్థంబివిచూడగోర యరుచే మార్గంబునకా దేవతా
కుకవేణీ సుమనర్త గీత పవనస్తోమానకధ్వానముక
ప్రకటం బయ్యెననంగ యోగివరుతో బలెకా భరద్వాజుఁడున్.

- గీ. అయ్య యేమిటి కీ రాకయనిన నతఁడు, పంచమినీక మీబిల్వ పద్మిశీత
 టంబునక జేయుననిన నేమం బడెట్లు, పంచమినీక మెయ్యది బలుఁడనిన.
- కీ. ఆదిపాద్యమి విదియ తదియ చవితి పంచమి షష్ఠి సప్త మష్టమి నవమియు
 దశమి యేకాశి ద్వాదశి త్రయోదశి చతుర్దశి యమావాస్య శౌర్లము లనంగ
 తిథులన్నిటిని ప్రతీతిథు లుల్లసిలు నేడు పంచమిగావున ప్రకృతమకుట
 గంధర్వుకథ ద్వైగానయ్యై శుక్ల పక్షకాగ్రణంబు పంచమినిగూఁకు
 మార్దశీర్షంబు నోమంగవలయు బంచ. మీతిథి సుత్రాభాష్యాయండు
 నోమవారంబునందైన శుక్లపక్ష, మొనరునపుడైన నోముందు రుసవసించి.
- క. ఈకంఠుచతుర్థుల నొక, వారము భుజియించి మరుసినమున నిరా
 హారులయి యాలుసుగఁడంక, శ్రీరంజిల బిల్వపూజ నేయఁగవలయున్.
- క. మొదట నొకవేదియడి యెని, మిదిదిక్కుల కలశము లెనిమిదియునుచి శుభ
 పుష్కకాంచనాదికంబుల, నొదలిసకలశంబు నడుమ నునుఁగవలయున్.
- గీ. వస్త్రములుగట్టి జలములునట్టియందు, దూర్యము ల్పద్మకేతకుల్ తులసిదళము
 లగ్గునుమకుండకుముమకల్పారములును, వరుస నునుఁగవలయు సుత్రములందు.
- క. ఫలములు ప్రత్యేకంబులు, కలశంబులు నిడి లవంగకర్పత్రైలా
 వళినర్లపగోధూమం, బులు ముద్దయవాదులునిచి మొదలింఱిగతిన్,
- గీ. బుద్ధి శక్తి సరస్వతి శంధి లక్ష్మి, తుష్టి గృతి పుష్టి యనెమ శక్తులు శవీయ
 నామము ఖనర్లములకు సన్నలునొసంగి, బలికి యావాహనము నేయవలయు వరుస.
- గీ. ఆన్నికుసుమము ల్పూజవలయును, భాస్కరగాధాన్యమన్యకుంభమున నుంచి
 యష్టశక్తి సమన్విత యైనయట్టి, మెంపు భావనచేసి శ్రీ బిలువవలయు,
- క. త్రినవితక శ్రీవీజము, హావరమంత్రమున నావహ మ్మొనరిచి యా
 యావరణకలశశక్తులు, నావహ మొనరింపడను మహాకంభమునన్.
- క. ప్రత్యగ్రికలశములు తా, ప్రత్యేకము పూజఁజేసి పార్శ్వములుచే
 ప్రత్యయమున శ్రీనూక్త, స్థిత్యా రాధనము లక్ష్మి జేయఁగవలయున్.
- క. కలసంటకములు చేరుగ, కలశములకు నడిమి పూర్ణకలశంబునకుఁ
 గలసంటలెల్ల నిడఁగా, వలయున్ నైవేద్యములు ధృవపార్థివలన్.
- గీ. అన్ని మూర్తుల వెలయుచూయమ్మ లక్ష్మి, ప్రతము నునగ్ర మొనరించినచి మాకు
 వరములిమ్మని కోరిక ల్వరుసఁబలికి, యనవలయు విష్ణు మావాహయామి యనుచు.
- క. హరితోడఁగూడి మమ్ముం, గరుశింపుకుటంబు ను కుఱుగావించి యలం
 కరణములు చేసి ధగణీ, నురదంపకులకును దృష్టి సాంఘనసాంపన్.

- గీ. భోజనములిడి నిర్జలంబుగ స్వభార్య, తోడ నుపవాసమొనరించి నాడురేయి జాగరముచేసి యితరభాషణము లలక, మాని నాడెల్ల నోము నోమంగవలయు.
 - క. శ్రీరామకృష్ణలక్ష్మీ, నారాయణయనెడునుతు లానర్పుచు తనదేవేరియుఁ దానును గురువి, ప్రారాధన మాచరింప నమరుఁ డషష్ఠిన్.
 - క. మేధా విప్రులకు సమా, రాధనమొనరించి పిదప బ్రాహ్మణతత్వచే సాధుకీయ కలశాంబుల, చే ధరణీవిభుని స్నాతశేయఁగ వలయున్.
 - క. నేవించి తమరు పెద్దల, దీనెన లపుడంది యొరఁగు దీపనివాళున్ భావించి వేదసాధుల, కీవలయు నభీష్టనస్తు వెసగిన కొలఁదిన్.
 - గీ. దంపతులు బిల్వవృక్షంబుదరిని నీడ, త్రొక్కక ప్రదక్షిణముగ మాలూరపండుకాయ పిండెలుఁ గోయక గ్రీములపత్తి, రింతగైకొని శిరసావహింపవలయు.
 - క. కలశంబులు నర్పించిన, ఫలములును ప్రసాదములును పత్తిరి బూజుక కలయగగైకొని దానం, బులు చేసినవెనుక తమరు భుజియించవనున్.
 - గీ. వసుధ నీబిల్వపంచమావృతము తమరు, నేయఁ గల్పకమును లక్ష్మీ బాయపండు కొడవగాఁజేయ కారవకూపములకు, నేగుదురు దీన సందేహ మింత పలను.
 - క. ఆయుర్విద్యయుఁ దేజము, శ్రీయు మహారోగ్యభాగ్యచిరకల్యాణ శ్రీయోమహిమంబులుగల, యాయాభ్యాసంబు వినిన నెవ్వరికైనన్.
 - ఉ. రావణ పాదకాంబుద హిరణ్మిశాట లతాలవిత్రీ సా శ్లావనిపాల శైలప్రలితాయుధ శూరతదూలగర్వవి వ్రావణ వైద్యభూవరదరపద బాణభుజాపహార తా రావర దర్పభంజన ఖరత్రీశరః పటుశౌర్యవారణా.
 - క. కారణశరీర నురముని, చారణ గంధర్వమానసరోవర సం చారి మదహంకంసవి, దారణ సంసారదూర తాపసలోల.
 - సప్తవీణీ. బాహులేయ బిసీప్రాంతనానావనీ, వ్రూహ కేలీపులిండ్లోత్తమగ్రామణీ రామానుస్తిచ్చిదాకంభకారాగ్నిస, న్నాహదివ్యాత్రుసన్నద్ధబాహంచల.
- * * * * *
- ఇది శ్రీవేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘట సరస చతుర్విధ కవిత్వరచనాచమత్కార చకల విద్వజ్జనాధార కట్టపారిదాసరాజగ రాభి చంద్రి నరదరాజేంద్రప్రసాదేంద్ర గారుడపురాణతాధ్యాయి
- శ్రీరంగమాహాత్మ్యంబును మహాప్రబంధంబునగు
సప్తమాశ్వాసము.

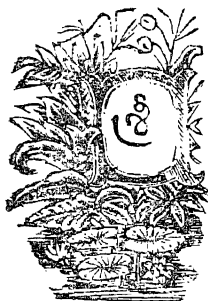
శ్రీ క మ్మ.

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

అష్టమాశ్వాసము.

—:-(0):—

మ డలమేలుమంగా
హైమశలాకోపమాంగ హరిసికాశ
శ్రీమహానీయ మహాబా
హామగ్యవిలాస వేంకటాచలవాసా.

- వ. అనగరింపు మిట్లు నాగదంతనుహామునికి వ్యాను లానతిచ్చిన తెఱంగు సూతుండు శాసకాదుల నుద్దేశించి.
- గీ. ఆశ్రుజలవేడికేని పాయసముచేసి, బిల్వమునకు నైవేద్య మిప్పించి యింతి కిడిన నెప్పునిబోలిన కొడుకుఁగాంచు, నిటులుజేసిన మఠి వంశ్య లెనరు గలరు.
- క. వస్త్రినాశంబు నట్లన, నిష్ఠాపరులగుచు నాత్మ నియమముతోడకా సౌష్ఠవమతులై స్నానా, నుష్ఠానము లాచరించి నోమఁగవలయుకా.
- గీ. పూనియరగంట మా రేడుమూనిమొదట, బిల్వపాటుగ నరుగు గల్పించి శ్రీమ దద్యనమునావసించియంతయుప్రదక్షి, యముగ దిక్పాలకాముఖోత్తముల కెల్ల.
- క. నారల వారలవిక్కుల, వారలతోఁ గూడియుండ వనియించి నితాం తాగ క్కగలననుమన, స్త్రాిరాధన వస్తువుల కిరియాచతురుండై.
- బా. జ్వాలానాప్తిసిగంత రాకుండగు శ్రీవకాశ్రమకస్వామికై చాలుకా భక్త్యుఫలోపహారములు పూజల్చేసి వేటొక్కటకా మోరికా మర్త్యులవేడి ముగ్ధులిడి తూముటా లెంటిబియ్యంపువుం జాలంబుట్టి యమర్పి యాపయిదిలకా నంపూర్ణభావంబునకా.

- గీ. నింది నాలుగుకలకంబులుంచి నడుము, చక్కకలశంబు లుంచినఘాయ నున్న
కలశముల శంఖశాఖాకాసిగదల బూన్చి, పాయపగుడాజ్యుదన్యన్నభాగ మిచ్చి.
- క. పంచాయుధముల నెల్లఱు, పంచవిధప్రసములు విభాగించి పను
ర్పించి నుదర్శనవిభు పూ, జించగవలయున్ సుమాద్యుకేషుము చేతన్.
- మ. తథేషుల్ జిల్లెడునెల్ల లట్టుసిడ ముద్యత్స్వర్ణదండంబుతో
కెలన న్నాదిగదత్మదాకృతిగతతేత్సేతుస్థలిక్ హేమరే
ఖలనిర్మించి తనియచిత్రనటీపై కదూగ్రీనుతన్వేషి ని
మ్ముల నావాహనజేసి భక్తిపరుడై పూజావిధానంబులన్.
- క. అవిపరీకి జలదమాలిక, ననిలుండు పోవీయనటుల నప్పదఫలముల్
పెనుకెక్కగాడ్చుసాలుపం, బున చూలికెల్లటు పగపు భుజగారాతీ.
- గీ. అనుచు వినుతించి యజమాను నవనినురలు, ధగధగాయత గారుడన్యజని రుద్ధ
కాంచనోత్తాలమూలవికస్పరంబు, చిటుత గద్దియపైని యాసీనుఁ జేసి.
- క. మునుమన్యకలశజలములు, వెనుకన్ దిక్కలశతీర్ణవితతి స్నానం
బొనరించి కనకపాత్రీక, కనగమును పరపపాత్రీకంబగు నత్తిన్.
- గీ. సేవజాతి ప్రదక్షిణహేతువము, పాపగ నైపుత్ర లాభతి మొపఁగి నోతి
పవహరింపంగ తాతేవి కరము మొగిచి, పదనమునకేని యారేయి నిదురచూచి.
- క. మరునాఁడు కలశపూజలు, కరమర్ధింకేసి విప్రగణ భూజనముల్
బగ్గించి భూరివానా, భరణాబరనస్తు లిచ్చి పనిచిన వెనుకన్.
- క. తామరగించి యీక్రియ, నోమినవారలకు నందములు రణజయమున్
భామామణులైశ్శ్రవ్యము, సామగ్రిం గలుగు నదియ సరియ మెందున్.
- గీ. జన్మనక్షత్రముల కుక్లపృష్ఠియందు, డాసి మా లేడుకడ గరుడన్యజంబు
నిలిపి యుపచారము బాసర్చి యేడునాల్గు, బ్రహ్మములు వేడఁడగుఫలసాగ్రి ప్తి నొఅకు
- గీ. నిలుపునది యగ్నికలశ మేవలనునొరఁగి, కదలుదానుచు మేల్గీడుఁ గనఁగవలయు
యొద్దిచుఖముల శతుగ్రహోత్సవముల, తూర్పుగదలిస గెలుచుట గుననమునుముట్ట
- గీ. కైక్కెంబు దక్షిణదిక్కునగదఱిన నపజయముగు పశ్చిమశాఖదల
పరవైద్యములు వీగిపకము నుత్తరమున తనమూకవిరుగు నయ్యనలుఘాయ
దొరకొనుకొరగాను నిరతియందు బలంబుసాలియు వాము ప్రదేస బోపగలుగు
నీవాన్యముచ మృగ్ధ నేనుకల్ న్యజకాటి చినిగినగాయముల్ తనకు గల్లు
కనలకన్నకు కేరికిఁ గొమరదేదు, విరిగిపడికేని పగరాజు ధరణిద్రాగిభు
యొద్దికొంబులకా చేల్లఁపెప్పుడు, పాతె ముఁ గారుకన్యకరగ్ని మనఁగ.

- క. అవి నోమిన సకలపద, మిది తమచేగాని వార లీకథ విన్నట్
 కదనజయంబును సఫలం, బాదవు నిజంబనుమఁ బరమ మోగి నవించెన్.
- ఆ. నె. నష్టిననుపనసించి సప్తవీణాధినోము, తెరఁగు వినుము బిల్వత్రయ మొదట
 చాకమైనయరుగు సవరించి లక్ష్మీస, మేతు శౌరి నడుమీడ నునిచి.
- క. తూమెడుజలములు నించిన, హైమంబగు పాశ్రీయందు నలయునిచి చి
 గ్భూములు నాలుగు కలశము, లామేర యమర్చి యంబులమరించి తగన్.
- క. బడినుప్పుతీలు బసపుం, బాడి ధాన్యమునించి నుట్టి మాకుడులందున్
 గుడమును దేనియ పాలున్, బాడిశరగ్గర యునిచి విప్రీపూర్ణాంగనలన్.
- క. ఎనిమిది వాయనముల కొక, యెనమండ్రీ నమర్చి పూజలిచ్చి యెసఁగి భో
 జనమిడి కలశప్రీతిమల, నెనయ రమన్ శౌరి నావహింపఁగవలయున్.
- క. పూజించి పెనుగ్గలగు నీ, రాజనములు నారతులును రమఃబులు పాటన్
 శ్రీజాని దదాష్టాక్షర, పూజారాధనలఁ బ్రీతిఁ బాదలింపవగున్.
- గీ. యువిగతో నాటిచెన మెల్ల నుపసించి, దక్షిణ గొంపగి మంగళాదా మకంబు
 సప్తవీణాత మిరీతి జనుపనలయు, జేసి ముఖవాఁడు భారణాశీయనలయు.
- గీ. అష్టవీణాత మెట్లన్న నప్తదళము, లలర పద్మంబు తండులంబుల నమర్చి
 పూజలొనరించి మెట్టులబాడవుసాంపు, దనర నొకహోమకుండ మత్తరి నమర్చి.
- క. దుత్తూరుప్రసవముగతి, నత్తుండన్ హేమనాళములరించి కడున్
 జిత్తులు దర్భలు నమరిచి, యత్తటి బెడిదముగ బ్బాలలల్లామతటిన్.
- క. బ్బాలామన్యంబున ల, క్షీల్లోలుని యుగ్రవారసింహుని గలుగన్
 మేలించి తలఁపునిలిపి ద, యాశుని ప్రణవోక్తి వహ్ని నట నిల్వనగున్.
- గీ. అగ్నిప్రతిష్ఠఁజేసి పూర్వాగ్నిముఖ, దర్భలమరించి తత్ప్రీయాద్రీవ్య మెల్ల
 యెడమకడనుంచి వేలిచి యిగ్మచూజ్య, మున హవిస్సన హోమంబు దనర కేసి.
- గీ. ఆయువర్తించి గలికి తోయ్యలులువేడి, బిల్వదళముల రుజలు వోబెట్ట నుత్త
 రేని ఘృతమున తిలలును బూని తిప్పు, తీగె నపమృత్యుప్రసవ వర్తిల్ల వెల్వ,
- క. సంపదలు వేడువారును, సంపెఁగపువ్వులునువేల్వ జను. నైరుల ని
 ర్తించుటను నెట్లగన్నెరు, లింపున హోమంబునేయ నెఁగు మునీంద్రా.
- క. మారణహోమంబునకున్, గారణ మావాలు వేపకాయలజివురన్
 మారీచ ముష్ణనెముకయు, గారంబులు తవుడు మొదిలుగా వేల్వనగున్.
- క. చిత్తభ్రమ నొందఁగ ను, మ్మెత్తలు తామరలచాత మెలతలవలపున్
 బత్తియు స్తంభన మోహన, వృత్తానులకొఱకు నిటుల వేరుగదగున్.

- క. కవచోపయము చేల్విన, యది నృపవశ్యమగు నేతియాహుతు లిరువేత్
- పరివేలు నైకువేలుకా, గుడురుగఁ జేయనలఁ గోరుకోరిక కొలదిన్.
- క. ఆకలకోరికయులే, శ్రీకరముగ స్నాన మపుడు చేసి నివాళుల్
- కైకొని ప్రకము పమాప్తిగ, నేకడ సంకల్పసిద్ధి నెఱుగుమ నుండున్.
- క. నవనూచిత మెఱిఁగించెద, నవభాస్యముతోడ వినుమ నా కావేకి
- పరిభవోపేక మైకణ, మిశ్రల ఫలంబిచ్చు లేక మేదినియందున్.
- ఉ. కవచముల గురికి సకలేశ్వరుఁ గృష్ణుని రుక్మిణీవిభుకా
- భ్యావమొనర్చి యందు సికతాస్థలి నుండదలంచి నశ్యముల్
- నూచములుకా ఫలాదులును శోభనవస్తుల పూజనీయుు క
- న్యాయముంబులకా తగినయట్టి నరుంజొనఁగూతు గోరికన్.
- ఉ. చేయును పాలునుం బెరుగు నించినపాత్రలు నాయనబుగాఁ
- జేయును దానమీవలయుఁ జేకొని యేవుర పేరఁటాండ్రుకణ
- పూయక వారి కల్మషుల పంక్తిని భోజనమాచరింపఁగాఁ
- జేయును మొయ్యెడకా ననమిసిద్ధము లిట్టి ప్రకప్రచారముల్.
- చ. సకలవిధ దండ్రీ ఘోరవియు తల్లియు మున్నగువారిలోపలకా
- గుఱముఁగోరి కన్యకలకుకా ప్రకముల్ నశిపింపరొప్పు నా
- కళవస్తుమాని మానవమియం దుచనాఁయు శీసి యింకెరా
- నకునిదలంచి కుంభము నవారిగ నుంచఁదగుకా యుంకలిన్.
- సీ. కృష్ణమైక గుడాన్న నైవేద్య మిచ్చి, తిలలు మండలముగఁబంచి తిలశితాక్షు
- పిశంపోజియు వాగ్నిసి యంతకుని గమల, భద్రకర్మిక నావహింపఁగవలయు.
- క. వెంబకా లలకముపై శ్రీ. పదమని బంచాయుధము లెఱంగించి ముదం
- బోమక లిరుగదలఁ బూజలు, సదమలమతిఁ జేయవలయుఁ జక్కని విరులన్.
- సీ. నవనూచిబుక్తి హంకారతములఁ గూర్చి, కాలమూర్తిని లక్ష్మీశుగాఁ దలఁచి
- కలకోరికాతాయుధాంచితుగాఁగ వాక్మి, భావనము కేసి కాంచనసృతిమ నునిచి.
- క. చేసను విప్రీకటాచిస, మాదరముచ బిర్చి యధికమగుదక్షిణతో
- శ్రీకృష్ణుని కాలప్రతి, మావాన మొనర్చి విప్రీమండలి కెల్లకా.
- సీ. కామిభాషణులు నిజే యందు కలకోరిక, చేత నభిషిక్తుఁడైయున్న శేషమపుడు
- కాంచవలఁగూక భుజియింపఁబాముననుము, నాయునభివృద్ధియగు సిరులతిశయిల్లు
- క. సకలకోరికల దివి, లోకార్తచరియ మెల్లలోకంబులలో
- లోకానిక నాభావన, మాకాదర నిత్య మంగళప్రద మెందుకా.

- గీ. పక్షపక్షానుముల కధిపాచితంబు, వైష్ణవనృత మట్టి దహ్మాదశియును
దశమి నుపమాన మొనరించి యశనిగాక, స్నానజలమాత్రోక ర్తవ్య మైనవిధిని.
- శ్లో. ఏకాదశ్యమహం కించి | తద్దర్శ్య పురుషోత్తమం
భోక్త్యేపరేహని శ్రేయాత్ | మహిమాం పురుషోత్తమం.
- క. అనుమంత్రేము సంకల్పం, బొసరిచి త్రికరణముగాఁగ నుల్లములోనక
వనమాలి నునీచి వనితా, జనితాసంసర్గమున కొసంగక విరతిన్.
- క. ఆలోచనములు నిద్రయు, నాలస్యము శయనమంత్రేపూర్తియు ఊ
దాలోకము బహిరిందియి, లోలతయు వ్యసనవిధులు లోసుగ వెలిగాక.
- క. ఏకాంతులు భగవద్ధ్యా, నాకలితాంతఃకరణ నియామకుల తిను
శ్లోమపురాణపరాయణ, లై కడపుట నాటిదిన మహర్నిశ లందున్.
- గీ. ద్వాదశిస్నాన మొనరించి తర్పణములు, చేసి హరిఁగూర్చి మామకజీవనంబు
తావకాధీనమని పరతంతుఁడగుచు, మనసువచ్చిన పరిశుద్ధి గనఁగవలయు.
- గీ. భాగవతసంగమునకు నపారమైన, వత్సరంబున గంధమాలోయపచార
విధుల భుజియింపఁజేసి యశ్వేనుకనున్న, శేష మిల్లలు దాను భుజింపవలయు.
- గీ. ద్వాదశినృతనియమంబు వదలకపుడు, నాడు హరివాసరము నట్లనడచి తాను
ధారుణీదేవతాసంయుతము త్రయోద, శీదినంబున పారణ వేయవలయు.
- క. ఏకాదశిలో దశమి క, శాష్టాశమును తా గలసి మగురనుధా
శ్రీకలశము మగుబిందు స, మాకలితం లైనగతి ననర్థముఁ చేయున్.
- గీ. కారణవియేర్చు పావకకరణియట్ల, నేయుపుణ్యాంబు లూరక చెరిచి పోవు
కణిదిపాపంబు దశమి యేకాశి గూడి, నేల రాకాసివేరె మహీజనులకు.
- క. త్రియేకాదశి శ్రీహరి, సాయుజ్యం బొసఁగు నితర సౌభాగ్యంబుల్
చేయుననుటెంత మరికల, దే యెంచిన వ్రతములనఁగ నివాపరములకున్.
- గీ. బ్రహ్మసౌత్వాదిదు స్తరపాతకంబు, లాతపముచేత చీకటియట్ల తొలఁగు
నమృతమో వ్రతమో కాక హరిదినంబు, మానవులకిచ్చు నమృత సౌఖ్యానుభవము.
- గీ. రాత్ను పుంగోటియ ట్లపారంబుగాఁగ, తీరనేదని విషమసంసారమునకు
కటకటా హరినినను మొక్కటియులేక, యున్న నేకేతి దరిఁజీరనాక్కొ- నరుడు
- గీ. యోగసిద్ధులు నతిపుణ్యయాగ ఫలము, లిష్టకామితములు తపోవీష్టపదవ్ర
లఖిలతీర్థాచరణ లాత్మసుఖము, నట్టి యేకాదశిక దలంపు నాక్షణమున.
- మ. అశివాపాత్ములు విష్ణుమాషకులు వేదాచారచూహల్ మగు
వ్రతపాషండులు మిత్రీవంచకులు సర్వదోహు లాజన్మదూ

శ్రీశైవ్యక్షేత్రమున గట్టువేరంగలనో శ్రీశైవ్యస్వనద్వాదశీ
కారితేజోమయి పాలుమానిన మునంద్రా పలకవే వన్యముల్.

1. అనన్యమంతకవ్యాణం మోక్షసాఖ్య, ఫలవ మేకాదశీస్వరూపంబు కరత్ర
కలుగుమాంబు ద్వాదశీకృమను సకల, కామితార్థప్రీతంబు నకారణంబు.

2. విశిష్ట శైవ్యోని యొక్కవిప్రసంకలకు వేదనగ్రీతాఖ్యుండు పు
త్రులనామోత్తర పద్మనీతటమహిణ గన్గలి యవ్వోర బరా
కాశక్యక మతహాకనాధ్యు ననఘుక సక్మాని మైత్రీయు లా
కామోనించి నమస్కరించి పశుభిక్షాండేసావారంబునన్.

3. కష్టానుకూలిన నెవ్వఁక, విట్టి చివారమును దెన్వ మేహ కలిగెక
జ్జ్వాహతల ననుగని, యిట్టడగనేల యనిన యిట్లని పలికెన్.

4. స్వామ్యునివ్యాప్తికై క్రమాంపగ్నినిష్ట, జంతుజా... గనోశంసంపర్కములకు
పాపమోటులక నవ్యాత్మిబడితపింతు, వారిగనియును నేనట్టివాడననియు

5. జంతులని తిరులును వ్యాధుల నెడుమున్ను, గల యహంకృతి నిబిడాంధకారకర్మ
కర్మలనిష్ఠియజయకకాఖాతపుష్ట, మానసాశ్వంబుదాటింపఁ గానలేక.

6. విదేహిణివాడ నీవే, దిక్కు ని శరణాదివేడ తిలకించి కృపా
కృష్ణోనిబులు ననుగని, యొక్కతెఱం గునికెల్ల యుచితోత్తులనున్.

7. కష్టకటకముడవ సాక్షి యవఁగనిశ్చుఁ, డనపరంబ్యోతియనవాయ్యుడగుప్రసాను
వేదంబోకృష్ణిర్మమాషినా నమలజీవఁ, డతఁడు కారణమతఁడు కార్యాత్మకుండు.

8. విదేహుని తిరుగఱు నై యిని, యుంకొంటికిఁ గూడి రాశయుండియు నొకతై
నింకొకఁక వేరఁడు నవఁడై, యుండి జడంచైన ప్రకృతి నొసరిన వేళన్.

9. విదేహిణి కష్టమున లాభ బహుశరీర, నాటకంబులు నటియింతు నోట జీవి
వేదంబానాపకేతు నట్టిమమత, బుట్టుగొని పిశిరికాయపుర్వట్టు లాఱగు.

10. వేదంబు కార్యాననీయనటుల మొక్కఁ, డైనసమస్తాకృతులనొందియలరతము) త్యై
బాధ్యునిబంబు విజ్ఞానమర్కసీప, కలన మునునోరథంబు గావలయు జనుడను.

11. విదేహిణి కష్టమునకు మహం, కారము కౌచులు కౌంతి గతి మానము కా
ని పునోపాద్య, సాక్షిగ్రతలనఁగ జ్ఞానబహుసాధనముల్.

12. విదేహిణి కష్టమునకు మహం, కారము కౌచులు కౌంతి గతి మానము కా
ని పునోపాద్య, సాక్షిగ్రతలనఁగ జ్ఞానబహుసాధనముల్.

13. విదేహిణి కష్టమునకు మహం, కారము కౌచులు కౌంతి గతి మానము కా
ని పునోపాద్య, సాక్షిగ్రతలనఁగ జ్ఞానబహుసాధనముల్.

అష్టమా శ్లోకము.

- క. కలసే యేకాదశో, ఉలగా న్నిశమన మదయతో మైత్రేయుక్
- నలనచ్చి మొక్కి యిట్లు, సలిపెకా తద్ర్యతము మోక్షుసంగతి నొండెన్.
- క. ఏకాదశ్యాంగంబై, వైకుంఠస్థిపీఠీయ ద్వాదశీ వినుయీ
- నీకథయని తా వెడియు, వాకొనియెక్ యోగినలన వాట్మీకి విసెన్.
- చ. కుశలం డనంగ రాజ్కొకడు కుంభినిపై స్వశరీరముక్తుడై
- దశదిశలుక మణిద్యుతివితానము నిండు వినూన మెక్కి తా
- ను శమను రాజధానికి జనుండు తదర్చులొసంగి కొల్వలొ
- దిశద సువర్ణపీఠమున వేడుక నుంచె సమాదరంబునన్.
- క. తనదు పురివైభవమునం, గనుపీఠపఠం దగిన మణిసాగాండ్లను గూర్చుకొ
- జనపతి వారలవెంబడి, జని సంయమ నీపురపర్యయము తెల్లన్.
- ఉ. దక్కని శూలముంగొని పరామరికింపును రాంక నొక్కవోం
- జక్కని దేవకామియల సందడి జేర్చి నుఖించువారి నొం
- డొక్కట రత్న భూషణసముజ్జ్వలై వెలుగొందువారి వే
- రొక్కట దివ్యభోగముల నుండెడివారిం గ్రీమకగ్రీమంబునన్.
- గీ. మామమననచ్చి దక్షిణాక్షోణియందు, భయదహోహవనరుత్సరించుఘోష
- మాళికించి యదెట్టి నోయనుచు వారి, నడిగె వివరంబుగావని యవటం జేరి.
- శ్రీ. కారవంబును మహాకారవంబును నశిపత్రీరనము కాలనూత్రి కూసు
- మగధతామిప్రీలాలంబు సేవనములు కంటకంబు నభోముఖంబు కూట
- శాల్మలియును విశసనమయఃసాత్రిభంజనము తప్తాప్రి సేవనము తైల
- భ్రాండ మజ్జన మగ్నికుండ గోపనశిలాభక్షణంబులు క్రిమిభక్షణంబు
- రాక్షసకరాళమును వికరాళమును వి, గుంతుడను కుంభిసాకంబు గూసుగర్త
- మనఁగ నిరుపది మొక్కటి వైవయట్టి, ఘోర నారకభీభత్స కూపములను.
- క. పదువారిం బొరలువారిక, బొడవెట్టెడువారి ముంఠిసోయెడువారిక
- దండలుడువారిక భయమున, సుడిగొనువారలను జేరినూచి భయమునన్.
- క. గడగడ వణితుమఠ గన్నులఁ, గడువడి మామకొని చెవులఁ గరములపివి య
- క్కండనిలనక వైవస్వతు, కడకుం జని కేలు మొగిచి కరుణాపరుడై.
- క. ధార్మికుండ వీవు నీకుక, ధర్మాఖ్య జెలంగ నిట్లు దండింపఁగ నే
- కగ్గమునుచేసి కేలా, శశ్రేయము లైరియనిన శమనుం డనియెన్.
- గీ. ఈశ్వరాధీనమిది పనియేమి తనకు, బ్రహ్మప్రవాసిన కట్టవ పాపపుణ్య
- ఫలము లనుభవ మొందు నీప్రాణికోటి, కగ్గవసలకుఁ గాదనఁగాఁ దరంబె.

- 1. అంగుళ నక్ష పీఠిక, దవరిన నిస్సృతియటన్న ధరణీశ్వరుతో
 విచారణ ప్రకటించెద, నిస తెసనగి న విసుయ విహరిగ్గత్తిన్.
- 2. తోలివచ్చుంబున తివొనర్చితివి చేతోనివ్వమై ద్వాదశి
 తోలివచ్చునుహానతంబు త్రిజగద్విభ్రాంతమై నొక్కయే
 విచారణంబున నొక్కనాటి ఫల మియ్యంబాలవే నందఱుకా
 విలంబంబాలరు రిమ్ముహానిరయ పంక్తుల్ మాట మాత్రంబునకా.
- 3. కాకముడిన పీఠ కల్పశంబు, బ్రహ్మకల్పంబునందు దీరదు నృపాల
 హానతంబు కృష్ణాకుండై యతఁ డట్టులైన, దొలుత నిచ్చితినన బ్రాణబాలమెల్ల.
- 4. ములకంబేయను నమ్ముహానరకహనుత్ మీతి యక్కోలుగా
 కలగఁడై నమిగూడి చీమపరిపీకండ్రోపుత్రోపాడుమక
 విలంబంబోయఁగరాక పుష్పకములందుక జెంతలకా దేవతా
 కునాటి కకచాపనామకము లంగత్రాంతి వారింపఁగన్.
- 5. మఱువి తివిప్రమఁ దమ, కుశలంబులు పలికి యింద్రుకొలువున కరిగెకా
 విచారణ నెలయఁ దీర్చులు, వశమను శమచుడు బయప వసుగను శిరియెకా.
- 6. తనవాక్యంబునఁ గలిగియు జనులెల్లను ద్వాదశశ్రవస్తవ్రత వ
 ప్రకటై యిహాపకమభములుఁ గని మన నిలయే లె నతఁ డకల్మషమహిమన్.
- 7. శుకక నెవ్వరు వినినకా, శ్రీకరులై కోర్కులెల్లఁ జేకొని పిదపకా
 జైత్రంబునకొం గాంకుర, నామలమతి నెపుడు రంగనాయకు కరూన్.
- 8. నామలమంద్ర యలగ్రద్దాజితో ప, నతుమారుడు వ్యాసులు నాగదంత
 విచారణతోనకూతుండు కౌసకాది, మునులతోఁదెల్పెననుయ మృకండునుతుడు
- 9. విచారణ షోమరుతో న, వృణివృత్తాంతంబు యోగివరుడు భరద్వా
 కుల విద్వితై ప్రయోజ, శృల్యువ్రత మాచరింతు నత్తైఠఁ గెల్లన్.
- 10. విచారణ వైష్ణవాననెన నావనవారిని దీర్ఘమాడి తా
 విలంబంబోత్త ప్రయమన శక్తుఁడునామికి మృగ్మయంబుగా
 విచారణంబున విలుకొలుకు నప్పటి నెన్నయుద్ద ము
 మునుల నుద్దీనా పయనికా నలయుం బరిపూర్ణ కుంభమున్.
- 11. విచారణ వైష్ణవోత్తా నానగించి, జెన్నతై నష్టదశపద్ర మున్న కలన
 వ్యాకాశంబునపు జేరజేర, బూజనీయంగఁడగు విష్ణుపూజ చేసి.
- 12. విచారణ వైష్ణవో, మల యెరిమియందు నుంపఁ జొప్పమరుయ శ
 ప్రయోగంబునకా, నలనానానింపఁ నను నగూయుతముఁగనున్.

- గీ. అట్టి నవనీతకవళంబునెట్టి రెండు, పాశుగా వారి కొక్కటి పగ్మవాస
కొక్కటియు వేరెనెద్యమొసఁగి నైష్ఠ, నలబయన ముగ్ధభార్యకీనలయు మొదట
- క. త్రిభాగ మైనకబళము, తా భామినీకొసఁగ రెండు ధరణి భుజింపక
శోభనకరుడగు పుత్రుని, సాభాగ్యము గాంచు నుతయు జనియించు నొగిన్.
మంత్రం. పురుషః పూర్ణకామస్య హరిశ్శబ్దం తనోతిసః
యోషిద్వరాసతీ లక్ష్మీర్మంగళం విశతు స్వయం.
- గీ. అనుచు నవనీతమును తనయతివ కొసఁగు, నపు సుంత్రించినేవింపు నునఁగవలయు
తరుణీయురమున కేలుంచినరుడునెమక, మంత్రమొక్కటివలయు నీమయునబలుక
గర్భావాసమంత్రం. యస్యంతరాత్మాభూతానా, మనాదినిగనోచ్యుతః
నపరఃపరయాభక్త్యాకుక్షీం రక్షంతు తే సదా.
- క. అని నాఁటికి నాచార్యా, ది నిజాశ్రితతతికిఁ దెకు- దీనారంబుల్
తనకై కొలది దానము, లానరఁగఁ గావించి నాఁటి కుపవాసముగన్.
- క. బాగరమొనర్చి రాతిరి, వేగిర మఱునాఁడు మున్ను విపానలికిఁ
బాగుగ నన్నుంబిడి కల, శాగతు లక్ష్మీపుఁ గొలిచి యాతరువాతన్.
- గీ. పాఠణమొనర్చఁ జండాంశుభాగ్నిభూతి, నాటి విధినోపమానులైసెట్టి సుతుల
నెత్తునురు కోరియాకభయంత వినిన, వంశ్యయైనను సత్పుత్రనతి నిజంబు.
- క. కలనె చతుర్దశభువనం, బులలోఁ జతుర్దశ పృథుగ్రమనకుఁ
దులగా సద్వృత్తమని వైద్యులకుఁ గలగుండుగలదె యాహింపంగన్.
- గీ. నుగులేటికి నెదకంగ ముదులగుచు, నష్టవిగ్రహస్టుగుల్మజ్వరాతిసార
శూలవోషజ్వరారులు సోకనీను, తనచరిత్రంబు చెవిసోక వినినఁ జాలు.
- గీ. సర్వరోగాదిశాంత్యర్థపూర్వకముగ, మొదట సంకల్పమొనరించి మునుఁగలేక
యున్న శుచియైననుపవాసముండి నూర్వ, జపతపంబులు నాఁడెల్ల జలుపవలయు.
- ఉ. భానుఁడు గుఱింకునట్టితటి భావములో రవిసుంచి యిందియా
ధీనుఁడు గాక సర్వమయు దేవశిఖామణి విష్ణుఁ గొల్చుచుక
మానుటమొప్పు నిద్రా రవిమండల మమ్మరునాఁటి సార్థసుక
దా వత్తికైజూచి నుకరంబుగ నిత్యజపంబు నేయుచున్.
- క. నేవించి యాత్మ తనుగ, క్షావరమతి నైమపల్ల సవ్యోస్పృత మిం
పానశుకలతమునం గొని, పూలలు బంగరపురత్నములు నిడవలయున్.
- గీ. వస్త్రములుమడ్చి నూర్వమావాహయామి, యనుచు కలశంబు నూపగంధాక్షుణోప
హారముల గొల్చి కట్టినచీర విడచి, నీడఁ జూచుటమొప్పున న్నేతిలోన.

గీ. ధరణిమరు నేదడెచ్చి సదక్షిణాంక, ముగను నుత్తము తెరకు లోనుగనొనర్చి
మరల వెలువడి మార్తాండమండలంబు, జూచి కరములు మొగిచి యస్తోకభక్తి.
బయగ్రాహి. తామరసమిత్రోవిను తామరవశేణ్యజన

తామరవిదూరశిత తామరసనేత్రా

రామ నిరతాచితధరామర నిశాచరవి

రామనిగమన్తుక నిరామయనుఖ శ్రీ

కామితనిధాన సనకామనూతిప్రియ య

కామన తపఃఫలవకామ రిపుమా ర్తీ

నీమరుగుం జొచ్చితిని నేమమున నన్ననున

వేమరమర ల్లారుగ వేమెరుగు తండ్రి.

ఉ. నిన్ను నుతించినట్టి శుభ్రీతి నీమహిమంబులు గాని శాస్త్రులు
నిన్ను భజింపకున్న యతి నీస్తుతులంటని సక్కురాణముల్
నిన్ను బ్రధానుఁగా దలఁపనేరని ముక్తులు లేరు దేవ యా
పన్నశరణ్య భాస్కర యపారయశస్కర శ్రీ పురస్కరా.

గీ. అప్రచు విస్తుతించి విప్రభోజన మొనర్చి, తాను పారణాకేయునుత్తముఁడు పొందు
నాయురాకోగ్యభాగ్యవంశాభివృద్ధు, లనఘ యిక పార్థమిచ్చోగం బనభరింపు.

గీ. పార్థముల నాచరించిన పాపపుణ్య, కర్మఫలములు తను కేరుకాలమునకు
మనుజుఁ డరువదివేలేడు లనుభవించు, గాన పర్వంబున దధికంబు ఫలము.

క. ఎఱిఁగియు నెఱుఁగకఁ జేసిన, పరిహార మద్దినమునంద పాటిలు స్నానాం
తరమున జితేంద్రియుండై, నరుఁ డక్షతమండలములు నలుమూలుగాన.

గీ. ఉంచె లక్ష్మీ హరిని నానసింఁచి క్షీగ, కలశ మాపయించి యొక్క లశములకు
నావహింపఁగవలయు పంచాయుధములు, నలుగడల నాల్గుకలశము న్నిలువరలయు

గీ. పాణిబుద్ధిఁదియొమనఃప్రసవ మట్టి, కలశమున నిల్పినది సుమంబులయ బూజ
చేసి యందాపహించు నశేషుడైవ, తముల వేళ్వేరఁ బొగడి పార్థన లొనర్చి.

క. తా నాప్రాశిత ననలుని, బూని ప్రతిష్ఠించి త్రిపుపుష్కార్తిని హేమం
బై నడిలొంతమ్మంత్రో, స్నాన మొనర్చునది కలశవరణాల చేతన్.

గీ. తిలు నన్నులు నువ్వు విత్తులుయ బసపు, దాన మొనరించి యాచార్య దక్షిణలను
సిరికొలది దానములుచేసి మరుసెనయున, బ్రాహ్మణారాగన మొనర్చుంపవలయు

క. తామును బారణానయుట, నోముతెఱఁ గిండులను మనోరుజ బడఁగున్
నేనుములు గలుగు పార్థమి, నీమము లగుస్నాన దాననియమము లెల్లన్.

- క. ప్రతిచంద్రాశ్రయ మిక్కిలి, నతిశయముగ నతికి ముగ్ధులమరించి క్రిమా
చతురులయి తండులంబులఁ, జతురశ్రమిమండలంబు సులపుట యొప్పున్.
- గీ. నల్లినాలోచను నావాహనం బొనర్చి, కేకురల్పని ననపుండవీకములును
పేమిఁబూజించి పాలుఁ బంచామృతంబు, నారగింపగుఁ జేసిన స్మేరలందు.
- క. సరసిజసంభవు వాణిం, గురు నిదుర్చి నావహించి కోల్కలతో నె
ల్లరఁ బొగడి పూజఁచేసిన, తరువాతను వాయుసప్రతానము నలయున్.
- క. మఱునాఁడు విషయశ్రీ స, ద్గురునారాధించి విద్యుమ సుసక్రిమమా
చరియించి చదువదొరకొని, ధరణీమర భోజనంబు తాఁ జేయవగున్.
- క. తా వెనుక నారగిందుట, యీవిధమున నోచి యపుడు యిటుగాడె గురుం
డావాక్యము జవదాటక, కేవల గురుశిష్యునియతి క్షీతఁగొనవలయున్.
- సీ. కను మోగి శయనింపఁ గా జెట్టివేళల గురుసరాధీసాత్మ్యనిరతి మేలు
తద్వధూమణిఁ గన్నతల్లిగా భావించి సోదరబుద్ధి తక్కుతులఁ జూచి
యతనితనూజల నతఁడె కా భావించి యాచార్యుఁ దుడిగి నాత్మమనిచి
గురుఁ డపుత్రకుఁడైన పుత్రోత్పసించి ధనయాకర్తవ్యమున జెలంగి
మెలఁగునది శిష్యునర్థ మీమేరననుచు, వానిఁ దనువానె శారద వచ్చిసాయు
తద్యమైనవిద్వితీయతావ్రీకంబు, సిద్ధసాకస్వతజ్ఞానసిద్ధి కొఱుకు.
- ఉ. స్నాన మొనర్చి శుభ్రోనవతండల మండలమాచరించి యా
పైవి విశాతపుష్పదళపద్మము వాసి సరోజవాసిన్
దాన సమావహించి కరతామరసంబులు పద్మనేత్రముల్
దాని మృణాళబాహులను దత్సదృశానన మట్టిసాదయున్.
- గీ. తన్మరందవశాశికుంతలవిలాస, ఫాలము తదియకింజల్క-భావిభాసి
కోమలాకారమూర్తిని గామతించి, కోరు టూప్పుగు నవ్వేళ కోర్క-లెల్ల
- గీ. దళములందు సరస్వతి దాంతి భూతి, రతియు కాంతియు విద్య సన్వతియు మైత్రి
యననెలయు దివ్యశక్తుల నావహించి, తేవలయు వారికడ దిశాదేవతలను.
- గీ. ప్రజ్ఞ యును మేధయును సత్యోపనిషయు ఛాయ
క్షుమయుఁ గీర్తియు దయయు నా జనిన వేళ్ల
దేవతల నావహించి ప్రాగ్విశ్రమ శ్వేత
రక్త పీతాశితాంగవర్ణ క్రియనున.
- క. ఆవరణమునకు వీరల, కావలిగా నుంచి యునుపఁగావలయు ననీ
దేవీదక్షారుణిని, ధ్ధావిశిఖావిశ్వ చండతరనామ కలన్.

- 1. వాగ్విద్యార్థులకు మోక్షిల చక్రితుండ, కాలకో పేక్షణాసలిలకాయ
- 2. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, లనంగ నడుమను జుట్టులం దనగు నిఘంటు.
- 3. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, ధామకవులును వాసిష్ఠ వాసుదేవ
- 4. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, మాని మైత్రేయులును చుట్టు నానవలయు.
- 5. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, ముః దట్టపూజాంగకపృయును గుంకురుముకొ
- 6. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, పాండవులు నందములుగఁ బూజకు నలయున్.
- 7. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, లమరుఁ జెరుసులు సెలవిచ్చు నాకుఁ బోకో
- 8. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, యాచరింపుగవలయుఁ బూజాది విఘ్నము.
- 9. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, శ్రీనరునీజమును యుక్తి శ్రీదేవిని ది
- 10. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, మావళా నానాదిమాక్షరాణి నిడఁ దగున్.
- 11. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, తత్తరుచిత్రంబుగా దిశ్చాదై నతముల
- 12. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, తోన గానింపవలయు గోదాన మపుడు.
- 13. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, బిలుక బపుసాది యామరించినకలశం
- 14. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, వలయుకొ గురుపూజనేయవలయుఁ బిదపన్.
- 15. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, నోచి మఱునాఁడు సారణ యాచరింప
- 16. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, యోకి కోరికలెల్ల చేకూరునపుడు.
- 17. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, బిది నోమిన వారి కిందు నిష్ఠయు లానఁగుకొ
- 18. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, బిది నీ కేర్పఱతుఁ దెలియుమని యిట్లనియెన్.
- 19. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, పుండరీకమునట్ల నిండ నునిచి
- 20. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, నానాహన మొనర్చి హారకేయూరమంజీరకటక
- 21. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, సావర్ణకాటికాభి
- 22. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, వాకీనయభిపుష్పరాజినే నెంతయుఁ బూజచేసి
- 23. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, సన్నిధిని గీతవాద్యప్రసంగ విఘ్న
- 24. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, మొకటి, యుంచి చక్రింబువై నావహించవలయు.
- 25. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, నాదుగఁ గలశంబు లునుపఁ బడునందులఁ జ
- 26. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, బద్ధములు నిడవలయున్.
- 27. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, ములు ప్రభానమహాకుంభమునకుఁ బోతె
- 28. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, నావహింపుగవలయు తదంతరమున.
- 29. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, దుది దిక్పాలకులజము దొరకొని యాదిం
- 30. పుష్పాక్షయ్యోదోస్త్రకోవ్య, చలకఁ నానించునది ధృవశ్రీ లాదపుక.

- గీ. అరుతనన్ని బ్రతిష్ఠించి యావుపాఱు, నేతహోమంబు వేలిచి నేతఁజాల
సంస్కరించుటఁ దగు ద్రోవ్యసంచయంబు, గానహోమంబునే యుచుచందంబు వినుము
- సీ. ఒనరంగ తేనె నాయుఁకాముఁడై వెల్పు శ్రీకాముఁడై బిల్వచిరగళముల
నానోగ్యకాముఁడర్థి శ్రీలతలను హత్తి సంతానాత్థి యుత్తరేణీ
నవమృత్యు పరిహరనిపుణాత్ముఁడుగఁ జూచి తుష్టిగోరిన నాఁడు తోగలదేత
నర్థంబుఁబోరయువాఁడలజాజిసొమ్మల నరిజయంబొందువాఁడంబుజముల
వేల్వనగు నెన్ని యాచుతు త్వేల్చివాని, ద్విగుణముగ తర్కణములు తద్విగుణములుగ
జనుముగావించితామదర్శనముఁగూర్చి, యశసెముఁబ్రోవునన్ బిల్వలయఁగవలయు
- క. భుజియించి యుచితవి..., ద్విజు లభిషేకం బొనర్ప దిక్పాలకులక
భుజియించి సాధనముల, నిజమహిమము లాత్మనుంచి నిపుణత మెఱయన్.
- సీ. ధర్మవిరోధి యుద్ధాశిరోధిదళన చక్రాఱ్ఱుంధం బెపుడు నాయంగరక్ష
గర్వితాసురపఘాతర్థనిశ్చేదనా పాంచజన్యము ప్రాణిబలము నాకు
షాండ్రకసాశ్వవప్రస్వంసనంబైన గద మాకు సర్వమంగళవిఘాయ
తేషాంకంహోలతోచ్ఛేదకంబైన నందకము నా కిహపరానందకరము
దివ్యశరములునర్చించు దివిజిఘల, నెంచ శాఙ్గంబు క్షేదము తీర్పు మాకు
నబ్జుఱోచను శక్తి కుగ్రాగ్రచయము, నేడుముద లెల్లనులఁ జేదోడు మాకు.
- గీ. అరుచు భావించి సకలకల్యాణకార, ణంబయిన బుద్ధి నీరాజనంబు లొంది
దానములొసంగి విప్రసంతానమాంత్రి, తాక్షతలు మాళిఁదాబుట్ట యది ప్రతంబు.
- క. ఏమరియుండక నాదిమ, యామంబున దీర్చనగు మహోవ్రత మిది పై
జ్ఞామైన నిష్ఫలంబగు, నీమత మాబ్రహ్మచేత నిర్మిత మయ్యెన్.
- క. చవిత్రం బారణ భూసుర, నివహము భుజియింప నెనుక నియమిత మయ్యెన్
భువి నిది నోమిననారికి, నవిరళమతిఁ బొందరాని యర్థము గలదే.
- క. నునాతమనఁ జెల్లు చతు, ద్వివ్రత మీవ్రతములకు నధికమైజయరా
జవ్రముననుక వలె నిది, యవ్రత మేమరక వినఁగనగు నెట్లన్నన్.
- సీ. దంతుల రుజకు ఘాంతరిక్షోత్పాతములకు గుఱ్ఱములవ్యాధులకు రాష్ట్ర
రోగంబులకు శాంతియాపపీదం బిది ద్వాదశారత్నమార్గముగ నరుచు
మూఁకెడుసాడవున నేరుపాటుగవైచి మెట్టు లేర్పఱచి నమ్మెరలండు
ముమ్మాల హోమకుండములు ద్రోవ్వింది ఖాసికోదుంబరాదళము బిల్వ
చలదళరసాలసాలాశములును దిలలు, మాషత్రుడుల గోధూమసుస్పృశములు
పాలును హవిస్సు నాల్గుదిగ్భాగములను, వేల్చియున్ను నడుచక్రి-వేల్వనలయు.

- క. గారుడసంహితలోపల, సారాంశం బగువ్రీతప్రచారము తెల్లకా
భారద్వాజులు తద్గురుఁ, డారసి విను యదమునొందె నవనీనాథా.
- క. అనవుఁడు మార్కండేయుని, గని హేమకన్యవతి బల్కె కథ సాంగముగా
వినవలయు న్రీతములను సా, టున బల్కిన నాకు నేర్పడునె యొకమాటన్.
- క. జయరఘుఁడు పురికిఁజని యే, క్రియ మెలఁగెం బోచె నీధరిత్రీ యెఱుల దు
ర్ణయన్పత్తి యేమి యొసరిచి, నయినట్టి తెఱుగు చెలుపుచున యిట్లనియెన్.
- శా. వేదోద్ధారణమందఱోద్ధరణఘోషిన్య స్తదంష్ట్రాగ్రీ ప్రి
ష్టోదాంహోస్పతుబలీంద్రీశీకుకర సాన్యజ్ఞాత్వయోత్సన్నవి
చ్ఛేదిపాక్రవ రానణాహిత యదు శ్రేష్ఠాత్మ కాంతేయర
క్షాదారాదికలోకరత్న రజహూసాయత్పల్లీలారతా.
- క. శరణాగతభరణా హిత, కరుణా పరిపూర్ణనయన కాసారమునీ
శ్వరనుప్రసన్న లక్ష్మీ, తరుణీనాధాయమాన తతభుజమధ్యా.

వనమయూరం. చండతరళోటి రుచిజాల నమదీశా
ఖండల విరించిముఖ కంధితనయా హృ
త్కాండజ మధువ్రీత విఖండిత నిశాటా
పాండవసహాయ నిరపాయ మునిగేయా.

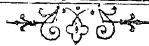
❦ గ ద్య ❦

ఇది శ్రీవేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటూధారాసామాట సరస చతుర్విధ
కవిత్వరచనాచమత్కార సకల విద్వజ్జనాధార కట్ట హరిదాసరాజగర్భాభి
చంద్రీ వరదరాకేంద్రీప్రణీతం బైన గారుడపురాణతాధ్యాయ
శ్రీరంగమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందు

అష్టమా శ్వాసము.

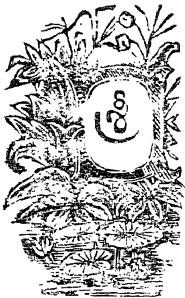

శ్రీ రంగమాహాత్యము.

నవమాశ్వాసము.

—:-(0):-—

సదనాయతనయన ను
 ధానాగరమధ్య భోగితల్పశయన దే
 వానుర చారణ సిద్ధ మ
 హా సంయమిగేయ వేంకటాచలరాయా.

- వ. అనగరింపు మిట్లు నాగదంతనుహోమునికి వ్యాసు లానతిచ్చిన తె అంగు నూతుండు శానకాదుల నుద్దేశించి.
- నీ. పురికేగి జయరథభూపాలకుండు మున్ను తనవర్తనము జూచి కినిసి గోసి విడిచిపోయిన మహీవియధుల బ్రాహ్మిణి శ్రీకరలీల బహుకరించి యగ్రహారము లిచ్చి యాశ్రితకోటిగా మనువుచు ధగ్యనర్తన ముచేత దనపురోహితుండు బల్గినజాడ మెలగుచు బొలుతటితెక్క పుత్రీకులఁగాంచి పాత్రులను జెంది పాడియుం బంటకలిగి, జనులు సుఖమున రామరాజ్యముననంగ పుణ్యములపోకయై తలంపున దలంచి, రంగపతిఁ గొల్వనచ్చె శ్రీరంగమునకు,
- గీ. వచ్చి తాఁజూచి టుల బిల్వంబుచేత, రంగనాయకపూజాపరాయణులను మానసధ్యాననిరతుల నైన యతుల, బోన విల్లి చావ్రీకిచూనిఁగాంచి.
- క. ఆతనికి సాష్టాంగముగా, నతియొనరిచి తన్నుఁ బోవిన భరద్వాజుఁ మతఁబూజించి పురోహితు, ననుమతి ననుపెభూపతెసగంబెసఁగెన్.
- ఉ. ఊంగముల్ దుకూలములు నొల్లెలుఁ జీరలు మాళ్లు బాళువా పొంగు లెచ్చు చొకటాలసోగులు కుండలముల్ మురుంగులున్

అంగరూపానికట్టికలకాటిల గా నెలకట్టు దాయిశుక్
సంగడివిపక్వోటులకు సస్మృనివాటుల కిచ్చె నచ్చుటక.

- గీ. ఇచ్చు దనుంగీతుగాఁ జేయున్పునిగాంచి, నేమమే రాజ మరలినచ్చితి వజేమి
యనిన నీకృపనోస్వామి యందజమును, వనునలరికాశునుననునారమిపుకు.
- క. నినుఁ బూజచేసి రంగము, గనుఁగొని శ్రీరంగ నాయకస్వామిని నే
మనసార గొలిచి రావలె, నని వచ్చితి ననిన మునియు నా గా కనుచున్.
- గీ. చంద్రీపుష్కరిణీసర స్నాతుఁడైన, రాజు వెంబడివచ్చి శ్రీరంగధాను
మందిరముజొచ్చి గరుకునిమంటపము, విారి యొయ్యవిమానంబుఁ జేరె నపుడు.
- క. భూమికుఁ డపుడు కణ్ణము, హేమునిఁ గనుఁగొనుదు నినతుఁడై మొక్కిన యా
భూమిపతి కాశిర్వా; దామలమంత్రాక్షయంబు లతఁ డొసఁగుటయున్.
- వీ. ఆ రాజు మదిముదం బలరంగ నలరంగ మందిరమణిమ యాళింద కనక
పంజర శారికా పారానత మరాళ కేకినీ కుక ముఖోద్గీయమాన
రంగరంగాతిసం రావకేళీతాండవములు జూచుదు నననరమగుట
నేవిపవ దరిగాక శ్రీవిమాన ద్వారపాలకోపాంతభూభాగమునను
రత్నకుట్టిమముల మాని రాజు లెల్ల; కెలనవనియింప దానొక్కవలన నుండి
కణ్ణమునిజూచి యుగును సోకలకు రాజు, పలికె చావ్రీకిమాని చెంతల విరంగ.
- క. ఈలోకు లెల్ల నాదుక, గాలమునకు నశ్శు లట్టి కాలము దానిక
గాలనశంబున బొందెకు, నేనా నీమర్మ మావతిమ్మని పలుకన్.
- మ. గరిమక గణ్ణమునీందుఁ డిట్లు క గాకావ్తాము హూర్తంబులక
దిరుగక గాలము స్థానరంబుల నురల్ తిర్యక్మనుష్యావళుల్
గెడయో కాలములోనివారలె త్రిలోకీభర్త శ్రీరంగభా
గ్యరశయ్యాశయుఁ డీతఁ డొక్కఁడును నా కా గానికు డెన్నఁగన్.
- క. ఈలీలక రంగేకుఁడు, కాలమునను గడచినతఁడు కాగ్రాత్ముఁడు నా
నాలింపు ముఁడు నాలో, వేగయెక నేర కనుచు నెం నేకాంగుల్.
- శా. తోమాలెన్ గొనిఁగఁ వె బడి మునిస్తాపుము రా రంగమా
భూమిశోత్తముఁ డొయ్యఁజేరి యెదుటక భోగీంద్రతల్పుక హరి
శ్యామాంభోధరజేహు రంగవిభు శ్రీజానిక విలోకించి ధా
ప్రీమందార యనానరతుక జితంతే పుండరీకేశుకా.
- చ. తోణుకుకర్ణలో జలధి డోడొకఁడనియు తపనీ నకా
రణముగ ముద్దుపాదము కరంబున గూర్చి ముఖంబు జేర్చి యా

భజితో యల్లవాటి వటపత్రముగా శయనించు బాలకా
గ్రోణివిగదయ్య రంగ ఖగరాజతురంగ భుజంగతల్పకా.

శ్రీ. తీర కవేరికన్నియ కదే విరజానది వాసుదేవుడకు
వారలు మీఱకా పరమవాసము శ్రీతిరురంగమందిరం
దాన మియుం గనంగతిగె నంతియచాలదె నేకృతార్థుడక
సారలవేత్త్ర రంగ యని సన్నుతుండేసి భజించె సన్నిధిన్.

క. తరందాకులు కన్నుల, సోనలుగా నిండె బరవకుండై పులకల్
నేవిడ మోడ్పుగరముల, తో నుండి బ్రపత్తిబూని కొలంగని భక్తిన్.

క. తీర్థప్రసాదములు పురు, మార్గము లొనగూడ నంది యాశాస్యంబుల్
పార్థివీ వెడలె గోవెల, బ్రాగ్విశ్రమశిధనము లొసరి భాగవతులకున్.

శ్రీ. కణ్ణావాత్మీకీముఖ్యుల గ్రమముతోడ, నాశ్రమంబుల కనివి వా రనుమతింప
రసపురముకేవలవాడయి చనుచుఁగాంచె, సహ్యకానైకతాంతర స్థలమునందు.

శ్రీ. మనంపుచాయ నొప్పుగు దీర్ఘతుండంబు శింశుపాంతురచేఖ జెలఁగుగోఝ్ప
తళతళల్ దులకించు తెలిమించు తెక్కలు కాంచనపగ్గి లీనుకంఠరయును
కై యుర్జనంపద లీనుసోగలు నరుణారుణాంకుచూడాంచలంబు
వైడూర్యసంకాశవర్తుల నేత్తోంబు లున్నతహాతవర్ణోదరంబు
గడిగియును రూపవనిహంగములగములు, గొలువ లేతకరశ్లష్టై గలసినచ్చు
కొదనుతెమ్మెరబాడితెక్కగుంపుగదల, మలయుచున్నట్టి మొకవెద్దపులుఁగుగనియె

శ్రీ. ఆనంతానంతశయన పురాణ పురుషోత్తమ

రంగబాక జగన్నాథ నాథ తుభ్యం నమో నమః.

శ్రీ. ఆచురు నలగరగంభీర మై నరావ, ... మారుఘూర్ణిల్లనేయు.

బలకుచండజమలసార్వభౌముగాంచి, హితుఁడునాప్తుఁడు నగుపురోహితునకనియె

కా. కంచే యొక్కమహావిహంగ మిదిగో కావేతీరంబునక
ఘంటారావమహావిరావమున రంగబ్రహ్మ సంకీర్తనల్
వింకే దీనులుచల్లగాఁగ బులిసోర్పిక లోకపాలవర్షి
లుంటాకత్య మొనర్చుచున్నయది సుశ్లోకపగ్గిసంగంబునన్.

శ్రీ. న. కాంతివిగ్రహంబు చక్కదనంబుఁ బ్ర, సన్నభావమును సనున్నతముగ
నున్న దీనిచెలవు కన్నులకును విందు, చేసె మఱియు నొకవిశేష మిపుడు.

క. ప్రతిపదరంగకృతణం, బ్రతిపాద్యము లగుచుఁ బ్రమదబాష్పంబువు ను
గ్ధతమనచున్నది రమ్మని, షీతివతి మంత్రీయును దాను చెంగటి కరిగన్.

- కా. చేరంగాజని తేరిచూచి విహగశ్రేణ్ణుండ వెవ్వడ వా
కారం బిట్టిదిగాని నీమధురవాక్యంబుల్ శ్రీవోలంకృతుల్
వీ రెవ్వారలు నిన్నుఁ జేరియును జీవశ్రేణిచందాన ను
న్నారన్నుక విని మందహాసమున భూనాగు నివిలోకింపుచున్.
- క. ఎవ్వడెనో యేను వీరలు, యెవ్వారలొ కొందఁ డేను నెఱుఁగననిన యే
నెవ్వడెనో వీరలందఱు, యెవ్వరొ యనఁజెల్లనయ్యె యెఱుఁగక యడగన్.
- నీ. అనిన నిక్కంచేని నవనిమాట నృపాల యేను నెఱుఁగక యిట్టులటి
యే నెవ్వడెనో వీర లెవ్వరొ యన నేల వృశ్లోక్తు గాచుఁగననిన రాజు
వృశ్లోక్తులన నెట్లు నచ్చు విశేషార్థ మరయవేడియకాచె యంటి ననిన
పక్షి యిట్లను మంచుపలుకుతే పలికితి పలుకు నర్థము నాకుఁ దెలియదనిన
నామజాతులువేరయ్యు నాకు నొండు, తెలియదనవచ్చునే యను తెలివి దైన
బలుక నేననితలఁచు నాతలఁచు వేఱు, గాన నిట్లంటినిన భూకాతుఁ డనియె.
- గీ. అండజాధీశ నీమాట నైన నాదు, జాతిభేదంబు లరయు నిశ్చయ మెఱింగి
యెఱుఁగననఁజెల్లదన నిట్టితెరఁగు లోకక, సవ్యసాధారణము నాకు సమ్మతంబు.
- క. పరమార్థంచే పల్కితి, ధరణీశ్వరయనిన నీదు తలఁపెట్టిని నా
తెరఁగెట్టిదియో గాదను, వెఱవకు మెవ్వారు మనల విగ మేర్పరుచున్.
- నీ. అనిన నీబుద్ధి మే లనఁగు వివేకివి యాత్మస్వరూపంచె యడిగె దనిన
యెందునేని విశేష మెఱుఁగ వేడినవార లడుగంగఁ దగువోట నడుగవలయు
యన దేహధారుల మగుట నహంకృతి నిట్లుటి ననిన ధాత్రీశ్వరుండు
దేవ యాచార్యుండవీవు నీదుస్వరూప మానతిండని మొక్కినంత నలి
పక్షి యిట్లను నీస్వరూపంబుఁ దెలుపు, మెవ్వడవనంగఁ గేలొక్కి యిందువంశ
జాతుండ నుకీర్తి రఘుఁడుమజ్జనకుఁ డేను, జయరఘుండను నితఁడాత్మ సచివవరుఁడు
- ఉ. రంగముఁ జూడవచ్చు సుకరంబగు పుష్కరిణిక్ మునింగి శ్రీ)
రంగనివానుఁ జిత్తమలరంగ భజించి పురంబుఁ జేరువో
ముంగిట పెన్ని ధానమయి మోలనసించు నినుం బతంగరా
ట్టుంగవుఁ జూడఁగల్గె నిటఁ బొందిన మామకపుణ్యవాసనన్.
- క. వేరండకాకఁ బడు నరు, చేరవ నమ్మతంబుచెలమ చేకురుభంగిన్
గారుణ్యాంబుధి నిను నీ, మేరం గనుఁగొంటి నెంత మేలొనగూరెన్.
- మ. అన నో భూవర నీకు నొక్కటి రహస్యం పౌపురావృత్త మే
వినుపిగుతున్ జలమెందు రాజులకు నేవెంటం బ్రీశ స్తంబుగా

కడ నీమాట యలంఘ్యనీయమని దేవుడ రంగధాముక మనం బుడ భావించి నమస్కరించి విశాగంబుక జిత్రీవాస్త్యైఖరిక.

సీ. కర్మ యానంద మవ్యయమకళలక మవ్య క్లాబు సత్య మనంతమాద్య మీప్రకృత్యయ సత్తు హేయమనీను మనిత్యమసాప్ర్యంబు నించితంబు జీవుడు బద్ధుఁ డస్మిరుఁ డాత్మ సుఖదుఃఖ హేతుక ర్మాదిస మేతుఁ డజ్జుఁ డొకలనిత్యమపద్ధిజడమ స్తిగోమన క్తత్వగాత్మకము వ్యర్హస్వరూప మయ్యు నీ హేనితో నాత్మప్రకృతి... ప్రకృతి యీశ్వరునంటి యేర్పరుపరాక్ష బాలం దీను గలిసినపనిని నుండు, గాఢన నుత్తు స త్తన గానిపించు.

సీ. దూపుచెడక శుభానుభవూప మైన, శర్మచీజంబు విశ్వలాంగలము నండు మైలుదు పంపాచవృక్షముల శరీరి, నాశుబడి లేకయై కర్మమునుసరించు.

ఉ. పచ్చట నేమిహేతువుల నేకీయ నెవ్వరిచేత నెప్పు డొ పచ్చట నట్టిహేతువుల నాకీయ లండతీచేత నప్పు డొ నొచ్చుచులేదు కర్మఫల మెండక తోయిఁ గరాదు ధాతవుక పచ్చని చేలచాల్చు నిరపాయుండు రంగవినోది డక్కఁగక.

సీ. వట్టి పీఠవిభూతిచే నెఁగుచున్న. కేషశాయికి విశ్వసృష్టిప్రకాశ నముల సుకల్పరూపమభ్యును జలంబు, నంటి మును నంటనటః లండుననుచు బలికే

క. త్రిమధుంగేతు మహో, ధాముక శ్రీరంగశబ్దకవినీలకనో స్వామిక మాంపాహీ యనక, తా నుతీయుంగన్నువిచ్చి తత్కృధ పలుకున్.

సీ. పచ్చదుఃఖంబు లెన్ని పే ల్యెన్నితనుచు, లెన్ని వాశులు భోగంబు లెన్ని యందఁ తీని వా తుండీకొడు కిందతీని దొరయు, బంట నగులెన్ని మారు లీబంధుతతికి.

క. ఈసాహిత్యకరంగము, తేపగ భవవార్ధిచాటి తె తఁగెఱుఁగనివో భూపాల పాతకాంతక, మేపట్టున గలదె బోవ నికరుండు గలడే.

సీ. తద్వనతిమి గాపహరణాంబురుమాబంధుఁడపరిమృతుండుకల్యాణశీల రుచుండు సర్వాధారమును సనాతనుండు పూర్ణుండును నణాన మృతుండు గంగ మాసెగ్గఱాయి నేమనునొసఁగు నొక్కట కలుషంబులుఁజంచుఁ బుష్కరిణీయొకటి పుండు గంగక్షేత్రీ యల నొక్కటియె తిరుకావేరియే నటుగాక కలదె కాన విన్నోటవరనిహో గాళ్ళురాక, యున్నవాడను నీవేనుటూకాటి యస్మ న్నర్తకం బొక్కటియునని దత్తరిలక, వినుము తెల్వద నొకకళ జననకేణ్య.

సీ. కర్మనోతోస్య గడు ప్రభాకరుడనంగ, యోగవిజ్ఞానసంపన్నుఁ డూర్ధ్వ తేజఁ దెల్పియు నెఱిఁగి బహువిద్య లభ్యసించి, యాగమము లెల్ల గావలెనని తలంచె

క. ఈమెన్నికలధ్యాపకు, తేయే నెలవుల వసంతు రచ్చుటికై నక
బోయి నదువుమను ధాత్మికుఁ, డాయన యిలమెల్లఁ దిరిగి యులునిముసోనోన్.

క. నియమనీతుఁ డభ్యస్తా, న్యయముఁజే నై మెలఁకుకతన నాముఁగి పోగెక
లయమండక యతఁ డాగమ, చయభాషము నొందకేక నలయున నొకవోనోన్.

సీ. అననిక యకఁడు విద్యాతురాణాన్నమఖన్ననిద్రాయని కలగుగాన
యాగమార్దము వార్థి యనగాహన మొక్క బాలిసొగు డలంచులీల జపము
దశనర్దముల్ మరు దశమఁడై యైకేఁడు తానిరాకొయై పూని యెన్ని
సంవత్సరము లూర్పుసడలక యంగుష్ఠ మిలమోపి రెండుబాహులను జాచి
అనురవిభుచేత విస్తుంబు లవనయించి, తపము గావింప బ్రహ్మారంభింబునందు
పొగులువెడలెను పొగులపై నెగసె మంట, లగ్నీయానంబులో గుడాకట్టు చెదర.

క. యోగీశ్వర తేజం బగు, యోగానల మల్లకొం మహాగోష్ఠి నభముక
భూగోళము దిశలస్థి, భాగములై తల్లకిలై పరితాపమునన్.

మ. అది యిందుగిం డెఱిఁగించ ధాత విని బ్రీత్యక్షాకృతిక నిల్చి బె
ట్టివమైనట్టి భనత్ సోగ్నిఁబడి మా డెక విశ్వమే మెచ్చితేక
మది నీకోరికలిత్తు వేడుమన నమ్మానీందుఁ డబ్బాసక
సదయాలోకునిఁ గాంచి కేల్పొగిచి యోసర్వేశ వాగ్వల్లభా.

క. ఆగమములై నామది, లో గోరెదమనుచు నిలువ లోకేశ దయా
సాగర కట్టవసేయును, సాగేశ్వరుఁ డనియె వేగ నలు మొగములతోనోన్.

క. వెట్టినాఁడు తపంబును వేడబంబు, గట్టుకొని జీవరాశికె కడలువెట్టి
నాదుస్పృహియు దెరచి తనంత మైక, యాగమంబులు సాధెతు కనికలంచి.

క. వేదములు వేదమయుఁడగు, శ్రీదయితుని మహిమ యొకటి చేఁజిక్కనని
ర్యేదమున నంగలార్చుట, మీఁడటి మిక్కిలి తపింప వేలే నీకున్.

సీ. వరము లేవై ననిచ్చెన వలదు తపము, తనదు మేలున కుర్వీ బాధల బొదల్చు
వానిదియునొక్కఁబ్రతుకె నా ననజభవుని, గాంచి భయభక్తితో ప్రభాకరుఁడుబలికె

క. రావని యంటిని నిగమము, లేవెరవున దపముఁకేసి యై గైకొందుక
గావలయు విద్య లనవిని, యాననకొద్దవుఁ డబ్బక్కుఁడై తొలఁగుటయున్.

తా. సప్తాశ్వపాతిమాన తేజు డతిభాస్వంతాంతరంగుఁడు సుం
తప్తాంగారక సన్నిభుండు నయి చిత్తం బాత్మవిత్తరణగా
సప్తాశ్వుల్ తనచుట్టు నూక్యుభయదజ్జాలానళిం గప్ప ను
త్తపు డై తప మాచరించె భువనత్రాసంబుగా వెండియున్.

ఉ. కృష్ణుర వచ్చి ధాత ముని కట్టెడుకాఁ పసియించి యక్కటా
 యెమ్మెల కావరించెదవె యీతప ముర్వికి నెల్ల దాయవై
 సమ్మతమాను మాకు నిది జాలును వేదములెల్ల రావనుక
 నమ్మకు నాదుమాట వినినకా విన చెన్నడు దెప్పఁగాఁ దగున్.

గీ. ఆయువల్లులు మానవు లందుమీఁద, బుద్ధియును గొంచె మనుములు బుట్టినిల్లు
 కర్మవశ్యులు మీకు నాగములులకును, దలఁచ నీ పురా కీర్తి దమము వలదు.

క. లోకంబులెల్ల గెలిచితి, వేకోరిక నైననిత్తు నేనని పలుకక
 నాశేల కోర్కె లేటికి, లోకంబులు నిగమభాలోపము లైనన్.

గీ. తపమువేయుటయును యసాధ్యంబుగలదె, తపముచే ముక్తి మొదలుదు స్వరము లెవ్వి
 కోరి సర్థంబు చేకొననేరకున్న, వాని తపమేల వ్యర్థజీవన మతండు.

క. నాశపముల నాతపముల, శీతలమును వాతములకుఁ జెదరక నిగమ
 వాతము నేరుతు ననవిని, ధాతయు మునుపచ్చు తోవఁ దప్పక జనియెన్.

చ. మరల తపం బొనర్చె రవిమండలచండతపానలపృథా
 పరిధి నిరర్థకగృహితపద్మభవాండకరండజంబుగా
 సరసిజగర్భుఁ డాకసము చాడ్చున నిల్చి వచించె వచ్చినకా
 శరదముచాటున న్నిలిచి శస్త్రము లేచిన నింద్రాశ్రతనన్.

కా. ఓరీ విపకలైకపాంసన కిరాతోవ్యోగివై సృష్టి యి
 డ్లారా చీకటిగొమ్మఁజే సెదు తపం బీపాప మెందారు నీ
 కారా మానిసిదిండిహింసలకు లోనైనావు దుర్మార్గ నీ
 పారంభం బొనఁగూడనేర దిది నిర్భాగ్యప్రమాసంబునన్.

గీ. అనిన నాకాశమటుమాచి యమ్మునీయ్యుఁ, డిట్లనియె నీదుచేవరమీయ గాక
 దూషణములకుఁ జొచ్చిన దోషమేమి, నీదుబోనొచ్చె మా రాడగాదు తనకు.

గీ. తపముచే మోక్షమందంగ తపముచేత, పాపములునాముఁ దపముచే శ్రీపురా
 పురుషుడగుకౌరిబాడమాపబారయుఁజెంత, వేదమును బొమ్మునమాట గాదువినుము

క. ఏనె సదాచారాత్ముడ, నేని శుక్రుల్ నిజములయ్యెనేని యసత్యం
 చేనాడనేని తపమున, బూనిక నెరవేర్చువాడ బొమ్మని పలుకన్.

క. నలుమొగముల నమ్మాటకు, వెలవెలబారంగ ధాత వినువున జనియెకా
 గలకల నగుమొగమున ముని, తిలకము తపమాచరించె దినకరుఁ డలరన్.

కా. మాకోపాస్తీ యొనర్చి కుండలగరుకా జ్యోతిర్మయుకా భాస్కరుకా
 దిర్భగ్ స్థావర మాన వామర సముద్దీప్తుకా గిరీటాభు నం

త్ర్యాయీక నిగమాత్మకావయపుఁ బద్మసాగ్రీబంధుకై గిరీయా
 పర్యాయంబున జిత్రవీధి నికి యస్సారుండు ఘోరంబుగన్.

క. తపనూనరించి పన్నిని, కపటపునిద్దురను కన్నుఁగన మూయ దమిక్
 నిపుణండ్లై కలజనకిన, యపు డలరఁగఁజేయు దొర రయంబున నచ్చెన్.

గీ. తటగుద్వక్షుజనంబులు పెటలిపడఁగ, చిటిలి పడగాము కట్టెంజశిఖల కతన
 శరనిఘలువేడియనలంట పొరలిపారల, నిలకుడిసి సౌమ్యమూ ర్తియై నిలంచునంత.

క. భాసుపకు భక్తిని బృహ, ద్భావుం డెదిరికొనునట్ల ప్రిణయిల్లి మహా
 మానీంద్రిఁ డు త్తమతపో, జ్ఞానాధికుఁ డెదుఱ నిల్చి సన్నుతిఁ జేసెన్.

గీ. సాసాంగములు విబుధారాఘ్యువకు నీకు సప్తాస్త్వనకు నమస్కారశతము
 లలఘుకుండలకికీటాధారికి బ్రహ్మ మార్చనన్ సకలాగనూశ్యకునకు
 శరణంబు భృతశంఖచక్రిసాధనునకు నంజలిబంధ మబ్జాత్తునకును
 నభివాదనము జగదననవిహారికి మందేహ చైరికి మంగళంబు

కర్మసాక్షి కింతుల భాస్కరునకర్ణ్యు, పాద్యములు సన్నుతులు బోకబాంధవునకు
 తిమిరహంతకు దండమార్యమున కలరు, దోయిఘలు దానుడను నీకుఁ దోయజాప్తి
 గీ. ననజబాంధున నీ పేరువాడ నే ప్రి, భాకరుండను నీవు ప్రిభాకరుడవు
 తఁగుపేక్షింప నాగమవాసయన గృ, తార్థుఁ జేయుచుటన్న నయ్యర్చుండనియె.

క. ఓపరమతపోధన కృత, పాపంబులు దీర రంగపతి గరుశిరుక్
 శ్రీపతికృప నాగమములు, నీపాలవరించు నన యనినరుం డనియెన్.

గీ. అయ్య పాపంబులొండుల నణఁగుననిన, యజ్ఞ దానతపంబుల నణఁగుననియె.
 యజ్ఞ దానతపంబులె ట్లంటివేని, మానసము వాసుకా య కర్మంబు లనియె.

క. భూతదోహవివర్జిత, మై తనరుక్ ద్వికరణంబు లనఘాత్మక శం
 డై తోఁచుఁ జరానరమై, భూతలమున దీర్ఘములు విభూతి దలిర్చన్.

గీ. జంగమము లై నత్తీర్థముల్ సత్పురుషులు, స్థావరము లై నత్తీర్థముల్ జగతిసుండు
 తలఁపు నిరువాను లై నత్తీర్థములు గలవు, ముగళపవన మై న శ్రీరంగమునకు.

గీ. మదిఁ దపస్సిద్ధిలతేని మానినాథ, యొక్కట సునేతుండనుపక్షి యున్నదచట
 దానిచే విద్యలొనఁగూడుగాని నీకు, నెందు నట్లున్న లేదది యెట్టులనిన.

గీ. అమృతోండజము విద్యార్థియై రంగేశుఁ గొలిచి గైకొనియె నత్మలఘుమతిని
 బహుదినంబులనుండి పాయఁ దాతిరుపతి యనిన నేనేతిఁ బ్రిత్యక్షమయ్యె
 రంగనాయకుఁ డేతెఱంగున పక్షికి నాగమంబు బొసంగె నానతియ్యు
 నావిని యెంగునైన మహాత్ములగునారి తనువులె మాచి యిట్లనఁగరాద

- యోగు శేషేరమందిన నుండఁగలరు, వలయు మేఘులు చాల్చు చెవ్విరితరంబు
 కాదనఁగ నవ్విహంగంబు కననచింతు, నినుడనును భానుఁడనియె నయుత్పనిగరింటి
 మ. క్షేత్రసాఖ్యుండగు మానిరా జెపుడు సక్తిష్టప్రచారండు శి
 క్షితుడయ్యుండ దన కూకికే నిగమయ్యుల్ చేకూరఁగాఁగోరి వా
 శ్వతు గంగప్రభు నాత్మలోఁ దలచి పొంపత్సుమగ్రిణ్యాగ్రి మా
 నితపుణ్యాశ్రమభూమిఁ జేసె తప మెన్నేవర్షయ్యుల్ మస్థితక.
- గీ. తలకు లే కొకకొన్నివత్సరము లుబు, పర్ణపననాశనతమార్థ్యబాహుఁ డగుచు
 నటనిరాహారుడై కొన్నిహాయనంబు, లున్న క్షితపునిపైఁ గృపారుముక్తు డుడగుచు.
- సీ. జలధరశ్యామణోమలగాత్రో, మిందిరా తరళకటాక్షన్వ ఖరుల బోధన
 దరహంపదపచంద్రికశాకలావంబు పాంచజన్యప్రభావటలి బోధన
 హాఠమాణిక్యణో టీరకుండలయమతో తనక రాంచలమదర్శనము బోధన
 కాంచనశాటికాచంచత్ప్రకాశంబు మేననున్న లతాంగి మిసిమి బోధన
 సుముమ్మగనాభి శ్రీవత్సగరిమ బోధన, చరణములు వైసతేయుహా స్తములుబ్రోవ
 నగరము దయారసాలాపమధమ బోధన, తామ మునిఁబోధన శాకి ప్రత్యక్షమయ్యె
- గీ. కాంచి యయ్యోగి గంగేశుమించి భక్తి, వెంచి సులకలు మేననరించె నశు
 లుంచి తత్పదములుమాజ్ఞి-వెంచె వ్రీమద, మెంచెఁద్దన్యత ద్దణికిరించె భవము.
- క. చాసోహమనుచు నంగ, న్యాచనమక్క-రణుండై కృతాంజలికరుండై
 యాసంయమి శ్రీరంగని, వానుని సుతయించె సజలచారిదర్శని తోన్.
- సర్గధర. కనుఁగొండీక రంగధామం గలశజలధిరాట్కి-న్యకాపూర్ణకాముణ్
 వనదశ్యామాభిరాముణ్ వనజహితసతావార్యకశ్యాణధాముణ్
 బ్రహ్మతబ్రహ్మధిధాముణ్ బహువిధమరితాపాదిరక్షోవిరాముణ్
 దినమాసద్యత్సహ శ్యేథితభువనమహాదేవతాసార్యధామున్.
- సీ. శ్రీరంగధామ మీ శ్రీమదాకారంబు వలయుఁ జూడఁగఁ జూట్కి-గల ఫలంబు
 దీనమంచార మీదివ్యాఁఘ్నియ్యుగ్మంబు పూజింపనలె గరాంభోబ ఫలము
 కావేరికానాథ మీవిమానమహోత్సవములు వినునటయె వీసుల ఫలంబు
 కమలానివాస మీకశ్యాణగుణములు ప్రకటింపనలయు నాఁకుక ఫలంబు
 కమలజాతాస్య మీదుకైంకర్యములను, బూనిమెలఁగంగవలయు నె మ్మేనిఫలము
 గాక యితరఫలాపేక్ష నాగదంత, వాదములు సాక్షి నేనవివాద మేల.
- గీ. కెలననిక్షేపరాసి తం గేటిఱున్ను, ముంగిట మగదురీమంబు ముంగొండుపరిఁడి
 యింటిగోకామగవెఁగనుఁగొంటిననక, మనక నినుఁగొల్పజనునాఁడు మనుజుపగుళు

న వ మా శ్వాస ము.

- క. జేనా నిగమంబులు నా, భావాయి న గోవరింపఁ బ్రార్థించెద నా
 కీచే యానతి ననవుఁడు, కావేరివరఁడుఁ డనియెఁ గరుణాపరుఁడై.
- క. ఆగమములు వేమాడెడ, నాగతి వివరింతు నీవఁ బ్రార్థింపు మదికా
 వాగంగన వేగం గొన, సాగున్ గనవలయు నర్థజాలం బెల్లవ్.
- క. ఆవిద్యాశక్తియె నా, ద్వేనత భజియింపుమని యదృశ్యత నొందెకొ
 దేవీధ్యాన మొనర్చి మ, హావైష్ణవుఁ డాతఁ డీశ్వరాజ్ఞాపరుఁ డై.
- కా. దేవీధ్యానపరాయణుం డగుచు ధాత్రీదేవతామాలి భ
 క్త్యావేశంబున గన్ను నొచ్చి నిముసం బంతర్ముఖా గోలుఁడై
 భావింపఁజ గడకమాత కరుణాసాధిణ వాగ్దేవి తా
 నావిర్భావముఁ బొంద యుష్పమయ దివ్యద్రివ్యయానంబునన్.
- నీ. తఘకుతఘకున సన్న చలునదువ్వలువతో దులకించు పట్టుకంఠులికతోడ
 బారుకొప్పన పారిజాతమాలికలతో కమ్రినాసామాక్తికంఠుతోడ
 కర్పూగచందనాగవిలేషనంబుతో మగరాలతాటకయుగముతోడ
 అంశుమావులుదువాలింఠు పూదెరవుతో చలునచుత్కృపుగుబ్బనరులతోడ
 రంగధానుంకగీతాను రాగభసిత, వల్లకీయుతకరవల్లవములతోడ
 కెలన గనికొల్పు తెరగంటి కలవకంటి, చాలుతో హరి యెదుట సాక్షాత్కరించె.
- క. వీణాసరోజ పుస్తక, పాణీ కమలభవురాణి బంధరవేణిక
 పాణీరితకుకవాణిక, వాణిక గనుగొమచు మానివరుఁ డిట్లనియెన్.
- గీ. అమ్మహాదేవి పరమకళ్యాణి యెల్లదానములయందు విద్యాప్రధాన మధిక
 మంది లోభించె నీ నాథుఁ డతనితోన, ఘోసరింపుము నిగమంబులొసఁగి నీవు.
- క. రమణీమణి భార్యమూ, లమిదం పుణ్య మనుచనలక్షితవై యా
 గమదానమొనర్చుము నీ, కొమరుఁడ కరుణింపుమనుచు కోరె వరంబున్.
- మ. అనన్దాగ్రేవి మునీంద్రీ పక్షు లీనా ల్లాశ్రీయముల్ గంటివే
 చనినేవింపుము వెళ్లగాయనవి మాంసంబుల్ వడిక గోలు మీ
 వనఘం బైన విహంగరూపమున విప్రొకార మందంబుగా
 దెనయన్ వేదములెల్ల నిన్నునని పోయెక శారదాదేవియున్.
- గీ. శారదాంబాపీసాదానుసారమైన, పక్షిరూపంబుతో క్షిప్రపద్మిజాండు
 చేరి నాలుగుపక్షుల క్వేతసీల, లోహితశ్యామములను సుశ్లోకుఁ డతఁడు.
- క. చేరినయంతనవినియు, ద్దారించెక వివిధమాంసఖండము లవి యా
 ఙ్కారించె విప్రీషక్షీయు, చేరెక సకలాగమములు చింతానుకృతీన్.

- గీ. ఈ పృథ్వికరుఁ డోతిమి రావహారి, యెవ్వ రాపక్షు లమ్మాంస మెద్ది యెట్లు
వేదములువచ్చె నితనికి నాదరమున, బలంకుమనుటయు గమలజబంధుఁ డనియె.
 - క. సములు నాలుగు నా, భగములు వేదస్వరూపకము మాంసము నీ
కగు నధికసిద్ధి యప్పులు, గగణితవేదములు నీకు నావేసింతున్.
 - గీ. అగ్రోసోసోతుఁడైన యయ్యవనినురుండు, చంద్రిపుష్కరిణీచరస్సవిగభూమి
క్షుత్తప్రచెంతకునరిగే పంకేజసోతుఁడు, తనకు నానతియిచ్చుచందంబు దెల్పె.
 - క. క్షుత్తకుసుని నునేకుండ్లను. పతగంబై యున్నకతన బలిక నతనితో
క్షుత్తపుణ్య పృథ్వికర వి, శుక్రమై నీతలఁపు మదికి చోద్యం బరయన్.
 - గీ. అగ్రంబు నారంభ మననిజనుఁడు, నేయఁబూనిన విరివిగాఁ జేయవలయు
బొడ్డయత్నంబుపూనితి వడ్డు లేక, స్వామి నారాధనము నేయవలయు నీవు.
 - క. పాపంబులెల్ల దొలగి మ, హాపుణ్యము లెల్లఁ జేరు నవసర మయ్యెన్
నేపాలగఁడు రంగమ, హాపేరిటిభూషణంబు హరి యని పలంకన్.
 - క. పుష్కరిణీ చరసిభావన, పుష్కరముల నీగి హృదయము వికాసముగా
పుష్కరనిభగాకునినిన్, బుష్కరలోచనునిఁ గూర్చి భూనురుం డనియెన్.
 - గీ. పండితుఁడై డెందమున భక్తివిధేయుని రంగనాయకున్
పాండురకౌస్తుభాభరణం బాయక నిల్పి తపం బొనర్చ నా
ఖండలముఖ్యులౌ నురనికాయము మిన్నెడుమీడు కొల్చిరా
చెడి వియచ్చరీణణవేణుమృబంగవి గావ మొప్పఁగన్.
 - గీ. ఒకకన్న రవిపుట్టుత్రుక బాల్పవఁగ నొక్కకర శస్త్రు మాతపన్నురణనింప
నొకచూపు చందమామకుతల్లిగా నొకశేలిచందము చందికాళి బెనుప
నొకపాదము వియన్నదికి బుట్టిల్లుగా నొకదయ జలరాసి నొకటి బెనుప
నొకయంభి నిగనుకర్చ కలాపమైమించు నొకకృప క్షమజల నూరడింప
బుష్కరిణీమీఁద చాయన భూతపర్వ, విగ్రహుండైన దై తేయనిగ్రహుండు
రంగమతి పక్షి రాజతురంగుండగును, నలపృథ్వికరు నెనుఁఁ బృథ్వి క్షమయ్యె.
- అయ్యోహి. దండము సునుజగదండధరణాధిక పి
చండీలశరీరునకు దండము నిశాన్తో
దండముజశౌర్యవనమండలికృతాసునకు
దండము జగత్పతికి దండము సకృనాత్రి
దండము కమణీయతగమండల నివాసునకు
దండము దయానిధికి దండము భుజంగా

ఖండేశయానుకమ దండము వినూనవగ

మండనునకుఁ హరికి దండ మిదె నీకున్.

- క. నేనింపక నిను మదిలో, భావింపక నీదు పాగపద్మము లెరుకఁ
నేనింతుమనుచు నెంచక, యేవగ నెన్నాఁడు ముక్తికేను ననంతా.
- క. నీవే నిగమము లన్నియు, నావేదములెల్ల నెన్ని యభివృత్తినేయుక
దేవా శ్రీవల్లభ దయా, నీవే నీవేదములు నిజేకాంతనిదీ.
- గీ. అనిన చిఱునవ్వునవ్వి శేషాంగళాయి, ఆటల నీకీవంగూడునా నాగమములు
శక్తి యాయువు బుద్ధి కొంచెంబు నరుల, కఘములఁగక రావు నీ కాగమములు.
- గీ. నీకు నఘములువాయు నునేతుంచేతఁ, గలుగు నిగమంబులెల్ల నాభగవతంనుఁ
జేరి నామాట లీవునచించు మచటి, కేసుమని రంగళాయి యద్భుత్యుఁడయ్యె.
- క. పోయె ప్రభాకరుఁ డవటికి, నాయండజమోగి యపుడు నమ్మునిరరుచే
నాయర్థమెల్ల విని రం, గాయతనము నెడలి పుష్క-రావలిఁ జేసెన్.
- గీ. మొదట సంకల్పములు జెప్పి ముసలిబాతు, బావనయ్యమునింగిచే పాపమెల్ల
బాసి తానుపదేశించె పాపనాత్ముఁ, జేసెను ప్రభాకరుని రంగవాసు కరుఁ.
- క. వేదములన్నియు మదిలో, బాదుకొనక వాఁ గృతార్థభావముఁ డయ్యెక
వేదార్థ యనుచు సజ్జను, లాదిం బలుకంగవంటి నవనీనాథా.
- గీ. ఆప్రిభాకరుఁడును హతశేషకల్మషుఁడై పుష్క-రినీశీర్ష మాడు కతన
యాగమంబులునేర్చి హరియందు సాయుజ్యపదవివొందె నునేత్రీపక్షి యటుల
కై నల్యమునకేగె నావిహాగోత్తమునుత నిర్విశేషశిష్యులమునన ను
వర్ణబిందుండను పరతామ్రీచూడుఁడు ఘనబృహస్పతులువా గడఁగువారు
ననఘ నావేరు మగర్భనుఁడటండ్రి, నలుగురికి నేర్పె నిగమముల్ నాల్గు నతఁడు
వెలసె శాఖలు మన్నాములనెడినాల్గు, కాచ నికసేల యేకదర్శులు వినుము.
- గీ. ఆచార్యుఁ డున్న యటులనె, వాచయమి సుతులమయ్యు పరవిహాగాకా
రాచారరతుల మైతిమి, మాచే నన్యయననాంఘ మానికుమారుల్.
- కా. నానారూపవిహాంగమాకృతుల నున్నా రిద్దఱంజూచితే
భూనాథోత్తమ యోగనిద్రను జగంబుల్ బోధియ రంగేశ్వరుక
ధ్యానారూఢి భజింపుచుక నిరతముక దత్పుణ్యతీర్థ స్థలం
బాసంబంబున బాయలేక పరలోకాపేక్ష స్వేచ్ఛార్చితన్.
- క. మఱికలదే యెంచె నిహ, పరసౌఖ్యము లాత్మలోగు భాగవతుల కా
పద్యవెందు రంగనాయక, చరణమె శరణంబుగాక జగతీనాథా.

- క. ఈనగులల్లతాదులు, నీతీర వనాంతరాళ మృగ కీట ఖగ
 వాగ్రీతములై సురచారణ, బాతము మోక్షార్థులగుచుఁ జనియిగుతు రిలన్.
- క. నినుఁబోలు పరమధార్మిక, మనుజేందులై గరణియేల మాద్యులకు నె
 ల్లను మోగతపోనిష్ఠలు, కొనసాగుచు నున్నయని యహుతితీలక.
- క. ఓగుణసాగర భగవ, ద్భాగవతాచార్య కృప నపారధరిత్రీ
 భాగము పాలింపుము పు, రాగమను య్మొడమటంచు నని విని యంతన్.
- క. విహిగోత్తమునకు జాగితి, మహిపతి నిజపురికి నరిగె మంత్రీయు దానున్
 మహినీయరథముపై తను, బహుసైన్యము గొలువ నవనిఁ బాలించె ననన్.
- క. యాగములుచేసి సముచిత, భోగంబులు నండవలయు పుక్తులఁగని భూ
 భాగంబు లాసఁగి వారికి, యోగంబున విష్ణుగోకమోగము గాంచెన్,
- గీ. కానఁ బుష్కరిణీనదీ స్నానవిధులు, మోక్షలక్ష్మీసహశ్రీయ మూలకార
 ణములు తీర్థములకు గ్రంథికమలనే గ్రీ, రంగవతిఁ గొల్చి కామితార్థములు గనుము.
- క. అని పుత్రీకాముకుండగు, మనుజేంధుని కావతిచ్చి మార్గంఁడేయుం
 డును జనియె నపుడు హేమక, జనపతి శ్రీరంగవిభుని సన్నిధి కరిగెన్.
- వీ. ఆమృతాంశుమూర్తిపై నంకంబు పొంకంబు బెరగు పన్నగశయ్య నొరగువాని
 చాచియుఁ జాపని జరణపద్మంబులు కమలలేదొడలపై ననుగునాని
 ముఖచంద్రిమండలసఖి చంద్రికయనంగ నెలవులచిరునవ్వు చిలుకువాని
 తలగడచావిన దక్షిణాహస్తహా నభయదానాభినయంబువాని
 వలుదమణాలయనర్హకుండలకీరీట, తారహారాంగదప్రభాతతులు వాని
 దివ్యమంగళవిగ్రహ భవ్యతేజ, రంగనాయకుఁ గోరెల్-లూరంగఁ గనియె.
- క. పాడగని తనపై మిగిలిన, తొడవులు దోపాసఁగి మ్రొక్కు-లోయములగు బ
 ల్మడుపులపరాధకానిక, లెడపక యర్పించిపొగడె హేమకుఁ డంతన్.
- ఉ. రావణసోదరానురకరప్రీతిపాదిత మైన దుర్గమై
 యావరణాంతరప్రణవహువృకరుండని గుప్తమెగ్గితా
 శీవివహా నిధానమిది చేకొనఁగంటిమి మంత్రీమంతు వే
 రావలె నిన్ను గొల్వఁగ ధరాజనులందఱు రంగమందిరా.
- ఉ. ఆపదనొందునో జ్వరభరామయశీడలు శేరనేయ్యునో
 పాపములంటునో గతశుభక్రియ లామటనిబ్బునో మన
 స్సామముగల్గునో పరమధార్మికులై భవదంఘ్రియు గృముల
 చూపులనానువారలకు శోభనదాయక రంగనాయకా.

గీ. కేవల ప్రత్యక్షమై నీదు తిరువడిఘటలు, శరణాఞ్జించితి జన్మంబు సఫలమయ్యె
కోరుకు లీడేర్పమన నెంత కొంగుముడిగ, గల్లవన్నట్లు దక్షిణగారి బలికె.

క. విని సన్నిధివారలు న, జ్ఞనపతియును నలరీ కత్ప్రసాదముగారి కే
నలు దాను పురికి నరిగెఱ, గలిసిరి తనములు న్నసాలక శ్రేష్ఠునకున్.

గీ. జ్యోత్సవతనయుని రాజ్యాభిషిక్తుఁడేకే, పెక్కుసుద్దులుబిగి తానొక్కరుడు.
బంధములువాసి రంగేళు పట్టరానిఁ, కేరి కొన్నాళ్ళు మోక్షలక్ష్మిని వరించె.

శ్రీ. విను నాగదంత పావనమైకయట్టి యూయితహాస మేననరచేని విన
జదివిన వ్రాసిన సకలభోగంబులు గురినికొననము కాగణము ముక్త
తరుణీనుతావాసధనధాన్యపకునస్తువాహానలబ్ధియు నైరిజయము
దుస్స్వప్న శాంతి బంధుసమాగమము నాయు రాజోగ్యభాగ్యంబు లచలలక్ష్మి
నిత్యమంగళములు రామణీయవిభవ, మఖిలపంశోనములు కామితార్థఫలము
లంది పిమ్మట శ్రీరంగమందిరాఘ్ని, సారసరసప్రీత్యావలై మిరగలరు.

క. అని వ్యాసు లానతిచ్చిన, యనువున మాతుడు శౌనకాపియువలతో
వినుపించిన నవ్వలికథ, వినవేడుకయయ్యె ననిన వినుడని పలికెన్.

శా. కల్యాణార్థివినోది ఛండితమహాకాలాగ్రికోదండ కా
సత్యాబాతరమా క్తి కామరమునీశ శ్రేణికాజన్మసా
ఫల్యాకాగ్రహీణ మానివర తాపప్రాప్తపాపాణతా
హల్యా నూత్న ప్రసన్నవీకరణ పాదాంభోజ కేణుపజ్జి.

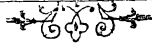
క. శేషాశలనాయక పు, త్రిషణదాసకనకలేషణమారా
స్వేషితవదాబ్జ త్రిభువన, పోషాతత్పర వినమిప్ర్యాపనరా.

నుగంధివృత్తము. ఆదితేయ పాకశానాబ్జభూతి వామదే
వాది మాళిరత్న భానురాంఘ్రివారిజద్వయా
సాద బిందుసత్కళాసనాన యోగయోగిహృ
త్పాదదుర్లభపకర్తవర్ణితాత్మవిగ్రహో.

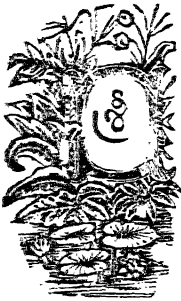
✽ గ ద్య ✽

ఇది శ్రీ వేంకటేశ్వర నరసింహదాసాదిత చాటుధారానిరాఘట సరస చతుర్విధ
కవిత్యగచనాచమత్కార సకల విద్యజ్ఞనాథార కట్ట హరిదాసరాజకర్తా
చంద్రివనదరాశేంద్రిప్రణీతంబైన గారుడపురాణతావ్యాయ
శ్రీరంగమాహాత్మ్యంబను మహాశ్రుబంధంబునందు

శ్రీ రంగమాహాత్మ్యము.

ద శ మా శ్వా స ము.

—:-(0):-—

మానితాంటిష ధ

రామండల రమణ నిజపురాతన పుణ్య

శ్రీమంగళవిగ్రహ తన

తామగ మునియాధ పేంకటూచలరమణా.

ప. ఆనందాంబు మిట్లు నాగదంతనుహామునికి వ్యాను లానతిచ్చిన తెలింగు నూతుండు శౌనకాగుల మడ్డికించి.

శా. విన్నా పర్వశుభానహంబగు నుఖావిర్భావమా హావీనకా
పున్నాగంబువ శ్రీరరాజ మవియొప్పక చంద్రాకోనేరు చెం
తన్నిర్యాణాతికా మవర్చనుఁ డనక ధాత్రీశ్వరం దొక్కఁ డ
శ్లోమంజేరువు ముక్తుడై యనిన తద్వృత్తాంత మాద్యంతమున్.

క. తెలుపుమని నాగదంతుండు, పలికిన నియ్యకొని వ్యాసభట్టారకుఁ డ
వ్యతికళ వేడితి గావున, కలుషవిముక్తుడవు మానిగణముల యందుకా

జీ. జననములనొంది యేకవింశతిశరీర, దుఃఖములు కర్మసంగతి దొడరుచుండ
దాని నత్యంతము లయంబుగా నొనర్చు, జాడయిది దాపుయిది ముక్తి సాధమునకూ.

క. ముమ్మెకాంతులు ధర్మా, చరణాలు సత్యవ్రాతలు ప్రాంతాలు ఋషులకా
నిరతము సికళ వినుచుకా, జరుపుదురు దినంబు లిదిపరిశ్రమము వినుమా.

జీ. ఆనను గాతనుమహామునిశిష్యులు నుమంతుండును నందుండు సమాఖ్యుల నెడియిట్ట
జమ్మలిచెలకు లానావ్యవస్థిగి నగ్యయనము చేసి యతనివలన

వేదముల మొదలెల్లవిద్యలు నేరిచి తజ్జన్యమైన మేధానిరూఢి నలకి వసిష్ఠమహామునియాశ్రమం బనతిహారము గాన నచటి కరిగి యమ్మునీందుని కభినందనమొనర్చి, నిలుచుటయు వారి యాకారవిలసనములు గాంచి మీరెవ్వరన వారు గౌతమునకు, శిష్యులమనంగ మెచ్చి వసిష్ఠుఁ డనియె.

క. ఎయ్యది జదివెతి రనవిని, యయ్యా నిగమములు నాల్గు యనవిని మే శ్రే లియ్యాకారము లరసిన, యయ్యర్థం బడుగనేల యడిగితి వానన్.

శా. ఏదీ మీకు గురూపరిష్ఠముచ మీ యిచ్చానురూపములె వేదం బొక్కటి యుచ్చరింపుఁ డననవిషాస్రీస్థుల్ వీనులూ వ్లూద్రాహండఁగ జోడుగా శ్రుతిహితంబై మీరు విన్నింప వి ద్యాదీక్షాగురు నన్ముహాముని మనం బానందమున్ బొందఁగన్.

శీ. చాలు నుచ్చారణాభ్యాసశక్తులందు, బాలుపడినారు గౌతముహిటి గురుని శీక్ష యిదియేల యొచ్చుము ల్లెందుఁగాన, మంచివారౌట మీ రభ్యసించవలయు.

క. ఆనెలితిఁ దీర్చుకొనుచో, నీవేదము లెల్లమీకు పృథగ్గతమని యా పావనముని యావటువుల, కీవిధమని మర్మసరకు శ్రేర్షుడఁ బలికెన్.

క. వేదార్థహాస్యము లీశాదులకును దుర్లభంబు లివి మరుగిడి తే దా జేశించితి జనుఁ డన, మోదంబున మరలివచ్చి మునిబాలకులున్.

శా. ఆదర మొప్ప గౌతముని యంఘులకుఁ బ్రామిల్లి మాని యా గాదివిశిష్యులన్ జాలకఁగాఁ గని మోరిదు రాత్ములార మీ రేదెస తేగినార లిపు డెక్కడనుండి తలంచి కఠిన్ముఖన్ నామసమక్షమంబునకు నచ్చినవారయి వచ్చినా రనన్.

శీ. ఆదరంబున విను మోదేశికోత్తమ యలనసిష్ఠమునీందుని నాశ్రమంబు చేరి మీ రానతిచ్చిన యాగమములెల్ల వినునీంప నలకి యావేదవేత్త మతియుఁ దా నాగమమర్మంబు లగుకొన్ని యుపదేశ మొరగి మీ మొద్ద కనిచె ననుచుట వీనులనాల్పించి భగ్గున నెయ్యంటు నాహవనీయు నటుల మండిపడి నిండవమటులు మతియు గ్రమ్ము; కన్నుగోరల నంగారకణములుచు బొమలముడిగొన నాగ్రీహంబున మునీంద్రీ, బాలకులఁజూచి యొకవేడిపంపువలికె

క. నాకును బియ్యిశిష్యులరై, మీ కవ్వల నొక్క-గురుఁడు మిశ్రీములనుమన్ జేకొని యిటుకును నెంతయు, రాసునికిని దెల్పనత్తు రా మీరిటకున్.

శీ. మీరు నాకునుశిష్యులు గారు నేను, మీకు గురుఁడను గాను ప్రాప్త్యాకులార మీ కుండడినట్టిపాతెల్ల మిధ్యయయ్యె, అలనసిష్ఠంబు నాకెక్కఁగా యటంబుఁ

- క. కోపించి పిశాచులరై, పోషించని వారిఁ దిట్టి పాసఁగడవక తా
శాపం బొసఁగినవార, త్యాపన్నత వేడి వెండి యసుగులు రాలవ్.
- క. నగచుచు బదములపైబడి, తగునే యొత్తండి యేమితప్పితి మేమీ
వగ లది కేరుడుమని కడు, దిగులున వినుపించ గరుణ తేకువనతఁడున్.
- ఉ. విల విలాపముల్ కినుక యించుక తాళక మించ బల్కితిం
బాలపలార మి మృతికృపానిధి రంగనివానుఁ డిందిరా
లోలుఁడు గట్టుఁజేర్చు నతిలోకుఁ బరాశరుఁ జూచునంత మీ
జాలిదొలంగుఁ బొండనిన శాపము తమ్ముఁ బరిగ్రహించినన్.
- సీ. అతిభయంకర శుష్పి తాంగయఘ్నులతోడ పుడమిఁజేరెడు పల్లజడలతోడ
వర్తులారుణభయావహలోచనములతో తెమలరాని మహోదరములతోడ
ననశనామయవివృతాస్యగర్తములతో దారుణకూరదంతములతోడ
నిరసనకాష్టనన్నిభకరంబులతోడ కడుఁబాడవౌ కుత్తుకములతోడ
కడవమసిరాసియిడు పెండెకట్లతోడ, చిట్టి కమరెత్తు జేవురబొట్లతోడ
ప్రేక్షణినిదములతోడ నావులింత, లిడి పిశాచంబులై వారిరువు రపుడు.
- క. ఒడుగును నెప్పటిమేనులు, వెదకుచు నెవ్వారు లేని విజనస్థలముల్
కదియుచు నిజభర్మంబులు, వదలక హింసాచరణనివర్తకమతులై.
- క. రంగద్వారముఁ జేరి ని, జాంగళిమ మపనయించి యచ్చటి హాసుల్
గఁగాధరచరణాంబుజ, భృంగాయత హృదయులగుచు పేర్చినమదితోన్.
- గీ. సకలపుణ్యపురాణప్రసంగములను, వెడయువారలఁ గని చింతనిలిచి తారు
గోచరింపక వారాదుకొను నుభాషి, తముల నిలయెల్లఁగున్మురు తలఁపువొడమి.
- ప. అప్పటినుండి నిగూఢసంచారంబున నుమంతనునందముల తమకలుకుంబులు దొలఁ
గించు సనాతనుండైన బరాశరబ్రహ్మి నాక్షాతాకారం బెచ్చట సిద్ధించునో యని
యమనియమాసనప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యానధారణసమాద్యష్టాంగయోగ
నిరంత్రాభ్యాసనపరాయణ నానాయోగిజన శరణ్యం బైన నైమికారణ్యంబును,
నిజసందర్శనమాత్రభూస్వర్గాపవర్గవైభవోదారంబైన కేదారంబును, దేవానాంపూ
జితోద్ధాతృయను శృతివచనవిదర్శనంబై నిర్వాణాభతత్పరపరమభాగవతారాధ్య
క్షయమునాధ్యాయును, రుక్మిణీసత్యభామాప్రముఖాష్టమసాక్షిపహచర శ్రీకృష్ణ
సాక్షాత్కారమహాస్వామిమాన మణిసాధద్వారకయైన ద్వారకయును, జననాననర
సాక్షాత్కారమహాపరిఘాయమానజననీజాతరగోళపరిపీడ్యమాన విద్యాత్రప్రాయా
శ్శత్యుక్తేశనసంతప్యమాన జంతుద్యధావిషవల్లివిచ్ఛేదనకారణానియైన వారణాసి

యు, శంబరారాతిశాంబరవిషంబన మోహినివ్యూహోమాన జగన్మోహనవిలాస
 రుద్రాకన్యాసహస్రసింజానచరణమంజీర ఝణఝణతాగ్ర శకలితక్షత్యకంకుక
 కుమారచంగయావాలందైన శ్రీశైలంబును, నికటూటదదీర్ఘులారామిముహుర్ముహూ
 రుష్యవీరజలశీక రసమాకలితమరుత్రిశోరదంభోలిథారవిదారిత ప్రిసన్నజనజనాం
 త రాజ్లితసుహోమోఘుకుతీలిలందైన వేంకటాచలంబును, నిజాచరితజపతపస్వాధ్యా
 యాదిసుకృతచరిపాలాయమానాశాంతశ్రీవణధన్యతావలయం బమ్మహోయోగిజన
 సంద్రాయమాన వీరపుంభానవేగోరణద్దణికాకాంచలకాంచియైన కాంచియుఁ
 ఆదివ రాహమాహత్యనుధాన్యస్థిప్రిశమితభవాతపోష్టులైన శ్రీముష్ణులును, మో
 డులక్ష్యై సాధని శ్రేణికా శ్రేణికాయమాన సుధాసాధని ర్వాణులైన కుంభకోణం
 బును, జహ్నుకన్యాసాపత్య మత్సరసమాచరితపోబలపరిలబ్ధునిజాతిశయ హేతు
 శ్రీమదుద్రంగవిమానపరివృతపనాహాధన్యయైన కవేరికన్యయును, స్వశ్రేయససం
 ధాయకసార్థంబైన జంబూతీర్థంబును, సాత్యజనవాగ్రితసందర్శనమాతృమూలతా
 పాస్తవైతరణియైన చంద్రీపుష్కరిణియును, మున్నగాంగల తీర్థక్షేత్రీదైవతం
 బుల నాలోకింపుచు నెచ్చట మనోరథంబు సఫలంబుగానక నప్పిశాచద్యయంబు
 తదనగిభాగంబున.

మ. కని రాతీరవనీ రసాల కదళీ ఖర్జూర విల్వాగముఁ
 వనితాత్మీయమహాత్వవారితమహోపాపవ్యధావేగముఁ
 జను రాదితిదశప్రచారభవకాసారోగిపున్నాగముఁ
 వనజారాతిఫరోగిభాగమున వేవ్యంబైన పున్నాగమున్.

శీ. రంగేశపూజాపరాయణ మునిరాజమశాంతయోగిసంయమి సమాజ
 మాహావనీయాన్నిహవనముద్దితఘామమన్య యనాధ్యాపక కాగిజన్మ
 మతిఘనంతతసపర్యాసక్తమాసింద్రమనితరేతరవైరవనమృగోఘ
 మంబు భక్షణభజనాస్తజటాలోక మహారహస్మరణసన్నాహ సుజన
 మాస్తిమితవిషయాసంగమార్గసేవ్య, మాఘననకూరికకర్మవిఘాతకరణ
 మాకల్లితరంగమాహాత్మ్య మతిపవిత్రీ, మాచరితయోగమైన యయ్యుశ్రీమమున.

మ. ప్రసవంబుల్ గొనివచ్చి సన్మునుల పైవై జాల వర్షిపురుఁ
 బ్రొసరేణుల్ మునిపాదపద్మముల బర్కమ్ మేను బానింపురుఁ
 రసభావంబులు గానతేనితరినర్థం బొక్కెడం బుక్కుచుఁ
 యసమానంబగు భక్తివారగం గరాబ్దులుల్ మొగిడ్యై దగన్.

క. ఆచుట్టుఁ జుట్టుఁ జుట్టుఁ ది, శాచంబులు విజనమైన జక్కఁటిలను దృ
గ్గోచరులుగాక నందఱి, జూచుచు వైష్ణవుల కొడుకుచును నికటములన్.

గీ. చంద్రపుష్కరిణీస్నాతజనులదరిని, శయపుటంబుల వార్ద్రీవస్త్రములు పిడుఘ్న
తజ్జలంబులుదొరుగ కాదలసాచి, పావనులమైతి మనుకొండుగ్రీ భావములను.

ఉ. గాడొకొ శ్రీపరాశరుఁడు రంగమహాత్మ్యముఁ జూడ నిచ్చటకై
లేడొకొ యేల యేమకెనొ లెంకల మమ్ముఁదలంప కెండును
న్నాడొకొ బోగ్రీమఁ బొమ్మనుచు నమ్మకఁ బల్గి-న గౌతమర్షియున్
గాడొకొ సత్యనాది ముసుగాఢ లసత్యములయ్యెనో కదే.

క. అనుచుం బున్నాగసరో, జని చుట్టుచనించు మానిసింహుల లోనకై
జనకుని వెదకుచునుండఁగ, మును లచటివికేసములకు ముదితాత్మకులై.

సీ. అలికి మృగ్గులునెట్టి నరుగులు నేలకో కుప్పగా కురిసె నీకుసుమరాజీ
మధురస్వరముల సమ్మతి వీనులరఁగ విసనీయవేలకో వేదచయము
విలసితవైకతస్థలముల నేలకో వంకరయడుగులు పొంకమయ్యె
చీకలు మురళింప నీరంబులేలకో యిలరాల నటనిట్టు తొలకబాకె
వీకలెవ్వో మాయావు తొర రంగ, మందిరమునకు వచ్చి రేమండమనుచు
గుమలగొని యబ్బురచునొంది తెమలబార, ధారుగొని నవ్వుకొనుచుచెంతలమెలంగ

ఉ. వచ్చె సనాతనుండు మునివర్యులు గొల్వ పరాశరుఁడు వా
రిచ్చదలంచినట్ల మును లీతఁడె బ్రహ్మామనంగ వచ్చినాఁ
డిచ్చటి కమృతుండఁగ నేమిటిమాట హుతాశనుండు తా
వచ్చెననంగ భాస్కరుఁడు వచ్చెననకై మహనీయమూర్తి తోన్.

కా. వేదకా వా మును లర్ఘ్యపాద్యములు నర్చింపంగ భూలోకమం
దారుల డమ్మునిచకనర్తి తనచెంతకై దద్విఃర్దిష్టవీ
తాయాధుండయి పొన్నమాగ్రీనులను చాయంబుట్టి వృత్తాంతముల్
పాచుక దెప్పఁగ సర్వముం దెలిసి యాపద్బాంధవుం డయ్యెడన్.

క. ఆహారీంధ్రులు యోగ, క్షేమము లారసి పికాచచేష్టతములుగా
నామెదట నదుమకార్యము, లామూలముగాఁ దలంచు నాసముచునునన్.

సీ. అఖిలప్రపంచమహాభూత మోహినీమునిజనాను స్థాన ముఖ్యవేళ
వైష్ణవిశీఘ్రాస్మాక్షాతాగ్రదైవంబు లోరావళిభావిశోభనంబు
కలితనీదీగికాళికాజనయిత్రీ కమలామయావహాత్మతజమూర్తి
ఉ నేనాకృతాకుంకుమస్థానకసమ్పదీ యస్థాగదావానలాభివృద్ధి

వరగమడమటి నెకసంజబంధుకీవ, ఘుస్పణకంకేలి దాడిమిప్రసవకింఠు
కప్రీవాళజపారాగ్నేరికాగ్రి, కిలకిలయితరప్రీభాగ్రిసవ మగుచు.

మ. అపు దామానిగణంబు కాల్యకరణీయంబుల్ చనక దీప్తి రం

గపు రాణశోవణప్రీసంగతతి రంగధ్యాననిష్ఠామహా

జపతాతత్వనిగూఢీ రంగరమణాంచత్పూజనాసక్తి రం

గ్నప్రతీతీర్థమహాత్వక్తి ర్దల శ్లోకంబుల్ ప్రసంగింపుచున్.

ఉ. వేకపువేడి కాకటడు విశ్వము శాంతివహించునట్లుగా

చీకటిపేర యొక్క జపసిద్ధుడు గొంగడి గప్పినచ్చి యొ

క్కుంకున మంత్రీభూతి పయినూదిన కైవడి తావి పూచిదల్

సోకిన రాగపూరముల జొక్కిలి తీర్చె సమీరవారమున్.

క. పుష్పాడి వెంబడి పూవుల్, కుప్పలుగాఁ గురిసె మానికంబయ్యుపైఁ దా

నపూజ లంది తలఁచిన, యప్పుడ కను మోల గర్హితాకారములన్.

నీ. నిల్చి తద్బడపద్మముల కింతయొడగల్గి సాగిలి మొక్కి యంజలు లమర్చి

వేదోక్తముగ వెక్కు-వినుతులు గావించి తమ తెరకెల్ల నూకండ్లితోడ

విన్నపం బొసరింప. విని యేల చింతిల గౌతముండు శపించుఁగాక యేమి

యభిలతోకారాధ్యుఁ డైనట్టి మాతాత. యాచార్యుడటె మీకు నతని గరుఁ

నొక్కొయత్తుర ముపదేశ మొందువారు, జగతిభేదంబులొద ప్రిసక్తి గలదె

చ్చిమ్ముఁ గడలేర్తు నింతకు మిగిలినట్టి, తలఁపు లేదెందు నాకుఁ గర్తవ్యమొకటి.

క. కావలయునర్థ మెయ్యది, యేవరము లొసంగవలయు. నినియది యనిమి

భావముల గొంకనేటికి, యీవేళ వచింపుడన బ్రహ్మస్థాత్మకుడై.

గీ. వరములేటికి మీపాదపనరుహములు, వరము లితరంబులైన దెరతులగడన

పొడగనితిమన్న యామాటనుడువ దడన, విడిచె వాసిపానత్వనిభ్రీనుములం.

ఉ. చక్కఁదనంబు నంగములు చాయలు బ్రహ్మవిభుద్ధతేజమున్

నిక్కముగాఁగఁ దొంటికరణిన్ దెరమాటుననుండి వచ్చిన

ట్లక్కజమై యొసంగుటయు నందఱు విస్మయమంది వారలక

బెక్క-తెఱంగులం బొగడి పేర్చి సుమంతసునందు లేపునన్.

క తననన్నిధి నిలిచినవోఁ, గని యాసక్తిఁ బ్రీనూతి కరుణాపరుడై

మునిబాలకుల గని యి, ట్లనియెన్ భావ్యర్థనిశ్చితాత్మకుఁ డగుచున్.

గీ. ఈశ్వరుండు మేనులనియెడి యిళ్లలోన, బూనుకొనియుండు గుణూపియైన మాం

ననుసరించుఁ జరించు దేవాదితనువు, లెత్తి యిందుకుఁ దగినభోగేచ్ఛ మెలఁగు.

- క. పేనుతెత్తు యీశ్వరు, తామేనులమొడ. మనుకన్నమాది స్వరూపం
 వేమి కులాలచక్రియ, నేమూ బగుసంస్కృతికిని నెలవై మెలగునన్.
- క. సాక్షిజ్వాలై సాలంబున, విజ్ఞానము లేమనక వివేకము బలిమిన్
 బిజ్జాసాపరులగుట న, భిజ్జులు పొగడంగ నిట్లు మెప్పుడు గలిగెన్.
- క. ఇశనివిధానం బాత్రా, యతనమునం జేయుడీ భవానలతాప
 చ్యుతి మొనరింపుండు యోగ, ప్రతిభాఘృతనేచనమున బాయుం డఘములన్.
- క. త్రింగంబ్రహ్మము మీ, కోరిక లీడేర్చుం గాత గురుసన్నిధికిన్
 మోక్షగుండ డనినమాటకు, వారలు నిర్వేదపాఠనశ్యాకురులై .
 మ గురు లెవ్వారలు పోవు లెచ్చటికి మాకున్ దల్లియుం దండ్రియున్
 గురువృత్త దైవము పోవు దాపు భవదఃస్ఫుర్తి గాక వే టున్నజే
 కరుణాసాగర చాలుంబాలు భవముఃఖంబుల్ సహింపంగలే
 మరనేయం దగదిమ్ము ముక్తి కరుణాయ తైకచి త్తంబునన్.
- పీ. వినునమ్మి శరణుజొచ్చినవారి నీలీల సామ్మని విడనాడ పొసగునయ్యె
 అనిన మీహ్యగయశోధనతక్తె యిట్లుఃటి నటులగావించెద నన్నలార
 తాతశిష్యులరునై తనరిగావున మేలొనర్చుంగ బూని బాలినాడ
 నున్నాడు దీనులపెన్నిధి శ్రీరంగనిలయుండు నాదుపూనికె వహించు
 గట్టుఃజేర్చుటకై యటుగాన నిపుడ, ముక్తికనుపుగు మీచే బ్రహ్మకమైన
 కార్యమొక్కటియపునది గాదనకను, పూను డది మన్నిమిత్తంబు పూర్ణకరుణం.
- మ. ఇదె యీచెత సునర్పలుండనంగ మానీంద్రుండు మోక్షార్థియై
 మదిలో నన్ను గురుంచి యాగనిరతిన్ మాటాడకున్నాడు పూ
 ర్ణదయాన్ మీ రతనిం గట్టాత్మమిడి నిర్మాణంబు నొందించి నా
 మదిన్ గొం డనునంతలో నతడు ధన్యత్వంబునుం బొందెడున్.
- క. మీరు పితాచాకృతులన, చేరుం డచ్చటికి ముక్తిం జెందుడటల కా
 పారంభముక్తముక్తియు, నారయ నొకటైనగాని యందలు రెంటున్.
- క. నాకిది యుపకారంబని, చాకొన శిరసావహించి వారలు పుణ్య
 శ్లోకు పరాశరు వీడొని, లోకస్తుతుం డగు సునర్పలుం జేరి రనన్.
- క. నవ్వి సునర్పలుం డనువాఁ, డెవ్వం డతఁడెట్లు చేరె నీపున్నాగం
 బాస్పత్రాంతం బానతి, యీవేశ నొసంగుండనిన యిట్లు పలికెన్.
- పీ. నాగురుత యనంతపుంబు వినిన, నాసునర్పలుచరిత మాద్యంత మేను
 తేటగావివరింతు సెుతేని భక్తి, నానుపూర్విగ వినుడని యానతిచ్చె.

శ. నరుణాగ్రంగిణీపరి, సర మా ర్యాన ర్త భూమి సకలగరిత్రీ

తరుణీసీమంతముగతి, పుర మమరు విశాల యనవిభూతి దల్లిగ్నన్.

సీ. వెడమవెట్టక రాని ప్రిముగూర్పు మనిరంభ కిచ్చకమ్ములువల్లి- తెచ్చు విటుల
పారిజాతపుపువ్వు పరిమిళంబులుగట్టి గంధంబుపొడివీల్చు గంధకారు
యిసుమంత గాలితేవీటలెంత పనిచేసితని యగస్త్యునిపలు- నవనిసురలు
వలయుకార్యములు మాకెలనికొక్కరిఁ బంపుచుని యిందుగ్గిఁడేమ రాజానలియును
కలశములు దివ్యవాహినీకములకోర, కముల బెనఁగను కరదంబు లమరి యమర
పురము నచ్చరమున సాధవరము లూస్సు, కతన నేకీధవిచె నూర్జితవిభూతి.

గీ. అష్టమదముల ఝరపూరితాదు్రిలనఁగ, మీరు దంతుల తనదుష్కారమునకు
రావుగాయనుభీతి నైరావతంబు, వెలుకనైయుండె నప్పరి దరమె పొగడ.

క. ఆవీట నిందుఱిపాగా, మావులు దిగుకతనగాదె మావులనంగా
బూవి గతమరుజ్జయనిజ, ధావనముల మీరె నున్నతేతురంగముయ్.

క. అగణితకరణిఁ వెలువడి, నగరికవీసులను జూచి నానాటికి ప
న్నగవల్ల పులూర్చుఁగ బెట్టుఁగ దత్సంతతికి నలవడును నిట్టూర్చుల్.

ప. మఱియు నవ్వనంబు. సుందరీమణిగణనికరమణిభూషణమాణనపీభాకలితమంజార
మండీరచంపకోత్పలమాలికానుగంధబంధురంబై రుచిరపీభాతభాసరంవిలసితమ
ణిమాలికానుందరంబై వసంతతిలకాకుసుమితలతావల్లిత వనమయుఁకమ త్కోకిలా
కౌంచపదాదిఖచరపుతమనోజ్జంబై సగ్ధరాశ్వలలితభద్రకమత్రేధ వికీడితంబై
భూసుతభూతిలకానందంబై మేఘవిన్నూర్జితవిద్యున్నాత్రికాతరళ మానినీరత్రిపియ
భుజంగవిజృంభితసీహర్షణమంజుభాషలబై సర్వతోముఖమంగళమహాకీకరంబై
వృత్తరత్నాకరమగ్యంబున వృత్తారంబునం బలి నలరుమండె. వెండియు.

శ. ఆపురి కాశ్యపాహ్వయమహోద్విజముఖ్యుఁడు మాధవీవధూ
టీపతియై పదార్థము గడించి క్రీశునీజముల్ సమస్తముఁ
మాపత్తిఁగూర్చి చేసె నుకుమారు సువర్చలునాముఁ బుతుఱిగా
నాపరమేశులబుపరుడై కనియెఁ గృతపుణ్యవాసన్.

క. పాడియు పంటయు తొడవులు, పోడిమియుఁ గలిగి కాశ్యపుఁడు మహి నెనఁగా
నేడు గృహమేధియని యే, నాడుఁ దనమాట వాసిన మెలంగుకఱిన్.

మ. సుతుఁడైనట్టి సువర్చలుండు నిగమస్తోమంబులుఁ శాస్త్రుసం
తతులుఁ నేరిచి తండ్రియాజ్ఞ నొకకాంతారత్నముఁ బెండ్లియై

- శతవర్షములు నిండ మన్నగరులకా సంతాపవారాశిలో
నరక వన్యాయతమంచి తా విరతిచే ధన్యాత్మబోధంబునన్.
- ఉ. నెక్కిట చేయిచేర్చి తనచిత్తములో వగవుంచి యాల్చిపై
యక్కొకలేక సొమ్ములని యండక ద్రవ్యమనందు డేందముకా
జిక్కెగనీక యెవ్వరిని జీరక పిల్చిన పల్కూ కూరకే
యొక్కడనో విచారమయి యింటికి రాకొకపంచ నుండంగన్.
- క. ఉన్నెడను దల్లికల్పదులు, గన్నట్టి జనంబుచేత గల చుట్టములుకా
విన్న ప్రజలెల్ల మూగుకు, యెన్నడు నీచింత యెఱుంగ మెఱుంగ మనంగన్.
- గీ. కాశ్యపుడు వంతక గనకపొంగల్లు గదల, తలవణకగ తనసోమిదమ్ముగారి
నూతఁగొని యొండుకరమున నూతకోల, చాల్చి మెల్లనవచ్చి నందనునిగాంచి.
- క. లేనడు జనకుడు నచ్చిన, నావలకుం దొలంగ దున్నయరుగునక జోటి
దేవతనము నాడకు కను, గావడు తలయెత్తిచూడక గానడు విరతిన్.
- క. ఇట్లున్న కుమారుని చెం, గటికికా దాజేరి వెడదకమ్మల నశ్రుల్
జాటపాటల గురియఁగ నెమ్మది, దిటడప్పి యెలుంగురాల దీమం డగుదున్.
- క. ఆరోమఁడై విశిష్టా, శ్రీగుర ధర్మంబు లీవెఱింగియు మహ్మా
దాసీన్యంబునక జూచిన, నీవశ్యత కెంతవెలితి నేడు ఘటిల్లెన్.
- ఉ. నేర్పితి నాగమంబు లింక నేరనిశాస్త్రులు లెల్లఁ దెల్పితికా
దీర్ఘరీతితి వీవు జగతీవరసన్నిధులందు నన్నిటికా
నేర్పరి విట్టులుండఁదగునే యిది యేటివిచారమన్న మా
నేర్పులు నేరముల్ మదిగడించితొ నీకొరు లెఱుక జేసిరో.
- ఉ. కావకకన్నబిడ్డడవు గావున నీవిటు చింతనొండఁగాఁ
దా నిదెనచ్చి నీజనని దైవ్యముతోఁ గనుగంటసీరు వె
ళ్లొనుచు మాట వెల్లడక యండనవుంగుడువుంగుఁడై విచా
రానుభవంబుతో నడల నక్కటికింప విదేమి పుత్రకా.
- శ్లో. అడుగువెట్టిన గందు నరికాళ్ల మురిపెంపుకొరమాటగుండవక్కెరలు రాలొ
గేలగుదల్చిన కిరలయంబు లిగుర్చు పొలయున్ వెల్లమించులు ఘటించు
మొగమెత్తునపుడెల్ల మొలపించు హరికాంతు నిలిచిన జాతువానిగురులకు
నిండ్రజాలంబువహించు పెన్నెరుటార్చి కలవరేకులుచల్లకలయు జూచి
లీలములకెల్ల నెలవులక్ష్యవీలొస, మందిరము పుణ్యసాధ్యనీమందిరమున
సమవయోరూపముల గౌరవముల మఱియు, యుండెయుండంగనేర క్షింపడనేల.

- క. తన కప్రియం బానర్సిన, వనితక బుత్రవతివైన వదలుట ధర్మం
 బనిమిత్తము కులకాంతా, జనము నిండనాడు దుష్టజన్ముల గలకే.
- టీ. ఏమన్న మాతోడ నెదురాడ దెన్నెడు నెందు వంచినతల యెత్త నీవు
 తనపాలి దైనబు వనినిన్ను భావించు మాకు శుకూనిన లేమకక నేయు
 నతిశివపర్వల నలయకల్ మాపదు గడపదు ముష్టి భిక్షములచారి
 ననడల దనదునందసులట్ల బోసించు నయ్యల జూచి మాటాడబోదు
 లోపమెఱుగదు తనుదిట్టుకొనదు పెద్ద, మాటబలగుదు నిద్దుగమగియుండ
 దరవదాపమ మర్కంబు లలచుడువ, దట్టియిట్లుబు బాయ నేలయ్య నీకు.
- సీ. పుణ్యచారిత్రీ మాకేకపుత్రీవిషయ, మన్వయము పుతులను గాంచి యలకకేయు
 విత్తుమొదలయినవాడవు వెనగముండ, శ్రైవ్యును లేరు మాకుఁ ద్రాపెన్వ లింక.
- క. నీవు విదక్తుఁడవగుచుఁ ద, పోవనవృత్తి మెలగు దీన పుణ్యము గలకే
 యీవల మేమును యిట్లా, లావలఁ బలవింప దురితమంట కుమారా.
- సీ. పుత్రహీనుడు సద్దతిఁ బొందవనుచు, నీవు చదువులజదువుటలేదే యుద్ది
 నాశ్రీమంబులలో గృహస్థాశ్రీమంబు, సామజ్యులకు నికాపర సాధనంబు.
- శా. నామాటల్ విన నేరకే నియతినున్నక భస్మహవ్యంబుగా
 కేమీ దానఁ బ్రయోజనంబు గలకే యేలన్న బూర్వంబునక
 రామాదుల్ పితృవాక్యపాలకులుగారా వారు నీసాటి రా
 రా మెండఁడఁగనేలరా తనయ రారా లేచి నానెంబడిన్.
- శా. ఈశా మ్మోధన మీదుకూలముట నీయిట్లక బశువ్రాత మీ
 దాశీవాసజనంబు లీసకలసంతానంబు లీయాగ్ను ము
 న్నొ సంసారనుఖంబు మాని జెడనేలా వృద్ధుడే గాక స
 న్నాసం బింతయలంతియే నడప భోగాయ త్తకాలంబునన్.
- సీ. నేఁడు మముబోటులకు నెల్ల నిన్నుఁ జూచి, చలువయింతయెగాక యేవలకు గలుక
 చలుకనయేమి యేమింత పలువరింప, రా కటా డెదమునకురా కుమారా.
- సీ. ఆదరింపుము ననుఁ దల్లియడలు మాన్పు, మూరడిలకే నీ యిట్లాలు గావించింపు
 నలవ దిటలుండ లౌకికనైదికముల, నీనెఱుగనె నియతమానే తనూజ.
- క. పితరుల ఋణంబుఁ దీర్చుము, సుతలాభముఁ బొంది మమ్ముఁ జూడుము నీనే
 గతియ నెడు వారమింకే, గతిసోర్తుము నిన్ను బాయఁగలమె కుమారా.
- మ. వినరావో చెవు లేమి విస్మృతియొ యావేశాంతరంబో మనం
 బున నజ్ఞానము గప్పెనో యనుచుఁ దాఁ బుత్రాశ్రయే జెట్టురా

కొన నాచించి నువర్చులుండుఁ బితృభక్తుం డిట్లనుట దండ్రితోఁ
ననవిజ్ఞానవిరక్తి భావము యధార్థత్వంబు సంధిల్లఁగన్.

సీ. ఆయ్య యీకోయ మీర లానతిచ్చినదెల్ల సత్యంబై యేనసంసారి నగుట
నార్జవం జన మనిత్యం బనికాంచితీ కర్మపాశంబులు గట్టువడియు
తాపశ్రీయముల సంతప్తుడయ్యును నదృష్టాకళా హతులక్షేయములఁ బడియు
నజ్ఞానతివిరకారావాసమునఁ జిక్కి వాఁచాగ్రహాగ్రహస్తవ ర్తనుండు
నయ్యు మేమత్వమును నుడియఁడుమునిఁగి, గర్భవాసానలజ్ఞానలఁ గాగ్ని గోశ
సంబరాంతరవ ర్తినై బరగునట్టి, యేనుమరచుట చింతిల్లు టేమియరుచు.

క. అకటా యనవై యామ్యు, కృకచచ్చేదనవిభిన్న గాతుఁడనై పో
నొక దిక్కులేని తగుగని, నికటాహితములు వచింప నితరమె తండ్రి.

సీ. పుట్టుమొదలును మృతికి సంపూర్ణభీతి, పెనచి రోగజ్వరంబుల సీడ నొంది
కర్మవాసన జెడక యొక్కడ నసత్తుఁ, జూచి సత్తును దానికి సుఖము గలదె.

క. తీరముననుండి యెయ్యది, భారంబని యెఱుఁగలేని భ్రాంతిమతికి నా
త్రాత్రామానందసుఖ, శ్రీరంజిలునయ్య యేను జింతిలు టరుదె.

సీ. వలదు చింతిల్లననుచు మీవచనసరణి, నాటరా దటూగాన జింతలునొలంగి
యున్నవాడ నెఱుంగక యున్నవారె, నాదువర్తన మిదికాదనంగఁ దగునె.

క. తమతమ భోగవ్యవహారముల గ దుర్విషయతత్పరత శ్రీశ్రురుమాత్
తమిగూడి బంధరూపాం, గముల సృజింపుదురు వారె కారే యహితుల్.

సీ. మాతృపితృకుశోణితాత్మకశరీర, ధారులకు నైష్టవంబాపదంబై గాక
కలుగునే యొండుగతి యార కాశ్యపునకుఁ, బుట్టువానికి నఘములు బొందనగునె.

క. కరుణింపుడు నను నే నీ, దురితములకు వెరతు జట్టి దొంతర లంతక
వెరతునని దల్లితండుగి, చరణంబుల వ్రాలింతుయుఁ బ్రసన్నాత్మకులై.

క. విచించి నీదు కతమున, పావనులము నీవు వంశపావనుడవు గం
గావాసము కేరము మా, దీవన నిష్ఠారసిద్ధి తిరమగు నీకున్.

క. ఆరాధింపు పితాచా, కారంబుల నున్నవారి ఘనుల నిరువురక
శ్రీరంగపుష్కరిణిదరి, వారలచే ముక్తి నీ కవశ్యముఁ గలుగున్.

క. ఆశక్తితనయుండైన బ, రాశరునకు శిష్యు లాకరణిమన్నా రా
వేళాకారంబులతోఁ బ్రతాచికరూపవేషభాషణ లగుచున్.

సీ. తనచల్లిదండ్రుల యనుమతిచేతను శ్రీరంగధామంబుఁ జేరి యచట
విజనస్థలంబులు వెదకుచు చంద్రీపుష్కరిణీసరిత్తిర కదళికార

సాల పున్నాగ వాసంతికా చంపక మాధవీ రమ్యాశ్రమంబు లరసి
కానక పితృపరాధీనుఁ డగునేని యామ్నాయములు సత్యమయ్యోనేని
గురుల దైవంబుగా నెంచి కొలుతునేని, యెప్పుడును నూనృతం జేప పునేని
యేను గనుగొన నశికారినేని నాడు, మోల నిలుతురుగాక యమ్మునియుగంబు.

క. అనుచుఁ బిశాచాకారులఁ, దనమది దేవతలుగాఁగఁ దలఁచి తలఁచినకొ
గని మోల వారు నిచ్చినఁ, గని సాష్టాంగప్రణామకము గావింపన్.

క. ఎటు లెఱిగితివో మమ్ముకొ, జటవర నీవనిన సూర్యచంద్రులు నరులె
చ్చటనున్నఁ దెలియఁజాలరె, న్నుటమై యున్నయది మీయపూర్వభ్యాతుల్.

క. సర్వేశుకరణి మీరలు; సర్వాంతర్యాము లెందు సామాన్యులరే
గర్వాఁగుడ మిముఁగొల్పుట, సర్వశుభాచరణాపేతు సాధన మయ్యెన్.

క. అనిన వారు సువర్షులుఁగని మునీఁద్రీ, మమ్ముఁ జూచినకతన నీ నెమ్మనమున
గోరునర్థంబులెల్లఁ జేకూడెననుచుఁ, జాల నమ్ముము మదిలో నసంశయముగ.

క. కోరుము వరమున వారా, త్మారామము పరాశరమహాత్ము గురుకొ
శ్రీరంగవిఘ్ననిఁగా మది, నారసి తద్వచనసరణి నని రాశనితోన్.

మ. ఛవరోగౌషణ మాతృసౌఖ్యకర మాపన్నార్తివిచ్ఛేదకం
బవలంబం బగుణం బమేయ మనఘం బాద్యం బనంతం బనకొ
నివిధాభిఖ్యుల నొప్పు బ్రహ్మమతఁ డుర్వికొ రంగధామాఖ్యమై
యనతారింఁచెఁ దదంఘ్రిమూలములు నీకొగాక యాధారమున్

క. అని సుమంతుండు వెండియు ననియె వాను, దేవుఁడు పరాశరుండు రమావిశోది
రంగపతియచ్చ ముక్తిసామ్రాజ్య సౌఖ్య, మరుగుమని వారు చెయిచూపినంతదడవ

క. ముక్తు డయ్యె సువర్షులముని ముకుందు, చరణసరసేరుహధ్యాన నిరుపమాన
పావనామృత శమితపాపజ్వలంబు, లన వటుజ్వాలులై వారు జనిరి యటూల.

క. కావున పున్నాగంబను, పావనతీర్థంబు శీతబాసువరంబుకొ
నేవించువారు ముక్తి, శ్రీవరదులు రెండు నధికసిద్ధం బనఘా.

క. ఈతొమ్మిదియును బుష్కరి, ణీతీర్థము లందునెపుడు నెలకొను కావే
రితోయ మునీతోయము, శీతలపవమానవశతఁ జేయునె చలకుల్.

క. కావున నీకథ విన్నజ, నావళికొ వలయు కామితార్థము లెల్లకొ
దేవాదిదేవుఁడగు రం, గావానుం డొసఁగు శోభనావళా లీలన్.

క. ఆతీర్థంబులు నట్టిపుష్కరిణి యయ్యారామపుణ్యాశ్రమ
వ్రాతం బిచ్చటి సహ్యాజాతటిని యారంగంబు నప్పట్టణం

- బాతీరోత్సవమంటపంబులను నాహారంగరా జాత్మకం
 జాతం బెంతయొనర్చె నందుల సౌభాగ్యైకసంయోగముల్ .
- సీ. విహరించు నొకవేళ ఒహుళకావేరికాలహారిపహారోహవిహరణములు
 జరియించు నొకవేళ సరసవిద్యాగరుల్ గొలువ నైకతగుభస్మలములందు
 మెలగు నొక్కొకవేళ నలఘుపుణ్యాశ్రమాంచలమహాభూరుహాచ్ఛాయలందు
 గ్రీడించు నొకవేళ కేళీసరోవరకమతాంత రాళావగాహనములు
 రంగనాయకితోడ శ్రీరంగవిభుడు, రంగమీఱంగ నెనలేని రాజసమున
 ప్రతిదినము నిట్లు మెలగుచు భావవీధిఁ, దలచి యొకనాడు తీరకాంతాగములను
- సీ. ఒకపరి సికనాడ నొరపుగాఁగట్టిన బురుసారుమాలు బిత్తరమువీఱఁ
 దగుమలీను సుతారతపుముత్తెముల పెద్దచాకకుల్ చెక్కులఁజొకలింపఁ
 దగుజిల్లుతావుతాదట్టివైఁ బిండిదువ్వలువచెరంగులు దురఁగలింపఁ
 గన్తూరి సాబాబుగలుగు కుంకుసుబూత మెయిచాయతోడ సమ్యేళనముగ
 నొక్కసామాణిసెక్కిన హోయటంచు, వందిజనములు పన్నిది గ్రొందుకొనఁగ
 నాప్తసైన్యంబుతో మృగయావినోద, కేళి రంగేశ్వరుండు వాహ్యేళి వెడలె.
- క. ప్రాచీనోత్సాహముతోఁ దా; నుచితక్రియ వచ్చునప్పు డొరయూరపురికా
 నినుకాధినాథకన్యక, విచలితగమ్మిల్ల రంగవిభునికా జూచెన్.
- ఉ. చూచి విరాలి జాలిపడుచుకా వగజాపఁగఁజేయు ప్రాయపుకా
 గాచమిటారి తాల్మి వలరాచకటారికి నగమైనవో .
 లోచెలి జొక్కి సారసవిలోచనముల్ ముకుళించి పామ్మపై
 లేచుఁ బడుకా గలంగుఁ దరళీకృతబాష్పముఖారవిందయై,
- సీ. అదివిని పద్మినీ హృదయాంబుజాత మారంగేశునందుఁ గరంగు టెఱిఁగి
 నుతనూరడించి భూసురవరేణ్యులచేత శుభలేఖఁ బనిచిన జూచి యపుడ
 కైచేసి తనతిరుకళ్యాణమునకు మహర్షు లేతేర ప్రహర్ష మెసఁగ
 రాజులుగొల్ప భద్రగజాధిదూధుఁడై భేరీస్వదంగముల్ మూరఁటిల్ల
 చోళరాజవ్యవగరియ స్తోకమహిమ, నుందరంబైన మాణిక్య మందిరమున
 సామజంబునుదిగి పెండ్లిచవికెకరిగి, రంగవిభుఁడొక్క శుభము హూర్తంబునండ్లు
- మ. చోళహృదయతి పుత్రికకా గనకవాసోమాల్యభూషాది నా
 నాలంకార నిభూషితాంగిని మనోజ్ఞాకారకల్యాణమై
 యాలీలావతిఁ బల్లకీమనిచి రంగావాసముం జేరి తా
 నేలకె బద్మిని నిచ్చుటకా రతముఖాభీష్టప్రధానంబులన్.

శీ. తోడు శీరంగనాంచారుతోడఁ గూర్చి, లీలనార యూరునాంచారునేలె సరణి
సమయకారతముఖ్యవాంఛలును దేల్చె, వింతయొకటొన్నయది నాగదంత వినుము

శీ. (త్రి)మహానీయమా శ్రీవిల్లిభుత్తూర విష్ణుచిత్తుం దను వేదవేత్త
కలఁ డొక్క-వైష్ణవాగ్రాణి యమృహాతిరుపతినున్న శ్రీవటపత్రీశయఁ
గని కొల్చి మాలికాకైంకర్య మొనరించి మత్స్యగ్వజునిఁ జేరి మధురలోన
విద్యజ్జనము విశిష్టాద్వైతనుపృతిష్ఠయు నొంది శౌరి సాక్షాత్కరింప
నలరి తనవిభుఁడుజేరి కృతార్కుఁడగుచు, దినములుగ్రమింప నొకనాఁడు వనములోఁ
దులసికాననసీమ కన్నులు జెలంగ, నెట్టివో పుణ్య మొకముద్దుపట్టిఁ గనియె.

శీ. చామనచాయ మేనుగల చక్కని యన్నున నట్టిచూచి చే
యామరకెత్తు నేర్పున సమంచితలీల వాస్తవద్యముక
చేమి గ్రహించి సంతతము బ్రీతిజెలంగఁ గరంగధాముఁ డు
ద్దామగతిక సమస్తజగదావసదిక్షితుఁ డత్తటిక గృహణ.

శీ. అందఱు రాణివాసముల యక్క-ల లిక్కు-వముల్ స్వభావముల్
కందువ లిచ్చలుం దెలిసి కామితవస్తులూసంగి బోచి తా
నందఱ కన్నిరూపులయి యా ర్తశరణ్యుఁడు రంగధారుణీ
నుందిరుఁ డుర్వియేతె నసమానమహామహిమానుభావతన్.

శీ. (త్రి)రంగనాయకుఁ డిరీతి నలరుచు ననుదిన పక్షుమాసాబ్ద విరచి
తోత్సవంబుల మించి యొకమాట తనుఁ జేరుకొను నారలకు నెల్లకోర్కు-లోనఁగి
యవనినాద్యస్వయంవ్యక్తవిమానమా గంగసౌంజ్ఞిక మను నాగకథల
తెలివదైన ప్రధానతిరుపతి విలసిలె నని నాగదంతుతో వ్యాసమాని
తెలిపెనని శౌనకాదిమానులకు నూతుఁ, డిటు శ్రీరంగమాహాత్మ్య మేరుపరుప
వారి తెల్లఁ గృతార్థులె మారి యుభయ, లోక సౌఖ్యము లంది రస్తాకమహిమ.

శీ. నరు లీద్యుగ్విధ మైన గారుడపురాణపోక్త పద్యావళిక
జరణంబైన లిఖించినక జదివినక. జర్పించినక బల్కి-నక
బురుసార్థంబులుఁ గామితార్థములు సంపూర్ణాగమ స్థైర్యముల్
పరమాయుర్విభవాంగనాయత సుసౌభాగ్యావళిలో జేకురున్.

శీ. తతకళ్యాణకలాప నేవకజనానందస్వధాపాంగ సం
శ్రీతభోగప్రది పాదవద్యభజనక్షేమంకరా వైభవా

ధృతభక్తవ్రజ దానదాత్కృతవీహారీకారనిష్ఠామనో
ప్రీతపుణ్యోదయ భాగభేయ సుజనైశ్చగోపకవ్యాకృతా.

క. కమలా మనస్సురోరుహ, కమలాలంకరణ సతత కరణా భవణా
కుముదాది దాసలోచన, కుముదనుధాకిరణ సుగమపటముల వననా.

సృగ్విణి. భండనవ్యాళీ నిర్బంధ నిగ్రింధినూ
పాండజస్వామిసాహయ్యచర్యద్భ్రుశీ
చండదోశ్చాన్యరక్షాకులీనోన్మనో
ర్షండ కోదండ పాండిత్య గండాత్మకా.

~* X ద్మ ~*

ఇది శ్రీ వేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసాదిత చాటుధారానిరాఘటా సరసా
ద్విధకవిత్వరచనాచమత్కార సకల విద్వజ్జనాధార కట్ట హరిదాసరాజ
గర్వాభిచంద్రీ వరదరాజేంద్రీ ప్రణీతం తైన గారుడపు రాజ
శతాధ్యాయి శ్రీరంగమాహాత్మ్యం బను మహా
ప్రబంధంబుకందు సర్వంబును

ద శ మా శ్వాస ము

సంపూర్ణము.

